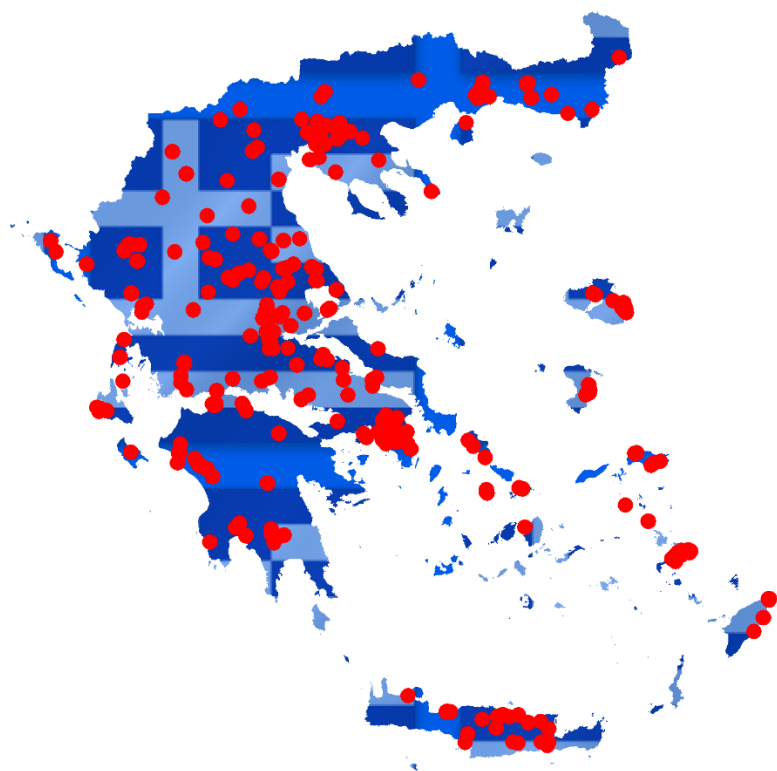

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας στην Ελλάδα

ΕΚΘΕΣΗ 2020

Οι Χάρτες και η στατιστική ανάλυση παρουσιάζονται και στην ιστοσελίδα:

<https://storymaps.arcgis.com/stories/997ba529400b4ca69b9f984feeecd179>

Εικόνα εξωφύλλου: Γεωγραφική απεικόνιση του συνόλου των περιστατικών της Έκθεσης έτους 2020. Πηγή χαρτογραφικού υποβάθρου: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Εικόνα οπισθοφύλλου: λεπτομέρεια πινακίδας, Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Χοζεβίτου, Ισραήλ.

Όλοι οι χάρτες (πλην του II.A.2.γ.iii), καθώς και η στατιστική επεξεργασία και παρουσίαση των δεδομένων πραγματοποιήθηκαν, κατόπιν αιτήματος και σχετικών οδηγιών της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων, από τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη π. Ιωάννη-Γεώργιο Περιστερίδη, Χημικό-Μηχανικό MSc – Θεολόγο MA, Υπ. Διδάκτορα της Σχολής Αγρονόμων & Τοπογράφων Μηχανικών ΕΜΠ - τον οποίο ευχαριστούμε θερμά - με την υποστήριξη του εργαστηρίου Γεωγραφίας της Σχολής Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και η χρήση τους παραχωρήθηκε δωρεάν.

Copyright ©2021 Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων, ΥΠΑΙΘ

Διατίθεται με την άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού 4.0 Διεθνές (CCBY 4.0)

This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Η παρούσα Έκθεση διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων: www.minedu.gov.gr

«Κύριε, ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου»

(Ψαλ. 25,8)

כְּבוֹדְךָ מִשְׁכַּן, וּמְקוֹם; בֵּיתְךָ מְעוֹן, אֶהְבֵּתִי--יְהוָה.

(תהלים ח)

“Domine dilexi decorem domus tuae et locum habitationis gloriae tuae”

(Ps. 25,8)

مَجْدِكَ مَسْكَنٍ وَمَوْضِعَ بَيْتِكَ مَحَلًّا أَحْبَبْتُ رَبُّ يَا

(مز امير ٨)

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος.....	6
Εισαγωγικό Σημείωμα.....	7
Σύνοψη Περιεχομένων.....	9
I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.....	10
A. Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων.....	11
1. Ιστορική Ανασκόπηση	11
2. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο	15
B. Η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας.....	16
1. Θεσμικό πλαίσιο.....	16
2. Η έννοια της «επικρατούσας θρησκείας».....	18
3. Η απαγόρευση του προσηλυτισμού	19
4. Οι προβλέψεις του Ποινικού Κώδικα ως προς την ποινική αντιμετώπιση πράξεων που άπτονται θεμάτων θρησκευτικής συνείδησης και λατρείας.....	20
5. Θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης για την ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων (Ευκτηρίων Οίκων και Ναών)	21
6. Το Δίκτυο καταγραφής περιστατικών εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας και η σχετική Έκθεση.....	30
7. Στοιχεία σχετικά με τη λήψη και εφαρμογή έκτακτων μέτρων προστασίας από τον COVID-19 σε χώρους λατρείας στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες, κατά την έναρξη της πανδημίας	32
II. ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΕΤΟΥΣ 2020.....	55
A. Χριστιανισμός.....	56
1. Ορθόδοξη Εκκλησία	56
2. Καθολική Εκκλησία.....	159
3. Άλλες Χριστιανικές Θρησκευτικές Κοινότητες	164
B. Ιουδαϊσμός	167
1. Εισαγωγικά	167
2. Θεσμικό πλαίσιο.....	169
3. Περιστατικά.....	171
4. Επίμετρο	179
Γ. Μουσουλμανισμός	184
1. Μουσουλμανική Μειονότητα Θράκης.....	184
2. Μουσουλμάνοι εκτός Θράκης	189
3. Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών.....	191
4. Περιστατικά.....	193

5. Επίμετρο	197
Δ. Άλλα Θρησκευόμενα.....	213
III. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ & ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ.....	214
Α. Γεωγραφική απεικόνιση περιστατικών έτους 2020 ανά Θρησκευτική Κοινότητα	215
Β. Στατιστική απεικόνιση στο σύνολο των περιστατικών της Έκθεσης 2020	219
IV. Βιβλιογραφία:	220

Πρόλογος

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, από το 2015, εκδίδει κάθε έτος μια αναλυτική Έκθεση για τα Περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας στην Ελλάδα. Πρόκειται για μια συστηματική εργασία που απαιτεί προσήλωση στη λεπτομέρεια, διασταύρωση στοιχείων ώστε να επιτευχθεί ο μέγιστος βαθμός εγκυρότητας και ανάπτυξη ενός ευρύτατου δικτύου συνεργασιών μεταξύ διαφόρων υπηρεσιών του Κράτους και των θρησκευτικών κοινοτήτων.

Η ετήσια δημοσιοποίηση των εν λόγω εκθέσεων προσφέρει έγκυρη και αξιόπιστη πληροφόρηση για το τι πραγματικά συμβαίνει στη χώρα μας, όσον αφορά τα περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας. Παρέχουν, ταυτόχρονα, και πολλά ενδιαφέροντα στοιχεία για το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, καθώς και για την ιστορία των θρησκευτικών κοινοτήτων της Ελλάδας.

Η Έκθεση για τα Περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας κατά το έτος 2020 είναι μια ακόμα επιβεβαίωση της ειλικρινούς δέσμευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων στην κατεύθυνση υλοποίησης της συνταγματικής αρχής για την προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας, ενώ αναδεικνύει και την διαρκή επιδίωξη για την καταγραφή αξιόπιστων στοιχείων που είναι προσβάσιμα σε όλους.

Η πρωτοφανής υγειονομική κρίση, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, αποτελεί το γεγονός που επηρέασε και τα θρησκευόμενα με τρόπο που δεν είχε συμβεί κατά το παρελθόν. Μια πρωτόγνωρη κατάσταση για όλη την υφήλιο επέβαλε τη λήψη μέτρων χωρίς προηγούμενο, ώστε να σωθούν ζωές.

Η προστασία της υγείας αλλά και η διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής υπήρξαν κεντρικές πολιτικές στοχεύσεις και στο πεδίο των θρησκευμάτων. Μια τέτοιου μεγέθους υγειονομική κρίση μπορεί να αντιμετωπιστεί επιτυχώς μόνο εάν λειτουργήσουν οι θεσμοί και συγχρόνως ο καθένας πράξει αυτό που του αναλογεί, με συνέπεια και ευθύνη απέναντι στον εαυτό του αλλά και στην κοινωνία.

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων έλαβε τα αναγκαία μέτρα για την καταπολέμηση της πανδημίας του κορωνοϊού, με σεβασμό στο θρησκευτικό συναίσθημα και βίωμα όλων των Ελλήνων πολιτών, σε συνεργασία με τους ειδικούς επιστήμονες και τις οικείες θρησκευτικές κοινότητες. Βασική παράμετρος ήταν η αρχή ότι τα μέτρα λαμβάνονται για όλες τις θρησκευτικές κοινότητες, με τις αναγκαίες προσαρμογές στο διαφορετικό τυπικό λατρευτικό ή σε ημερομηνίες με ιδιαίτερη θρησκευτική σημασία, αλλά πάντοτε με γενικό χαρακτήρα και καθολική ισχύ.

Η κρίση της πανδημίας δοκίμασε και δοκιμάζει, και στο πεδίο των θρησκευμάτων, θεσμούς, συνήθειες και πρόσωπα. Και είναι σοβαρός λόγος αισιοδοξίας και ελπίδας για το μέλλον ότι η χώρα μας μπόρεσε να την αντιμετωπίσει επιτυχώς μέσω των θεσμών της και των εγγυήσεων του Συντάγματός της, με τη στήριξη της συντριπτικής πλειονότητας των πολιτών.

Νίκη Κεραμέως

Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων

Εισαγωγικό Σημείωμα

Το 2020 λήφθηκαν πρωτοφανή μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού, τα οποία αφενός ήταν απολύτως αναγκαία για την διασφάλιση του συνταγματικού αγαθού της προστασίας της δημόσιας υγείας, αφετέρου άγγιζαν τον πυρήνα του συνταγματικού αγαθού της θρησκευτικής ελευθερίας. Για τον λόγο αυτό, στην Έκθεση για το 2020 περιλαμβάνεται ειδικό κεφάλαιο για τα μέτρα κατά της πανδημίας, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες της Ευρώπης και της Ανατολικής Μεσογείου.

Από τα δεδομένα που παρατίθενται στο ειδικό κεφάλαιο προκύπτουν τα εξής:

α) η Ελλάδα κινήθηκε έγκαιρα και αποφασιστικά λαμβάνοντας σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση του πρώτου κύματος της πανδημίας.

β) τα μέτρα για τους χώρους λατρείας λήφθηκαν υπό τους ίδιους υγειονομικούς όρους που αφορούσαν και όλες τις άλλες απαγορεύσεις της αντίστοιχης χρονικής περιόδου. Ως εκ τούτου, δεν υπήρξε καμία αρνητική ή θετική διάκριση εις βάρος ή εις όφελος αντίστοιχα των θρησκευόμενων πολιτών ή μεταξύ των θρησκευτικών κοινοτήτων.

γ) τα μέτρα που έλαβε η Ελλάδα είναι όμοια ή ανάλογα με μέτρα που έλαβαν και πολλές άλλες χώρες, διαφοροποιούμενα κυρίως ως προς τον χρόνο λήψης ή την έκταση εφαρμογής τους.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφάνθηκε ότι τα μέτρα κατά της πανδημίας που ίσχυαν για τους χώρους λατρείας δεν παραβίαζαν το Σύνταγμα και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (βλ. Απόφαση 49/30-3-2020).

Όλες οι θρησκευτικές κοινότητες της χώρας συνέδραμαν στην προσπάθεια αντιμετώπισης της πανδημίας, όμως ιδιαίτερο βάρος ευθύνης ανέλαβε αναπόφευκτα η Ορθόδοξη Εκκλησία, καθώς οι Χριστιανοί Ορθόδοξοι αποτελούν περισσότερο από το 95% του πληθυσμού. Αν και σε όλες τις θρησκευτικές κοινότητες υπήρξαν αντιδράσεις κατά των μέτρων από (μεγαλύτερη ή μικρότερη) μερίδα πιστών που θεώρησε ότι αποδεικνύει την πίστη της με τη μη τήρηση των μέτρων, αναπόφευκτα και πάλι, λόγω πληθυσμού, οι μεγαλύτερες και πλέον οργανωμένες αντιδράσεις σημειώθηκαν εντός της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Βεβαίως, το φαινόμενο της κατανόησης της πανδημίας μέσα από θεωρίες συνωμοσίας δεν ήταν αποκλειστικά ελληνικό και ούτε αφορά μόνο όσους θρησκευόνται. Κινήματα αρνητών και αντιεμβολιαστών, δηλαδή κινήματα εναντίον του ορθού λόγου και της επιστήμης, εμφανίστηκαν σε όλες τις χώρες και εκκινούν από διαφορετικές αφετηρίες θρησκευτικού, φιλοσοφικού, ιδεολογικού, πολιτικού ή άλλου χαρακτήρα.

Η βασική παρατήρηση που ισχύει για όλες τις θρησκευτικές κοινότητες, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, είναι ότι η θρησκευτική διάσταση των κινήματων αρνητών και αντιεμβολιαστών είχε ως κύριο χαρακτηριστικό ότι αρνητές και αντιεμβολιαστές αυτού του τύπου αυτοπροβάλλονταν ως οι «αληθινοί» πιστοί σε αντίθεση με τη «συστημική» έκφραση των αντίστοιχων θρησκευτικών κοινοτήτων, δηλαδή τη νομίμως αναγνωρισμένη ηγεσία των θρησκευτικών κοινοτήτων, η οποία, σε όλες τις χώρες, συντάχθηκε και υποστήριξε τις κρατικές πολιτικές αντιμετώπισης της πανδημίας.

Στην Ελλάδα, η Ορθόδοξη Εκκλησία και ειδικότερα ο Οικουμενικός Πατριάρχης και ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος υπήρξαν τα κύρια θύματα της επίθεσης των

αρνητών και των αντιεμβολιαστών, ενώ επιχειρήθηκε μεθοδικά η απαξίωση της Συνοδικότητας, ενός δομικού χαρακτηριστικού της Ορθόδοξης Εκκλησίας¹.

Τα κύρια επιχειρήματα αυτών των κινημάτων ανορθολογισμού προέρχονταν και διακινούνταν πρώτιστα μέσω του Διαδικτύου (ιστοσελίδες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης) και δευτερευόντως μέσω συγκεκριμένων εφημερίδων που είναι γνωστό ότι εκπροσωπούν τον ακραίο χώρο. Στη μεγάλη πλειονότητά τους αναπαρήγαγαν (συνήθως, επιλεκτικά) τη στάση και τις ανακοινώσεις του Πατριαρχείου Μόσχας ή Κληρικών του και τα κηρύγματα ακραίων προτεσταντικών οργανώσεων των Η.Π.Α.

Στην πρώτη περίπτωση, κύριος στόχος ήταν η ανάδειξη του Πατριαρχείου Μόσχας ως του μόνου γνήσιου εκφραστή και υπερασπιστή της Ορθοδοξίας σε αντίθεση με τη στάση του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Εκκλησίας της Ελλάδος που «πρόδωσαν την Ορθοδοξία» γιατί «υποτάχθηκαν» στο Κράτος και «τήρησαν τα μέτρα». Μετά την αλλαγή στάσης του Πατριαρχείου Μόσχας και την πλήρη ευθυγράμμισή του με την (ρωσική) κρατική πολιτική αντιμετώπισης της πανδημίας που οδήγησε στην υιοθέτηση σκληρότερων μέτρων (και μάλιστα μέτρων που αφορούσαν τον πυρήνα της Ορθοδοξίας, δηλαδή τη Θεία Κοινωνία) από αυτά που υιοθέτησε η Εκκλησία της Ελλάδας, η χρήση των κειμένων του Πατριαρχείου Μόσχας σχεδόν εξαφανίστηκε χωρίς, όμως, να μειωθεί η προβολή του ως υπερασπιστή της Ορθοδοξίας, σε αντίθεση με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και την Εκκλησία της Ελλάδος που συνέχισαν να κατηγορούνται ότι «υποτάσσονται» στην (ελληνική) κρατική πολιτική αντιμετώπισης της πανδημίας.

Στη δεύτερη περίπτωση, επιχειρήματα συνιστούσαν απλές μεταφράσεις κειμένων από ακραίες προτεσταντικές οργανώσεις των Η.Π.Α., όπου συνυπήρχαν οι θεωρίες για το «χάραγμα του Αντίχριστου», για την παραγωγή εμβολίων από «αγέννητα παιδιά που δολοφονήθηκαν», για την «αλλαγή του ανθρώπινου DNA» ή για το «τσιπάρισμα» όλων των ανθρώπων με στόχο «την υποταγή τους σε μια παγκόσμια εξουσία». Δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις όπου αυτά τα κείμενα ή οι ιδέες δεν αποδίδονταν στους πραγματικούς συγγραφείς τους, αλλά σε Αγίους της Ορθόδοξης Εκκλησίας και κυρίως στον Άγιο Παΐσιο.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, την περίοδο της πανδημίας, δέχθηκε ταυτόχρονη επίθεση και από τα κινήματα αρνητών και αντιεμβολιαστών αλλά και από τους αντικληρικαλιστές. Γι' αυτό έχει ιδιαίτερη αξία το γεγονός ότι η Εκκλησία της Ελλάδος, παρά τα όποια προβλήματα, καθυστερήσεις ή επιμέρους δυσαρμονίες, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην προστασία της δημόσιας υγείας αποδεικνύοντας για μια ακόμα φορά την κρίσιμη θέση που κατέχει στη δημόσια σφαίρα, καθώς εξακολουθεί να αποτελεί σημείο αναφοράς για τη μεγάλη πλειονότητα των Ελλήνων.

Τα διδάγματα που αντλούνται από την οικονομική κρίση που κορυφώθηκε το 2012, από την προσφυγική κρίση του 2015 αλλά και από την πλέον πρόσφατη κρίση της πανδημίας, όσον αφορά το πεδίο των θρησκευμάτων, είναι κοινά ως προς τις δυνατότητες και τον ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν οι θρησκευτικές κοινότητες, και ειδικότερα η Ορθόδοξη Εκκλησία, κατά τη διάρκεια των κρίσεων, ώστε το έθνος να μπορέσει να τις αντιμετωπίσει επιτυχώς. Η παράμετρος αυτή είναι χρήσιμο να λαμβάνεται εγκαίρως υπ' όψιν στον σχεδιασμό αντιμετώπισης κρίσεων.

Γιώργος Καλαντζής, Γενικός Γραμματέας Θρησκευμάτων

---

¹ Για την κατανόηση της Συνοδικότητας στην Ορθόδοξη Εκκλησία, βλ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου, Ιερόθεος, «Το πολίτευμα της Ορθόδοξης Εκκλησίας», *Ιερά Μητρόπολη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου – Εκκλησιαστική Παρέμβαση*, 4 Ιουνίου 2019, <https://www.parembasis.gr/index.php/el/menu-teyxos-274/5779-2019-06-04b>. Πρόσβαση 26 Δεκεμβρίου 2021.

Σύνοψη Περιεχομένων

Στο **Εισαγωγικό μέρος (I)** παρουσιάζεται το ιστορικό και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο της Γενικής Γραμματείας Θρησκειμάτων, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας στην Ελλάδα, με ειδική αναφορά στην ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων. Ακολούθως, γίνεται αναφορά στο Δίκτυο καταγραφής περιστατικών, προσδιορίζονται τα είδη χώρων θρησκευτικής σημασίας που ελήφθησαν υπόψη και παρατίθεται κατάλογος με τους συνεργαζόμενους θρησκευτικούς και κρατικούς φορείς.

Στο **δεύτερο μέρος (II)** παρατίθενται τα πάσης φύσεως περιστατικά σε βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας, τα οποία περιήλθαν σε γνώση της Υπηρεσίας, ανά θρησκευτική κοινότητα, συνοδευόμενα από ιστορικά, νομικά και στατιστικά στοιχεία κατά περίπτωση.

Συνολικά, για το έτος 2020 καταγράφηκαν τετρακόσια τέσσερα (404) περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας, κατανεμόμενα ανά θρήσκευμα ως ακολούθως:

- **Χριστιανισμός:** τριακόσια ογδόντα πέντε (385) περιστατικά πάσης φύσεως (βανδαλισμοί, διαρρήξεις, κλοπές, ιεροσυλίες, νεκροσυλίες, ληστείες, τοποθετήσεις εκρηκτικών μηχανισμών και λοιπές βεβηλώσεις).

Ειδικότερα:

- Τριακόσια εβδομήντα τέσσερα (374) περιστατικά αφορούν στην Ορθόδοξη Εκκλησία ήτοι το 92,57% επί του συνόλου,
- Επτά (7) περιστατικά αφορούν στην Καθολική Εκκλησία, ήτοι το 1,73% επί του συνόλου,
- Τέσσερα (4) περιστατικά αφορούν στους Γνησίους Ορθοδόξους Χριστιανούς (Γ.Ο.Χ.), ήτοι το 0,99% επί του συνόλου,
- **Ιουδαϊσμός:** δέκα (10) περιστατικά ρατσιστικού/αντισημιτικού χαρακτήρα, ήτοι το 2,48% επί του συνόλου.
- **Μουσουλμανισμός:** εννέα (9) περιστατικά, ήτοι το 2,23% επί του συνόλου.

Δεν αναφέρθηκαν περιστατικά σε βάρος χώρων άλλων θρησκειμάτων.

Στο **τρίτο μέρος (III)** ακολουθεί γεωγραφική και στατιστική απεικόνιση των δεδομένων υπό μορφή χαρτών και γραφημάτων, με αποτύπωση: α) της γεωγραφικής κατανομής των περιστατικών στην Επικράτεια ανά Θρήσκευμα,

β) της γεωγραφικής κατανομής του συνόλου των καταγεγραμμένων περιστατικών ανά Περιφέρεια,

γ) της χρονολογικής κατανομής των περιστατικών ανά μήνα,

δ) των εξιχνιασθέντων και μη εξιχνιασθέντων περιστατικών.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Α. Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων

1. Ιστορική Ανασκόπηση

Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων είναι συνυφασμένη με το Υπουργείο Παιδείας, αφού τα θέματα της θρησκείας που ανήκουν στην αρμοδιότητά της αντιμετωπίζονταν από κοινού με την παιδεία από τότε που δημιουργήθηκε ανεξάρτητο Ελληνικό κράτος. Για να γίνει καλύτερα κατανοητή η σχέση αυτή, σκόπιμη είναι μια συνοπτική παρουσίαση της γένεσης και της εξέλιξης του υπουργείου που σήμερα ονομάζεται Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και ειδικότερα της πορείας της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων μέσα στον χρόνο.

Αναλυτικότερα, στην Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου που αποτελεί την πρώτη συνέλευση του νομοθετικού σώματος του νέου Ελληνικού κράτους (Επίδαυρος, 20 Δεκεμβρίου 1821 - 16 Ιανουαρίου 1822), ψηφίστηκε την 1η Ιανουαρίου 1822 το «Προσωρινόν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος», που αποτελεί το πρώτο Σύνταγμα της Ελλάδας. Στο κείμενο αυτό, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι η Διοίκηση αποτελείται από δύο «σώματα», το «Βουλευτικόν» και το «Ἐκτελεστικόν». Το Εκτελεστικό σώμα εκλέγει οκτώ υπουργούς ενιαύσιας θητείας, ένας εκ των οποίων είναι «ὁ τῆς Θρησκείας». Διορίζεται μάλιστα ως «Μίνιστρος τῶν Θρησκευτικῶν» ο επίσκοπος Ανδρούσης Ιωσήφ (Προσωρινόν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος κατά τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Α' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, σελ. 9).

Στη Β' Εθνοσυνέλευση που έγινε έναν χρόνο αργότερα στο Άστρος αναθεωρήθηκε το «Προσωρινόν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος» και ψηφίστηκε νέο Σύνταγμα με την ονομασία «Νόμος τῆς Ἐπιδαύρου», δείχνοντας με αυτόν τον τρόπο τη σύνδεση του νέου Συντάγματος με το προηγούμενο. Στο κείμενο αυτό ορίζεται ότι το Εκτελεστικό σώμα έχει επτά υπουργούς, ένας εκ των οποίων εξακολουθεί να είναι «ὁ τῆς Θρησκείας» (Προσωρινόν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος κατά τὴν ἐν Ἄστρει Α' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, σελ. 5).

Λίγο αργότερα, στο «Πολιτικόν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος» της Γ' Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας γίνεται λόγος για τους έξι Γραμματεῖς της Επικρατείας από τους οποίους αποτελείται η νομοτελεστική εξουσία, ένας εκ των οποίων είναι «ὁ ἐπὶ τοῦ δικαίου καὶ τῆς παιδείας», στις αρμοδιότητες του οποίου συγκαταλέγονται τα θέματα θρησκευμάτων.

Ακολούθως, ο Καποδίστριας στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής και εκκλησιαστικής πολιτικής του συνέστησε το 1829 ειδικό Υπουργείο, την «Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Παιδείας», όπου, σύμφωνα με τον ίδιο, «*συνηνώθησαν δύο ὑπηρεσίαι ἀχώριστοι, καὶ πρὸς ἓνα συντρέχουσαι σκοπόν, τὴν ἠθικὴν τῶν πολιτῶν μόρφωσιν, ἥτις εἶναι ἡ βάσις τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς τοῦ ἔθνους ἀνορθώσεως*»².

Η επιλογή του Καποδίστρια εκφράζει την ιστορική εμπειρία των Ελλήνων καθώς το γεγονός της διάσωσης της αυτοσυνειδησίας του Γένους και της αδιάσπαστης συνέχειας της ελληνικής γλώσσας συνδέονται αναπόσπαστα με την Ορθόδοξη Εκκλησία και δη το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Άλλωστε, οι εκπαιδευτικές δομές του Γένους πριν την ίδρυση του Κράτους ανήκαν ή εξαρτιόνταν σε σημαντικό βαθμό από την Ορθόδοξη Εκκλησία. Ταυτόχρονα, η πράξη του Καποδίστρια υπενθυμίζει εμμέσως μια από τις θεμελιώδεις αρχές του

---

² π. Γεωργίου Μεταλληνού, «Ιωάννης Καποδίστριας (Ὁ πολιτικός – μάρτυρας τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ)», περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ἔτος ΠΕ', τ. 8, Αὐγουστος-Σεπτέμβριος 2008, Αθήνα, σσ. 606-607.

αρχαιοελληνικού πολιτισμού «πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται» (Πλάτωνος, Μενέξενος 347a).

Το «Ηγεμονικό» σύνταγμα του 1832, το οποίο δεν εφαρμόστηκε ποτέ, όριζε ότι οι Υπουργοί Γραμματεῖς είναι επτά (κατ' ανώτατο όριο), ένας εκ των οποίων ήταν «ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως».

Το 1833, ο Βασιλιάς Όθωνας με διάταγμά του όριζει ότι όλοι οι επικεφαλής των Υπουργείων θα ονομάζονται εις το εξής «Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας». Ένας εξ αυτών είναι και «ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» (Α'2). Στο ίδιο φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως αναγράφεται χαρακτηριστικά, σχετικά με τον σκοπό της Γραμματείας επί των Εκκλησιαστικῶν και της Δημοσίου Εκπαιδεύσεως, ότι «θέλομεν ἀπονέμει εις αὐτοὺς (τους υπηκόους μας οποιασδήποτε θρησκείας) τὴν ἐντελεστάτην, ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς των δοξασίας, ἐλευθερίαν». Το ίδιο έτος ιδρύονται με Βασιλικό Διάταγμα οι επτά Γραμματεῖες, τις οποίες διοικεί ως ανώτατος διευθυντής ο αντίστοιχος Γραμματέας της Επικρατείας.

Το Βασιλικό Διάταγμα της ίδρυσης των επτά Γραμματειῶν όριζει ότι η Γραμματεία «ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» είναι τέταρτη κατά την τάξη των Γραμματειῶν (Α'13, 1833). Σε επόμενο φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδας, καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Γραμματείας «ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως». Αυτές διακρίνονται σε δύο μέρη, το πρώτο από τα οποία περιλαμβάνει τα σχετικά με τις Εκκλησιαστικές υποθέσεις:

α) η τήρηση των νόμων που ρυθμίζουν τις σχέσεις των διαφόρων χριστιανικών εκκλησιῶν και των θρησκευτικῶν κοινοτήτων,

β) η διατήρηση των νομίμων ορίων μεταξύ πολιτικής Αρχῆς και εκκλησιαστικῶν Αρχῶν και η διαφύλαξη των δικαιωμάτων του Δημοσίου σε διενέξεις σχετικές με τα εκκλησιαστικά κτήματα και καταστήματα,

γ) η εξέταση όλων των διαταγμάτων των εκκλησιαστικῶν Αρχῶν, κυρίως των «αὐτογράφων», των «βουλῶν» και των «πιτακίων» του Πάπα της Ρώμης και η εξασφάλιση βασιλικῆς άδειας πριν αυτά δημοσιοποιηθούν,

δ) η εγκαθίδρυση συνοδικῶν Αρχῶν, η επιτήρηση των πράξεών τους και η έκδοση των σχετικῶν αποφάσεων,

ε) η επιτήρηση της θείας λατρείας και ο περιορισμός ή η ακύρωση μη ουσιωδῶν πανηγύρεων και εορτῶν,

στ) η εξασφάλιση του Βασιλικού Διατάγματος,

ζ) η άδεια συστάσεως θρησκευτικῶν εταιριῶν και καταστημάτων και η καθαίρεση αυτών, αν υπάρχουν ευλογοφανή στοιχεία,

η) η ανακαίνιση και η σύσταση ιερατικῶν καταστημάτων για την εκπαίδευση, συντήρηση και βελτίωση του Κλήρου, καθώς και τα σχετικά με τις εξετάσεις των υποψηφίων για θέσεις της εκκλησιαστικῆς ιεραρχίας,

θ) η διαίρεση των επαρχιῶν των διαφόρων εκκλησιαστικῶν Αρχῶν,

ι) η φροντίδα για την ανέγερση και διατήρηση των οικοδομῶν για εκκλησίες και για κατοικία των εφημερίων,

ια) η επιτήρηση στη διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας που είναι αφιερωμένη για θρησκευτικές ανάγκες.

Το δεύτερο μέρος αφορά τις υποθέσεις της «Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» και περιλαμβάνονται τα εξής καθήκοντα:

α) η επιτήρηση όσων αφορούν τα σχολεία και την εκπαίδευση γενικά, τη φροντίδα για σύσταση αρμόδιου οργανισμού των στοιχειωδών και των υψηλότερων παιδευτικών καταστημάτων, ενός Πανεπιστημίου και μιας Ακαδημίας των επιστημών,

β) η φροντίδα για εξοπλισμό των σχολείων και των διδακτικών καταστημάτων και η επιτήρηση της διοίκησης της περιουσίας των σχολείων,

γ) η φροντίδα μορφώσεως άξιων δασκάλων για τα σχολεία και καθηγητών και η ανέγερση των απαιτούμενων καταστημάτων,

δ) η εξασφάλιση υποτροφιών για μαθητές εξαιρετικής ευφυΐας,

ε) η σύσταση και επιτήρηση δημοσίων βιβλιοθηκών, Αστεροσκοπείου και άλλων σχετικών ιδρυμάτων,

στ) η διεύθυνση της Βασιλικής Τυπογραφίας και η επίσπευση της μετάφρασης στα ελληνικά των αξιολογότερων ξένων συγγραμμάτων,

ζ) η πρόοδος στις τέχνες και η σύσταση τεχνοδιδακτικών σχολείων και συλλογών και η ανέγερση Ακαδημίας των «πλασματογραφικών» τεχνών, η προετοιμασία για την ανασκαφή και ανακάλυψη των απολεσθέντων «άριστουρημάτων των τεχνών», η διαφύλαξη των ήδη υπάρχοντων και η επαγρύπνηση να μην εξάγονται από το Κράτος,

η) η εμπύχωση της επιστημονικής έρευνας για τη διεύρυνση της σφαίρας των ανθρώπινων γνώσεων και η δημοσίευση των χειρογράφων των μοναστηρίων, τα οποία θα μπορούσαν να φανούν αξιόλογα για οποιαδήποτε επιστήμη,

θ) προτάσεις για το προσωπικό που θα στελεχώσει τις διδασκαλικές θέσεις ή τα δημόσια ιδρύματα που προάγουν την πρόοδο των επιστημών και των τεχνών,

ι) η επιτήρηση στη διοίκηση και η διαχείριση της περιουσίας και των εισοδημάτων αφιερωμένων στην εκπαίδευση και η φροντίδα για την ανέγερση και διατήρηση των οικοδομών που απαιτούνται για την εκπαίδευση του λαού και την ανάπτυξη των τεχνών.

Επίσης, ο Γραμματέας «ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» ἔχει την ευθύνη για τη διατήρηση της πειθαρχίας του υπό την εποπτεία του προσωπικού, καθώς και για την επιβολή πειθαρχικών ποινών. Το προσωπικό της Γραμματείας, σύμφωνα με το ίδιο Διάταγμα, αποτελείται από δύο Συμβούλους, τρεις Γραμματείς, δύο γραφείς και έναν κλητήρα. Το προσωπικό μπορεί να αυξηθεί ύστερα από κατεπείγουσα ανάγκη της υπηρεσίας.

Με το Σύνταγμα του 1844 οι Γραμματείες της Επικρατείας ονομάζονται Υπουργεία και οι Γραμματείς της Επικρατείας Υπουργοί.

Το 1846 ο νόμος ΛΓ' «Περὶ διοργανισμοῦ τῶν Ὑπουργείων» (Α'14), καθιερώνει και νομοθετικά τον όρο Υπουργεία. Διατηρεί τα επτά Υπουργεία, που μέχρι πρότινος ονομάζονταν Γραμματείες της Επικρατείας, αλλά προβλέπει για πρώτη φορά τη διαίρεση της εσωτερικής υπηρεσίας των Υπουργείων σε τμήματα και εισάγει τον θεσμό του Γενικού Γραμματέα. Ο ίδιος νόμος ορίζει ότι το προσωπικό του Υπουργείου «τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» αποτελείται από δύο τμηματάρχες, τρεις Γραμματείς α' και β' τάξεως, τρεις Γραφείς α', β' και γ' τάξεως και δύο κλητήρες.

Με τον νόμο ΣΙΕ' της 16ης Δεκεμβρίου 1852, προστίθεται ένας υπουργικός γραμματέας και ένας γραφέας α' τάξεως (Α' 65).

Τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1856 με τον νόμο ΤΟΣΤ' που ψηφίστηκε στις 12-10-1856, προστίθεται ένας Υπουργικός Γραμματέας α' τάξεως (Α'60).

Στη συνέχεια, με νομοθετικό διάταγμα στις 29-12-1925 (Α'5) ιδρύεται στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου των Εκκλησιαστικών, η Διεύθυνση Θρησκευμάτων, ο

προϊστάμενος της οποίας φέρει τον τίτλο του Γενικού Διευθυντή και ασκεί μαζί με τον Υπουργό την ανώτατη εποπτεία «ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν» ἢ με ειδική εντολή του Υπουργού την εποπτεία «ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων». Ο Γενικός Διευθυντής Θρησκευμάτων αναλαμβάνει επίσης όλα τα καθήκοντα και τις δικαιοδοσίες που μέχρι τώρα είχε ο τμηματάρχης των Εκκλησιαστικῶν.

Το 1926, με νέο νομοθετικό διάταγμα το Υπουργεῖο των «Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως» μετονομάζεται σε Υπουργεῖο «Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας», το οποίο αποτελείται ἀπὸ δώδεκα τμήματα, πρῶτο ἀπὸ τα οποία εἶναι το Τμήμα Θρησκευμάτων. Το ἴδιο νομοθετικό διάταγμα καταργεῖ αὐτὸ του 1925, που προέβλεπε την ἴδρυση της Διεύθυνσης Θρησκευμάτων (Α'140).

Λίγα χρόνια ἀργότερα, το 1937, ανασυστήνεται ἡ Διεύθυνση Θρησκευμάτων. Με τον αναγκαστικό νόμο 782 (Α'267) καθιερώνεται για το Υπουργεῖο «Θρησκευμάτων και Παιδείας» ἡ ονομασία Υπουργεῖο «Θρησκευμάτων και Εθνικῆς Παιδείας», που αποτελείται ἀπὸ τις εξῆς υπηρεσίες:

- α) το Γραφεῖο Υπουργοῦ,
- β) τὴ Γενικὴ Διεύθυνση Αρχαιοτήτων, Γραμμάτων και Καλῶν Τεχνῶν,
- γ) τὴ Γενικὴ Διεύθυνση Παιδείας,
- δ) τὴ Διεύθυνση Θρησκευμάτων, που περιλαμβάνει δύο τμήματα: 1) των Εκκλησιαστικῶν και 2) του Διοικητικοῦ,
- ε) τὴ Διεύθυνση Οργανώσεως Νέων και
- στ) τὴ Διεύθυνση Προσωπικοῦ, Διεκπεραιώσεως και Αρχείων.

Το 1951, με τον αναγκαστικό νόμο 1671 (Α'33), το Υπουργεῖο «Θρησκευμάτων και Εθνικῆς Παιδείας» μετονομάζεται σε Υπουργεῖο «Εθνικῆς Παιδείας και Θρησκευμάτων», ονομασία που διατηρεῖται μέχρι το 2009³.

Το 1976, με το π.δ. 147 (Α'56), δημιουργεῖται ἡ Γενικὴ Διεύθυνση Θρησκευμάτων, ἡ οποία συγκροτεῖται ἀπὸ τρεῖς Διευθύνσεις:

- α) «Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως», ἡ οποία περιλαμβάνει δύο τμήματα:
  - 1) το Τμήμα Εκκλησιαστικῶν Διοικητικῶν Θεμάτων και 2) το Τμήμα Ἱερῶν Ναῶν, Ἱερῶν Μονῶν και Εφημεριακοῦ Κλήρου,
- β) «Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως και Θρησκευτικῆς Ἀγωγῆς», τὴν οποία συγκροτοῦν τα τμήματα: 1) Προσωπικοῦ και 2) Διοικητικοῦ και
- γ) «Ἐτεροδόξων και Ἐτεροθρήσκων», που συγκροτεῖται ἀπὸ τα τμήματα:
  - 1) Ετεροδόξων και 2) Ετεροθρήσκων.

---

³Το 2009 μετονομάστηκε σε Υπουργεῖο «Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 2234 Β'/07-10-2009). Ακολούθως, το 2012 ἰδρύθηκε το Υπουργεῖο «Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμοῦ και Ἀθλητισμοῦ» (ΦΕΚ 141 Α'/21-06-2012). Ἐνα χρόνο ἀργότερα, μετονομάστηκε σε Υπουργεῖο «Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 152 Α'/25-06-2013). Τον Ἰανουάριο του 2015 συστήνεται το Υπουργεῖο «Πολιτισμοῦ, Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 20 Α'/27-01-2015). Στις 22 Σεπτεμβρίου 2015 μετονομάστηκε σε Υπουργεῖο «Παιδείας, Ἐρευνας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ114 Α'/22-09-2015) και ανασυστάθηκε το Υπουργεῖο Πολιτισμοῦ και Ἀθλητισμοῦ, ἐνῶ στις 8 Ἰουλίου 2019 μετονομάστηκε σε «Υπουργεῖο Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ Α'119 Α'/8-7-2019).

Στη συνέχεια, το 1987 με το π.δ. 417 (Α'186) συστήνεται η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων και προβλέπεται θέση Γενικού Γραμματέα ως Προϊσταμένου αυτής με βαθμό 1ο της κατηγορίας των ειδικών θέσεων. Στις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων ανήκει η εφαρμογή της Κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα των Θρησκευμάτων, καθώς και οι αρμοδιότητες των Διευθύνσεων που μέχρι τότε υπάγονταν στη Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων, όπως αυτές καθορίζονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του π.δ. 147/1976. Οι Διευθύνσεις αυτές μαζί με το προσωπικό τους μεταφέρθηκαν στη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων.

Τρία χρόνια αργότερα, το 1990, με το π.δ. 339 (Α'135) συστήνονται Γενικές Διευθύνσεις στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η πρώτη κατά σειρά είναι η Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων, που συγκροτείται από τις Διευθύνσεις:

- α) Εκκλησιαστικής Διοίκησης,
- β) Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και
- γ) Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων.

Η Γενική Διεύθυνση συντονίζει τη δράση των επί μέρους υπηρεσιακών μονάδων από τις οποίες συγκροτείται, με σκοπό την εξειδίκευση, συγκριτική ανάλυση και αξιολόγηση της ακολουθούμενης πολιτικής στον χώρο των Θρησκευμάτων.

Η Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων διατηρείται μέχρι το 2014, οπότε και καταργείται με το π.δ. 114 (Α'181), το οποίο προβλέπει ότι η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων περιλαμβάνει δύο Διευθύνσεις:

- α) τη Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκησης, η οποία περιλαμβάνει τα τμήματα: 1) Εκκλησιαστικής Διοίκησης και 2) Ετεροθρήσκων και Ετεροδόξων και
- β) τη Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης, η οποία περιλαμβάνει τα τμήματα: 1) Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και Θρησκευτικής Αγωγής και 2) Θρησκευτικών Ελευθεριών και Διαθρησκευτικών Σχέσεων.

Αξίζει να επισημανθεί ότι στο ως άνω π.δ. περιελήφθη, για πρώτη φορά, ως πεδίο της αποστολής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων η προστασία της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της θρησκευτικής λατρείας και η εποπτεία των λειτουργιών όλων των γνωστών θρησκειών.

2. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τον Οργανισμό του Υπουργείου (άρθρο 1 του π.δ. 18/2018) αποστολή του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι:

« [...] η ανάπτυξη και η συνεχής αναβάθμιση της παιδείας με σκοπό:

- α) την ηθική, την πνευματική και τη φυσική αγωγή των Ελλήνων,
- β) την ανάπτυξη της εθνικής συνείδησης,
- γ) την προστασία της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της λατρείας και την εποπτεία των λειτουργιών όλων των γνωστών θρησκειών,
- δ) την καλλιέργεια του σεβασμού στην ελευθερία του λόγου και της έκφρασης,
- ε) την ανοχή στη διαφορετικότητα,
- στ) τη διαπαιδαγώγηση με βάση τις αρχές της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της διαφάνειας και της αξιοκρατίας,

ζ) τον σεβασμό στο περιβάλλον, φυσικό και πολιτιστικό, και την εμπέδωση της αρχής της αειφορίας,

η) τη διαμόρφωση ελεύθερων, ενεργών και κριτικά σκεπτόμενων πολιτών,

θ) την ανάπτυξη και την προαγωγή της επιστήμης, της έρευνας, της καινοτομίας, της τεχνολογίας, της κοινωνίας της πληροφορίας,

ι) τη μέριμνα για την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης της νέας γενιάς και της δια βίου μάθησης».

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 57 του ως άνω προεδρικού διατάγματος, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 περ. α' του άρθρου 72 του ν. 4589/2019 (Α' 13): «Σκοπός της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων είναι η προστασία της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της θρησκευτικής λατρείας, η εποπτεία του θρησκευτικού εκπαιδευτικού συστήματος και των λειτουργιών των γνωστών θρησκειών, καθώς και η σύνδεση θρησκείας, παιδείας και πολιτισμού με την ταυτόχρονη προαγωγή δράσεων κατά του φανατισμού και της μισαλλοδοξίας και υπέρ των διαθρησκευτικών σχέσεων και διαλόγου προς όφελος της θρησκευτικής ειρήνης και της κοινωνικής συνοχής».

Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων συγκροτείται από τις ακόλουθες οργανωτικές μονάδες:

α) τη Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκησης, με τα Τμήματα Α' Εκκλησιαστικής Διοίκησης, Β' Διοικητικών Υποθέσεων και Μητρώου και Γ' Μουσουλμανικών Υποθέσεων και

β) τη Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης και Διαθρησκευτικών Σχέσεων, με τα Τμήματα Α' Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και Θρησκευτικής Αγωγής, Β' Θρησκευτικών Ελευθεριών και Διαθρησκευτικών Σχέσεων και Γ' Μουσουλμανικών Ιεροσπουδαστηρίων.

B. Η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας

1. Θεσμικό πλαίσιο

Όλα τα ελληνικά συνταγματικά κείμενα από το 1821 και μετά, πέραν της αναγνώρισης της θρησκείας της Ανατολικής Ορθόδοξης του Χριστού Εκκλησίας ως επικρατούσας⁴, εξασφάλιζαν την ελεύθερη τέλεση της λατρείας και κάθε άλλης γνωστής θρησκείας. Ωστόσο, από το Σύνταγμα του 1927 και μετά, με τη ρητή κατοχύρωση της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης, η ανεξιθρησκία μετεξελίσσεται ουσιαστικά σε «θρησκευτική ελευθερία». Η κατοχύρωση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι θεμελιώνει **δικαίωμα** των ατόμων απέναντι στην Πολιτεία, αφενός για αποχή από κάθε ενέργεια που θα παρεμπόδιζε την υλοποίησή του και αφετέρου για λήψη κάθε πρόσφορου (νομοθετικού, διοικητικού κλπ.) μέτρου για την εξασφάλιση της άσκησής του⁵. Κατά την καθιερωμένη άποψη, το ατομικό δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας περιλαμβάνει την ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης και την ελευθερία της λατρείας⁶.

Στο **άρθρο 13 του Συντάγματος της Ελλάδας** ορίζεται ότι:

⁴Για την έννοια του όρου «επικρατούσα θρησκεία» βλ. κατωτέρω ενότητα Ι.Β.2.

⁵Βλ. Σπ. Τρωιάνου, Παραδόσεις Εκκλησιαστικού Δικαίου, Σάκκουλας 1984, β' έκδοση, §§2.1.4 και 2.2.2.

⁶Βλ. Π.Δ. Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο – Ατομικά Δικαιώματα, Σάκκουλας 1991, §554.

«1. Η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη. Η απόλαυση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις καθενός. 2. Κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη και τα σχετικά με τη λατρεία της τελούνται ανεμπόδιστα υπό την προστασία των νόμων. Η άσκηση της λατρείας δεν επιτρέπεται να προσβάλει τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη. Ο προσηλυτισμός απαγορεύεται. [...] 4. Κανένας δεν μπορεί, εξαιτίας των θρησκευτικών του πεποιθήσεων, να απαλλαγεί από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων προς το Κράτος ή να αρνηθεί να συμμορφωθεί προς τους νόμους. [...]».

Το ως άνω προστατευτικό της θρησκευτικής ελευθερίας άρθρο του Συντάγματος δεν υπόκειται σε αναστολή κατά την «κατάσταση πολιορκίας» (άρθρο 48 Συντ.), ενώ η παρ. 1 αυτού δεν υπόκειται ούτε σε αναθεώρηση (άρθρο 110 παρ. 1 Συντ.).

Ειδικά ως προς το θέμα της απαλλαγής από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων προς το Κράτος ή την άρνηση συμμόρφωσης προς τους νόμους λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων, παρατίθεται σχετικό απόσπασμα από την Απόφαση αρ. 2706/1977 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας: «Δια των ανωτέρω διατάξεων κατοχυρούται μεν εν Ελλάδι το ατομικόν δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας κατ' αμφοτέρας τας εκδηλώσεις αυτού, ήτοι τόσον της ελευθερίας της θρησκευτικής συνειδήσεως, όσον και της ελευθερίας της λατρείας, πλην όμως η άσκησις του δικαιώματος τούτου τελεί υπό τον όρον της εκπλήρωσεως των προς το Κράτος υποχρεώσεων και συμμορφώσεως προς τους νόμους αυτού και της μη προσβολής της δημοσίας τάξεως και των χρηστών ηθών. Συνεπώς ο οπαδός ωρισμένου θρησκευόμενου δεν δύναται, επικαλούμενος τας θρησκευτικάς του πεποιθήσεις, να αρνηθή την εκπλήρωσιν των προς το Κράτος υποχρεώσεων του ή την συμμόρφωσίν του προς τους νόμους γενικής εφαρμογής, τους μη αφορώντας εις τα ως άνω θέματα, οίον και το β.δ/γμα 229/1965 "περί εορτολογίου, συνεπειών ελλειπούς φοιτήσεως κλπ. των μαθητών της Δευτεροβαθμίου (Μέσης Εκπαιδεύσεως)" (φ. 57), το οποίον, εκδοθέν επί τη βάσει της εξουσιοδοτικής διατάξεως του άρθρου 12 του ν.δ/τος 4379/1964, τούτο μεν καθορίζει (άρθρ. 1) τας ημέρας κατ' ας επιτρέπεται να απουσιάζουν εκ των μαθημάτων των οι μαθηταί της Μέσης Εκπαιδεύσεως, απαριθμούν μεταξύ αυτών και ωρισμένας ημέρας θρησκευτικών εορτών δια τους ορθοδόξους, τους καθολικούς και τους ιουδαίους αντιστοίχως, τούτο δε, προβλέπει (άρθρ. 2) εις περίπτωσιν πραγματοποιήσεως υπό των μαθητών απουσιών και κατ' άλλας πλην των ανωτέρω ημέρας, συνεπειάς αι οποίαι εξικνούνται και μέχρις αποκλεισμού των μαθητών εκ των προαγωγικών ή απολυτηρίων εξετάσεων».

Στο άρθρο 18 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε στις 10/12/1948), ορίζεται ότι:

«Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνειδήσεως και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή της θρησκείας ή πεποιθήσεων, όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με τη διδασκαλία, την άσκηση, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών».

Στο άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.) που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) ορίζονται τα εξής:

«1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις την ελευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως και θρησκείας. Το δικαίωμα τούτο επάγεται την ελευθερίαν αλλαγής θρησκείας ή πεποιθήσεων, ως και την ελευθερίαν εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων μεμονωμένως ή συλλογικώς δημοσία ή κατ' ιδίαν, δια της λατρείας, της παιδείας και της ασκήσεως των θρησκευτικών καθηκόντων και τελετουργιών. 2. Η ελευθερία εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν επιτρέπεται να αποτελέση αντικείμενον ετέρων περιορισμών πέραν των προβλεπομένων υπό του νόμου και αποτελούντων αναγκαία μέτρα, εν δημοκρατική

κοινωνία, δια την δημόσιαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της δημοσίας τάξεως, υγείας και ηθικής ή την προάσπισιν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων».

Στο **άρθρο 10 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (2000/C 364/01) ορίζεται ότι: «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται την ελευθερία μεταβολής θρησκευόμενου ή πεποιθήσεων, καθώς και την ελευθερία εκδήλωσης του θρησκευόμενου ή των πεποιθήσεων του, ατομικά ή συλλογικά, δημόσια ή κατ' ιδίαν, με την λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές».

Στο **άρθρο 18 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα που κυρώθηκε με το ν.2462/1997** (Α' 25) αναφέρεται: «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνει την ελευθερία να έχει ή να υιοθετεί κανείς τη θρησκεία ή την πεποίθηση της επιλογής του, καθώς και την ελευθερία να εκδηλώνει τη θρησκεία ή την πεποίθησή του, ατομικά ή από κοινού με άλλους μέσω της λατρείας, πράξεων ιεροτελεστίας, πρακτικής και διδασκαλίας. 2. Κανείς δεν υπόκειται σε καταναγκασμό, που θα μπορούσε να παρεμποδίσει την ελευθερία του να έχει ή να υιοθετήσει τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις της επιλογής του. 3. Η ελευθερία εκδήλωσης της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν μπορεί να υπόκειται παρά μόνο σε όσους περιορισμούς ορίζει ο νόμος και είναι απαραίτητοι για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, τάξης και υγείας ή της ηθικής ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων. 4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται την ελευθερία των γονέων ή των νόμιμων κηδεμόνων, να φροντίζουν για τη θρησκευτική και ηθική αγωγή των παιδιών τους σύμφωνα με τις πεποιθήσεις τους».

2. Η έννοια της «επικρατούσας θρησκείας»

Στο ισχύον Σύνταγμα, όπως και σε όλα τα Συντάγματα από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους γίνεται διάκριση ανάμεσα στην «επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα» και τις «γνωστές θρησκείες». Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Συντάγματος: «1. *Επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού. [...]*».

Επισημαίνεται ότι η αναγνώριση της Ανατολικής Ορθόδοξης του Χριστού Εκκλησίας ως «επικρατούσας» θρησκείας έχει αποκλειστικά διαπιστωτικό χαρακτήρα, ο οποίος οφείλεται στο γεγονός ότι η μεγάλη πλειονότητα των Ελλήνων (σε ποσοστό άνω του 95%) συνδέεται με την Ορθόδοξη Εκκλησία, όπως έχει πολλές φορές διευκρινιστεί τόσο στον δημόσιο λόγο όσο και στις επιστημονικές εργασίες εγκρίτων Συνταγματολόγων.

Σύμφωνα με τον Καθηγητή Ευάγγελο Βενιζέλο: «... ο όρος "επικρατούσα θρησκεία" έχει ένα περιεχόμενο αφενός μεν ιστορικό και πολιτισμικό, το οποίο δεν είναι νομικά κρίσιμο, αφετέρου δε ένα περιεχόμενο πραγματολογικό, που είναι νομικά κρίσιμο εφόσον περιγράφει την ορθόδοξη εκκλησία ως το πολυπληθέστερο συλλογικό υποκείμενο άσκησης της θρησκευτικής ελευθερίας υπό όλες τις εκδοχές και σε σχέση πάντοτε με όλο τον άλλο κατάλογο των συνταγματικών δικαιωμάτων...»⁷.

Σήμερα γίνεται ευρύτατα δεκτή η άποψη ότι «επικρατούσα θρησκεία» δεν σημαίνει «κρατική θρησκεία» ή «επίσημη θρησκεία», ούτε συνεπάγεται εκ του Συντάγματος κυριαρχικό ή ηγεμονικό ρόλο μιας ορισμένης θρησκείας⁸.

⁷Βλ. Ευ. Βενιζέλου, "Οι Σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας ως σχέσεις συνταγματικά ρυθμισμένες", σελ. 146, εκδόσεις Παρατηρητής, εκδ. γ', Θεσσαλονίκη 2000.

⁸Βλ. Π.Δ. Δαγτόγλου έ.α., §569

Περαιτέρω, από νομολογιακής προσέγγισης, η σκέψη 14 της αριθμ. 660/2018 απόφασης Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας αναφέρει ότι: «Επειδή, κατά την κρατήσασα στο Δικαστήριο γνώμη, η περιεχόμενη στο άρθρο 3 παρ. 1 του Συντάγματος αναφορά ως “επικρατούσης” στην Ελλάδα, της θρησκείας της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού αποτελούσε την εναρκτήρια διάταξη όλων των προΐσχυσάντων Συνταγμάτων (1844, 1864, 1911, 1927, 1952) και συνιστά μέχρι σήμερα βασικό στοιχείο της συνταγματικής παραδόσεως της Χώρας. Η αναφορά αυτή - όπως άλλωστε, και η επίκληση στην κεφαλίδα του Συντάγματος, της «Αγίας, Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος» - συναρτάται με τον καίριο ρόλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην ιστορική πορεία του Ελληνισμού, ιδίως κατά την προηγηθείσα της εθνικής ανεξαρτησίας χρονική περίοδο της τουρκοκρατίας, αποτελεί δε και διαπίστωση του πραγματικού γεγονότος ότι την θρησκεία αυτήν πρεσβεύει η συντριπτική πλειοψηφία του ελληνικού λαού, ενώ δεν στερείται η αναφορά αυτή και κανονιστικών συνεπειών (όπως π.χ. η καθιέρωση χριστιανικών εορτών ως υποχρεωτικών αργιών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα (παραβ. και Ολομ. ΣΕ 100/2017).[...]).».

Ομοίως, στην αριθμ. 926/2018 απόφαση Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας αναφέρεται ότι: «[...] το άρθρο 3 του Συντάγματος, το οποίο υπόκειται σε αναθεώρηση κατ’ άρθρο 110 παρ. 1 αυτού, αναφέρεται απλώς στο πραγματικό γεγονός ότι η πλειοψηφία του ελληνικού λαού ασπάζεται το θρήσκευμα της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, περιλαμβανόμενο δε στα ελληνικά συντάγματα από την Επανάσταση και εξής ετέθη και στο Σύνταγμα του 1975 κυρίως για λόγους ιστορικούς (βλ. Πρακτ. Ολομ. Συντ., σ. 402). Η διάταξη αυτή έχει περιορισμένο κανονιστικό περιεχόμενο, το οποίο συνάπτεται ιδίως με τον καθορισμό επίσημων θρησκευτικών αργιών για τη διευκόλυνση της ασκήσεως θρησκευτικών καθηκόντων των ενδιαφερομένων (βλ. ΣΕ 100/2017 Ολομ.) κλπ. Όπως όμως έχει κριθεί με τις προαναφερθείσες αποφάσεις 2280-2285/2001 της πλήρους Ολομελείας του Δικαστηρίου, η διάταξη αυτή του άρθρου 3, το οποίο άλλωστε εντάσσεται στο Τμήμα Β’ του πρώτου μέρους του Συντάγματος, που αφορά τις σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας, δεν επηρεάζει την άσκηση του κατοχυρούμενου με το άρθρο 13 ατομικού δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας, το οποίο περιλαμβάνεται στο δεύτερο μέρος του Συντάγματος με αντικείμενο τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, ούτε εισάγει προνομιακή μεταχείριση υπέρ των Ελλήνων Ορθόδοξων Χριστιανών κατά την άσκηση του δικαιώματος αυτού. Κάτι τέτοιο, άλλωστε, θα αντέβαινε και στην ειδική διάταξη της παραγρ. 1 του άρθρου 13, που επιβάλλει την ίση μεταχείριση στην απόλαυση και των ατομικών δικαιωμάτων, ανεξάρτητα από θρησκευτικές πεποιθήσεις [...)].».

Τέλος, η σκέψη 16 της αριθμ. 1749/2019 απόφασης Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας αναφέρει ότι: «Επειδή, η περιεχόμενη στο άρθρο 3 παρ. 1 του Συντάγματος αναφορά ως «επικρατούσης» στην Ελλάδα της θρησκείας της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού -όπως, άλλωστε, και η επίκληση στην κεφαλίδα του Συντάγματος της «Αγίας, Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος»- συναρτάται με τον καίριο ρόλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην ιστορική πορεία του Ελληνισμού, ιδίως κατά την προηγηθείσα της εθνικής ανεξαρτησίας χρονική περίοδο της τουρκοκρατίας, αποτελεί δε και διαπίστωση του πραγματικού γεγονότος ότι την θρησκεία αυτήν πρεσβεύει η πλειοψηφία του ελληνικού λαού, ενώ δεν στερείται η αναφορά αυτή και κανονιστικών συνεπειών (όπως, ενδεικτικώς, η καθιέρωση χριστιανικών εορτών ως υποχρεωτικών αργιών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα) (βλ. ΣΤΕ 660,926/2018 Ολομ.)».

3. Η απαγόρευση του προσηλυτισμού

Σύμφωνα και με το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 13 του Συντάγματος, ο προσηλυτισμός απαγορεύεται. Και τούτο όχι μόνο όσον αφορά την επικρατούσα, αλλά και

οποιαδήποτε άλλη θρησκεία. Υπάρχει μάλιστα και παλαιότερη του Συντάγματος και του Ποινικού Κώδικα σχετική ποινική κύρωση⁹.

Συγκεκριμένα, το άρθρ. 4 του α.ν. 1363/1938, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρ. 2 του α.ν. 1672/1939 και ισχύει, προβλέπει ότι: «1. Ο ενεργών προσηλυτισμόν τιμωρείται δια φυλακίσεως και χρηματικής ποινής [...]. 2. Προσηλυτισμός ιδία είναι η δια πάσης φύσεως παροχών ή δι' υποσχέσεως τοιούτων ή άλλης ηθικής ή υλικής περιθάλψεως, δια μέσων απατηλών, δια καταχωρήσεως της απειρίας ή εμπιστοσύνης ή δι' εκμεταλλεύσεως της ανάγκης, της πνευματικής αδυναμίας ή κουφότητος άμεσος ή έμμεσος προσπάθεια προς διείσδυσιν εις την θρησκευτικήν συνείδησιν ετεροδόξων επί σκοπώ μεταβολής του περιεχομένου αυτής. 3. Η εν σχολείω ή ιδρύματι μορφωτικώ ή φιλανθρωπικώ εκτέλεσις της πράξεως θεωρείται ως ιδιαιτέρως επιβαρυντική αιτία».

Όπως προκύπτει δε από σχετική αναφορά του τότε Υπουργού Δικαιοσύνης στις συζητήσεις για το σημερινό άρθρο 13 Συντ. στην Ε' Αναθεωρητική Βουλή, ο συντακτικός νομοθέτης εννοούσε ως προσηλυτισμό μόνο την «δια παρανόμων ή ανήθικων μέσων, καταχρήσεως σχέσεως εξαρτήσεως ή δι' υποσχέσεως πάσης φύσεως παροχών, προσπάθεια προς διείσδυσιν εις την θρησκευτικήν συνείδησιν ετεροδόξων ή ετεροθρήσκων»¹⁰. Επομένως, ως συνταγματικά απαγορευόμενος, αλλά και ποινικά κολάσιμος προσηλυτισμός νοείται η προσπάθεια διείσδυσης στη θρησκευτική συνείδηση κάποιου με **αθέμιτα** μέσα, και δη κυρίως με εκβίαση ή απάτη.

Επομένως, με βάση τα ανωτέρω, **δεν συνιστούν προσηλυτισμό** ενδεικτικώς τα εξής: α) η δημόσια διακήρυξη ή ομολογία των θρησκευτικών πεποιθήσεων κάποιου, β) η μετάπειση κάποιου να αλλάξει θρησκευτικές πεποιθήσεις δια πειθούς ή επιχειρημάτων, γ) το κήρυγμα, δ) η ιεραποστολή προς αλλόδοξους ή αλλόθρησκους, ε) η δημοσίευση, πώληση και αποστολή εντύπων και στ) η διενέργεια δημόσιων ή και υπαίθριων διαλέξεων με ελεύθερη προσέλευση και αποχώρηση και σαφή τυχόν δήλωση της θρησκείας ή του δόγματος του οποίου επιχειρείται η διάδοση¹¹.

4. Οι προβλέψεις του Ποινικού Κώδικα ως προς την ποινική αντιμετώπιση πράξεων που άπτονται θεμάτων θρησκευτικής συνείδησης και λατρείας

Με τον ν.4619/19 (Α'95) κυρώθηκε ο νέος Ποινικός Κώδικας (ΠΚ), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιουλίου 2019, καταργώντας τον προηγούμενο Ποινικό Κώδικα, ο οποίος βρισκόταν σε ισχύ από την 1^η Ιανουαρίου 1951.

Μία εκ των σημαντικών αλλαγών στον νέο ΠΚ είναι η κατάργηση των διατάξεων των άρθρων: 198 «κακόβουλη βλασφημία», 199 «καθύβριση θρησκευμάτων» και 201 «περιύβριση νεκρών», στο κεφάλαιο Ζ' περί επιβουλής της θρησκευτικής ειρήνης. Πλέον στο εν λόγω κεφάλαιο έχει διατηρηθεί μόνον το άρθρο 200 «Διατάραξη θρησκευτικών συναθροίσεων», σύμφωνα με το οποίο:

«1. Όποιος κακόβουλα προσπαθεί να εμποδίσει ή με πρόθεση διαταράσσει μια ανεκτή κατά το πολίτευμα θρησκευτική συνάθροιση για λατρεία ή τελετή, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο έτη. 2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος μέσα σε εκκλησία ή σε τόπο ορισμένο για θρησκευτική συνάθροιση ανεκτή κατά το πολίτευμα ενεργεί υβριστικά ανάρμοστες πράξεις».

Περαιτέρω, με την παρ. 2 του άρθρου 175 ΠΚ εξακολουθεί να τιμωρείται η αντιποίηση άσκησης υπηρεσίας λειτουργού της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού ή άλλης

⁹Βλ. Π.Δ. Δαγτόγλου έ.α., §596

¹⁰Βλ. Κ. Χ. Χρυσόγονος, «Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2006, σελ. 281

¹¹Βλ. Π.Δ. Δαγτόγλου έ.α., §597

θρησκείας γνωστής στην Ελλάδα, ωστόσο πλέον καταργείται το άρθρο 176 το οποίο προέβλεπε ποινή φυλάκισης μέχρι έξι μηνών για τους φέροντες δημόσια και χωρίς δικαίωμα στολή ή άλλο διακριτικό σημείο των εν λόγω θρησκευτικών λειτουργών, μεταξύ άλλων περιπτώσεων δημοσίων λειτουργών.

Επίσης, καταργήθηκε η διάταξη του άρθρου 373 του προϊσχύοντος ΠΚ, σύμφωνα με την οποία όποιος νεκροσυλήσει με τυμβωρυχία, σκοπεύοντας να αποκτήσει παράνομα ο ίδιος ή τρίτος περιουσιακή ωφέλεια τιμωρείται ως υπαίτιος κλοπής.

Η διάταξη της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 374 περί «Διακεκριμένης κλοπής», η οποία υπό τον προϊσχύοντα ΠΚ προέβλεπε κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, μεταξύ άλλων, αν από τόπο προορισμένο για θρησκευτική λατρεία αφαιρέθηκε πράγμα αφιερωμένο σ' αυτή, έχει τροποποιηθεί και ισχύει ως εξής: «[Η κλοπή τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή αν:] α) ο υπαίτιος αφαιρεί από τόπο προορισμένο για θρησκευτική λατρεία, πράγμα αφιερωμένο σε αυτή καλλιτεχνικής ή αρχαιολογικής ή ιστορικής σημασίας, [...]

Τέλος, στον νέο ΠΚ έχει προστεθεί το άρθρο 191Α «Προσβολή συμβόλων ή τόπων ιδιαίτερης εθνικής ή θρησκευτικής σημασίας», σύμφωνα με την παρ. 2 του οποίου: «Με την ίδια ποινή [σ.σ.: φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή] τιμωρείται όποιος τελεί πράξεις ρύπανσης ή φθοράς σε τόπους ιδιαίτερης εθνικής ή θρησκευτικής σημασίας καθώς και σε χώρους φύλαξης νεκρών ή νεκροταφεία και προκαλεί έτσι φόβο ή ανησυχία σε αόριστο αριθμό ανθρώπων, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη».

5. Θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης για την ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων (Ευκτηρίων Οίκων και Ναών)

Αν και η αδειοδότηση για την ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων ακολουθεί τις ίδιες βασικές αρχές, έχει επικρατήσει ο διαχωρισμός της διαδικασίας μεταξύ της Ανατολικής Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας και των λοιπών θρησκευμάτων. Οι βασικοί λόγοι της διαμόρφωσης αυτής της πρακτικής είναι, κυρίως, τεχνικοί, αφού λόγω της θρησκευτικής σύνθεσης του πληθυσμού (σε ποσοστό άνω του 95% οι κάτοικοι της Ελλάδας είναι Ορθόδοξοι Χριστιανοί) οι ανάγκες ανέγερσης και λειτουργίας Ιερών Ναών της Ορθοδόξου Εκκλησίας είναι πολλαπλάσιες, αλλά και ιστορικοί/πολιτισμικοί, οι οποίοι ανάγονται στις συνθήκες ίδρυσης του νεότερου Ελληνικού Κράτους.

Στο πλαίσιο ίσης πρόνοιας για τις θρησκευτικές κοινότητες της χώρας, η Πολιτεία ενισχύει έμμεσα τους χώρους λατρείας όλων των θρησκευμάτων με προστατευτικές διατάξεις, όπως:

α) του **ν.4223/2013** (Α'287), με τον οποίο εξαιρούνται από την καταβολή φόρου ακινήτων όλοι οι χώροι προσευχής και λατρείας όλων των γνωστών θρησκειών και

β) του **ν.4301/2014** (Α'223), με τον οποίο εξαιρούνται από την καταβολή ανταποδοτικών τελών στους Ο.Τ.Α. όλα τα αυτοτελή κτίρια Ιερών Ναών και χώρων προσευχής όλων των γνωστών θρησκειών και δογμάτων.

α. Ανέγερση και λειτουργία Ιερών Ναών της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας του Χριστού

Σύμφωνα με το άρθρο 32 «Έκδοση οικοδομικών αδειών σε εκκλησιαστικά ιδρύματα» του **ν. 4495/2017** (Α'167):

«1. Για την έκδοση της οικοδομικής άδειας ακινήτων των νομικών προσώπων του **ν. 590/1977**, καθώς και των νομικών προσώπων του **ν. 4149/1961** (Α' 41) εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος.

2. Για κάθε οικοδομική εργασία, που αφορά Ιερούς Ναούς, Μητροπολιτικά Μέγαρα, ένα (1) σε κάθε Μητρόπολη, που ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα είτε του ν. 590/1977 είτε του ν. 4149/1961 και σε Ιερές Μονές και τα υφιστάμενα Μετόχια αυτών, καθώς και στον περίβολο και ό,τι περικλείεται εντός αυτών και εξυπηρετεί την κοινοβιακή ζωή, καθώς και τα προσκτίσματα αυτών, η προέγκριση της οικοδομικής άδειας είναι υποχρεωτική και εκδίδεται από την οικεία Υ.ΔΟΜ.

3. Για τα έργα των παραγράφων 1 και 2 της Εκκλησίας της Ελλάδας η γνωμοδότηση επί των αρχιτεκτονικών μελετών εκδίδεται πριν από την προέγκριση από το Κεντρικό Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Ε.Α.) της παραγράφου 5.

4. Για τα έργα των παραγράφων 1 και 2 της Εκκλησίας της Κρήτης και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου η γνωμοδότηση επί των αρχιτεκτονικών μελετών εκδίδεται, πριν από την προέγκριση, από το Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής Κρήτης και Δωδεκανήσου (ΣΕΑΚΔ) της παραγράφου 6.

5. Συνιστάται στην Εκκλησία της Ελλάδος Κεντρικό Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Ε.Α.), το οποίο συνεδριάζει με επταμελή σύνθεση κάθε φορά και αποτελείται από:

α) έναν (1) κληρικό, απόφοιτο ΑΕΙ ή Καθηγητή Αρχιτεκτονικής σε Πολυτεχνική Σχολή, ως Πρόεδρο,

β) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, υπάλληλο της Διεύθυνσης Αρχιτεκτονικής Οικοδομικού Κανονισμού και Αδειοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του,

γ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, που υποδεικνύεται από αυτό, με τον αναπληρωτή του,

δ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, μέλος Σ.Α.Δ.ΑΣ.,

ε) έναν (1) πολιτικό μηχανικό ή μηχανολόγο μηχανικό ή ηλεκτρολόγο μηχανικό, ανάλογα με το θέμα της συνεδρίασης,

στ) έναν (1) αγιογράφο ή ξυλογλύπτη ή μαρμαρογλύπτη ανάλογα με το θέμα της συνεδρίασης,

ζ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, υπάλληλο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του.

Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο Γραμματέας του Συμβουλίου. Η θητεία των μελών είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται.

6. Συνιστάται στην Εκκλησία της Κρήτης Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής Κρήτης και Δωδεκανήσου (ΣΕΑΚΔ) που συνεδριάζει με επταμελή σύνθεση κάθε φορά και αποτελείται από:

α) έναν (1) κληρικό, απόφοιτο ΑΕΙ ή Καθηγητή Αρχιτεκτονικής σε Πολυτεχνική Σχολή, ως Πρόεδρο,

β) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, υπάλληλο της Διεύθυνσης Αρχιτεκτονικής Οικοδομικού Κανονισμού και Αδειοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του,

γ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, που υποδεικνύεται από αυτό, με τον αναπληρωτή του,

δ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, μέλος Σ.Α.Δ.ΑΣ.,

ε) έναν (1) Πολιτικό Μηχανικό ή Μηχανολόγο Μηχανικό ή Ηλεκτρολόγο Μηχανικό, ανάλογα με το θέμα της συνεδρίασης,

στ) έναν (1) αγιογράφο ή ξυλογλύπτη ή μαρμαρογλύπτη ανάλογα με το θέμα της συνεδρίασης,

ζ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, υπάλληλο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του.

Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας της Κρήτης. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο Γραμματέας του Συμβουλίου. Η θητεία των μελών είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται.

Η θητεία των Συμβουλίων που έχουν συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4030/2011 λήγει αυτοδικαίως στις 31.12.2017.

7. Μετά την προέγκριση οικοδομικής άδειας, η οικοδομική άδεια και η άδεια καθιέρωσης ή χρήσης εκδίδεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, από την Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) της Εκκλησίας της Ελλάδος, που έχει συσταθεί με την παρ. του άρθρου 2 του ν. 4030/2011. Για την έναρξη εκτέλεσης των οικοδομικών εργασιών, πέραν όσων προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος, η οικοδομική άδεια αποστέλλεται στην οικεία Υ.ΔΟΜ. και αποτελεί αρχείο της οικείας Υ.ΔΟΜ. για την εκκίνηση της διαδικασίας ελέγχου των κατασκευών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

8. Συνιστάται στην Εκκλησία της Ελλάδος Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.), η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Δόμησης και εκδίδει τις οικοδομικές άδειες χωρικής δικαιοδοσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, καθώς και αντίστοιχη Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) στην Εκκλησία της Κρήτης και των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου, η οποία προβαίνει στην έκδοση των οικοδομικών αδειών χωρικής δικαιοδοσίας της Εκκλησίας της Κρήτης αποκλειστικά και μόνο για:

α) τα μητροπολιτικά μέγαρα,

β) τους ιερούς ναούς, εφόσον ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/1977, και τα προσκτίσματά τους. Η ανέγερση προσκτίσματος επιτρέπεται μόνο σε ιερούς ναούς, που ανήκουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/1977 και εφόσον αποτελούν ενιαίο αρχιτεκτονικό σύνολο με τον ιερό ναό και εξυπηρετούν τον ιερό ναό,

γ) τις ιερές μονές, ειδικά όσον αφορά τον περίβολο και ό,τι περικλείεται εντός αυτού και εξυπηρετεί την κοινοβιακή ζωή.

9. Οι ανωτέρω Υ.ΔΟΜ. είναι επίσης αρμόδιες για την έκδοση αφενός της άδειας καθιέρωσης για όλους τους χώρους λατρείας των ανωτέρω κτιρίων και αφετέρου της άδειας χρήσης για τους μη λατρευτικούς χώρους των ανωτέρω κτιρίων. Η άδεια καθιέρωσης και η άδεια χρήσης αποτελούν νόμιμη προϋπόθεση για την έναρξη των εργασιών ή χρήσεων, που αδειοδοτούνται με την άδεια δόμησης και είναι δυνατόν να ενσωματώνονται στο ίδιο στέλεχος.

10. Οι ανωτέρω Υπηρεσίες Δόμησης υπάγονται στην εποπτεία και έλεγχο του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Το προσωπικό της Υπηρεσίας προσλαμβάνεται και μισθοδοτείται από την Εκκλησία της Ελλάδος και την Εκκλησία της Κρήτης, αντιστοίχως.

Οι Υπηρεσίες Δόμησης είναι ενταγμένες στο ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο είναι συνδεδεμένες και οι λοιπές Υ.ΔΟΜ.

11. Για την υποβολή αίτησης για έκδοση της προέγκρισης υποβάλλεται αίτηση και φάκελος στην οικεία Υ.ΔΟΜ., μέσω της κατά τόπον αρμόδιας ιεράς μητροπόλεως. Η ανωτέρω διαδικασία τηρείται για κάθε ιερή μονή ή ιερό ναό, που ακολουθεί το δόγμα της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας του Χριστού είτε ανήκει σε εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο είτε σε φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου.

12. Για τον αγιογραφικό και λοιπό διάκοσμο των ιερών μονών και ιερών ναών, που αποτελεί καλλιτεχνική εργασία, απαιτείται επίσης άδεια από την Υ.ΔΟΜ της Εκκλησίας της Ελλάδος ή την Εκκλησία της Κρήτης και σύμφωνη γνώμη του ΚΕ.Σ.Ε.Α. ή του ΣΕΑΚΔ, αντίστοιχα.

13. Κανονισμός της Δ.Ι.Σ. εξειδικεύει τους κανόνες συγκρότησης, την οργάνωση, τις αρμοδιότητες, τη διοικητική υποστήριξη, τη λειτουργία και το υπηρεσιακό καθεστώς των ανωτέρω υπηρεσιών και οργάνων, καθώς και τη δημιουργία και την τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου τους.

14. Τα κτίρια της παραγράφου β' είναι ειδικά κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος και επιτρέπονται παρεκκλίσεις με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 27 του ν. 4067/2012, ύστερα από γνώμη του ΚΕ.Σ.Ε.Α.

15. Για την κατασκευή ή επισκευή των κτιρίων της παραγράφου β', αντί του τίτλου ιδιοκτησίας, οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται να προσκομίσουν για την έκδοση της προέγκρισης οικοδομικής άδειας και της έκδοσης αυτής στην αρμόδια υπηρεσία τα εξής δικαιολογητικά έγγραφα:

α) πιστοποιητικό από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο περί μη διεκδίκησης του ακινήτου από το Δημόσιο ή Ο.Τ.Α.,

β) συμβολαιογραφική πράξη συναίνεσης ή έκθεση απογραφής που συντάσσεται και μεταγράφεται, σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256) ή το άρθρο 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) ή το άρθρο 62 του ν. 590/1977 (Α' 146), υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου και συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα. Πράξη συναίνεσης κατά τις ανωτέρω διατάξεις συντάσσεται και για ακίνητα ιερών μονών.

Για υφιστάμενα κτίρια υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, στην οποία δηλώνεται ο χρόνος ανέγερσής τους.

Η προέγκριση και η οικοδομική άδεια για ιδιωτικούς ιερούς ναούς και παρεκκλήσια εκδίδονται από τις αρμόδιες κατά τόπους Υπηρεσίες Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) των δήμων.

16. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται ο τρόπος ενημέρωσης, διασύνδεσης και ανταλλαγής δεδομένων του αρχείου της Υπηρεσίας Δόμησης με τις αρχές, που είναι υπεύθυνες για την τήρηση των διατάξεων των άρθρων 1 έως και 4 του ν. 3843/2010 (Α' 62)».

β. Ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων (Ευκτηρίων Οίκων και Ναών) λοιπών Θρησκευτικών Κοινοτήτων

Με τις διατάξεις του πρώτου κεφαλαίου του ν.4301/2014 (Α' 223) και τη θεσμοθέτηση της νέας μορφής συλλογικής θρησκευτικής οργάνωσης, ήτοι τα εκκλησιαστικά και θρησκευτικά νομικά πρόσωπα, όλες οι θρησκευτικές κοινότητες (εκτός των ρητώς εξαιρουμένων κατ' άρθρο 16 ν.4301/2014, ήτοι της Εκκλησίας της Ελλάδος, της Εκκλησίας της Κρήτης, των Εκκλησιαστικών Επαρχιών Δωδεκανήσου & του Αγίου Όρους, και γενικώς των Ορθοδόξων

κλιμάτων¹², των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων και των Θρησκευτικών μουσουλμανικών κοινοτήτων στις εδαφικές περιφέρειες των Μουφτειών Θράκης), δύνανται να οργανωθούν υπό τη μορφή του ειδικότερου αυτού νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, κατά τις προβλέψεις του νόμου. Στις διατάξεις του ως άνω νόμου προβλέπεται ότι τα θρησκευτικά και εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα μπορούν, κατά τις κείμενες διατάξεις, να ιδρύουν και να λειτουργούν επ'ονόματί τους χώρους λατρείας (άρθρο 9). Διευκρινίζεται ότι άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χώρου λατρείας μπορούν να λάβουν και οι θρησκευτικές κοινότητες που δεν έχουν αποκτήσει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με τον ν.4301/2014.

Στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την ανέγερση και αδειοδότηση των λατρευτικών χώρων (ναών και ευκτήριων οίκων), πλην των ναών των, κατ' άρθρο 3 του Συντάγματος, κλιμάτων της Ανατολικής Ορθόδοξου του Χριστού Εκκλησίας (Εκκλησία της Ελλάδος, Εκκλησία της Κρήτης, Εκκλησιαστικές Επαρχίες Δωδεκανήσου, Άγιο Όρος), για τους οποίους έχουν εφαρμογή ειδικότερες διατάξεις, υφίστανται οι γενικές ρυθμίσεις του **α.ν.1363/1938** (Α' 305), του **α.ν.1672/1939** (Α' 123), του εκτελεστικού αυτού **β.δ. από 20.5/2.6.1939** (Α' 220) και του **άρθρου 27 του ν.3467/2006** (Α' 128) καθώς και η **κοινή εγκύκλιος 105456/Θ1/31-8-2021 (ΑΔΑ: Ψ56646ΜΤΛΗ-ΙΟ9)**, η οποία αντικατέστησε τις κοινές εγκυκλίους 69230/Α3/6-5-2014 (ΑΔΑ: ΒΙΦΘ9-ΤΟΤ) και 118939/Θ1/19-7-2016 (ΑΔΑ: 76774653ΠΣ-5Ω9)¹³ και ενσωμάτωσε την εγκύκλιο 128231/Θ1/2-8-2016 (ΑΔΑ: ΨΔ014653ΠΣ-ΓΕΙ). Ειδικά για τη χορήγηση άδειας δόμησης σε μουσουλμανικούς χώρους προσευχής/λατρείας της Θράκης (τεμένη-τεκέδες-μεσιτζίτ-τζεμ/τζεμεβί) ισχύει η **κοινή εγκύκλιος 105510/Θ1/31-8-2021 (ΑΔΑ: 6ΘΧ646ΜΤΛΗ-ΟΥ6)**, η οποία αντικατέστησε την κοινή εγκύκλιο 57071/Θ1/3-4-2017 (ΑΔΑ: 78ΘΓ4653ΠΣ-Ζ3Χ).

Σύμφωνα με τις προαναφερόμενες ρυθμίσεις για τη λειτουργία χώρων προσευχής/λατρείας, πέραν της εφαρμογής των κοινών πολεοδομικών διατάξεων, προαπαιτείται και σχετική άδεια του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η διοικητική άδεια για ναό ή ευκτήριο οίκο (πλην της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας του Χριστού) χορηγείται (κατά δέσμια αρμοδιότητα, όπως έχει κριθεί νομολογιακά) με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, έπειτα από διαπίστωση/εξακρίβωση ότι αφενός πληρούνται οι τρεις όροι που προβλέπονται από το άρθρο 13 παρ. 2 του Συντάγματος (ΣτΕΟΛ 4202/2012, ΣτΕΟΛ 1444/1991, ΣτΕ 5572/1996, ΑΠ 20/2001) (ήτοι να πρόκειται για γνωστή θρησκεία χωρίς κρύφιας δοξασίες, να μην ασκείται προσηλυτισμός και η άσκηση της δημόσιας λατρείας να είναι σύμφωνη με τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη), και αφετέρου ισχύουν οι λοιπές προϋποθέσεις που θέτει η κείμενη νομοθεσία. Μάλιστα, «η μη συνδρομή του αρνητικού όρου που θέτει το άρθρο 13 παρ.2 του Συντάγματος για την άσκηση της θρησκευτικής λατρείας, ήτοι του όρου της μη προσβολής της δημόσιας τάξεως ή των χρηστών ηθών δια των συγκεκριμένων πράξεων λατρείας, διαπιστώνεται κατά κανόνα με κατασταλτική κρατική δράση» (ΣτΕΟΛ 4202/2012 σκέψη 8^η), ωστόσο η προηγούμενη – προληπτική διοικητική διερεύνηση της συμφωνίας κάθε περίπτωσης με τυπικές και εύκολα επαληθεύσιμες προϋποθέσεις και κανόνες που θέτει, κατά γενικό τρόπο, το πλέγμα των κανόνων της δημόσιας τάξης, δεν μπορεί να αποκλειστεί ή να κριθεί ασύμφωνη με το Σύνταγμα.

---

¹² Πρέπει να διευκρινισθεί ότι κατά νόμον οι Ορθόδοξες Εκκλησίες, που είναι ενωμένες δογματικώς με το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, αλλά ανήκουν σε διαφορετικό (σε σχέση με την Εκκλησία της Ελλάδος) «κλίμα» (εκκλησιαστική δικαιοδοσία), π.χ. σε άλλα Ορθόδοξα Πατριαρχεία ή Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, μπορούν να ιδρύουν «μετόχια» εντός του εδάφους της Εκκλησίας της Ελλάδος μόνον υπό τις ειδικές προϋποθέσεις του άρθρου 39 του **ν.590/1977** (Α' 146) «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος».

¹³ Στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΙΘ υπάρχουν διαθέσιμα σε μετάφραση στην αγγλική γλώσσα η εν λόγω **εγκύκλιος** και συνοπτικός **κατάλογος** με τα προβλεπόμενα σε αυτήν δικαιολογητικά.

Ως «**ευκτήριος οίκος**», όπως έχει κριθεί, νοείται χώρος λατρείας μικρού σχετικά μεγέθους, διαμορφωμένος μέσα σε ιδιωτικό ακίνητο και προορισμένος να λειτουργήσει ως τόπος λατρείας από περιορισμένο κύκλο ανθρώπων, σε αντίθεση με τον «**ναό**» που είναι αυτοτελές κτίριο αφιερωμένο στη δημόσια λατρεία από οποιαδήποτε πρόσωπα, χωρίς διάκριση (πρβλ. Α.Π. Ολ 20/2001 ποινική σύνθεση). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του β.δ. 20-05/02-06-1939, για την έκδοση της προβλεπόμενης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ναού απαιτείται αίτηση τουλάχιστον πενήντα (50) οικογενειών, ενώ για την αδειοδότηση ευκτήριου οίκου αρκεί ακόμα και μονοψήφιος αριθμός αιτούντων (η νομολογία του ΣτΕ έχει δεχθεί ως ικανό τον αριθμό των πέντε (5) ατόμων).

Σημειώνεται ότι η χρήση των όρων «ευκτήριος οίκος» και «ναός» έχουν διοικητικό/τεχνικό χαρακτήρα, καθώς οι θρησκευτικές κοινότητες επιλέγουν οι ίδιες την ακριβή ονομασία των χώρων προσευχής/λατρείας, ο οποίος και δηλώνεται στη σχετική αίτηση που καταθέτουν στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Ως εκ τούτου, το ατομικό δικαίωμα της ελευθερίας της θρησκευτικής λατρείας, όπως αυτό κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα της Ελλάδος και από τα διεθνή νομικά κείμενα, δεν είναι απεριόριστο ούτε ανέλεγκτο, αλλά τελεί υπό πολύ συγκεκριμένες και αυστηρά περιορισμένες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και αυτή της μη προσβολής της δημόσιας τάξης, η οποία αποτελεί και θεμιτό περιορισμό του, αφού η ίδια η συνταγματική διάταξη του άρθρου 13 παρ. 4 προβλέπει, ως άμεσο περιορισμό του δικαιώματος, την τήρηση των νόμων.

Όπως γίνεται δεκτό από το σύνολο της νομικής θεωρίας και νομολογίας: «*Η ελευθερία της λατρείας δεν κατοχυρώνει, λοιπόν, για τους πιστούς ένα απόλυτο δικαίωμα να λατρεύουν το Θεό, όπου θέλουν και όποτε θέλουν, χωρίς την τήρηση των νόμων ούτε, βέβαια, κατοχυρώνει συγκεκριμένο δικαίωμα για άσκηση της λατρείας σε καθορισμένο χώρο. Εγγυάται, απλώς, στους πιστούς όλων των δογμάτων το δικαίωμα να μπορούν να λατρεύουν το Θεό, με τον τρόπο και με τα μέσα που οι πιστοί επιλέγουν και που επιβάλλουν οι κανόνες της θρησκείας τους, χωρίς αδικαιολόγητα εμπόδια και αυθαίρετες επεμβάσεις της Πολιτείας*» (γνωμοδότηση Αντώνη Μανιτάκη με τίτλο "Η συνταγματική προστασία των πολιτιστικών αγαθών και η ελευθερία της λατρείας, με αφορμή τις χρήσεις της Ροτόντας", Θεσσαλονίκη 05-03-1995¹⁴).

Έτσι, υπό τους ανωτέρω όρους, η διοικητική αδειοδότηση του χώρου λατρείας αποτελεί «*το αναγκαίο μέτρο σε μία δημοκρατική κοινωνία που επιδιώκει ένα νόμιμο σκοπό, δηλαδή την προάσπιση της δημοσίας τάξεως, αφού (η αδειοδότηση) είναι μέτρο ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο αυτό σκοπό*» (Α.Π. 20/2001).

Στο εννοιολογικό περιεχόμενο της δημόσιας τάξης περιλαμβάνονται (κατ' άρθρο 3 Α.Κ.) εκείνοι οι κανόνες αναγκαστικού δικαίου, που έχουν τεθεί προς εξυπηρέτηση του δημοσίου – δηλαδή του γενικότερου και όχι του ιδιωτικού – συμφέροντος, η εφαρμογή των οποίων δεν μπορεί να αποκλειστεί από την ιδιωτική βούληση, δηλαδή οι κανόνες που ισχύουν και εφαρμόζονται κατά τρόπο απόλυτο, χωρίς να επιτρέπεται παρέκκλιση, τροποποίηση ή εξαίρεση από την εφαρμογή τους δυνάμει κάποιας ιδιωτικής συμφωνίας ή και μονομερούς έκφρασης/εκδήλωσης αντίθετης βούλησης.

Συνεπώς, πέραν των οικείων συνταγματικών διατάξεων και των προβλέψεων της ειδικότερης νομοθεσίας, είναι αυτονόητο ότι προκειμένου να αδειοδοτηθεί και να λειτουργεί νομίμως ένας χώρος θρησκευτικής λατρείας, απαιτείται και η τήρηση των κανόνων της υφιστάμενης ρυμοτομικής, πολεοδομικής και υγειονομικής νομοθεσίας, αλλά και διατάξεων κοινής

---

¹⁴Δημοσιευμένη στο περιοδ. «Νόμος και Φύση» 1995 και στον σύνδεσμο: <http://www.constitutionalism.gr/manitakis-rotonda/>

ησυχίας, ήτοι κανόνων αναγκαστικού δικαίου και γενικής εφαρμογής, μη δυνάμενων να αποκλειστούν ιδιωτικώς, κανόνων που αποβλέπουν και στην εξασφάλιση των αναγκαίων όρων ασφάλειας και προστασίας των συναθροιζομένων πολιτών.

Ειδικά για τους κανόνες της πολεοδομικής και ρυμοτομικής νομοθεσίας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ) με τις με αριθμό 343/2002 και 121/2008 Γνωμοδοτήσεις του, έχει κρίνει ότι: «Στην έννοια της δημόσιας τάξης περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων, οπωσδήποτε και η τήρηση των κανόνων της υφιστάμενης πολεοδομικής και ρυμοτομικής νομοθεσίας που ισχύουν στην περιοχή στην οποία πρόκειται να λειτουργήσει ο ναός ή ο ευκτήριος οίκος». Επί του θέματος μάλιστα έχει τοποθετηθεί στο παρελθόν και ο Συνήγορος του Πολίτη, διατυπώνοντας την άποψη ότι η πρακτική της χρονικής πρόταξης των πολεοδομικών και κτιριολογικών εγκρίσεων, δεν συνιστά περιορισμό της θρησκευτικής ελευθερίας, εφόσον, φυσικά, εφαρμόζεται υπό όρους χρηστής διοίκησης και συνοδεύεται από αντίστοιχη ειδοποίηση των αιτούντων κατ' άρθρο 4§2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (βλ. το με αριθμό πρωτ. 18893.06.2.6./09-09-2008 έγγραφό του και την από Σεπτέμβριο 2009 Σύνοψη Διαμεσολάβησης).

Στους γενικά εφαρμοζόμενους κανόνες της δημόσιας τάξεως (πολεοδομικούς, ρυμοτομικούς και δημόσιας υγείας), οι οποίοι αποσκοπούν στην ασφαλή χρήση των κτιρίων και στην προστασία τόσο των χρηστών τους όσο και των περιοίκων αυτών, περιλαμβάνονται ιδίως:

(Α) Οι σχετικοί περί των κατηγοριών και του περιεχομένου των χρήσεων γης, ήτοι το **Προεδρικό Διάταγμα της 23-02-1987** (Δ'166), με τους οποίους κανόνες καθορίζονται οι χρήσεις γης σε περιοχές εφαρμογής των γενικών πολεοδομικών σχεδίων (ΓΠΣ), ανάλογα με τη γενική ή ειδική πολεοδομική λειτουργία τους, όπου εν προκειμένω ο νομοθέτης έχει προβλέψει ρητά ως ειδική κατηγορία την κατηγορία «Θρησκευτικοί Χώροι» (π.χ. άρθρο 1 περ. Β αριθ. 13), τη χρήση της οποίας έχει επιτρέψει σε διάφορες περιοχές ΓΠΣ (π.χ. αμιγούς κατοικίας κατ' άρθρο 2 περ.7, γενικής κατοικίας κατ' άρθρο 3 περ. 8, πολεοδομικού κέντρου κατ' άρθρο 4 περ. 12, τουρισμού κατ' άρθρο 8 περ. 10). Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, ένας θρησκευτικός χώρος (ευκτήριος οίκος, ναός) μπορεί να λειτουργεί νομίμως σε περιοχή ΓΠΣ, όπου προβλέπεται η οικεία χρήση.

(Β) Οι σχετικοί περί των κατηγοριών και της ταξινόμησης των κτιρίων ανάλογα με τη χρήση τους και τις συνακόλουθες προδιαγραφές που πρέπει να τηρούν ανάλογα με τον αναμενόμενο εξυπηρετούμενο πληθυσμό, κατά τα **άρθρα 3 και 4 του Κτιριοδομικού Κανονισμού** (βλ. άρθρα 346-347 Κωδικοποιητικού Διατάγματος 14-07-1999, Δ'580), σύμφωνα με τα οποία στην κατηγορία «Συνάθροιση Κοινού» περιλαμβάνονται και τα κτίρια ή τμήματά τους που χρησιμοποιούνται για συνάθροιση πενήντα τουλάχιστον ατόμων για θρησκευτικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες (ήτοι μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται ρητά και οι ναοί, κατ' άρθρο 346 παρ. 1 περ. Γ). Για τους αναφερόμενους θρησκευτικούς χώρους απαιτούνται 0,65 τετραγωνικά μέτρα εμβαδού δαπέδου, ως ελάχιστη επιφάνεια ανά άτομο (άρθρο 347 περ. 3 στοιχ. ββ).

(Γ) Οι σχετικοί περί τους γενικούς όρους υγιεινής του κτιρίου και προστασίας της δημόσιας υγείας (π.χ. ύδρευση, αποχέτευση, φωτισμός, αερισμός κλπ), όπως: **(γα) το άρθρο 11 του Κτιριοδομικού Κανονισμού** (βλ. άρθρο 354 Κωδικοποιητικού Διατάγματος 14-07-1999, Δ'580) περί της υποχρέωσης όλων των χώρων κυρίας χρήσεως των κτιρίων να έχουν επαρκή φυσικό φωτισμό και αερισμό (άμεσο ή έμμεσο) και **(γβ) η με αριθμό Γ1/9900/27-11/03-12-1974 απόφαση Υπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών** (Β'1266), καθ'ό μέρος ισχύει, σύμφωνα με την οποία είναι υποχρεωτική η κατασκευή (και ύπαρξη) αποχωρητηρίων σε κάθε χώρο ομαδικής συγκέντρωσης ή διαβίωσης ανθρώπων (άρθρο 1 περ. 9).

(Δ) Οι σχετικοί περί της πυροπροστασίας, ήτοι οι διατάξεις της **Πυροσβεστικής Διάταξης 3/2015** (Β'529), του **Κανονισμού Πυροπροστασίας Κτιρίων π.δ. 71/1988** (Α'32) καθώς και της **Πυροσβεστικής Διάταξης 13/2013** (Β'1586), όπως ισχύουν. Κατά τα προβλεπόμενα των

ως άνω κανονιστικών διατάξεων, απαιτείται πρόβλεψη των υποδεικνυόμενων κάθε φορά ή των προβλεπόμενων μέτρων πυροπροστασίας – ανάλογα με την ημερομηνία αίτησης έκδοσης της οικοδομικής άδειας και τον αριθμό συγκεντρωμένων – τόσο για τους χώρους συνάθροισης κοινού με πληθυσμό κάτω των πενήντα (50) ατόμων, όσο και άνω των πενήντα (50) ατόμων, στους οποίους ρητά περιλαμβάνονται και τα κτίρια ή τμήματα αυτών στα οποία συγκεντρώνεται το κοινό για θρησκευτικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες (κατά την αντίστοιχη διάταξη του Κτιριοδομικού Κανονισμού), ρητά αναφερομένων και των ναών (άρθρο 1 της Πυροσβεστικής Διάταξης 3/1981, Β'20). Η συμμόρφωση προς τις οικείες διατάξεις προκύπτει από πιστοποιητικό πυροπροστασίας που χορηγεί η οικεία πυροσβεστική αρχή.

(Ε) Οι σχετικές περί των μέτρων κοινής ησυχίας διατάξεις, ήτοι η **Αστυνομική Διάταξη 3/1996** (Β'15), σύμφωνα με το άρθρο 2 της οποίας, οι διευθυντές δημοσίων κέντρων και λοιπών επιχειρήσεων καθώς και οι ιδιοκτήτες οικιών «υποχρεούνται όπως, με μηχανικά ή άλλα πρόσφορα τεχνικά μέσα (ηχομόνωση κλπ.) περιστέλλουν στο ελάχιστο δυνατό όριο το θόρυβο που προκαλείται» από διάφορες εγκαταστάσεις και από τον οποίο διαταράσσεται η ησυχία των περιόικων.

Επίσης, στους γενικά εφαρμοζόμενους κανόνες της δημόσιας τάξεως περιλαμβάνονται αδιαμφισβήτητα και οι γενικές φορολογικές διατάξεις που συνδέονται με την επιβολή φόρων, κυρώσεων αλλά και συγκεκριμένων υποχρεώσεων όχι μόνο έναντι των φορολογουμένων (φυσικών και νομικών προσώπων, ενώσεων, κοινωνίας δικαίωματος κλπ.) αλλά και έναντι μη φορολογουμένων, όπως αυτή της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του **ν.4174/2013** «Φορολογικές Διαδικασίες και άλλες διατάξεις» (Α'170), όπως ισχύει, που ορίζει ότι: «3. Η Φορολογική Διοίκηση αποδίδει Αριθμό Φορολογικού Μητρώου σε πρόσωπο που δεν τυγχάνει φορολογούμενος, εφόσον τούτο απαιτείται από άλλες διατάξεις νόμου. Ειδικότερα, η Φορολογική Διοίκηση αποδίδει Αριθμό Φορολογικού Μητρώου κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, εφόσον πραγματοποιείται οποιαδήποτε οικονομική συναλλαγή με τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και τα πιστωτικά ιδρύματα και τα ιδρύματα πληρωμών της ημεδαπής. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα μπορεί να καθορίζονται τα σχετικά με την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου θέματα και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια», καθώς και οι κατ' αυτήν την εξουσιοδότηση σχετικές κανονιστικές αποφάσεις.

Σχετικώς έχει κρίνει και η με αριθμό 582/2011 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας περί υποχρεωτικής απόδοσης ΑΦΜ, ειδικότερα δε η υποχρέωση αυτή: «... δεν αντίκειται στα άρθρα 13 του Συντάγματος και 9 της ΕΣΔΑ, τούτο δε διότι αυτή αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση ενός δημόσιου σκοπού (την αποδοτική λειτουργία του νέου συστήματος μηχανοργάνωσης και την συνακόλουθη αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής) και εισάγει υποχρέωση γενικού και απρόσωπου χαρακτήρα, μη συναρτωμένη προς θρησκευτικές πεποιθήσεις, που δεν επιδέχεται ουδεμία εξαίρεση, αφού μάλιστα με την υποχρέωση αυτή δεν επιχειρείται διείσδυση της κρατικής εξουσίας στο ενδιάθετο φρόνημα των πολιτών».

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την εγκύκλιο 128231/Θ1/2-8-2016 με θέμα: «Διαδικασία ανέγερσης χώρου λατρείας (ναού ή ευκτήριου οίκου) ή άτυπης μορφής οργάνωσης, θρησκείας και δόγματος θρησκευτικών κοινοτήτων (πλην της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας του Χριστού)» (ΑΔΑ: ΨΔ014653ΠΣ-ΓΕΙ), η πρόβλεψη της διοικητικής αδειοδότησης εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση λειτουργίας ναών ή ευκτηρίων οίκων και γενικώς χρήσεως κάθε νέου ή υφιστάμενου κτιρίου προοριζόμενου για την άσκηση λατρείας και την εκδήλωση θρησκευτικών πεποιθήσεων κάθε θρησκευτικής κοινότητας (πλην των υπαγόμενων στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία της κατ' άρθρον 3 Συντ. εν Ελλάδι Ανατολικής του Χριστού Ορθόδοξου Εκκλησίας), είτε οι ενδιαφερόμενες θρησκευτικές κοινότητες έχουν οργανωθεί ως νομικά πρόσωπα οποιασδήποτε τυπικής μορφής, είτε παραμένουν άτυπες κοινότητες χωρίς ιδιαίτερη νομική προσωπικότητα (για την ταυτότητα του νομικού λόγου και την

ισότητα όλων των θρησκευομένων στην απόλαυση των συνταγματικών δικαιωμάτων τους, όπως άλλωστε ρητά ορίζει το Σύνταγμα και εφαρμόζεται επί δεκαετίες στην ημεδαπή έννομη τάξη).

Πριν την έκδοση πολεοδομικής άδειας για **ανέγερση** ναού/χώρου λατρείας οποιασδήποτε θρησκευτικής κοινότητας (πλην των υπαγόμενων στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία της κατ' άρθρον 3 Συντ. εν Ελλάδι Ανατολικής του Χριστού Ορθοδόξου Εκκλησίας) από τις πολεοδομικές αρχές, απαιτείται η σχετική άδεια του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έχοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω, η ενδιαφερόμενη θρησκευτική κοινότητα οφείλει να απευθύνεται στο ΥΠΑΙΘ, ώστε πριν την έκδοση οικοδομικής αδείας από την αρμόδια πολεοδομική αρχή, να έχει εκδοθεί η σχετική διοικητική πράξη περί αδειοδότησης της ανέγερσης.

Διευκρινίζεται ότι η **άδεια ανέγερσης**, που χορηγείται στο στάδιο προ της κατασκευής, **δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση άδεια ίδρυσης και λειτουργίας**. Ως εκ τούτου, δεν επιτρέπει τη λειτουργία του χώρου λατρείας, αλλά περιορίζεται μόνο στην αδειοδότηση εκ μέρους του ΥΠΑΙΘ της ανοικοδόμησης του κτιρίου. Και τούτο διότι η άδεια ανέγερσης, χορηγούμενη πάντα προ της κατασκευής και μόνο μετά από εξέταση των προϋποθέσεων που θέτει η παράγραφος 2 του άρθρου 13 του Συντάγματος για την ελεύθερη άσκηση της λατρείας και οι κείμενες διατάξεις των ν.1363/38 και ν.1672/39 όπως ισχύουν, δεν υποκαθιστά την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, η οποία χορηγείται σε δεύτερο στάδιο επί υφιστάμενου κτιρίου και αφορά πλέον στη λειτουργική δυνατότητά του να εξυπηρετήσει τον σκοπό για τον οποίο ανεγέρθηκε. Έτσι, μετά τη χορήγηση της οικοδομικής άδειας και την αποπεράτωση των σχετικών οικοδομικών εργασιών, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να προσέλθουν εκ νέου στο ΥΠΑΙΘ και να υποβάλουν φάκελο με τα απαραίτητα δικαιολογητικά, προκειμένου τότε να λάβουν την αναγκαία άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του ναού.

γ. Διαδικασία αναγνώρισης χώρου λατρείας, προ του 1955 υφιστάμενου (πλην αυτών, των κατ' άρθρο 3 Συντ. κλιμάτων της Ανατολικής του Χριστού Ορθοδόξου Εκκλησίας)

Είναι γεγονός ότι πολλοί παλαιοί χώροι λατρείας διάφορων θρησκευτικών κοινοτήτων, ακόμα και ιστορικών, παρότι δεν έχουν λάβει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, λειτουργούν διαρκώς και αδιαλείπτως επί πολλές δεκαετίες, εξυπηρετώντας λατρευτικούς σκοπούς των οικείων κοινοτήτων. Σημαντικός αριθμός αυτών είχαν ιδρυθεί και λειτουργούσαν ακόμα και πριν την έναρξη ισχύος του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου (1938-1939).

Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων ανταποκρινόμενη στην ανάγκη διευθέτησης της ως άνω διαρκούς και πολύχρονης εκκρεμότητας, η οποία δημιουργεί σοβαρά πρακτικά προβλήματα τόσο στις σχέσεις των θρησκευτικών κοινοτήτων και των δημόσιων υπηρεσιών, όσο και στην καθημερινή λειτουργία και αποστολή των εν λόγω κοινοτήτων, εξέδωσε αρχικώς την υπ' αρ. πρωτ. 176169/Θ1/19-10-2018 εγκύκλιο, οι ρυθμίσεις της οποίας έχουν πλέον ενσωματωθεί στην ισχύουσα κοινή εγκύκλιο [105456/Θ1/31-8-2021 \(ΑΔΑ: Ψ56646ΜΤΛΗ-ΙΟ9\)](#), και, ειδικά για τους μουσουλμανικούς χώρους προσευχής/λατρείας της Θράκης, στην κοινή εγκύκλιο [105510/Θ1/31-8-2021 \(ΑΔΑ: 6ΘΧ646ΜΤΛΗ-ΟΥ6\)](#). Σύμφωνα με τα σχετικώς προβλεπόμενα, όλες οι θρησκευτικές κοινότητες, ειδικά για χώρους λατρείας που στερούνται παντελώς άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, μπορούν να αιτηθούν την έκδοση σχετικής διαπιστωτικής πράξης για τη νόμιμη λειτουργία τους και την ένταξη των υπευθύνων θρησκευτικών λειτουργών τους στο μητρώο που τηρεί η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων. **Προϋπόθεση για την υποβολή της αίτησης είναι οι χώροι λατρείας να λειτουργούν συνεχώς και αδιαλείπτως στο συγκεκριμένο κτίριο ή τμήμα του επί μακρό χρονικό διάστημα και τουλάχιστον πριν την 9.8.1955 μέχρι και σήμερα.**

6. Το Δίκτυο καταγραφής περιστατικών εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας και η σχετική Έκθεση

Με την αρ. πρωτ. 1149/22-6-2015 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων ανατέθηκε στο Τμήμα Θρησκευτικών Ελευθεριών και Διαθρησκευτικών Σχέσεων:

α) η ευθύνη για τη δημιουργία και καθιέρωση **ενός Δικτύου συνεργασίας** για την καταγραφή περιστατικών βεβήλωσης/βανδαλισμών και πάσης φύσεως προσβολών εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας καθώς και της δικονομικής εξέλιξης αυτών, αποτελούμενου αφενός μεν από εκπροσώπους των ίδιων των θρησκευτικών κοινοτήτων, αφετέρου δε από τους κατά περίπτωση αρμόδιους κρατικούς φορείς και υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση ή/και καταγραφή τέτοιων συμβάντων (π.χ. Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.), αρμόδιες Εισαγγελίες, Υπουργεία Εξωτερικών, Δικαιοσύνης, Πολιτισμού και Αθλητισμού, κλπ.) και

β) η συγκέντρωση, επεξεργασία και δημοσίευση των σχετικών δεδομένων **υπό την μορφή ετήσιας Έκθεσης**.

Ως χώροι θρησκευτικής σημασίας, ανά την Επικράτεια, λαμβάνονται υπόψη οι κατ' εξοχήν χώροι λατρείας (Εκκλησίες, Συναγωγές, Τεμένη, Ευκτήριοι Οίκοι, κλπ.) και τα συναφή κτηριακά τους παραρτήματα (π.χ. γραφεία, πνευματικά κέντρα), τόσο οι νομίμως υφιστάμενοι όσο και οι άτυποι (δηλαδή οι λειτουργούντες άνευ σχετικής αδειάς από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων), σχολεία με θρησκευτικό χαρακτήρα (Εκκλησιαστικά Σχολεία, Ισραηλιτικά Σχολεία και Μουσουλμανικά Ιεροσπουδαστήρια Θράκης), τα νεκροταφεία με θρησκευτικό χαρακτήρα (ενοριακά κοιμητήρια, μουσουλμανικά νεκροταφεία, εβραϊκά νεκροταφεία) και, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, τα μνημεία που έχουν θρησκευτικό χαρακτήρα ή συνδέονται με θρησκευτικές μειονότητες (π.χ. μνημεία του Ολοκαυτώματος των Ελλήνων Εβραίων κλπ). Τα στοιχεία δε που συλλέγονται και καταγράφονται αφορούν **κάθε είδους περιστατικά** εις βάρος των ανωτέρω χώρων.

Απόρροια της θετικής αποδοχής της οποίας έτυχαν οι προηγούμενες Εκθέσεις ετών 2015-2019 υπήρξε η περαιτέρω σταδιακή διεύρυνση του Δικτύου συνεργασίας για την καταγραφή περιστατικών, με τη συμμετοχή περισσότερων θρησκευτικών κοινοτήτων, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό για την άντληση πρωτογενών δεδομένων, τόσο για τις περιπτώσεις εκδήλωσης προσβολών εις βάρος χώρων των συγκεκριμένων κοινοτήτων, όσο και για την περίπτωση έλλειψης τέτοιων συμβάντων, εντός του εκάστοτε έτους αναφοράς.

Περαιτέρω, στις 7 Μαρτίου 2019 υπεγράφη [Μνημόνιο Συνεργασίας](#) μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων και της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Τάξης για τη συγκέντρωση και καταγραφή επίσημων στοιχείων αναφορικά με τα περιστατικά εις βάρος θρησκευτικών χώρων στην Ελλάδα και για τον προσδιορισμό και την πραγματοποίηση περαιτέρω συναφών δράσεων. Στο Μνημόνιο προβλέπεται επίσης η δυνατότητα συνεργασίας σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως στον τομέα της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης στελεχών αναφορικά με τον αντισημιτισμό, τη μισαλλοδοξία, τον ρατσισμό, την ισλαμοφοβία, τον διαθρησκευτικό διάλογο, αλλά και την εμβάθυνση σε θέματα της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας, ορθόδοξου πολιτισμού κ.λπ.

Ως εκ τούτου, η παρούσα, έκτη κατά σειράν, Έκθεση επιχειρεί να συγκεντρώσει πάσης φύσεως περιστατικά προσβολής χώρων θρησκευτικής σημασίας, αποτυπώνοντας τη γενικότερη κατάσταση σε εθνικό επίπεδο, ώστε να αποτελέσει αξιόπιστο εργαλείο για την εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την πραγματική έκταση των εν λόγω φαινομένων και να συνδράμει στην ανάπτυξη πολιτικών αντιμετώπισης αυτών.

Ειδικότερα, για το έτος 2020 τα δεδομένα προήλθαν, ως επί το πλείστον, από την υπηρεσιακή αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στο ως άνω Δίκτυο, τα Δελτία Τύπου και τις Ανακοινώσεις της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.), την αποδελτίωση της αρθρογραφίας

του ημερήσιου τύπου του Γραφείου Τύπου του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και από την ειδησεογραφία ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης.

Κατωτέρω αναφέρονται οι θρησκευτικοί και κρατικοί φορείς με τους οποίους βρισκόμαστε σε συνεργασία στο πλαίσιο του Δικτύου καταγραφής περιστατικών και τους οποίους ευχαριστούμε θερμά και από τη θέση αυτή για την έμπρακτη υποστήριξη του εγχειρήματος.

A. Θρησκευτικές Κοινότητες	
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑ	ΝΠΔΔ/ΕΝΠ/ΘΝΠ/Θρησκευτικές Κοινότητες
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	Ορθόδοξη Εκκλησία: <ul style="list-style-type: none"> • Εκκλησία της Ελλάδας • Εκκλησία της Κρήτης • Ιερά Μητρόπολις Σύμης – Τήλου – Χάλκης και Καστελλορίζου • Ιερά Μητρόπολις Ρόδου • Ιερά Μητρόπολις Λέρου, Καλύμνου και Αστυπαιαίας • Ιερά Μητρόπολις Κώου και Νισύρου • Ιερά Μητρόπολις Καρπάθου και Κάσου
	Καθολική Εκκλησία στην Ελλάδα (Ε.Ν.Π. άρθ. 13. ν. 4301/2014)
	Ευαγγελική Εκκλησία Ελλάδος (Ε.Ν.Π. άρθ. 13. Ν. 4301/2014)
	Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία Θεσσαλονίκης (Θ.Ν.Π. άρθ. 13. Ν. 4301/2014)
	Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία Ιωαννίνων (Θ.Ν.Π. άρθ. 13. Ν. 4301/2014)
	Ευαγγελική Εκκλησία Κορίνθου
	Μητρόπολη Ορθοδόξων Αρμενίων Ελλάδος (Ε.Ν.Π. άρθ. 13. Ν. 4301/2014)
	Αρμενική Κοινότητα Κομοτηνής
	Χριστιανική Εκκλησία Ευαγγελιστών
	Διεθνής Εκκλησία «Ο Ιησούς Χριστός είναι η απάντηση στη ζωή»
	Βιβλική Βαπτιστική Εκκλησία
	Αποστολική Εκκλησία του Χριστού (μέλος της Αδελφότητας Εκκλησιών Πεντηκοστής Ελλάδας)
	Εκκλησία Χριστιανών Ελλάδος
	Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία
	Λυτρωμένη Χριστιανική Εκκλησία του Θεού
	Χριστιανική Εκκλησία Επιλογή της Ζωής
	Αφθονία της Χάριτος του Θεού Λαϊκές Εκκλησίες – Αποστολική Διακονία
	Ευαγγελική Εκκλησία Γερμανόγλωσσων Ελλάδος – Ενορία Θεσσαλονίκης
	Αμνός του Θεού Διακονίες στον Κόσμο - Lamb of God World Outreach Ministries
	Χριστιανική Εκκλησία Πεντηκοστής
	Αποστολική Εκκλησία του Ιησού Χριστού
	Αρμενική Ευαγγελική Εκκλησία της Ελλάδος (Θ.Ν.Π.)
	Χριστιανοί Μάρτυρες του Ιεχωβά Ελλάδας
ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ	Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος
ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΣΜΟΣ	Μουφτεία Διδυμοτείχου

	Μουφτεία Κομοτηνής	
	Μουφτεία Ξάνθης	
	Οργανισμός Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Κω	
	Οργανισμός Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Ρόδου	
	Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας Πόλης Ξάνθης	
	Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας Πόλης Κομοτηνής	
	Ευκτήριος Οίκος ΝΤΑΡΟΛ ΤΖΑΝΑΤΑ (Παράδεισος)	
	Ευκτήριος Οίκος Ελλήνων Μουσουλμάνων	
ΒΟΥΔΙΣΜΟΣ	Θιβετανικός Βουδισμός – ΚΑΡΜΑ ΚΑΓΚΙΟΥ – Διαμαντένιος Δρόμος	
ΙΝΔΟΥΪΣΜΟΣ	ΣΑΡΜΠΑΤ ΝΤΑ ΠΑΛΑ – Για το καλό όλου του Κόσμου	
ΜΠΑΧΑΪ	Εθνικό Πνευματικό Συμβούλιο των ΜπαχαΪ της Ελλάδας	
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ	Ευκτήριος Οίκος Ελληνικής Εθνικής Θρησκείας	
Β. Κρατικοί φορείς		
Ελληνική Αστυνομία: Κλάδος Ασφάλειας / Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας		
Εισαγγελίες Πρωτοδικών:		
Αθηνών	Κατερίνης	Μεσολογγίου
Αιγίου	Κεφαλληνίας	Νάξου
Αλεξανδρούπολης	Δράμας	Ναυπλίου
Αμαλιάδας	Έδεσσας	Ορεστιάδας
Άμφισσας	Ηλείας	Πατρών
Άρτας	Ηρακλείου	Πρέβεζας
Βέροιας	Θεσπρωτίας	Ρεθύμνης
Βόλου	Θεσσαλονίκης	Ρόδου
Γιαννιτσών	Ιωαννίνων	Τρικάλων
Καβάλας	Λάρισας	Χαλκίδας
Καλαβρύτων	Λασιθίου	
Υπουργείο Εξωτερικών:		
Α7 Διεύθυνση Βορείου Αμερικής		
Δ3 Διεύθυνση ΟΑΣΕ & ΣτΕ		
Δ4 Διεύθυνση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, Μειονοτήτων, Προσφύγων και Μεταναστών		
Ε2 Διεύθυνση Θρησκευτικών και Εκκλησιαστικών Υποθέσεων		
Υπουργείο Δικαιοσύνης: Αυτοτελές Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων		
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού: Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων/Τμήμα Εποπτείας Ελληνικών και Αλλοδαπών Επιστημονικών Ιδρυμάτων και Συντονισμού Θεμάτων Διεθνών Συνεργασιών και Οργανισμών		

7. Στοιχεία σχετικά με τη λήψη και εφαρμογή έκτακτων μέτρων προστασίας από τον COVID-19 σε χώρους λατρείας στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες, κατά την έναρξη της πανδημίας

Στη συνέχεια παρατίθενται ενδεικτικά στοιχεία από διάφορες χώρες αναφορικά με:

Α) τα μέτρα για τη λειτουργία των χώρων λατρείας προς αποφυγή διασποράς του κορωνοϊού και την ημερομηνία λήψης τους, καθώς και

Β) το αν τα εν λόγω μέτρα ελήφθησαν πριν, μετά ή ταυτοχρόνως (και με τις ίδιες αποφάσεις) με τα μέτρα προφύλαξης από τον κορωνοϊό στους χώρους συνάθροισης κοινού.

α. Αίγυπτος

A) Στις 14 Μαρτίου 2020 ανακοινώθηκε χρονικός περιορισμός του θρησκευτικού κηρύγματος της Παρασκευής σε 15 μόνο λεπτά και ακύρωση των θρησκευτικών εορτασμών Isgaa και Miraj, οι οποίοι παραδοσιακά λαμβάνουν χώρα πριν από το Ραμαζάνι.

Στις 21 Μαρτίου 2020 δημοσιοποιήθηκε ανακοίνωση του Ανωτάτου Ακαδημαϊκού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Αλ Άζχαρ, με την οποία επετράπη η διακοπή της προσευχής της Παρασκευής και άλλων μαζικών προσευχών. Κατόπιν αυτού, σταμάτησε η πραγματοποίηση προσευχών σε τεμένη, αλλά και εκκλησίες όλων των δογμάτων, σύμφωνα με απόφαση των οικείων θρησκευτικών φορέων. Σημειώνεται, συναφώς, ότι η Ανώτατη Μουφτεία (Dar al Ifta) της Αιγύπτου εξέδωσε ειδική ιερονομική ρήτρα (fatwa) που χαρακτήρισε «απαγορευμένη από θρησκευτικής πλευράς» τη συμμετοχή σε μαζικές προσευχές κατά παράβαση κρατικών οδηγιών.

Στις 9 Απριλίου 2020, λόγω έναρξης των εορτασμών του Ραμαζανίου, η αιγυπτιακή κυβέρνηση προέβη σε σχετική χαλάρωση των προληπτικών μέτρων, μειώνοντας την απαγόρευση της κυκλοφορίας κατά μία ώρα (21:00-06:00) και επιτρέποντας τη λειτουργία των εμπορικών κέντρων και καταστημάτων έως τις 17:00 τα Σαββατοκύριακα. Παρέμεινε σε ισχύ, μέχρι νεωτέρας, η απαγόρευση των μαζικών προσευχών σε ισλαμικά τεμένη, χριστιανικούς ναούς και λοιπούς χώρους λατρείας.

Στις 17 Μαΐου 2020 ανακοινώθηκε πλήρης διακοπή συγκοινωνιών για την περίοδο 24-29 Μαΐου, επέκταση απαγόρευσης κυκλοφορίας, δηλαδή από 17:00-06:00, υποχρεωτική χρήση μάσκας, ώστε να περιοριστεί η κυκλοφορία και κατά τη διάρκεια της τριήμερης αργίας μετά την εορτή της Λύσης της Νηστείας (Eid el Fitr) (24-26/5/2020). Ανακοινώθηκε ότι το σύνολο των καταστημάτων και εμπορικών κέντρων, των χώρων εστίασης και ψυχαγωγίας θα παραμείνουν κλειστά καθ' όλο το διάστημα (πέραν του εορταστικού τριημέρου) μέχρι 29/5/2020, με εξαίρεση υπεραγορές (σούπερ μάρκετ), φαρμακεία και κρεοπωλεία. Ο Υπουργός Βακουφίων ανακοίνωσε ότι θα επιτραπεί η τέλεση της προσευχής της εορτής για τη Λύση της Νηστείας μόνο σε ένα τέμενος με μικρό αριθμό πιστών (εργαζομένων του Υπουργείου Βακουφίων), η οποία θα μεταδοθεί στα τηλεοπτικά μέσα, ενώ τα λοιπά τεμένη θα μεταδίδουν προσευχή από τα μεγάφωνα.

B) Τα πρώτα μέτρα αναστολής δραστηριοτήτων για τον περιορισμό εξάπλωσης του κορωνοϊού για τους χώρους συνάθροισης κοινού λήφθηκαν στις 9 Μαρτίου 2020.

β. Βέλγιο

A) Στις 14 Μαρτίου 2020 ευθύς από την έναρξη ισχύος των περιοριστικών μέτρων, λόγω κορωνοϊού, η Καθολική Εκκλησία και οι λοιπές αναγνωρισμένες θρησκείες ανέβαλαν λειτουργίες με τη συμμετοχή πιστών, ενώ η τέλεση ορισμένων μυστηρίων θα ήταν δυνατή σε περιορισμένο κύκλο ατόμων. Οι εκκλησίες όπως όλοι οι χώροι λατρείας παρέμειναν ανοικτοί για ατομική προσευχή. Η Καθολική Εκκλησία εξέφρασε εξ αρχής την υποστήριξή της στις αποφάσεις της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση εξάπλωσης του κορωνοϊού.

Τον Απρίλιο ενόψει των εορτασμών του Καθολικού Πάσχα, οι κατά τόπους ναοί και οι πιστοί οργάνωσαν ομάδες προσευχών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Κατά το Ορθόδοξο Πάσχα τελέστηκαν λίγες Ακολουθίες σε τρεις μόνο εκκλησίες κλεισμένων των θυρών. Ο οικείος Μητροπολίτης κάλεσε τον ιερό κλήρο και τους πιστούς να προσευχηθούν στις οικίες τους.

Στις 4 Μαΐου 2020 ο Αναπληρωτής Πρωθυπουργός και Υπουργός Δικαιοσύνης Koen Geens, αρμόδιος για τα θρησκευτικά ζητήματα, συναντήθηκε με εκπροσώπους αναγνωρισμένων θρησκειών στο Βέλγιο (Ρωμαιοκαθολικών, Προτεσταντών, Αγγλικανών, Ορθοδόξων, Εβραίων και Μουσουλμάνων), οι οποίοι του έθεσαν το θέμα επαναλειτουργίας των χώρων λατρείας.

Ο κ. Geens επισήμανε ότι τα βασικά μέτρα περί απαγόρευσης συναθροίσεων εξακολουθούσαν να είναι σε ισχύ και κατά συνέπεια οι χώροι λατρείας θα παρέμεναν ανοικτοί και προσβάσιμοι μόνο για ατομική προσευχή με τήρηση κανόνων κοινωνικής αποστασιοποίησης. Ειδικότερα σε λειτουργίες/θρησκευτικές τελετές που μεταδίδονταν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, επιτρεπόταν η συμμετοχή έως και 10 συνολικά ατόμων, ενώ περιορισμένος αριθμός 15 ατόμων επιτρεπόταν σε κηδείες. Οι βαπτίσεις επιτρέπονταν με την παρουσία μόνο του θρησκευτικού λειτουργού, του βαπτιζόμενου, του αναδόχου και των γονέων, και για τους γάμους επιτρεπόταν η παρουσία μόνο του θρησκευτικού λειτουργού, των μελλονύμφων και ενός μάρτυρα.

Από τις 18 Μαΐου 2020 επιτράπηκε η συμμετοχή έως 30 ατόμων σε γάμους και κηδείες, με τήρηση κανόνων αποστασιοποίησης. Απαγορεύθηκε η παράθεση δεξίωσης μετά την τελετή.

Ενόψει επανέναρξης λειτουργίας των χώρων λατρείας, κατόπιν σύστασης της βελγικής κυβέρνησης, οι αναγνωρισμένες θρησκευτικές κοινότητες του Βελγίου ανακοίνωσαν στις 14-5-2020 ένα Πρωτόκολλο λειτουργίας των χώρων λατρείας και των μέτρων που πρέπει να εφαρμόζονται για την καταπολέμηση της πανδημίας. Στη σύνταξη του Πρωτοκόλλου που εξειδικεύθηκε ανά θρησκευτική κοινότητα συμμετείχαν ιατροί.

Τα κύρια μέτρα που προβλέπονταν στο Πρωτόκολλο ήταν: α) τήρηση της απόστασης 1,5 μέτρου μεταξύ των πιστών, β) αναλογία ενός ατόμου ανά 10 τμ με μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό τους 100 πιστούς, γ) σύσταση να παραμείνουν στις οικίες τους οι πιστοί που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες και δ) απολυμάνσεις επιφανιών, πολύ καλός αερισμός χώρου λατρείας κλπ.

Γενικά, όλες οι αναγνωρισμένες θρησκευτικές κοινότητες στο Βέλγιο, κατά τη διάρκεια των περιοριστικών μέτρων προσαρμόστηκαν στη δυσχερή κατάσταση και τήρησαν πλήρως τις κυβερνητικές αποφάσεις και συστάσεις ως προς τη λειτουργία των χώρων λατρείας τους επιδεικνύοντας μετριοπάθεια και κατανόηση και αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες για τη μετάδοση θρησκευτικών τελετών και τη διατήρηση της επαφής με τους πιστούς.

Εν τούτοις, η απόφαση της ομοσπονδιακής κυβέρνησης στις 27 Νοεμβρίου 2020 να επεκτείνει την απαγόρευση της συλλογικής τέλεσης θρησκευτικών τελετών σε χώρους λατρείας μέχρι τις 15-1-2021 προκάλεσε τις αντιδράσεις εκπροσώπων όλων των θρησκειών, ιδιαίτερα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Κατά της ανωτέρω απόφασης προσέφυγαν με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων προς το Συμβούλιο της Επικρατείας του Βελγίου αρχικά οι εκπρόσωποι της εβραϊκής θρησκείας επικαλούμενοι παραβίαση της θρησκευτικής ελευθερίας. Το δικαστήριο συμφώνησε εν μέρει με την προβαλλόμενη επιχειρηματολογία, θεωρώντας ότι η πλήρης απαγόρευση είναι δυσανάλογη και παραβιάζει τη θρησκευτική ελευθερία, καλώντας την ομοσπονδιακή κυβέρνηση να λάβει μέτρα για την άρση της παραβίασης μέχρι τις 13-12-2020. Η κυβέρνηση, κατόπιν συνομιλιών με τους εκπροσώπους των αναγνωρισμένων θρησκευτικών κοινοτήτων, εξέδωσε, στις 11-12-2020, νέο Υπουργικό Διάταγμα με το οποίο επιτρέπεται η συλλογική άσκηση της θρησκευτικής λατρείας με ανώτατο όριο τους 15 πιστούς στον εκάστοτε θρησκευτικό χώρο.

Κατά της νεώτερης αυτής απόφασης της κυβέρνησης ασκήθηκε εκ νέου προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, αυτή τη φορά από εκπροσώπους της Καθολικής Εκκλησίας, ζητώντας άρση του περιορισμού συλλογικού εορτασμού των Χριστουγέννων και επέκταση του αριθμού των πιστών σε λειτουργίες. Ωστόσο, το δικαστήριο με απόφασή του στις 22-12-2020 απέρριψε το εν λόγω αίτημα τονίζοντας την πρωταρχική σημασία του μέτρου για τη διατήρηση της δημόσιας υγείας και υπογραμμίζοντας ότι το προσβαλλόμενο Διάταγμα δεν αντιβαίνει στη θρησκευτική ελευθερία ούτε στην αρχή της ισότητας ή της αναλογικότητας.

Β) Τα περιοριστικά μέτρα λόγω κορωνοϊού είχαν γενική ισχύ για κάθε είδος συναθροίσεων από 14 Μαρτίου 2020. Το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας αξιολογούσε την κατάσταση κάθε δύο εβδομάδες προκειμένου να εξετάσει τη δυνατότητα χαλάρωσης των μέτρων. Οι Εκπρόσωποι των αναγνωρισμένων θρησκευτικών κοινοτήτων, στη συνάντησή τους με τον κ. Geens στις 4 Μαΐου 2020, ζήτησαν τα υπουργικά διατάγματα για τους χώρους λατρείας να μην υπάγονται στην κατηγορία των κοινωνικοπολιτιστικών δραστηριοτήτων, αλλά να αναφέρονται διακριτά και αυτοτελώς, αίτημα το οποίο έγινε αποδεκτό.

γ. Γαλλία

Α) Στις 14 Μαρτίου 2020 με απόφαση του Γάλλου Υπουργού Υγείας, που επικυρώθηκε με διάταγμα του Γάλλου Πρωθυπουργού της ίδιας ημέρας, απαγορεύτηκε, από 15 Μαρτίου, η λειτουργία των χώρων υποδοχής κοινού σε ολόκληρη την γαλλική επικράτεια (καταστημάτων εστίασης, κινηματογράφων, θεάτρων, αιθουσών εκδηλώσεων, μουσείων κ.ά.). Παρά το γεγονός ότι οι χώροι λατρείας δεν αναφέρονταν ρητά σε εν λόγω κείμενα, εντούτοις, ο Γάλλος Πρωθυπουργός διευκρίνισε, σε συνέντευξη τύπου το βράδυ της 14^{ης} Μαρτίου, ότι εφεξής όλες οι θρησκευτικές τελετές και οι συγκεντρώσεις πιστών εντός των χωρών πρέπει να αναβληθούν, μέχρι την έκδοση νεότερων οδηγιών.

Στις 23 Μαρτίου 2020 σε νεότερο διάταγμα του Γάλλου Πρωθυπουργού, με το οποίο θεσπίζονταν γενικά μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας σε πλαίσιο κατάστασης έκτακτης υγειονομικής ανάγκης, προβλέφθηκε ρητή αναφορά στους χώρους λατρείας. Με το εν λόγω διάταγμα απαγορεύθηκαν οι συγκεντρώσεις εντός των χωρών λατρείας εκτός εάν αφορούσαν νεκρώσιμες ακολουθίες, κατά τις οποίες ο αριθμός των παρισταμένων περιοριζόταν στα 20 άτομα.

Σε δηλώσεις του τον Μάιο, ο Γάλλος Πρωθυπουργός εξέφρασε κατανόηση για την επιθυμία των θρησκευτικών ηγετών για τη ταχύτερη δυνατή επανέναρξη λειτουργίας των χώρων λατρείας, ζητώντας και την από πλευράς τους κατανόηση των εκτάκτων συνθηκών που διανύει η χώρα, και αφήνοντας να εννοηθεί ότι, εφόσον οι ρυθμοί μεταδοτικότητας του ιού το επιτρέψουν, ενδέχεται να επισπευσθεί η άρση των σχετικών περιοριστικών μέτρων.

Στις 18 Μαΐου 2020 η εφαρμογή των μέτρων προστασίας από τον κορωνοϊό σε χώρους λατρείας εξακολουθούσε να ισχύει, παρά τη σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων, που ξεκίνησε στις 11 Μαΐου 2020, και την προοδευτική επαναλειτουργία εμπορικών καταστημάτων.

Την ίδια ημέρα, το Συμβούλιο της Επικρατείας της Γαλλίας αποφάσισε ότι πρέπει να αρθεί η καθολική και απόλυτη απαγόρευση συγκέντρωσης ατόμων εντός των χωρών λατρείας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας, σε συνέχεια προσφυγών θρησκευτικών οργανώσεων αλλά και μεμονωμένων πιστών, υπενθύμισε ότι η θρησκευτική ελευθερία είναι θεμελιώδης και περιλαμβάνει και το δικαίωμα στη συμμετοχή σε τελετές συλλογικού χαρακτήρα οι οποίες πραγματοποιούνται σε χώρους λατρείας. Εντούτοις, αναγνώρισε ότι η εν λόγω ελευθερία πρέπει να συνδυαστεί με την προστασία της δημόσιας υγείας που αποτελεί, επίσης, συνταγματικό δικαίωμα. Το Συμβούλιο της Επικρατείας της Γαλλίας θεώρησε ότι η καθολική και απόλυτη απαγόρευση συγκεντρώσεων σε χώρους λατρείας έχει δυσανάλογο χαρακτήρα σε σχέση με τον στόχο της προστασίας της δημόσιας υγείας και, συνεπώς, αποτελεί κατάφωρη παραβίαση της θρησκευτικής ελευθερίας και είναι προδήλως παράνομη. Με την απόφασή του, το Συμβούλιο της Επικρατείας επισημαίνει ότι είναι εφικτή η υιοθέτηση μέτρων που είναι λιγότερο περιοριστικά από εκείνα που προβλέπονταν μέχρι την ημερομηνία λήψης της απόφασής του, λαμβάνοντας υπόψη ότι με τις ισχύουσες διατάξεις προβλέπονταν συγκεντρώσεις πολιτών σε χώρους υποδοχής κοινού που δεν ξεπερνούν τα δέκα άτομα. Κατά συνέπεια, διέταξε να τροποποιηθούν, εντός προθεσμίας οκτώ ημερών, οι σχετικές αποφάσεις για τους χώρους λατρείας, λαμβάνοντας μέτρα τα οποία θα βρίσκονται

σε αυστηρή αναλογία με τις τρέχουσες υγειονομικές συνθήκες και τα μέτρα σταδιακής άρσης των περιορισμών σε όλη τη χώρα ώστε να επιτρέπονται, υπό προϋποθέσεις, οι συγκεντρώσεις και στους χώρους λατρείας.

Β) Λόγω του λαϊκού χαρακτήρα της Γαλλικής Δημοκρατίας, τα περιοριστικά μέτρα για τους χώρους λατρείας συμπεριελήφθησαν στα μέτρα για τους χώρους συνάθροισης από 14 Μαρτίου 2020.

δ. Ελλάδα

Α) Κατά την εμφάνιση των πρώτων εγχώριων κρουσμάτων κορωνοϊού Covid-19 (σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας – Ε.Ο.Δ.Υ., το πρώτο εργαστηριακά επιβεβαιωμένο κρούσμα στην Ελλάδα κατεγράφη στις 26 Φεβρουαρίου 2020) οι επιστήμονες και ο Π.Ο.Υ. (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας), ως προς τις επιπτώσεις του ιού στον πληθυσμό, τη δυνατότητα μετάδοσής του και τα εν γένει χαρακτηριστικά του, συμπέραναν ότι η πλέον ενδεδειγμένη μεθοδολογία περιορισμού του συνίσταται στην έγκαιρη λήψη μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης. Στην Ελλάδα, κατά την περίοδο από 25-2-2020 έως 5-5-2020 (βλ. Πίνακα σελ. 39) ελήφθησαν συνολικά: 44 μέτρα περιορισμού ελεύθερης πρόσβασης σε χώρους πάσης φύσεως, εκ των οποίων 10 μέτρα αφορούσαν τοπικούς περιορισμούς (σε επιμέρους σχολεία, ή τοπικά προσδιοριζόμενες απαγορεύσεις σε νομούς) ενώ τα λοιπά 34 μέτρα ήταν καθολικής ισχύος, μεταξύ αυτών των μέτρων και η πρώτη απόφαση απαγόρευσης πρόσβασης σε χώρους θρησκευτικών λειτουργιών (εκτός από την περίπτωση της κατ' ιδίαν προσευχής) και ιεροπραξιών (16.3.2020).

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της Κοινής Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 2867/Υ1/16-3-2020 (872 Β'), με θέμα «*Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης της τέλεσης κάθε είδους λειτουργιών και ιεροπραξιών στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας για το χρονικό διάστημα από 16.3.2020 έως 30.3.2020*», ελήφθησαν οι ακόλουθες μέριμνες εξ απόψεως τήρησης των υγειονομικών κανόνων: Α) η προσωρινή απαγόρευση της τέλεσης κάθε είδους λειτουργιών και ιεροπραξιών σε όλους ανεξαιρέτως τους χώρους θρησκευτικής λατρείας (κάθε είδους και κάθε νομικού, κανονικού και εν γένει θρησκευτικού καθεστώτος ναών και παρεκκλησιών, ευκτηρίων οίκων, τεμενών κ.λπ.) κάθε δόγματος και θρησκείας, ανεξαρτήτως μεγέθους και χωρητικότητάς τους, στο σύνολο της Επικράτειας, για προληπτικούς λόγους δημόσιας υγείας και για το χρονικό διάστημα από 16.3.2020 έως και 30.3.2020. Ακόμη, για το χρονικό αυτό διάστημα επετράπη η προσέλευση πιστών για ατομική προσευχή με βραχεία παραμονή τους στον χώρο λατρείας, με τήρηση της αναλογίας του ενός ατόμου ανά 10 τ.μ. επιφανείας και με ελάχιστη απόσταση τα δύο (2) μέτρα μεταξύ τους. Β) Οι ως άνω απαγορεύσεις και υποχρεώσεις αφορούσαν στους Ναούς καθώς και σε πάσης φύσεως χώρους λατρείας εντός Ι. Μονών και κάθε είδους και νομικού/κανονικού καθεστώτος χώρων εγκαταβίωσης. Γ) Για τον ίδιο λόγο, οι Ι. Μονές και οι λοιποί χώροι εγκαταβίωσης εντός της Επικράτειας κατά το ως άνω χρονικό διάστημα ορίστηκε ότι δεν θα δέχονταν κοινό και πιστούς σε οργανωμένες ή ατομικές προσκυνηματικές επισκέψεις. Δ) Κατά το ως άνω χρονικό διάστημα επετράπη η τέλεση λειτουργίας αποκλειστικά προς το σκοπό μετάδοσης από εθνικής ή τοπικής εμβέλειας τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό μέσο, με την παρουσία του απολύτως αναγκαίου προσωπικού του μέσου.

Με την υπ' αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.21285/29.03.2020 ΚΥΑ (1082 Β'), αποφασίστηκε η παράταση ισχύος της κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας με αρ. 2867/Υ1/16-3-2020 (Β' 872) έως τις 11.4.2020. Στο τέλος της παρ. 6 της ως άνω κοινής υπουργικής απόφασης προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής: «*Η διαδικτυακή μετάδοση της λειτουργίας επιτρέπεται μόνο από το ίδιο τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό μέσο, με την παρουσία του προσωπικού που έχει αναλάβει και την τηλεοπτική ή ραδιοφωνική εκπομπή*».

Με την Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Δια/ΓΠ.οικ.23093/2020 «Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης της τέλεσης κάθε είδους λειτουργιών και ιεροπραξιών στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας για το χρονικό διάστημα από 12.4.2020 έως και 20.4.2020» (1178 Β') ελήφθησαν οι ακόλουθες μέριμνες εξ απόψεως τήρησης των υγειονομικών κανόνων: Α) η προσωρινή απαγόρευση της τέλεσης, με την παρουσία φυσικών προσώπων και με την επιφύλαξη της παρ. 2, κάθε είδους λειτουργιών, λατρευτικών συνάξεων, ιεροπραξιών και πάσης φύσεως θρησκευτικών τελετών σε όλους ανεξαιρέτως τους χώρους θρησκευτικής λατρείας (κάθε είδους και κάθε νομικού, κανονικού και εν γένει θρησκευτικού καθεστώτος ναών και παρεκκλησίων, ευκτηρίων οίκων, τεμενών, συναγωγών κ.λπ.) κάθε δόγματος για το χρονικό διάστημα από 12.4.2020 έως και 20.4.2020. Β) Οι ως άνω απαγορεύσεις και υποχρεώσεις κατέλαβαν και τους ναούς και πάσης φύσεως χώρους λατρείας εντός των Ι. Μονών και κάθε είδους και νομικού/κανονικού καθεστώτος χώρων εγκαταβίωσης. Γ) Η λατρευτική ζωή των Ι. Μονών και των Ησυχαστηρίων μπορεί να συνεχίζεται, κατά την κρίση του Ηγουμένου ή της Ηγουμένης και κατόπιν έγκρισης του επιχώριου Μητροπολίτη. Δ) Σε περίπτωση τέλεσης λειτουργιών, λατρευτικών συνάξεων, ιεροπραξιών ή κάθε είδους θρησκευτικής τελετής, αυτές πραγματοποιούνται αποκλειστικά και μόνο από θρησκευτικό/θρησκευτικούς λειτουργό/λειτουργούς και το αναγκαίο βοηθητικό προσωπικό (όπως ιεροψάλτης, νεωκόρος), ο συνολικός αριθμός των οποίων δεν υπερβαίνει τους τέσσερις (4) για όλους τους χώρους λατρείας, εκτός των Μητροπολιτικών Ναών, στους οποίους ο ανώτατος αριθμός ορίζεται σε έξι (6), και υπό την προϋπόθεση τήρησης: της αναλογίας του ενός ατόμου ανά 15 τ.μ. επιφανείας και με ελάχιστη απόσταση τα δύο (2) μέτρα μεταξύ.

Β) Από το σύνολο των ανωτέρω, σε συνδυασμό με τον Πίνακα (βλ. σελ. 39) προκύπτει ότι:

- τα ανωτέρω μέτρα ελήφθησαν υπό τους ίδιους υγειονομικούς όρους που αφορούσαν και όλες τις άλλες απαγορεύσεις της αντίστοιχης χρονικής περιόδου.
- Ήδη από 22-3-2020 είχε ληφθεί το μέτρο της επιβολής περιορισμού κίνησης των πολιτών (αρ. 43 του Πίνακα), ενώ η κατ'εξαίρεση κυκλοφορία για άσκηση της θρησκευτικής λατρείας δεν συμπεριλαμβανόταν στους λόγους άρσης των απαγορεύσεων.
- Ήδη είχε ληφθεί η επιβολή μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας επιχειρήσεων καθώς και απαγόρευση λειτουργίας δικαστηρίων (μέτρα υπ' αρ. 58 και 59 του Πίνακα, σελ. 39), ως μέτρα απόλυτης και καθολικής απαγόρευσης, που περιέστελλαν πλήρως την καθολική οικονομική δραστηριότητα και τη λειτουργία των δικαστηρίων (με μόνη εξαίρεση αυτόφωρα κακουργήματα, και λήξη δεκαοκτάμηνων).

Κατά το διάστημα μεταξύ 16-3-2020 και 31-5-2020 δηλώθηκαν στα Ληξιαρχεία της χώρας 48 Βαπτίσεις (οι οποίες τελέστηκαν από θρησκευτικούς λειτουργούς της κατ' άρθρο 3 του Συντάγματος Ορθοδόξου Εκκλησίας) και 35 Γάμοι [εκ των οποίων οι 27 τελέστηκαν από θρησκευτικούς λειτουργούς της κατ' άρθρο 3 του Συντάγματος Ορθοδόξου Εκκλησίας, 1 από θρησκευτικό λειτουργό των Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών (Γ.Ο.Χ. – Παλαιοημερολογίτες), 4 από θρησκευτικούς λειτουργούς της μουσουλμανικής μειονότητας Θράκης, 1 από θρησκευτικό λειτουργό των Χριστιανών Μαρτύρων του Ιεχωβά και 2 από θρησκευτικούς λειτουργούς διαφόρων χριστιανικών ομολογιών].

Κατά της υπ' αριθμ. 2867/Υ1/16.3.2020 κοινής υπουργικής απόφασης υπεβλήθη αίτηση αναστολής εκτέλεσης στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ), την οποία η αρμόδια Επιτροπή Αναστολών απέρριψε (**Απόφαση αρ. 49/30-3-2020**), με το σκεπτικό ότι (σκέψη 6): «[...] τα περιλαμβανόμενα στην προσβαλλόμενη κοινή υπουργική απόφαση περιοριστικά μέτρα της δημόσια τελούμενης λατρείας με συμμετοχή των πιστών - ιδιότητα με την οποία οι αιτούντες ασκούν την κρινόμενη αίτηση - ελήφθησαν, με τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις, για

εξαιρετικούς λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο εξαπλώσεως του κορωνοϊού COVID-19. Για τον λόγο αυτόν και λαμβάνοντας υπόψη (α) τον όλως προσωρινό χαρακτήρα των ληφθέντων με την προσβαλλόμενη απόφαση περιοριστικών μέτρων και την εύλογη, ενόψει αυτού, διάρκειά τους και (β) ότι, κατά τα κοινώς γνωστά, δεν προκύπτει, επί του παρόντος, ότι υφίστατο δυνατότητα να ληφθούν και εφαρμοσθούν αμέσως άλλα μέτρα για την αποτελεσματική προφύλαξη της δημόσιας υγείας [...]

Περαιτέρω, το ΣτΕ με την **αρ. 1294/2020 Απόφαση** απέρριψε αίτηση ακύρωσης κατά: α) της προαναφερόμενης Κ.Υ.Α. αρ. 2867/Υ1/16-3-2020 (βλ. μέτρο αρ. 34 του Πίνακα) και β) της Κ.Υ.Α. αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 21285/28-3-2020, η οποία παρέτεινε την ισχύ της προηγούμενης έως τις 11-4-2020 και κάθε άλλης σχετικής πράξης ή παράλειψης της Διοικήσεως.

Με την ως άνω απόφαση το ΣτΕ απέρριψε την αίτηση ακύρωσης λόγω έλλειψης ιδιαίτερου έννομου συμφέροντος και κατάργησης της δίκης, καθώς οι προσβαλλόμενες κανονιστικές πράξεις είχαν παύσει να ισχύουν.

Συγκεκριμένα, το ΣτΕ απεφάνθη ότι (σκέψη 8): «[...] ιδιαίτερο έννομο συμφέρον δεν στοιχειοθετείται λόγω της τυχόν προκληθείσης στον αιτούντα ζημίας, περιουσιακής ή μη, δεδομένου ότι η ανόρθωση τόσο της περιουσιακής ζημίας, όσο και της ηθικής βλάβης, εφόσον με την προσβαλλόμενη διοικητική πράξη δεν του αποδίδεται ηθική απαξία, μπορεί να επιδιωχθεί και να αποκατασταθεί πλήρως με την άσκηση των κατάλληλων ενδίκων βοηθημάτων ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων, τα οποία κρίνουν παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της πράξεως ή παραλείψεως που φέρεται να έχει προκαλέσει τη ζημία ή την ηθική βλάβη [...]. Ιδιαίτερο έννομο συμφέρον υπό την ανωτέρω έννοια δεν συνιστά ούτε η αποτροπή της τυχόν εκδόσεως στο μέλλον ομοίου περιεχομένου διοικητικών πράξεων, προσβλητών, άλλωστε, και αυτοτελώς ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων [...]. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω και λαμβανομένου υπόψη ότι δεν συντρέχει, ενόψει και του κανονιστικού χαρακτήρα των προσβαλλόμενων πράξεων, περίπτωση αποδόσεως ηθικής απαξίας στο πρόσωπο των αιτούντων, η δε τυχόν ηθική βλάβη τους δύναται να αποκατασταθεί πλήρως με την άσκηση σχετικής αγωγής, οι ισχυρισμοί που προβάλλουν για συνέχιση της δίκης λόγω συνδρομής ιδιαίτερου έννομου συμφέροντος κατά το άρθρο 32 παρ. 2 του π.δ. 18/1989 είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Συνεπώς, η δίκη πρέπει να καταργηθεί ως προς τις προσβαλλόμενες πράξεις οι οποίες έχουν παύσει να ισχύουν [...]

Με αφορμή την εξάπλωση του κορωνοϊού ο **Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος, κ.κ. Ιερώνυμος Β΄**, σε μήνυμά του στις 20-3-2020 ανέφερε ότι: «**Μένω σπίτι επειδή αγαπώ τον άλλο. Τον κάθε άλλο. Δεν μένω επειδή φοβάμαι, αλλά επειδή αγαπώ. Η αγάπη έξωβάλλει τον φόβο!**», ενώ παράλληλα τόνισε ότι «**κάνουμε κάθε σπίτι και μία μικρή εκκλησία. Γιατί αγαπάμε τον Θεό και ας μην μπορούμε να τον συναντήσουμε στον οίκο Του. Γιατί αγαπάμε τον πλησίον μας. Ο Θεός είναι παντού. Τον συναντούμε παντού με την προσευχή μας**»¹⁵. Περαιτέρω στις 28-3-2020, σε μήνυμά του προς τον ελληνικό λαό, το οποίο μεταδόθηκε μέσω της δημόσιας τηλεόρασης, ο Αρχιεπίσκοπος κάλεσε τους πιστούς να προστατεύσουν την ιερότητα και τη συνέχεια όχι μόνο της δικής τους ζωής, αλλά και της ζωής των συνανθρώπων τους¹⁶.

Συναφώς, παραθέτουμε και το από 18-3-2020 μήνυμα του **Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου** προς το πλήρωμα της Εκκλησίας για την πανδημία του κορωνοϊού¹⁷: «**Αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω, Από το Φανάρι, από την καρδιά της Βασιλεύουσας Πόλης, από την πόλη της Αγιάς Σοφιάς, της Μεγάλης Εκκλησίας, επικοινωνώ με τα προσφιλή πρόσωπά σας, με την κάθε μια και τον κάθε ένα, με αφορμή τις πρωτοφανείς**

¹⁵ http://www.ecclesia.gr/epikairota/main_epikairota_next.asp?id=2989 (ημ. αν. 29-11-2021)

¹⁶ http://www.ecclesia.gr/epikairota/main_epikairota_next.asp?id=2990 (ημ. αν. 29-11-2021)

¹⁷ <https://ec-patr.org/minima-pros-to-pleiroma-tis-ekklisias-gia-tin-pandimia/> (ημ. αν. 29-11-2021)

συνθήκες, τη δοκιμασία, που διερχόμαστε ως ανθρώπινο γένος, εξαιτίας της παγκόσμιας απειλής που προκαλεί η πανδημία του νέου κορωνοϊού, γνωστού ως Covid-19. Ο λόγος της Εκκλησίας, της Μητρος Εκκλησίας, δεν είναι δυνατόν να απουσιάζει. Ο λόγος μας, λοιπόν, είναι έτσι όπως έχουμε μάθει από την εμπειρία των αιώνων: ευχαριστιακός, διδακτικός, ενισχυτικός και παρηγορητικός. [...] Γι'αυτό παιδιά μου, όπου γης, σας προτρέπω πατρικά να ανταποκρίνεστε με ακρίβεια και υπομονή σε όλα τα δύσκολα, αλλά απαραίτητα, μέτρα που λαμβάνουν οι υγειονομικές υπηρεσίες και τα κράτη. Όλα γίνονται για την προστασία μας, για το κοινό καλό, για τον περιορισμό της διασποράς του ιού. Άρα, η απαλλαγή μας από την οδύνη του εξαρτάται απόλυτα από τη δική μας συνεργασία. Ίσως κάποιιοι από εσάς αισθάνθηκαν ότι με τα δραστικά αυτά μέτρα υποτιμάται ή θίγεται η πίστη. **Όμως αυτό που κινδυνεύει, δεν είναι η πίστη αλλά οι πιστοί, δεν είναι ο Χριστός, αλλά οι Χριστιανοί μας, δεν είναι ο Θεάνθρωπος αλλά εμείς οι άνθρωποι. [...]**».

Βασικές Νομοθετικές και Διοικητικές Πράξεις για την προστασία της δημόσιας υγείας, κατά την περίοδο μεταξύ 25ης Φεβρουαρίου και 5ης Μαΐου 2020

A/A	ΝΟΜ. ΠΡΟΒΛΕΨΗ	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΕΚ
1.	ΠΡΑΞΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	25.2.2020	«Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού»	(Α' 42)
2.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 13530	26/27.2.2020	«Επιβολή προληπτικού μέτρου προσωρινής αναστολής λειτουργίας του 105ου Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης την 27.02.2020»	(Β' 647)
3.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ - ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 13775	27/27.2.2020	«Επιβολή του προληπτικού μέτρου προσωρινής αναστολής λειτουργίας του 105ου Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης για δεκατέσσερις ημέρες»	(Β' 648)
4.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. 13776	27/27.2.2020	«Ματαίωση αποκριάτικων εκδηλώσεων και εκδηλώσεων Καθαράς Δευτέρας»	(Β' 648)
5.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Αριθμ. 13788	27/27.2.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινού περιορισμού μαθητών Α' τμήματος Δ' τάξης του 105ου Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης, συνοδών, οδηγού μεταφορικού μέσου και εκπαιδευτικών ιδίου τμήματος»	(Β' 649)
6.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 14154	28/28.2.2020	«Επιβολή του προληπτικού μέτρου προσωρινής αναστολής λειτουργίας του Νηπιαγωγείου «Ι.Μ. ΚΑΡΡΑΣ», του Γυμνασίου και Λυκείου του Κολλεγίου Αθηνών και του Γυμνασίου και Λυκείου του Κολλεγίου Ψυχικού την 28.02.2020»	(Β' 665)
7.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 14166	28/28.2.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής αναστολής λειτουργίας σχολείων του Νομού Αττικής την 28.02.2020»	(Β' 665)

8.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 14243	28/28.2.2020	«Προσωρινή αναστολή όλων των οργανωμένων εκπαιδευτικών εκδρομών εκτός Ελλάδος»)	(Β' 666)
9.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 14246	2/2.3.2020	«Επιβολή μέτρου προσωρινής αναστολής λειτουργίας επιμέρους σχολείων της Χώρας»	(Β' 668)
10.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 15071	4/4.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων, χώρων αθλητικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, αρχαιολογικών χώρων και μουσείων των Περιφερειακών Ενοτήτων Ηλείας, Αχαΐας και Ζακύνθου, για το χρονικό διάστημα από 5.3.2020 έως και 6.3.2020»	(Β' 701)
11.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 15072	4/4.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας όλων των σχολικών μονάδων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών, φορέων και ιδρυμάτων, δημοσίων και ιδιωτικών, κάθε τύπου και βαθμού, των Περιφερειακών Ενοτήτων Ηλείας, Αχαΐας και Ζακύνθου, για το χρονικό διάστημα από 5.3.2020 έως και 6.3.2020»	(Β' 701)
12.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 15534	5/5.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των πάσης 4 φύσεως δομών του Πανεπιστημίου Κρήτης, που εδρεύουν στο Ρέθυμνο, για το χρονικό διάστημα από 5.3.2020 έως και 6.3.2020»	(Β' 708)
13.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 15906	6/6.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων, χώρων αθλητικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, αρχαιολογικών χώρων και μουσείων των Περιφερειακών Ενοτήτων Ηλείας, Αχαΐας και Ζακύνθου, για το χρονικό διάστημα από 7-3-2020 έως και 18-3- 2020, μη συμπεριλαμβανομένης της τελετής αφής της ολυμπιακής φλόγας»	(Β' 723)
14.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.15910	6/6.3.2020	«Προσωρινή αναστολή όλων των οργανωμένων εκπαιδευτικών εκδρομών από και προς τις Περιφερειακές Ενώτητες Αχαΐας, Ηλείας και Ζακύνθου, για το χρονικό διάστημα από 7-3-2020 έως και 20-3-2020»	(Β' 724)
15.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ.15911	6/6.3.2020	«Προσωρινή αναστολή όλων των οργανωμένων εκπαιδευτικών εκδρομών εκτός Ελλάδος»	(Β' 724)

16.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ, Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 15942	6/8.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας όλων των σχολικών μονάδων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών, φορέων και ιδρυμάτων, δημοσίων και ιδιωτικών, κάθε τύπου και βαθμού, των Περιφερειακών Ενοτήτων Ηλείας, Αχαΐας και Ζακύνθου, για το χρονικό διάστημα από 9.3.2020 έως και 18.3.2020, εξαιρουμένων των φοιτητικών εστιών»	(Β' 725)
17.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 15954	8/8.3.2020	«Επιβολή των μέτρων προσωρινής απαγόρευσης της παρουσίας κοινού σε αθλητικές εκδηλώσεις, της λειτουργίας χώρων διενέργειας συνεδριακών εκδηλώσεων και της λειτουργίας των Κέντρων Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.)»	(Β' 726)
18.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ, Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 15956	8/8.3.2020	«Προσωρινή αναστολή όλων των οργανωμένων εκπαιδευτικών εκδρομών εντός της χώρας από 9.3.2020 έως και 22.3.2020»	(Β' 727)
19.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ, Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 15958	8/8.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας επιμέρους σχολείων, για το χρονικό διάστημα από 9.3.2020 έως και 23.3.2020»	(Β' 728)
20.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ – ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 16395	9/9.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας χώρων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, για το χρονικό διάστημα από 10.3.2020 έως και 24.3.2020»	(Β' 731)
21.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 16397	9/9.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης των πάσης φύσεως εκπαιδευτικών λειτουργιών με φυσική παρουσία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων των Περιφερειακών Ενοτήτων Ηλείας, Αχαΐας και Ζακύνθου για το χρονικό διάστημα από 9.3.2020 έως και 18.3.2020»	(Β' 731)
22.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ, Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 16398	9/9.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας επιμέρους σχολείων, για το χρονικό διάστημα από 10.3.2020 έως και 24.3.2020»	(Β' 731)
23.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 16837	10/10.3.2020	«Επιβολή του μέτρου προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας χώρων αθλητικών εκδηλώσεων και άλλων αθλητικών εγκαταστάσεων με παρουσία άνω των εξήντα (60) ατόμων στον αγωνιστικό χώρο διεξαγωγής του αθλήματος»	(Β' 782)

24.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 16838	10/10.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, νηπιαγωγείων, σχολικών μονάδων, ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κέντρων ξένων γλωσσών, φροντιστηρίων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών, φορέων και ιδρυμάτων, δημοσίων και ιδιωτικών, κάθε τύπου και βαθμού της χώρας για το χρονικό διάστημα από 11.3.2020 έως και 24.3.2020»	(Β' 783)
25.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 17733	12/12.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων, χώρων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, κέντρων διασκέδασης, παιδότοπων, δημόσιων και ιδιωτικών γυμναστηρίων, ιδιωτικών σχολών εκμάθησης αθλημάτων, κολυμβητηρίων κλειστών και ανοικτών στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 13.3.2020 έως και 27.3.2020»	(Β' 833)
26.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ - ΥΓΕΙΑΣ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 17734	12/12.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής αναστολής λειτουργίας όλων των Δικαστηρίων και Εισαγγελιών στο σύνολο της Επικράτειας και της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, για το χρονικό διάστημα από 13.3.2020 έως και 27.3.2020»)	(Β' 833)
27.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 18149	13/13.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της 6 προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας επιμέρους ιδιωτικών επιχειρήσεων, μουσείων, αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων, αθλητικών εγκαταστάσεων, καθώς και γενικά χώρων συνάθροισης κοινού, στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 14.3.2020 έως και 27.3.2020»	(Β' 855)
28.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ.18150	13/13.3.2020	«Προσωρινή αναστολή μετακινήσεων και επισκέψεων μαθητών και εκπαιδευτικών και διαδικασία απαγόρευσης λειτουργίας ελληνόγλωσσων σχολικών μονάδων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών του εξωτερικού, για το χρονικό	(Β' 855)

			διάστημα από 14.3.2020 έως και 27.3.2020»	
29.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. 18152	14/14.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας εποχικών τουριστικών καταλυμάτων από 15.3.2020 έως και 30.4.2020»	(Β' 857)
30.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.18159	14/14.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας όλων των οργανωμένων παραλιών (δημόσιων, δημοτικών, ιδιωτικών), των χιονοδρομικών κέντρων, των αγορών των άρθρων 37 και 38 του ν. 4497/2017 (Α' 171) και ρύθμιση σχετικών ζητημάτων»	(Β' 859)
31.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.18170	15/15.3.2020	«Επιβολή του μέτρου του προσωρινού περιορισμού συνδέσεων με το εξωτερικό και κατάπλου πλοίων αναψυχής προς περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 860)
32.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ Αριθμ. 18175	15/15.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας αναβατήρων (τελεφερίκ), στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 16.3.2020 έως και 29.3.2020»	(Β' 862)
33.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ - ΥΓΕΙΑΣ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.18176	15/15.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής αναστολής λειτουργίας όλων των Δικαστηρίων και Εισαγγελιών στο σύνολο της Επικράτειας και της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, για το χρονικό διάστημα από 16.3.2020 έως και 27.3.2020»	(Β' 864)
34.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ-ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. 2867/Υ1	16/16.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης της τέλεσης κάθε είδους λειτουργιών και ιεροπραξιών στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας για το χρονικό διάστημα από 16.3.2020 έως 30.3.2020»	(Β' 872)
35.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 19024	17/17.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων, στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 18.3.2020 έως και 31.3.2020, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 915)

36.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 19030	17/17.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της απαγόρευσης εισόδου στη χώρα των υπηκόων τρίτων κρατών πλην των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Συμφωνίας Σένγκεν προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 916)
37.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 19419	18/18.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων με την ονομασία «Ξενώνες φιλοξενίας νέων» (Youth Hostels), στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 19.3.2020 έως και 30.4.2020»	(Β' 930)
38.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.19420	18/18.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της απαγόρευσης λειτουργίας των σχολών εκπαίδευσης υποψηφίων χειριστών ταχυπλόων σκαφών, των σχολών ναυαγοσωστικής εκπαίδευσης, των επιχειρήσεων παροχής καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής, των επιχειρήσεων εκμίσθωσης θαλασσίων μέσων αναψυχής, καθώς και των επιχειρήσεων εκμίσθωσης μηχανοκίνητων λέμβων και ταχυπλόων σκαφών, για το χρονικό διάστημα από 18-3-2020 έως και 20-4-2020»	(Β' 931)
39.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 19421	18/18.3.2020	«Επιβολή του μέτρου του προσωρινού περιορισμού του κατάπλου ιδιωτικών πλοίων (σκαφών) αναψυχής προς περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 932)
40.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 19738	19/19.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των έμμισθων, άμισθων υποθηκοφυλακείων, των κτηματολογικών γραφείων Ρόδου, Κω - Λέρου, των κτηματολογικών γραφείων Πειραιά, Θεσσαλονίκης, καθώς και των κτηματολογικών γραφείων και υποκαταστημάτων του Φορέα «Ελληνικό Κτηματολόγιο», στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 20.3.2020 έως και 2.4.2020»	(Β' 936)
41.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 20006	20/20.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των λαϊκών αγορών της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του ν. 4497/2017 (Α' 171) σε όλη	(Β' 943)

			την Επικράτεια, για το Σάββατο 21 Μαρτίου 2020 και επιμέρους ρυθμίσεις λειτουργίας αυτών από 23.3.2020 έως και 30.4.2020»	
42.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 20009	20/20.3.2020	«Επιβολή του μέτρου του εν μέρει προσωρινού περιορισμού κυκλοφορίας κάθε τύπου πλοίων και σκαφών καθώς και του απόπλου και κατάπλου ιδιωτικών πλοίων αναψυχής και επαγγελματικών τουριστικών πλοίων στην ελληνική Επικράτεια, προς περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, για το χρονικό διάστημα από 21.3.2020 και ώρα 06:00 έως και 21.4.2020 και ώρα 06:00»	(Β' 944)
43.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ 20036	22/22.3.2020	«Επιβολή του μέτρου του προσωρινού περιορισμού της 11 κυκλοφορίας των πολιτών προς αντιμετώπιση του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 986)
44.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 20035	22/22.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας τουριστικών καταλυμάτων συνεχούς λειτουργίας, στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 23.3.2020 ή 26.3.2020, κατά περίπτωση, έως και 30.4.2020»	(Β' 987)
45.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 20042	22/22.3.2020	«Επιβολή του μέτρου του προσωρινού περιορισμού συνδέσεων με την Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»)	(Β' 989)
46.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ - ΥΓΕΙΑΣ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ.21159	27/27.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής αναστολής λειτουργίας όλων των Δικαστηρίων και Εισαγγελιών στο σύνολο της Επικράτειας και της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, για το χρονικό διάστημα από 28.3.2020 έως και 10.4.2020»	(Β' 1074)
47.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.21170	27/27.3.2020	«Παραχώρηση των εγκαταστάσεων όλων των θαλάμων, κλινών νοσηλείας και κλινών αυξημένης φροντίδας του Νοσηλευτικού Ιδρύματος Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Ν.Ι.Μ.Τ.Σ.) για την κάλυψη αναγκών δημόσιας υγείας, που συνδέονται με την	(Β' 1075)

			αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19»	
48.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Αριθμ. απόφ. 124	20/28.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής, μερικής αναστολής λειτουργίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και του περιορισμού λειτουργίας των υπηρεσιακών μονάδων αυτού έως και 10-04-2020 για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19 και της ανάγκης περιορισμού της μετάδοσής του»	(Β' 1080)
49.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ-ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οκ. 21268	28/28.3.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων και άλλων χώρων συνάθροισης κοινού, στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 28.3.2020 έως και 11.4.2020, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID19»	(Β' 1081)
50.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οκ. 21961	1/1.4.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας επιμέρους λαϊκών αγορών της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του ν. 4497/2017 (Α' 171), για χρονικό διάστημα από 1.4.2020 έως και 10.4.2020 για προληπτικούς λόγους δημόσιας υγείας προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1114)
51.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οκ.21888	1/1.4.2020	«Επιβολή του μέτρου της αναγκαστικής διάθεσης στο δημόσιο ξενοδοχειακού καταλύματος για την κάλυψη έκτακτων αναγκών προσωρινής διαμονής ομάδας προσώπων εισερχόμενων στην Επικράτεια από χώρες υψηλής μετάδοσης της νόσου, για το χρονικό διάστημα από 22.3.2020 έως και 9.4.2020 για προληπτικούς λόγους δημόσιας υγείας που συνδέονται με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1115)
52.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οκ. 22124	1/1.4.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των έμμισθων, άμισθων υποθηκοφυλακείων, των κτηματολογικών γραφείων Ρόδου, Κω-Λέρου, των κτηματολογικών	(Β' 1117)

			γραφείων Πειραιά, Θεσσαλονίκης, καθώς και των κτηματολογικών γραφείων και υποκαταστημάτων του Φορέα «Ελληνικό Κτηματολόγιο», στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 3.4.2020 έως και 10.4.2020»	
53.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 22261	2/2.4.2020	«Επιβολή του μέτρου του κατ' οίκον προσωρινού περιορισμού προσώπων που εισέρχονται στη χώρα από την αλλοδαπή προς περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1127)
54.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ.22819	22.3/3.4.2020	«Επιβολή των μέτρων εργαστηριακού ελέγχου και προσωρινού περιορισμού ομάδας προσώπων εισερχόμενων στην Επικράτεια από χώρα υψηλής μετάδοσης της νόσου, για το χρονικό διάστημα από 22.3.2020 έως και 4.4.2020, για προληπτικούς λόγους δημόσιας υγείας, που συνδέονται με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1166)
55.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ.22820	26.3/3.4.2020	«Επιβολή των μέτρων εργαστηριακού ελέγχου και προσωρινού περιορισμού ομάδας προσώπων εισερχόμενων στην Επικράτεια από χώρα υψηλής μετάδοσης της νόσου, για το χρονικό διάστημα από 26.3.2020 έως και 9.4.2020, για προληπτικούς λόγους δημόσιας υγείας, που συνδέονται με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1166)
56.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ – ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 23093	6/6.4.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης της τέλεσης κάθε είδους λειτουργιών και ιεροπραξιών στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας για το χρονικό διάστημα από 12.4.2020 έως και 20.4.2020»	(Β' 1178)
57.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. 23095	6/6.4.2020	«Επιβολή πρόσθετων περιοριστικών μέτρων στους Δήμους Μυκόνου και Θήρας προς αντιμετώπιση του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1179)
58.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ	10/10.4.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων και άλλων χώρων συνάθροισης κοινού, στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό	(Β' 1299)

	ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.24406		διάστημα από 12.4.2020 έως και 27.4.2020, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	
59.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ - ΥΓΕΙΑΣ - ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.24403	10/11.4.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής αναστολής λειτουργίας όλων των Δικαστηρίων και Εισαγγελιών στο σύνολο της Επικράτειας και της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, για το χρονικό διάστημα από 11.4.2020 έως και 27.4.2020»	(Β' 1301)
60.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.24404	10/11.4.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των έμμισθων, άμισθων υποθηκοφυλακείων, των κτηματολογικών γραφείων Ρόδου, Κω - Λέρου, των κτηματολογικών γραφείων Πειραιά, Θεσσαλονίκης, καθώς και των κτηματολογικών γραφείων και υποκαταστημάτων του Φορέα «Ελληνικό Κτηματολόγιο», στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 11.4.2020 έως και 27.4.2020»	(Β' 1302)
61.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.24407	11/11.4.2020	«Επιβολή του 6 μέτρου του προσωρινού περιορισμού συνδέσεων με τα νησιά προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1302)
62.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 24767	13/13.4.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας επιμέρους λαϊκών αγορών της περ. 9 του άρθρου 2 του ν. 4497/2017 (Α' 171), για το χρονικό διάστημα από 13.4.2020 έως και 22.4.2020, για προληπτικούς λόγους δημόσιας υγείας προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1346)
63.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 25305	14/15.4.2020	«Επιβολή του μέτρου του προσωρινού περιορισμού συνδέσεων με το 8 εξωτερικό και κατάπλου πλοίων αναψυχής προς περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, έως και τις 15.5.2020 και ώρα 15.00»	(Β' 1421)
64.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ Αριθμ. Δ1Α/ΓΠ.οικ. 26340	22/22.4.2020	«Λήψη μέτρων κατά της εμφάνισης και διασποράς κρουσμάτων του κορωνοϊού COVID-19 στη Δομή Φιλοξενίας Μεταναστών Κρανιδίου για το χρονικό διάστημα από 22.4.2020 έως και 5.5.2020»	(Β' 1548)

65.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ Αριθμ. Δ1Α/ΓΠ.οικ. 26792	24/25.4.2020	«Λήψη μέτρων κατά της εμφάνισης και διασποράς κρουσμάτων του κορωνοϊού COVID-19 σε επιμέρους δομές φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών για το χρονικό διάστημα από 24.4.2020 έως και 7.5.2020»	(Β' 1584)
66.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.26803	25/25.4.2020	Παράταση ισχύος του μέτρου της απαγόρευσης του απόπλου και κατάπλου ιδιωτικών πλοίων αναψυχής και επαγγελματικών τουριστικών πλοίων στην ελληνική Επικράτεια, προς περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1589)
67.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 27807	2/2.5.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης της τέλεσης λειτουργιών και ιεροπραξιών στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας και μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19 στους χώρους αυτούς για το χρονικό διάστημα από 4.5.2020 έως και 16.5.2020»	(Β' 1643)
68.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ.27813	3/3.5.2020	«Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας επιμέρους ιδιωτικών επιχειρήσεων και άλλων χώρων συνάθροισης κοινού, στο σύνολο της Επικράτειας, για το χρονικό διάστημα από 4.5.2020 έως και 10.5.2020, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1644)
69.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ-ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 27815	3/3.5.2020	«Κανόνες κοινωνικής αποστασιοποίησης σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, δημόσιες υπηρεσίες και άλλους χώρους συνάθροισης κοινού στο σύνολο της Επικράτειας, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19»	(Β' 1647)
70.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 27818	3/3.5.2020	«Επιβολή του μέτρου του εν μέρει προσωρινού περιορισμού της κυκλοφορίας των πολιτών στην Επικράτεια, πέραν των ορίων της οικείας Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας, προς αντιμετώπιση του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, από τις 4.5.2020 και ώρα 06:00 έως τις 18.5.2020 και ώρα 06:00»	(Β' 1648)
71.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ.	3/3.5.2020	«Επιβολή του μέτρου του προσωρινού περιορισμού συνδέσεων με τα νησιά, προς περιορισμό της διασποράς του	(Β' 1649)

	Δ1α/ΓΠ.οικ. 27820		κορωνοϊού COVID-19, από τις 4.5.2020 και ώρα 06.00 έως και τις 18.5.2020 και ώρα 06.00»	
72.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 27823	3/3.5.2020	«Επιβολή του μέτρου της απαγόρευσης του απόπλου και κατάπλου ιδιωτικών πλοίων αναψυχής και επαγγελματικών τουριστικών πλοίων στην ελληνική Επικράτεια, προς περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, για το χρονικό διάστημα από 4.5.2020 και ώρα 06:00 έως και 18.5.2020 και ώρα 06:00»	(Β' 1651)
73.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ- ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 28237	5/5.5.2020.	«Παράταση ισχύος της υπ' αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ.20021/ 21.3.2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Προστασίας του Πολίτη, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Εσωτερικών, όπως έχει ήδη παραταθεί με την υπ' αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ.24343/10.4.2020 (Β' 1293) όμοια απόφαση, έως και τις 31.5.2020 και επανέναρξη λειτουργίας συγκεκριμένων εκπαιδευτικών δομών»	(Β' 1699)

ε. Ισπανία

Α) Στις 14 Μαρτίου 2020 η λειτουργία των χώρων λατρείας αναστάλη με το Βασιλικό Διάταγμα 463, άρθρο 11, με το οποίο η Ισπανία κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και επιβλήθηκαν αυστηροί περιορισμοί στις μετακινήσεις και στις συναθροίσεις πολιτών. Οι χώροι λατρείας παρέμειναν ανοικτοί μόνον για ατομική άσκηση θρησκευτικών καθηκόντων πάντα με τη λήψη των προβλεπομένων μέτρων ασφαλείας (τήρηση αποστάσεων ασφαλείας, χρήση μάσκας και πλύσιμο χεριών κατά την είσοδο). Οι διάφορες τελετές όλων των θρησκευτικών κοινοτήτων λάμβαναν χώρα με συμμετοχή μόνο του προβλεπόμενου προσωπικού και χωρίς την παρουσία πιστών.

Στις 28 Απριλίου 2020 η Ισπανία εισήλθε σε περίοδο σταδιακής αποκλιμάκωσης των αυστηρών περιοριστικών μέτρων σε τέσσερις φάσεις. Η άρση των περιορισμών στη λειτουργία των χώρων λατρείας εντάχθηκε στην πρώτη φάση. Τα μέτρα αποκλιμάκωσης δεν εφαρμόστηκαν ενιαία σε όλη την ισπανική επικράτεια, αλλά ανά επαρχία (50 συνολικά) και επί τη βάση συγκεκριμένων υγειονομικών κριτηρίων και δεικτών.

Στις 9 Μαΐου 2020 αναφορικά με τα μέτρα χαλάρωσης που περιλαμβάνονται στην Φάση 1, δημοσιεύθηκε σχετικό διάταγμα (SND 399/2020), το άρθρο 9 του οποίου αφορά στους χώρους λατρείας. Συγκεκριμένα: (α) Επιτρέπεται η παρακολούθηση λειτουργιών σε χώρους λατρείας, πάντα και εφόσον δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο της χωρητικότητας και σε συμμόρφωση με τα θεσπισμένα γενικά μέτρα ασφαλείας και υγιεινής από τις αρμόδιες αρχές. Εάν η μέγιστη χωρητικότητα δεν είναι καθορισμένη, μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι παρακάτω κανόνες για τον καθορισμό της: (α.1) Χώροι με μεμονωμένα καθίσματα: ένα άτομο ανά κάθισμα, τηρώντας σε κάθε περίπτωση την απόσταση ασφαλείας του ενός

μέτρου. (α.2) Χώροι λατρείας με πάγκους: ένα άτομο ανά μέτρο στον πάγκο. (α.3) Χώροι λατρείας χωρίς καθίσματα: ένα άτομο ανά τετραγωνικό μέτρο της επιφάνειας η οποία προορίζεται για τους πιστούς. Για τον παραπάνω υπολογισμό να λαμβάνεται υπόψη μόνο ο χώρος που προορίζεται για τους πιστούς εξαιρώντας διαδρόμους, βεστιάρια, γραφεία και τουαλέτες, εφόσον υπάρχουν. Αφού καθοριστεί το ύψος του ενός τρίτου της μέγιστης χωρητικότητας θα τηρείται η απόσταση ασφαλείας του ενός μέτρου, τουλάχιστον μεταξύ των πιστών. Η μέγιστη χωρητικότητα πρέπει να αναρτηθεί σε εμφανές σημείο του χώρου λατρείας. (β) Γενική χρήση της μάσκας. (γ) Πριν από κάθε τελετή, πρέπει να γίνονται εργασίες απολύμανσης του χώρου ή χώρων που θα χρησιμοποιηθούν και κατά τη διάρκεια της τελετής πρέπει να απολυμαίνονται τα αντικείμενα τα οποία χρησιμοποιούνται. (δ) Να οργανωθούν οι εισοδοί και έξοδοι έτσι ώστε να αποφευχθεί συνωστισμός ανθρώπων στις εισόδους και προσβάσεις των χώρων λατρείας. (ε) να τεθούν στη διάθεση του κοινού και ιδιαίτερα στις εισόδους για άμεση χρήση, συσκευασίες αντισηπτικής γέλης ή απολυμαντικά με ιοκτόνο δράση, τα οποία πρέπει να είναι εγκεκριμένα από το Υπουργείο Υγείας. (στ) Δεν επιτρέπεται η χρήση αγιασμού ή οι διάφορες πλύσεις με χρήση ύδατος του Ισλάμ, Ιουδαϊσμού και οι οποίες πρέπει να γίνονται στις οικίες των πιστών. (ζ) Εντός των χώρων λατρείας και εφόσον κριθεί απαραίτητο δύναται να σηματοδοτηθεί η κατανομή των πιστών στο χώρο ή στα καθίσματα σύμφωνα με την επιτρεπόμενη χωρητικότητα. (η) Στις περιπτώσεις στις οποίες οι πιστοί κάθονται στο πάτωμα και εισέρχονται άνευ υποδημάτων, τότε θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ατομικά χαλιά και τα υποδήματα εντός κλειστής συσκευασίας και σε ειδικό χώρο. (θ) Η τελετή θα πρέπει να διαρκεί τον ελάχιστο δυνατό χρόνο. (ι) Κατά τη διάρκεια της τελετής θα πρέπει να αποφεύγονται: η προσωπική επαφή με τήρηση της απόστασης ασφαλείας του ενός μέτρου, η διανομή οποιουδήποτε αντικειμένου, βιβλίου ή φυλλαδίου, το άγγιγμα ή ο ασπασμός αντικειμένων λατρείας ή άλλων συχνά χρησιμοποιούμενων αντικειμένων και η συμμετοχή χορωδιών.

Β) Τα μέτρα ελήφθησαν ταυτόχρονα με τα μέτρα για τους χώρους συνάθροισης κοινού και θεσπίστηκαν στις ίδιες αποφάσεις με τα τελευταία.

στ. Ιταλία

Α) Στις 23 Φεβρουαρίου 2020 με το άρθρο 1, παρ. 2C του νομοθετικού διατάγματος υπ' αριθ. 6 «έκτακτα μέτρα για περιορισμό και διαχείριση του εκτάκτου επιδημιολογικού φαινομένου COVID-19» είχε αποφασισθεί για τους δήμους που είχαν υψηλά ποσοστά επιπολύσεων η «*αναστολή συγκεντρώσεων ή κάθε άλλου τύπου εκδηλώσεων σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο, ακόμα και αν πρόκειται για συγκεντρώσεις πολιτιστικού, ψυχαγωγικού, αθλητικού ή θρησκευτικού χαρακτήρα, που διεξάγονται σε κλειστούς χώρους προσβάσιμους στο κοινό*».

Πανομοίωτη ρύθμιση περιλήφθηκε σε μεταγενέστερα νομοθετικά και πρωθυπουργικά διατάγματα σχετικά με τα μέτρα περιορισμού και διαχείρισης της εξάπλωσης του COVID-19, που απαγόρευαν τις συγκεντρώσεις θρησκευτικού χαρακτήρα σταδιακά σε όλη την ιταλική επικράτεια. Παράλληλα, προβλέφθηκε αναστολή όλων των θρησκευτικών τελετών.

Στις 18 Μαΐου 2020, κατά το δεύτερο στάδιο επαναφοράς στην κανονικότητα, αποφασίστηκε με διάταγμα, η άρση της απαγόρευσης θρησκευτικών τελετών με την παρουσία πιστών, υπό συγκεκριμένους όρους ασφαλείας. Προς τον σκοπό αυτό εκπονήθηκαν σε συνεργασία με εκπροσώπους της Καθολικής Εκκλησίας και των άλλων θρησκευτικών κοινοτήτων πρωτόκολλα ασφαλείας για τις θρησκευτικές τελετές, τα οποία εγκρίθηκαν από την ειδική Επιστημονική Τεχνική Επιτροπή για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού με τη συμμετοχή εκπροσώπων των θρησκευτικών κοινοτήτων. Το Πρώτο Πρωτόκολλο υπεγράφη με την Ιταλική Επισκοπική Σύνοδο, και εν συνεχεία υπεγράφησαν αντίστοιχα από εκπροσώπους των Ορθόδοξων Κοινοτήτων, των Διαμαρτυρομένων, των Ευαγγελιστών, των Αγγλικανών, των

Εβραϊκών Κοινοτήτων, των Ισλαμικών Κοινοτήτων καθώς και Ινδουϊστικών και Βουδιστικών Κοινοτήτων.

Σύμφωνα με τα εν λόγω πρωτόκολλα (α) επιτρέπεται η πρόσβαση στους χώρους λατρείας αποφεύγοντας κάθε συνάθροιση/συγκέντρωση κατά την είσοδο και έξοδο, (β) ο εξουσιοδοτημένος από τον νόμιμο θρησκευτικό φορέα λειτουργός καλείται να ορίσει την ανώτατη χωρητικότητα του χώρου λατρείας λαμβάνοντας υπόψη την ελάχιστη υποχρεωτική απόσταση ασφαλείας του ενός μέτρου, με μέγιστη χωρητικότητα 200 ατόμων με εξαίρεση τους ναούς των Ρωμαιοκαθολικών, (γ) η πρόσβαση στο χώρο λατρείας θα ρυθμίζεται από προσωπικό που θα φέρει μάσκα, γάντια και διακριτικό προς αναγνώριση τους, ενώ θα μπορεί να εξετασθεί η δυνατότητα αύξησης του αριθμού των τελετών κατά τη διάρκεια της ημέρας, (δ) η πρόσβαση πιστών πρέπει να γίνεται με τάξη και σεβασμό της απόστασης τουλάχιστον 1,50 μέτρου μεταξύ τους, και θα πρέπει να προβλέπονται χωριστή είσοδος και έξοδος. Οι πόρτες πρέπει να παραμένουν ανοικτές κατά τη διάρκεια των τελετών, (ε) είναι υποχρεωτική η μάσκα για όλους όσοι προσέρχονται στους χώρους λατρείας, (στ) δεν επιτρέπεται η είσοδος σε περίπτωση που η θερμοκρασία των ατόμων είναι ίση ή μεγαλύτερη από 37,5° C (ζ) δεν επιτρέπεται η πρόσβαση όσων έχουν έλθει σε επαφή με άτομα θετικά στον ιό κατά τις προηγούμενες ημέρες (η) στις εισόδους είναι απαραίτητο να υπάρχουν αντισηπτικά υγρά, (θ) οι χώροι λατρείας πρέπει να απολυμαίνονται τακτικά, στο τέλος κάθε τελετής, (ι) στο τέλος κάθε τελετής τα αντικείμενα που χρησιμοποιήθηκαν καθώς και τα μικρόφωνα πρέπει ομοίως να απολυμαίνονται, (ια) επιτρέπεται η συμμετοχή ενός μόνο μουσικού, όχι όμως χορωδίας (ιβ) πρέπει να τηρείται υγιεινή των χεριών από τον ιερέα με χρήση γαντιών μιας χρήσεως καθώς και μάσκας που θα καλύπτει μύτη και στόμα, (ιγ) θα πρέπει να γνωστοποιείται στους πιστούς το περιεχόμενο του πρωτοκόλλου με κάθε κατάλληλο τρόπο, (ιδ) στην είσοδο του χώρου λατρείας θα πρέπει να υπάρχει ευανάγνωστη ανακοίνωση με ενημέρωση για τον ανώτερο επιτρεπόμενο αριθμό πιστών, την απαγόρευση εισόδου σε όσους παρουσιάζουν συμπτώματα γρίπης ή θερμοκρασία σώματος μεγαλύτερη των 37,5° C, όσων ήρθαν σε επαφή με άτομα θετικά στον ιό και την υποχρεωτική τήρηση των αποστάσεων και την εξασφάλιση των κανόνων υγιεινής. Τέλος, όπου ο χώρος λατρείας δεν πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το Πρωτόκολλο ασφαλείας, ο θρησκευτικός λειτουργός μπορεί να εξετάσει τη δυνατότητα τέλεσης λειτουργίας σε ανοιχτό χώρο τηρώντας τους κανόνες περί Δημόσιας Υγείας, με ανώτερο αριθμό 1.000 πιστών. Πρέπει να σημειωθεί ότι και σ' αυτό το σημείο, το ειδικό Πρωτόκολλο του Κράτους με την Καθολική Εκκλησία δεν προβλέπει τον περιορισμό αυτό.

Β) Στα νομοθετικά διατάγματα που εξεδόθησαν για την αντιμετώπιση εξάπλωσης του COVID-19 στην Ιταλία, περιέχονται προβλέψεις για τους χώρους λατρείας και την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων, στο πλαίσιο των γενικότερων απαγορεύσεων για τους χώρους συνάθροισης κοινού.

η. Ολλανδία

Α) Στην Ολλανδία εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης COVID-19 πλέγμα ευέλικτων περιοριστικών μέτρων, υπό τη μορφή κυρίως συστάσεων προς τους πολίτες ("intelligent lockdown"), τα οποία άρχισαν να χαλαρώνουν σταδιακά από τις 11-5-2020.

Μετά τις 15 Μαρτίου 2020 ίσχυσε και για τους χώρους λατρείας η γενική απαγόρευση συναθροίσεων άνω των 30 ατόμων και η σύσταση τήρησης αποστάσεως ασφαλείας 1,5 μέτρου. Το μέτρο αφορά και σε τέλεση θρησκευτικών ή πολιτικών γάμων και κηδειών. Στην πράξη πολλοί χώροι λατρείας ανέστειλαν πρωτοβούλως τη λειτουργία τους για μεγάλο χρονικό διάστημα. Από 1^η Ιουλίου 2020 προβλέφθηκε δυνατότητα συναθροίσεων έως και 100 ατόμων, με τήρηση αποστάσεως ασφαλείας 1,5 μέτρου. Η χρήση προστατευτικών

μασκών κατά το προαναφερθέν διάστημα δεν ήταν υποχρεωτική παρά μόνο στα μέσα μαζικής μεταφοράς.

Σημειώνεται ότι η αρμοδιότητα λήψης πρόσθετων ή εξειδικευμένων μέτρων προστασίας από τον κορωνοϊό έχει εκχωρηθεί από την κυβέρνηση στην τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία έχει ευθύνη ανάπτυξης και εφαρμογής σχετικών πρωτοκόλλων ανά τομέα ή κλάδο (π.χ. σχολεία, χώροι λατρείας, πάρκα αναψυχής κ.ο.κ.).

Β) Ειδικότερα ως προς τους χώρους λατρείας δεν έχουν ληφθεί στην Ολλανδία στοχευμένα μέτρα.

θ. Ρωσία

Α) Η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία ανακοίνωσε στις 17 Μαρτίου 2020 ότι οι Ακολουθίες και τα Μυστήρια θα πραγματοποιούνται όπως και πριν, με τη λήψη όμως όλων των απαραίτητων μέτρων, τα οποία συγκεκριμενοποιήθηκαν ως εξής: (α) απολύμανση με οινόπνευμα της Λαβίδος (Κοχλιαρίου) πριν τη λήψη της Θείας Κοινωνίας από κάθε άτομο, (β) χορήγηση αγιασμού σε πλαστικά ποτηράκια μιας χρήσεως, (γ) χορήγηση Αντιδώρου από τον ιερέα με γάντια, (δ) απαγόρευση του ασπασμού της δεξιάς χειρός των ιερέων, (ε) απολύμανση πριν από κάθε ασπασμό ιερών εικόνων, σταυρών και Ευαγγελίων, (στ) απολύμανση της κολυμβήθρας πριν από κάθε χρήση. Μεταξύ των μέτρων δεν περιελήφθηκε η τήρηση αποστάσεων μεταξύ των πιστών.

Στις 29 Μαρτίου 2020 ο Πατριάρχης Κύριλλος απηύθυνε έκκληση στους πιστούς να απέχουν από τις επισκέψεις σε Ναούς.

Οι ακολουθίες της Μεγάλης Εβδομάδος και του Πάσχα, παρά τις επίμονες συστάσεις του Πατριάρχου Κυρίλλου για τέλεσή τους χωρίς πιστούς, αφέθηκαν ουσιαστικά στη διακριτική ευχέρεια των κληρικών και σε πολλές περιπτώσεις οι Ναοί, άτυπα μεν, ωστόσο άνοιξαν για όλους τους προσερχόμενους. Αυτό έγινε κυρίως σε Μοναστήρια εκτός μεγάλων πόλεων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της μεγαλύτερης Μονής της χώρας, της Λαύρας του Αγίου Σεργίου, όπου οι πιστοί εισήλθαν αδιαφορώντας για τις εκκλήσεις των μοναχών με τραγικό αποτέλεσμα τη νόσηση αδιευκρίνιστου αριθμού πιστών και δεκάδων μοναχών εκ των οποίων πολλοί απεβίωσαν. Η κατάσταση εξελίχθηκε με τόσο δραματικό τρόπο, ώστε αποτέλεσε κοινό τόπο ότι οι δύο ομάδες πληθυσμού που κινδύνευαν και επλήγησαν περισσότερο στη Ρωσία ήταν οι ιατροί και οι κληρικοί.

Αντιμέτωπος με αυτή την κρίση, ο Πατριάρχης Κύριλλος κάλεσε επίμονα τους πιστούς να προσαρμοστούν στις υποδείξεις των αρμόδιων υγειονομικών οργάνων της Πολιτείας και να απέχουν από οποιαδήποτε παρουσία και συμμετοχή στις ακολουθίες, τονίζοντας χαρακτηριστικά: «...Να μην ακούτε άλλα κηρύγματα, αφρόνων ιερέων. Να ακούτε ό,τι σας είπε σήμερα ο Πατριάρχης σας».

Οι χώροι λατρείας της Ρωσίας παρέμειναν ανοικτοί για ατομική προσευχή, ωστόσο οι τελετές πραγματοποιούνται κεκλεισμένων των θυρών με μόνη την παρουσία θρησκευτικών λειτουργών και του απαραίτητου βοηθητικού προσωπικού. Η Ρωσική Εκκλησία αποφάσισε να παραμείνουν για ικανό χρονικό διάστημα σφραγισμένοι και για τους κληρικούς οι Ναοί, στους οποίους παρατηρήθηκε διάδοση μεταξύ των κληρικών του Covid-19.

Β) Η Πολιτεία δεν επέβαλλε απαγορεύσεις στη λειτουργία των χώρων λατρείας. Οι απαγορεύσεις, οι περιορισμοί και τα μέτρα πρόληψης έναντι του κορωνοϊού λήφθηκαν από τις οικείες θρησκευτικές κοινότητες.

ι. Τουρκία

A) Στις 16 Μαρτίου 2020, με απόφαση της τουρκικής κρατικής Υπηρεσίας Θρησκευτικών Υποθέσεων (Diyanet), αναστάλησαν όλες οι μαζικές θρησκευτικές τελετές στα τεμένη, τα οποία παρέμειναν ανοικτά μόνο για ατομικές ιδιωτικές προσευχές. Στις 19 Μαρτίου 2020, με νεότερη απόφαση της ίδιας υπηρεσίας, τα τεμένη έκλεισαν εντελώς για τους πιστούς. Αντίστοιχα μέτρα λήφθηκαν για όλους τους χώρους λατρείας.

B) Παράλληλα, ανακοινώθηκαν και άλλα μέτρα για τον περιορισμό της πανδημίας. Μετά τις 12 Μαρτίου 2020 οι τουρκικές αρχές ανακοίνωναν σχεδόν σε καθημερινή βάση εξειδικευμένα περιοριστικά μέτρα σε επιμέρους τομείς δραστηριοτήτων.

II. ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΕΤΟΥΣ 2020

Στη συνέχεια παρατίθενται, ανά θρήσκευμα, τα καταγεγραμμένα περιστατικά με χρονολογική σειρά και με συνοπτική αναφορά στις λεπτομέρειές τους (τόπος, ημερομηνία, περιγραφή συμβάντος, δράστες, αστυνομικές και δικονομικές ενέργειες, τυχόν λοιπές παρατηρήσεις). Οι σχετικές ενότητες συνοδεύονται, κατά περίπτωση, από ιστορικά, νομικά, στατιστικά και γενικότερου ενδιαφέροντος στοιχεία.

A. Χριστιανισμός

1. Ορθόδοξη Εκκλησία

α. Εισαγωγικά

Η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ελλάδα δεν είναι μια ενιαία διοικητική ενότητα, αλλά αποτελείται από επιμέρους εκκλησιαστικά καθεστώτα, με κοινό σημείο αναφοράς τη σχέση αυτών προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Έτσι, με τον όρο «**Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ελλάδα**» νοείται: α) η **Εκκλησία της Ελλάδος**, η οποία είναι αυτοκέφαλη και αποτελείται από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών και ογδόντα μία (81) Ιερές Μητροπόλεις, β) η ημιαυτόνομη **Εκκλησία της Κρήτης** με κανονική εξάρτηση και υπαγωγή στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, η οποία αποτελείται από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης και οκτώ (8) Ιερές Μητροπόλεις, γ) οι **Εκκλησιαστικές Επαρχίες της Δωδεκανήσου** (5 Ιερές Μητροπόλεις¹⁸ και η Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου¹⁹) με κανονική, πνευματική και διοικητική εξάρτηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και δ) το **Άγιον Όρος**, το οποίο αποτελεί συνταγματικά αυτοδιοικητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, υπαγόμενο πνευματικά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Τόσο οι Ιερές Μητροπόλεις όσο και οι Ενορίες (βασικές υποδιαίρεσεις εκκλησιαστικής οργάνωσης) αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)²⁰.

Ο ορισμός του τι είναι και ποια είναι η «**Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος**» δίνεται στο **άρθρο 3 του Συντάγματος**: «*1. Επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού. Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας, που γνωρίζει κεφαλή της τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό, υπάρχει αναπόσπαστα ενωμένη δογματικά με τη Μεγάλη Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης και με κάθε άλλη ομόδοξη Εκκλησία του Χριστού τηρεί απαρασάλευτα, όπως εκείνες, τους ιερούς αποστολικούς και συνοδικούς κανόνες και τις ιερές παραδόσεις. Είναι αυτοκέφαλη, διοικείται από την Ιερά Σύνοδο των εν ενεργεία Αρχιερέων και από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο που προέρχεται από αυτή και συγκροτείται όπως ορίζει ο Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας, με τήρηση των διατάξεων του Πατριαρχικού Τόμου της κθ' (29) Ιουνίου 1850 και της Συνοδικής Πράξης της 4ης Σεπτεμβρίου 1928. 2. Το εκκλησιαστικό καθεστώς που υπάρχει σε ορισμένες περιοχές του Κράτους δεν αντίκειται στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. 3. Το κείμενο της Αγίας Γραφής τηρείται αναλλοίωτο. Η επίσημη μετάφρασή του σε άλλο γλωσσικό τύπο απαγορεύεται χωρίς την*

¹⁸α) Ι. Μ. Ρόδου, β) Ι. Μ. Κώου και Νισύρου, γ) Ι. Μ. Λέρου, Καλύμνου και Αστυπάλαιας, δ) Ι. Μ. Καρπάθου και Κάσου, ε) Ι. Μ. Σύμης.

¹⁹Με το Ν. 1155/1981 η Πάτμος έχει ανακηρυχθεί Ιερή Νήσος με σκοπό, μεταξύ άλλων, «... την διασφάλισιν και έξαρσιν του ιδιάζοντος θρησκευτικού χαρακτήρος της Νήσου, την προστασίαν των ιερών της χώρων μετά των εν αυτοίς κειμηλίων και θησαυρών και την κατάλληλον προβολήν και αξιολόγησιν αυτών» (άρθ. 1 §2 εδ. α').

²⁰Άρθρα 1 §4, 11 §3 και 36 §1 Ν. 590/1977 (Α'146)

έγκριση της Αυτοκέφαλής Εκκλησίας της Ελλάδας και της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη».

Η νομική κατάσταση και θέση της Εκκλησίας της Ελλάδος καθορίζεται με τον **v.590/1977** «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (Α'146), όπως έχει τροποποιηθεί με τους νόμους **2740/1999, 2817/2000, 3432/2006, 4178/2013, 4235/2014, 4301/2014, 4386/2016, 4485/2017, 4559/2018** και τις υπ' αριθ. 4432/2823/8-10-10 (Α'244), από 23-6-2010 (Α'156), υπ' αριθ.4562/2593/16-11-2010 (Α'200), 4736/2758/7-10-2011 (Α'234), από 8-3-2012 (Α'69), από 8-5-2012 (Α'120), αριθμ. 5053/2016/625/17 (Α'45), 3823/2018/581/2019 (Β'1332), 2473/2206/2019 (Α'175) και 4622/2223/2019 (Α'175) Αποφάσεις της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Για την ημιαυτόνομη Εκκλησία της Κρήτης ισχύει ο **v.4149/1961** «Περί καταστατικού Νόμου της εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας και άλλων τινών διατάξεων» (Α'41), όπως έχει τροποποιηθεί με τον **α.ν.137/1967**, τα **v.δ.464/1970** και **77/1974** και τους νόμους **1894/1990, 2413/1996, 4301/2014** και **4310/2014**.

Οι έξι (6) Εκκλησιαστικές Επαρχίες της Δωδεκανήσου υπάγονται άμεσα στην κανονική, πνευματική και διοικητική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Με τα **άρθρα 21 και 22 του v.4301/2014** θεσπίσθηκαν ειδικές ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση διαφόρων οργανωτικών και διοικητικών ζητημάτων, κατ'αντιστοιχία με σχετικές πρόσφατες τροποποιήσεις του Καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Τέλος, ως προς το Άγιο Όρος ισχύει το αυτοδιοίκητο όπως κατοχυρώνεται στο **άρθρο 105 του Συντάγματος**: «1. Η χερσόνησος του Άθω, από τη Μεγάλη Βίγλα και πέρα, η οποία αποτελεί την περιοχή του Αγίου Όρους, είναι, σύμφωνα με το αρχαίο προνομιακό καθεστώς του, αυτοδιοίκητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, του οποίου η κυριαρχία πάνω σ' αυτό παραμένει άδικη. Από πνευματική άποψη το Άγιο Όρος διατελεί υπό την άμεση δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Όλοι όσοι μονάζουν σ' αυτό αποκτούν την Ελληνική ιθαγένεια μόλις προσληφθούν ως δόκιμοι ή μοναχοί, χωρίς άλλη διατύπωση. 2. Το Άγιο Όρος διοικείται, σύμφωνα με το καθεστώς του, από τις είκοσι Ιερές Μονές του, μεταξύ των οποίων είναι κατανεμημένη ολόκληρη η χερσόνησος του Άθω, το έδαφος της οποίας είναι αναπαλλοτρίωτο. Η διοίκησή του ασκείται από αντιπροσώπους των Ιερών Μονών, οι οποίοι αποτελούν την Ιερή Κοινότητα. Δεν επιτρέπεται καμία απολύτως μεταβολή στο διοικητικό σύστημα ή στον αριθμό των Μονών του Αγίου Όρους, ούτε στην ιεραρχική τάξη και τη θέση τους προς τα υποτελή τους εξαρτήματα. Απαγορεύεται να εγκαταβιώνουν στο Άγιο Όρος ετερόδοξοι ή σχισματικοί. 3. Ο λεπτομερής καθορισμός των αγιορειτικών καθεστώτων και του τρόπου της λειτουργίας τους γίνεται από τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους, τον οποίο, με σύμπραξη του αντιπροσώπου του Κράτους, συντάσσουν και ψηφίζουν οι είκοσι Ιερές Μονές και τον επικυρώνουν το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Βουλή των Ελλήνων. 4. Η ακριβής τήρηση των αγιορειτικών καθεστώτων τελεί ως προς το πνευματικό μέρος υπό την ανώτατη εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και ως προς το διοικητικό μέρος υπό την εποπτεία του Κράτους, στο οποίο ανήκει αποκλειστικά και η διαφύλαξη της δημόσιας τάξης και ασφάλειας. 5. Οι πιο πάνω εξουσίες του Κράτους ασκούνται από διοικητή, του οποίου τα δικαιώματα και καθήκοντα καθορίζονται με νόμο. Με νόμο επίσης καθορίζονται η δικαστική εξουσία που ασκούν οι μοναστηριακές αρχές και η Ιερή Κοινότητα, καθώς και τα τελωνειακά και φορολογικά πλεονεκτήματα του Αγίου Όρους».

Ειδικότερα, για το Άγιο Όρος έχει εφαρμογή το **v.δ.10/16-9-1926**: «Περί κυρώσεως του Καταστατικού Χάρτου του Αγίου Όρους» (Α'309), όπως ισχύει.

β. Αριθμητικά στοιχεία

Στην Ελλάδα σήμερα υφίστανται ενενήντα έξι (96) Ι. Μητροπόλεις και μία (1) Πατριαρχική Εξαρχία, όπως αναφέρονται αναλυτικά στο [Επίμετρο \(πίνακας iii\)](#).

Με βάση τα διαθέσιμα στην υπηρεσία στοιχεία, επί του συνόλου των Ι. Μητροπόλεων της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ελλάδα, **οι υφιστάμενοι ενοριακοί και μοναστηριακοί Ι. Ναοί, μόνον, ανέρχονται σε εννέα χιλιάδες οκτακόσιους είκοσι δύο (9.822)**, μη συνυπολογιζόμενων των παρεκκλησίων, εξωκκλησίων, προσκυνηματικών, ιδιόκτητων και κοιμητηριακών Ναών και των λοιπών χώρων θρησκευτικού ενδιαφέροντος.

Αναλυτική καταγραφή με τον αριθμό των Ενοριών και Ι. Μονών (βάσει του οποίου προκύπτει και ο ανωτέρω υπολογιζόμενος συνολικός αριθμός Ι. Ναών στην Επικράτεια), ανά Μητρόπολη, παρατίθεται επίσης στο [Επίμετρο \(πίνακας iii\)](#).

Κατά το έτος **2020** δημοσιεύθηκαν πέντε (5) Προεδρικά Διατάγματα (π.δ.) για την ίδρυση Ενοριών, δύο (2) για την ίδρυση και ένα (1) για την ανασύσταση Ιερών Μονών, σε Ιερές Μητροπόλεις της Εκκλησίας της Ελλάδος.

γ. Περιστατικά

Για τους σκοπούς της παρούσας Έκθεσης, στους χώρους θρησκευτικού ενδιαφέροντος της Ορθόδοξης Εκκλησίας συγκαταλέγονται οι κάθε είδους Ι. Ναοί²¹, οι Ι. Μονές, τα μνημεία θρησκευτικού χαρακτήρα (όπως π.χ. ο Ιερός Βράχος του Αρείου Πάγου, από όπου ο Απόστολος Παύλος κήρυξε στους Αθηναίους, τα παρόδια εικονοστάσια), τα Εκκλησιαστικά Σχολεία και τα Κοιμητήρια.

Τα περιστατικά που παρουσιάζονται κατωτέρω είναι μόνο όσα γνωστοποιήθηκαν στην Υπηρεσία στο πλαίσιο του Δικτύου καταγραφής και ως εκ τούτου, σε καμία περίπτωση, δεν αποτελούν εξαντλητική καταγραφή του συνόλου των συμβάντων που έλαβαν χώρα σε βάρος θρησκευτικών χώρων της Ορθόδοξης Εκκλησίας κατά το έτος 2020.

Για το έτος **2020**, έχουν καταγραφεί **τριακόσια εβδομήντα τέσσερα (374)** περιστατικά, ως ακολούθως:

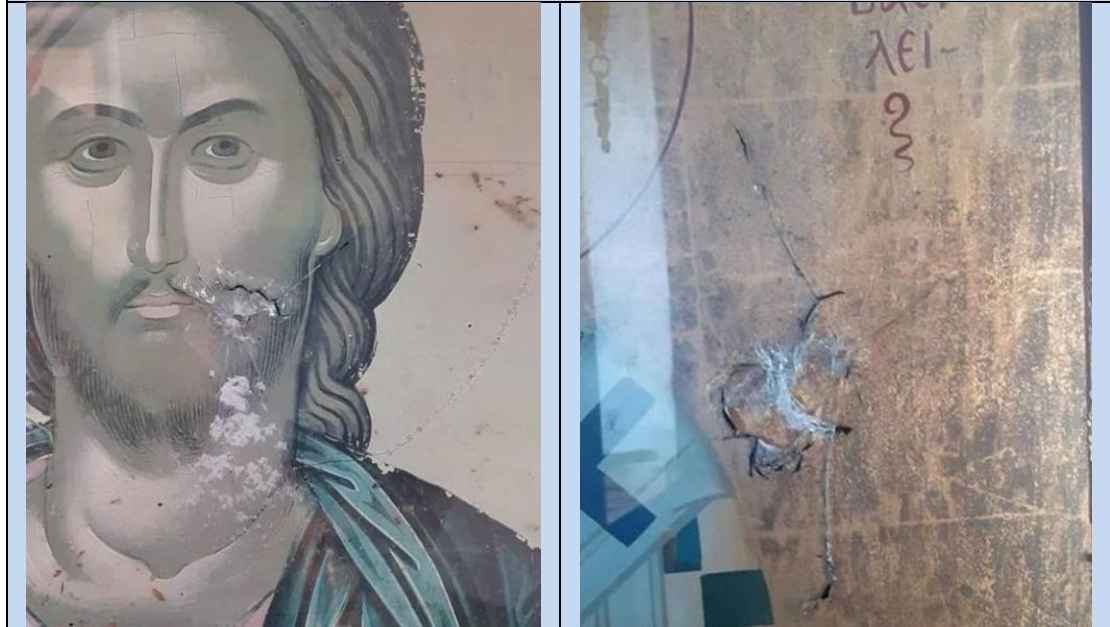
A/A	1.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Βασιλείου, Καμάρα Λέρου, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	1 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα, θραύση μεταλλικού κυτίου με δωρεές πιστών και αφαίρεση 100€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	2.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Παναγίας Ξηριώτισσας, Λαμία, Φθιώτιδα
Ημερομηνία	1/2 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Σκίσιμο της εκκλησιαστικής σημαίας με τον δικέφαλο αετό
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

²¹ Οι Ιεροί Ναοί της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος σύμφωνα με το άρθρο 1 του 8/79 Κανονισμού της Ι.Σ. «Περί Ιερών Ναών και Ενοριών» διακρίνονται σε: α) Ενοριακούς, στους οποίους υπάγονται τα Παρεκκλήσια και Εξωκλήσια τούτων, β) Προσκυνηματικούς ή επικουρούσαντες κοινωφελείς σκοπούς και Ιδρύματα της Εκκλησίας, γ) Ιδιόκτητους και δ) Ναούς Κοιμητηρίων.

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
-----------------------------------	------------

A/A	3.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Βασιλείου, Λιμένας Θάσου, Καβάλα
Ημερομηνία	3 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη κεντρική θύρα και πρόκληση ζημιών σε 5 γυάλινες προθήκες εικόνων με πλαστικό αεροβόλο πιστόλι
Δράστης/ες	1 Γερμανός υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: αρχείο υπηρεσίας)	

A/A	4.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Λουκά, Κηφισιά Αττικής
Ημερομηνία	3 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παγκαριού με αιχμηρό αντικείμενο και αφαίρεση 50€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	5.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνα, Ηγουμενίτσα Θεσπρωτίας
Ημερομηνία	3 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης της πλαϊνής εισόδου του Ναού, θραύση κλειδαριών 3 παγκαριών και αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	6.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Παρασκευής, Άψαλος Πέλλας
Ημερομηνία	3 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης παγκαριού, πρόκληση φθοράς
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	7.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Μιχαήλ Αρχαγγέλου Ενορίας Χριστού Ιεράπετρας Λασιθίου
Ημερομηνία	Μεταξύ 1 και 5 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος χωρίς ίχνη παραβίασης και αφαίρεση από το Ι. Βήμα 1 κυτίου με χρυσά αφιερώματα, συνολικής αξίας 500€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	8.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου, Αυγείο Ηλείας
Ημερομηνία	5/6 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κυτίου φιλόπτωχου ταμείου, αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	9.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους, Μύλοι Σάμου
Ημερομηνία	6 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	10.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Γενεθλίου της Θεοτόκου «Λειαυργούσενα», Χαλκειός Χίου
Ημερομηνία	8 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έθραυσαν τους υαλοπίνακες όλων των παραθύρων του Ναού, πήραν από το εσωτερικό έναν ξύλινο σταυρό με τον Εσταυρωμένο, τον έσπασαν και τον πέταξαν στο προαύλιο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	11.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου, Αγρίνιο Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	8 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες ανέγραψαν υβριστικό σύνθημα με έντονο μαύρο μαρκαδόρο στον εξωτερικό τοίχο του Ναού δίπλα ακριβώς από την κύρια είσοδο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	12.
Τοποθεσία	Εξωκλήσιο Ι. ενοριακού Ναού Προφήτη Ηλία, Μεγαπλάτανο Φθιώτιδας
Ημερομηνία	8 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών στο παγκάρι που βρίσκεται στον προαύλιο χώρο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	13.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Τρύφωνος, Κανάλια Μαγνησίας

Ημερομηνία	9 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από κύρια ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση 2 ι. εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	14.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Δισειρκίας, Κερασιά Μαγνησίας
Ημερομηνία	9 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από κύρια ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση 1 ξύλινης εικόνας της Κοιμήσεως της Θεοτόκου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	15.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Παναγίας, Βουνιχώρα Φωκίδας
Ημερομηνία	9 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης κεντρικής εισόδου και πλαϊνού παραθύρου και αφαίρεση 1 μανουαλίου, 1 επίχρυσου Ευαγγελίου και 1 θυμιατού, συνολικής αξίας 500€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	16.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου, Καλαμαύκα Ιεράπετρας Λασιθίου
Ημερομηνία	10/11 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου γραφείου Ενορίας και αφαίρεση χρηματικού ποσού 400€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	17.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	12 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός Παρεκκλησίου στον αύλειο χώρο του Ναού. Αναγραφή υβριστικών συνθημάτων με σπρέι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	18.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Ι. Ναού Παναγίας Δεξιάς, Καμάρα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	13 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών σε εικόνες
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	19. (βλ. και περιστατικό 32)
Τοποθεσία	Ι. Ναός της του Θεού Σοφίας, Βραχάσι Λασιθίου
Ημερομηνία	14 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης κεντρικής θύρας του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	20.
Τοποθεσία	Παρόδιο εικονοστάσιο στην Ε.Ο. Μυτιλήνης-Παναγιούδας, Λέσβος
Ημερομηνία	15 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών σε παρόδιο εικονοστάσιο αφιερωμένο στη μνήμη θύματος τροχαίου δυστυχήματος
Δράστης/ες	1 Αφγανός υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίστηκε δικογραφία για παράβαση άρθρου 382Π.Κ «Διακεκριμένες περιπτώσεις φθοράς»

A/A	21.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Αμαλιάδα Ηλείας
Ημερομηνία	16 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό, παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση 1.300€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
-----------------------------------	------------

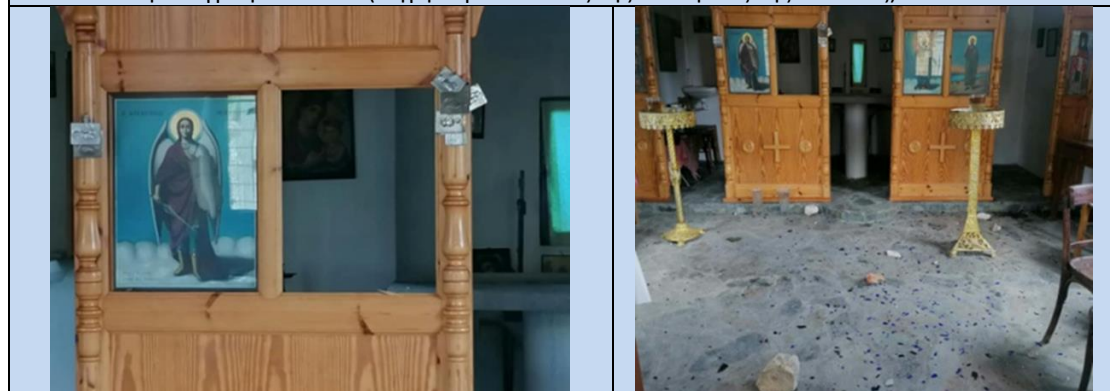
A/A	22.
Τοποθεσία	Ι. Ησυχαστήριο Γενεσίου της Θεοτόκου, Πανόραμα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	18 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση μηχανισμού κλειδαριάς εισόδου και διερεύνηση όλων των χώρων, χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

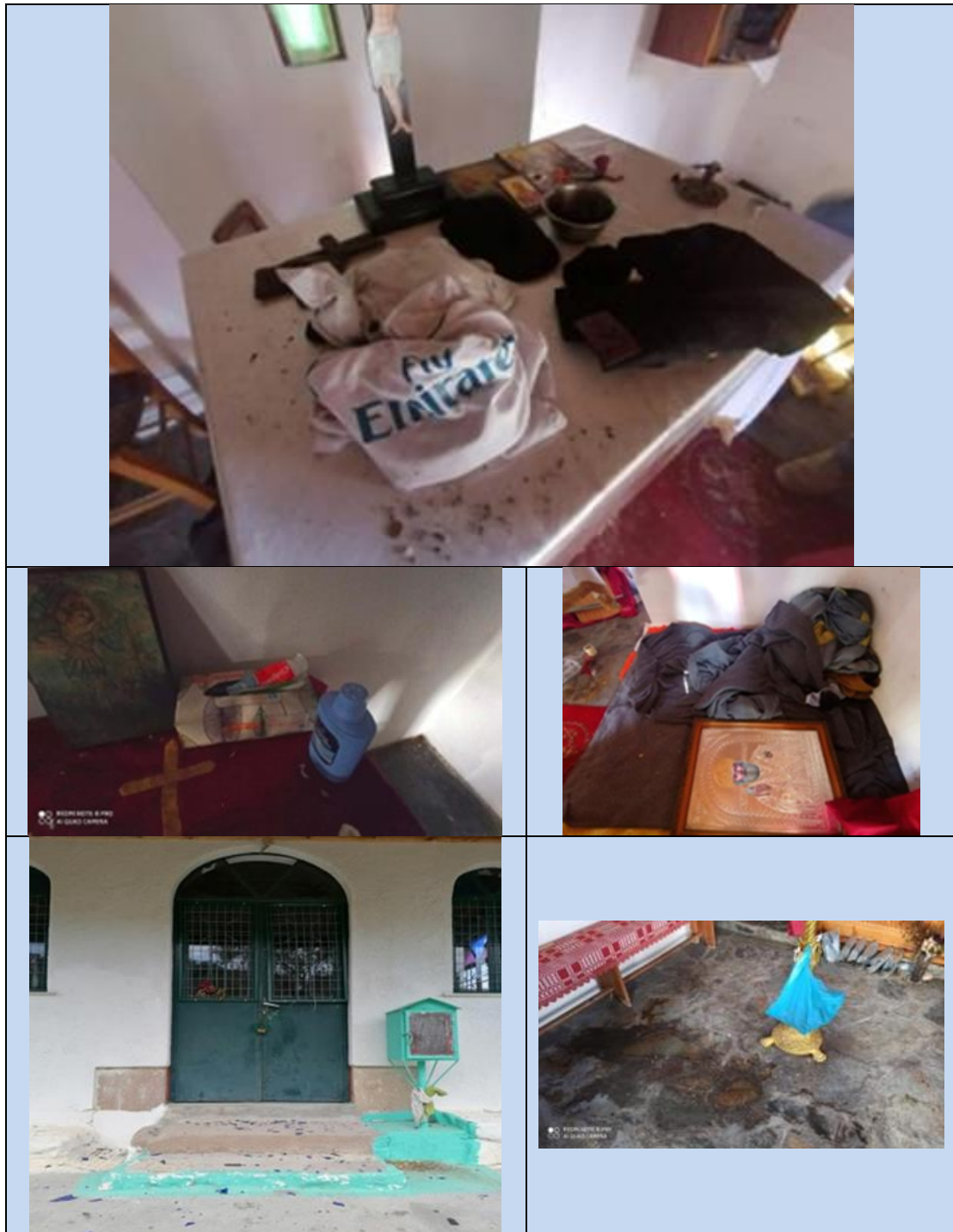
A/A	23.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ελευθερίου, Μαρούσι Αττικής
Ημερομηνία	21 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες εισήλθαν στον Ναό και αφαίρεσαν από τα μανουάλια τις μπρούτζινες θήκες καταστρέφοντάς τα
Δράστης/ες	2 άγνωστοι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	24.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικός Ναός Αθηνών
Ημερομηνία	21 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης με τη χρήση μπαστουνιού έθραυσε δύο μικρά τμήματα του υαλοπίνακα των θυρών της εισόδου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	25.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	21 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	26. (βλ. και περιστατικό 27)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Φανερωμένης, Τύρναβος Λάρισας
Ημερομηνία	21 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας Ναού και αφαίρεση από το παγκάρι ποσού 1.500€, κατ' εκτίμηση εφημέριου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	27. (βλ. και περιστατικό 26)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Λαύρας, Τύρναβος Λάρισας
Ημερομηνία	21/22 Ιανουαρίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	28.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Κοιμήσεως της Θεοτόκου, επί της Ε.Ο. Μαρτίνου – Λάρυμνας, Φθιώτιδα
Ημερομηνία	22 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα, παραβίαση χρηματοκιβωτίου και αφαίρεση 40€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	29.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίας Παρασκευής, Βαριά Λέσβου
Ημερομηνία	Μεταξύ 14 και 23 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα, διάρρηξη παγκαριού και αφαίρεση ποσού 50€ περίπου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	30.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Βησσαρίωνα, Καλαμπάκα, Τρίκαλα
Ημερομηνία	23 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστιδα αφαίρεσε ποσό 200€ από πορτοφόλι εντός τσάντας, από παριστάμενο στον Ναό
Δράστης/ες	1 ημεδαπή
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστιδα ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	31.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Παναγίας Ελεούσας, Θήβα, Βοιωτία
Ημερομηνία	23 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών εκτός και εντός του Παρεκκλησίου (κιγκλιδώματα παραθύρων, παραβίαση πόρτας)
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	32. (βλ. και περιστατικό 19)
Τοποθεσία	Ι. Ναός της του Θεού Σοφίας, Βραχάσι Λασιθίου
Ημερομηνία	24 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης κεντρικής θύρας του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	33.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Λιναριά Αρχαίας Ολυμπίας Ηλείας
Ημερομηνία	Μεταξύ 19 και 25 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	34.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου, Μοχός Ηρακλείου Κρήτης
Ημερομηνία	26/27 Ιανουαρίου 2020

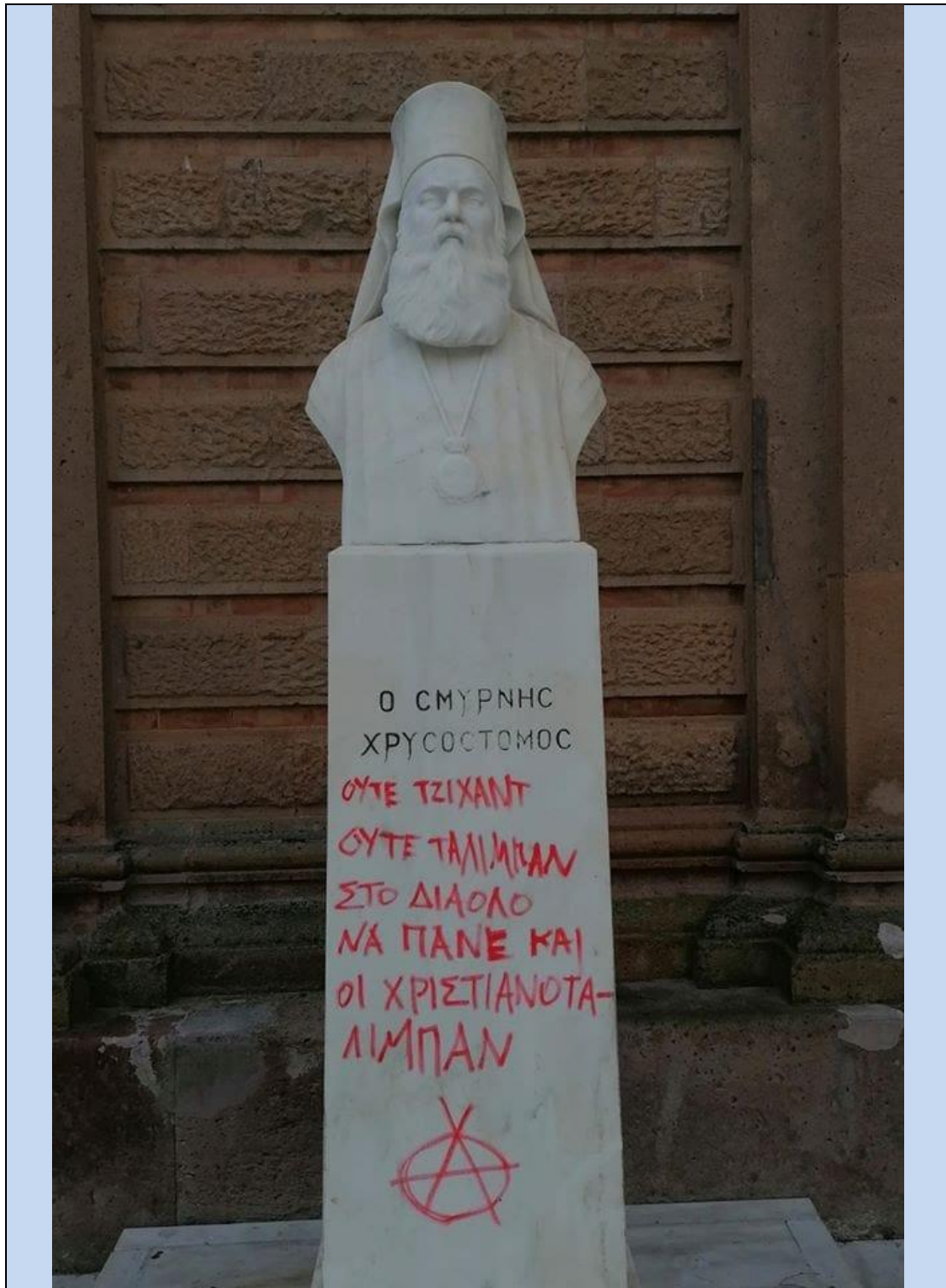
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού, παραβίαση χρηματοκιβωτίου και κλοπή χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	35.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Ταξιαρχών, Νεράιδα Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 29 Οκτωβρίου 2019 και 29 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά σε τζάκι παλαιού κελιού μέσω δημιουργίας οπής με σκαπτικά εργαλεία
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	36.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Έξω Λακώνια Λασιθίου
Ημερομηνία	Μεταξύ 27 και 29 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	37.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου, Καλαμαύκα Ιεράπετρας Λασιθίου
Ημερομηνία	29/30 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας και αφαίρεση 150€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	38. (Βλ. και Επίμετρο)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Θεράποντα Μυτιλήνης, Λέσβος
Ημερομηνία	30 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός της προτομής του Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Σμύρνης στον προαύλιο χώρο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	<i>Μη διαθέσιμα στοιχεία</i>
Παρατηρήσεις	Σύμφωνα με ενημέρωση από την Ι. Μητρόπολη Μυτιλήνης, συχνά βεβηλώνονται οι προτομές ή σχίζονται οι σημαίες στον αύλειο χώρο του Ναού, συνήθως μετά από διαμαρτυρίες ομάδων αναρχικών
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Romfea.gr , αναδημοσιεύεται κατόπιν αδείας)	

A/A	39.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Πολυκάρπου, Μενεμένη Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	31 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης αποπειράθηκε να διαρρήξει το παγκάρι, έγινε αντιληπτός από μάρτυρα ο οποίος ειδοποίησε το κέντρο άμεσης δράσης
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	40.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Παναγίας Καλαμιώτισσας, Παναγία Καλαμιώτισσα Βοιωτίας
Ημερομηνία	Ιανουάριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή καμπανών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δεν υπεβλήθη καταγγελία

A/A	41.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Γεωργίου, Αρβανίτσα Βοιωτίας
Ημερομηνία	Ιανουάριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή καμπανών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δεν υπεβλήθη καταγγελία

A/A	42.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Ασφενδιού, Κως, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Ιανουάριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση γραφείου, θυρών και καταστροφή παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	43.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Αντιμάχεια Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Ιανουάριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	44.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικόλαου, Βαρδάτες Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 26 Ιανουαρίου και 1 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης παραθύρου. Παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση ποσού 40€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	45.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Ανδρέα, Σκαφιδιά Ηλείας
Ημερομηνία	1 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό, πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

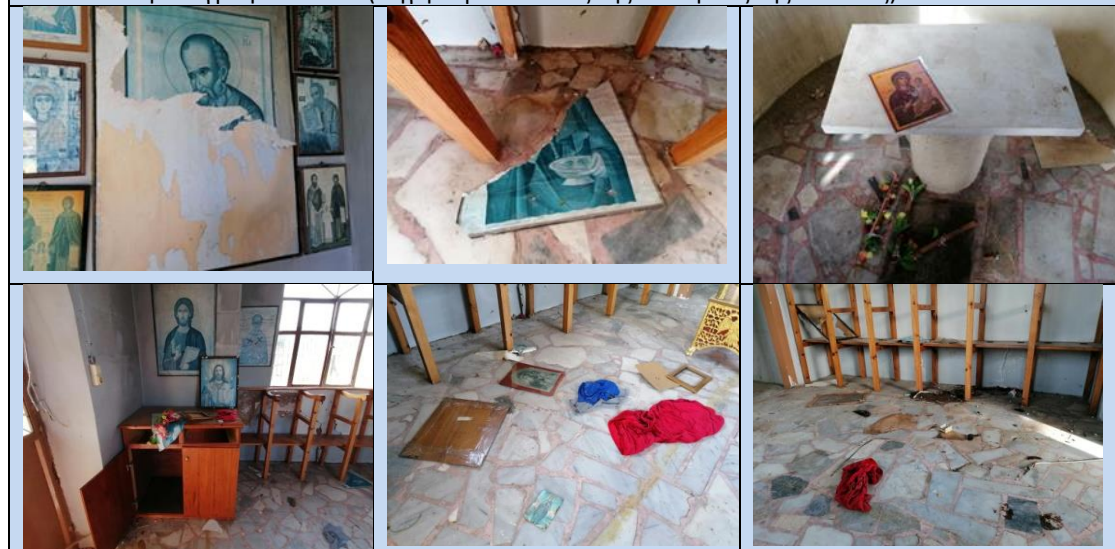
A/A	46.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων, Σπάτα Αττικής
Ημερομηνία	2 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση κυτίου παγκαριού με 300€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

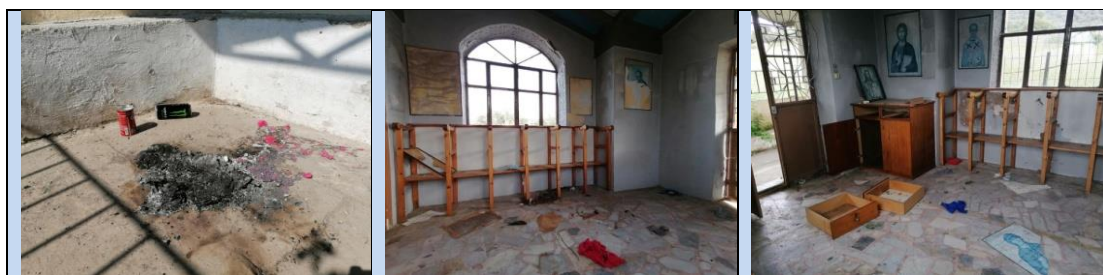
A/A	47.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο, Δοκός Χαλκίδας, Εύβοια
Ημερομηνία	5/6 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή πλήθους χάλκινων και μπρούτζινων αντικειμένων, φθορά ξένης ιδιοκτησίας, απροσδιόριστης οικονομικής αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	48.
Τοποθεσία	Ιδιωτικός Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου, Κάλαθος Ρόδου, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Μεταξύ 2 και 8 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας, δεν αφαιρέθηκε κάτι
Δράστης/ες	4 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	49.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Αγίου Φανουρίου Ι. Ναού Αγίου Πολυκάρπου, Βοτανικός, Αθήνα
Ημερομηνία	9 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κατάληψη και βανδαλισμός του Παρεκκλησίου, κλοπή παλαιών αντικειμένων, πρόκληση φθορών στην Αγία Τράπεζα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	50.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Αικατερίνης, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	9 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Σχεδόν ολοσχερής καταστροφή
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	51.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αναστάσεως Χριστού, Σπάτα Αττικής
Ημερομηνία	10 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης διέρρηξε παράθυρο, πλην όμως αποχώρησε λόγω ενεργοποίησης συναγερμού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	52.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Πολυκάρπου, Βοτανικός, Αθήνα
Ημερομηνία	10 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης προκάλεσε φθορές σε θύρα του Ναού
Δράστης/ες	1 Σομαλός υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	53.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Υπεραγίας Θεοτόκου Τυπαλάτων, Χαβδάτα Ληξουρίου, Κεφαλονιά
Ημερομηνία	10 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πυρκαγιά από άγνωστη αιτία στον Ναό με αποτέλεσμα να καταστραφεί ολοσχερώς
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Διενέργεια προανάκρισης από την Πυροσβεστική Υπηρεσία Ληξουρίου

A/A	54.
Τοποθεσία	Ιδιωτικός Ι. Ναός εντός ξενοδοχειακής μονάδας, Κολύμπια Ρόδου, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	11/12 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας και αφαίρεση 200€ από το παγκάρι, 1 τηλεόρασης και διάφορων άλλων αντικείμενων, αξίας 1.200€ περίπου
Δράστης/ες	4 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	55.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Αντωνίου, Χειμάδι Τεμπών, Λάρισα
Ημερομηνία	Μεταξύ 1 Ιανουαρίου και 13 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση από το τέμπλο 9 ι. εικόνων, απροσδιόριστης χρηματικής αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	56.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Γεννήσεως της Θεοτόκου, Βουνοπλαγιά Ιωαννίνων

Ημερομηνία	12/13 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση των δύο ξύλινων θυρών και υαλοπινάκων, παραβίαση κλειδαριάς σε υαλοπίνακα προθήκης εικόνας της Παναγίας και αφαίρεση χρυσών αφιερωμάτων, συνολικής αξίας 1.000€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	57.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Δρυμός Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	13 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης σιδερένιας θύρας χωρίς αποτέλεσμα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	58.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνα, Ηγουμενίτσα Θεσπρωτίας
Ημερομηνία	13 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση πλαϊνής θύρας, διάρρηξη 3 παγκαριών και αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	59.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Θεοδώρων, Συκιές Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	13 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Ρίψη μαύρης μπογιιάς στον τοίχο και την πλαϊνή πόρτα του Ναού, ρίψη φυλλαδίων με υβριστικά συνθήματα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	60.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου, Σάψιλα Πάτμου, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	15 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό από ανασφάλιστη θύρα, παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	61.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου, Νέα Φιλαδέλφεια Αττικής
Ημερομηνία	17 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό μέσω διάρρηξης σιδερένιας κατασκευής παραθύρου. Πρόκληση φθορών σε 1 ξύλινο κάθισμα, σε εικόνες Αγίων, σε υαλοπίνακα προθήκης εικόνας της Παναγίας και αφαίρεση από αυτή όλων των ταμάτων. Παραβίαση λουκέτου κυτίου του φιλόπρωχου ταμείου και αφαίρεση 25€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	62.
Τοποθεσία	Ιδιωτικός Ι. Ναός Ταξιάρχου Μιχαήλ, Ρόδος, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	17 Φεβρουαρίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη κεντρική θύρα, θραύση παγκαριού και αφαίρεση 10€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	63.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Άνω Πόλη Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	17 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έβαψαν με μαύρη μπογιά τις δύο εικόνες των Ταξιαρχών στην κεντρική είσοδο του Ναού, το Παρεκκλήσιο του Αγίου Νεκταρίου στο πίσω μέρος του Ναού, τις σκάλες εισόδου στον Ναό από την πίσω ανατολική είσοδο και τη φιάλη στον προαύλιο χώρο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	64.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου, Κυπαρίσι Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 15 και 18 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα, παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση 60 €
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	65.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Κυπριανού, Δέκαρχο Ξάνθης
Ημερομηνία	18 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εξώθυρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	66.
Τοποθεσία	Ι. Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	19 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες εντοπίστηκαν να διαπράττουν φθορά ξένης ιδιοκτησίας, ρίπτοντας φιάλες με ερυθρό και μαύρο χρώμα, αναγράφοντας συνθήματα και ρίπτοντας έντυπο υλικό (τρικάκια)
Δράστης/ες	7 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	2 δράστες συνελήφθησαν και 4 ταυτοποιήθηκαν - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	67.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα Γηροκομείου Λαμίας, Φθιώτιδα
Ημερομηνία	20 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε στον Ναό από την ανοιχτή είσοδο του και έθραυσε μία γυάλινη προθήκη
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	68.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Βαγενίτι Ιωαννίνων
Ημερομηνία	20 Φεβρουαρίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και αφαίρεση 40€ σε κέρματα και φιαλών μαυροδάφνης αξίας 50€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	69.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, Πολύλοφο Ιωαννίνων
Ημερομηνία	20 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και αφαίρεση ποσού 40€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	70.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου, Πολύλοφο Ιωαννίνων
Ημερομηνία	20 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	71.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο, Κάτω Τιθορέα Φθιώτιδας
Ημερομηνία	21 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες εισήλθαν στο Κοιμητήριο και αφαίρεσαν 20 ανθοδοχεία και 20 καντήλια από μνήματα, συνολικής αξίας 1.500€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	72.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Μιχαήλ και Γαβριήλ, Νεοχώρι Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 15 και 22 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση 2 ι. εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	73.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Αθανασίου, Διδυμότειχο, Έβρος
Ημερομηνία	23 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έθραυσαν την κεντρική ξύλινη θύρα του Ναού, πλην όμως δεν κατάφεραν να εισέλθουν σε αυτόν, διότι ενεργοποιήθηκε ο συναγερμός
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	74.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Μεσοχώρι Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 22 και 25 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση αριστερής θύρας του Ναού με πρόκληση σοβαρών υλικών φθορών. Παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση 200€. Φθορές ύψους 500€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	75.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Γενεσίου της Θεοτόκου, Θεσπρωτικό Πρέβεζας
Ημερομηνία	28 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης εισόδου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	76.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Θεσπρωτικό Πρέβεζας
Ημερομηνία	28 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου, διάρρηξη παγκαριού και αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	77.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο, Εγκαταστάσεις πρώην εργοστασίου ΣΕΒΑΘ, Ξάνθη
Ημερομηνία	28 Φεβρουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εξώθυρας, βανδαλισμός φορητών ιερών εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	78.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Σκούρα Λακωνίας
Ημερομηνία	Φεβρουάριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή θύρας και κλοπή λειψανοθήκης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	79.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Αντιμάχεια Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Φεβρουάριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και παγκαριού

Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	80.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Φελλού, Άνδρος, Κυκλάδες
Ημερομηνία	Μεταξύ 17 Δεκεμβρίου 2019 και 1 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών σε μαρμάρινο μνήμα και αφαίρεση 2 μαρμάρινων βάζων τα οποία βρίσκονταν επί του προαναφερθέντος μνήματος
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

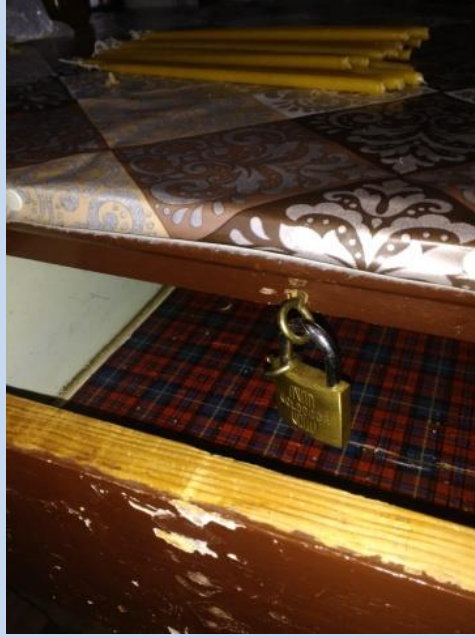
A/A	81.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Τρίπολη, Αρκαδία
Ημερομηνία	3 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Οι δράστες παραβίασαν την θύρα της κύριας εισόδου του Ναού με μια μεγάλη πέτρα, χωρίς ωστόσο να καταφέρουν να εισέλθουν σε αυτόν
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και ένας εξ αυτών συνελήφθη - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	82.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Νεκταρίου, Τρίπολη, Αρκαδία
Ημερομηνία	3 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης θύρας με σίδερο, καταστροφή μαρμάρινου παγκαριού και αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και ένας εξ αυτών συνελήφθη - Σχηματίστηκε δικογραφία

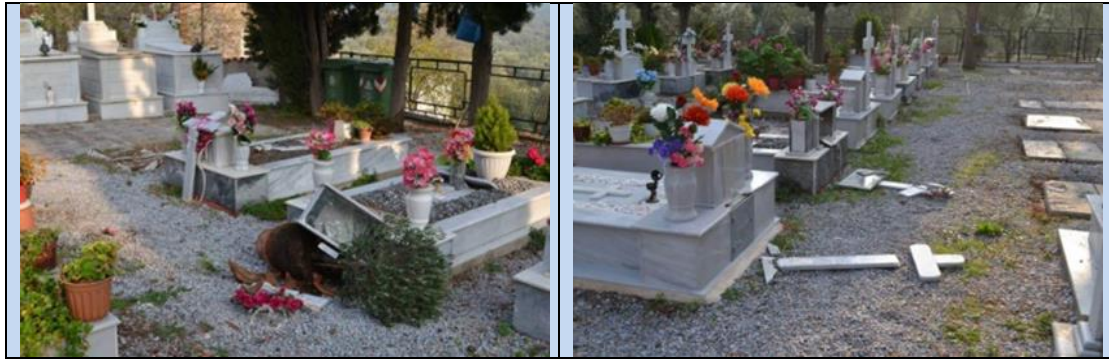
A/A	83.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Γοργοεπηκόου, Τρίπολη, Αρκαδία
Ημερομηνία	3 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου και πρόκληση φθορών στο παγκάρι, χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και ένας εξ αυτών συνελήφθη - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	84.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακό Παρεκκλήσιο Αγίου Γεωργίου, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	3 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός Παρεκκλησίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό
(Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας
της Ελλάδος)

A/A	85.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	3 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες άνοιξαν οικογενειακούς τάφους και πέταξαν έξω τα οστά των νεκρών, σπάζοντας τους σταυρούς και καταστρέφοντας τα καντήλια
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	86.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Βλαχιά Ευβοίας
Ημερομηνία	Μεταξύ 3 Φεβρουαρίου και 4 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής με τη μέθοδο της διάρρηξης. Πρόκληση φθορών συνολικής αξίας 100€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	87.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Χριστού Γέννησης, Παιανία Αττικής
Ημερομηνία	6 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση χάλκινων εξωτερικών σωληνώσεων κλιματιστικής μονάδας μήκους 4 μέτρων περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	88.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Απολλωνία Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	8 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες παραβίασαν παράθυρο γραφείου του Ναού και εισήλθαν σε αυτό χωρίς να αφαιρέσουν κάτι. Εν συνεχεία παραβίασαν την κεντρική πόρτα της αποθήκης στον αύλειο χώρο του Ναού και εισήλθαν σε αυτήν χωρίς να αφαιρέσουν κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	89.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Ανώγεια, Ρέθυμνο
Ημερομηνία	8/9 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα, αφαίρεση ταμάτων απροσδιόριστης αξίας, απόπειρα παραβίασης παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	90.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός, Μαντούκι Κέρκυρας
Ημερομηνία	10 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης διέρρηξε πλαϊνή θύρα του Ναού και αφαίρεσε αντικείμενα συνολικής αξίας 550€ τα οποία βρέθηκαν στην κατοχή του
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	91.
Τοποθεσία	Σταυρός, θέση Απελή Μυτιλήνης, Λέσβος
Ημερομηνία	11 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών στον Σταυρό καθώς και στη σημαία που υπάρχει στο σημείο αναγράφοντας συνθήματα με κόκκινη μπογιά
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Υπεβλήθη έγκληση κατά αγνώστου/ων δράστη/ων, για παράβαση άρθρου 378 Π.Κ. «Φθορά Ξένης Ιδιοκτησίας». Προανάκριση

A/A	92.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος, Νέα Μαγνησία Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	11 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έθραυσαν υαλοπίνακα σε πλαϊνό παράθυρο του Ναού, εισήλθαν σε αυτόν και αφαίρεσαν τάματα πιστών από εικόνα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	93.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου, Αθήνα
Ημερομηνία	11 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά τοιχοποιίας και πινάκων ανακοινώσεων του Ναού με αναγραφή συνθημάτων και απρεπών εικόνων με σπρέι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	94.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου, Γκοριτσά Λακωνίας
Ημερομηνία	11 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή θύρας, βεβήλωση χώρου, Ιερών Λειψάνων και Ιερών Σκευών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	95.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία, Νέο Περιβόλι Λάρισας
Ημερομηνία	12/13 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση 11 ι. εικόνων από το τέμπλο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	96.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίου Αντωνίου, Κοκκινόγη Ελασσόνας, Λάρισα
Ημερομηνία	12/13 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παράνομη ανασκαφή εντός της Μονής για την ανεύρεση ή αποκάλυψη αρχαίων νομισμάτων και λιρών
Δράστης/ες	6 ημεδαποί και 1 Αλβανός υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	97.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Φωτεινής, Κουμπές Ρεθύμνου
Ημερομηνία	14/15 Μαρτίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου και αφαίρεση ποσού 30€ από το παγκάρι
Δράστης/ες	1 Πολωνός υπήκοος και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	98.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	17 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έβαλαν φωτιά με χρήση εύφλεκτου υγρού και γυμνής φλόγας στη θύρα εισόδου του Ναού με αποτέλεσμα την καύση του ποδόμακτρου της εισόδου και την πρόκληση ιχνών καύσης στο δάπεδο εμπροσθεν της θύρας καθώς και στο κάτω μέρος της
Δράστης/ες	3
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	99.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα, Τίμιος Σταυρός Ρεθύμνου
Ημερομηνία	17 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση χρηματικού ποσού απροσδιόριστης αξίας από το παγκάρι
Δράστης/ες	1 Πολωνός υπήκοος και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	100.
Τοποθεσία	Μητροπολιτικό Μέγαρο Βέροιας, Βέροια Ημαθίας
Ημερομηνία	17 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη, κλοπή χρηματοκιβωτίου και λοιπές φθορές
Δράστης/ες	5
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν

A/A	101.
Τοποθεσία	Μέγαρο Ι. Μητρόπολης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής, Σπάτα Αττικής
Ημερομηνία	17 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης πέταξε αυγά και γιαούρτι, καθώς και πράσινη μπογιά στην είσοδο του Μεγάρου, βάφοντας την εξωτερική θύρα και τον τοίχο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	102.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων, Περιβόλια Ρεθύμνου
Ημερομηνία	17/18 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας και αφαίρεση ποσού 20€ από το παγκάρι και 1 χρυσού δαχτυλιδιού από ντουλάπι
Δράστης/ες	1 Πολωνός υπήκοος και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	103.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Επισκοπικό Ιωαννίνων
Ημερομηνία	Μεταξύ 15 και 19 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας Ναού και αφαίρεση 100€ περίπου από 3 ασφαλισμένα παγκάρια
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	104.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Ηπειρωτών Αγίων, Επισκοπικό Ιωαννίνων
Ημερομηνία	Μεταξύ 15 και 19 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας Παρεκκλησίου και αφαίρεση 10€ περίπου από ασφαλισμένο παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	105.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, Περιβόλια Ρεθύμνου
Ημερομηνία	Μεταξύ 16 και 19 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση γραφείου του Ναού και αφαίρεση χρηματικού ποσού 1.500€
Δράστης/ες	1 Πολωνός υπήκοος και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	106.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Κοσμοσώτειρας, Φέρες Αλεξανδρούπολης, Έβρος
Ημερομηνία	18/19 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε στον Ναό μέσω παραβίασης της κεντρικής θύρας και αφαίρεσε 1 χρηματοκιβώτιο αξίας περίπου 1.000€ το οποίο ήταν τοποθετημένο κάτω από το παγκάρι και περιείχε 800€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	107.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Νεκταρίου, Μαρούσι Αττικής
Ημερομηνία	Μεταξύ 13 και 20 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω αποκόλλησης κιγκλιδώματος και υαλοπίνακα παραθύρου, αναστάτωση όλων των χώρων και αφαίρεση του Ι. Ευαγγελίου, μίας λαβίδας, της Αγίας Λόγχης, δισκοπότηρων και καντηλιών. Παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	108.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης, Βασιλούδι Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	21 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παρακείμενης εισόδου Ναού και αφαίρεση ιερών σκευών από ασήμι (Άγιο Ποτήριο και Άγιο Δισκάριο), η χρηματική αξία των οποίων υπολογίζεται σε 2.500€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	109.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγούδας, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	23 Μαρτίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Δράστης αφαίρεσε χρήματα από παγκάρι με τη χρήση σύρματος. Κληθέντες αστυνομικοί που μετέβησαν στο σημείο ενημερώθηκαν σχετικώς και σε έλεγχο επ' αυτού βρήκαν στην κατοχή του 150€, πόσο που αφαιρέθηκε από το ως άνω παγκάρι και αποδόθηκε εις τόπον
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	110.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Θεοδώρων, Αταλάντη Φθιώτιδας
Ημερομηνία	23 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση προστατευτικής λάμας από τη νότια σιδερένια θύρα του γραφείου του Ναού. Απόπειρα διάρρηξης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	111.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Γεννήσεως Θεοτόκου, Καρδάμαινα Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	29 Μαρτίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θυρών και ολική κλοπή παγκαριού και κηροθηκών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	112.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Σχολάρι Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	Μάρτιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά εικόνων του Ι. Παρεκκλησίου Αγίου Γεωργίου και πρόκληση ζημιών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	113.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Ασφενδιού, Κως, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Μάρτιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση γραφείου, θυρών και καταστροφή παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	114.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Παντελεήμονος, Πύλι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Μάρτιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή παραθύρου εξαιτίας απόπειρας παραβίασης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	115.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Εσταυρωμένου, Κολοκυνθού, Αθήνα
Ημερομηνία	3 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά τοιχοποιίας από αναγραφή συνθημάτων με σπρέι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

<p>Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)</p>	
--	--

A/A	116.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικός Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου, Χανιά, Κρήτη
Ημερομηνία	4 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων στην εξωτερική τοιχοποιία του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δεν υπεβλήθη έγκληση

A/A	117.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Αρτέμιδα Αττικής
Ημερομηνία	5 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης διέρρηξε παράθυρο, πλην όμως έγινε αντιληπτός και αποχώρησε
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

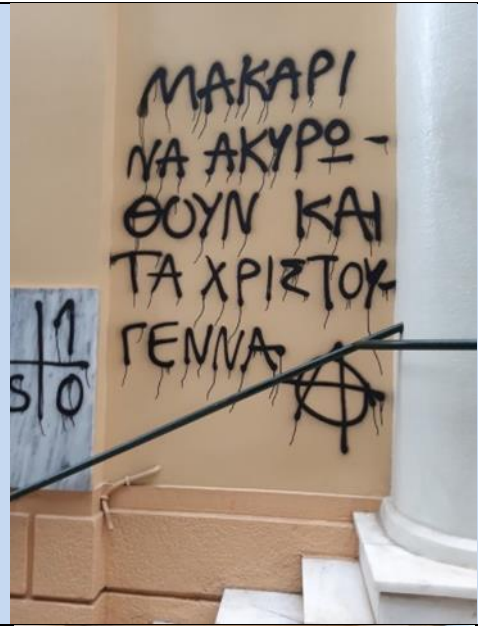
A/A	118.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Παναγίας Φανερωμένης, Διόνυσος Αττικής
Ημερομηνία	5 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση λειψανοθήκης από πολύτιμα μέταλλα που περιείχε τμήμα λειψάνου Αγίου, 2 χρυσών ρολογιών και χρηματικού ποσού 120€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	119.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Γούναρης Λακωνίας
Ημερομηνία	6 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή ηλεκτρολογικού υλικού και κλιματισμού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	120.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Ραφαήλ, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	6 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	
	

A/A	121.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Τρίγλια Χαλκιδικής
Ημερομηνία	7 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση αντικειμένων θρησκευτικής λατρείας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	122.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου, Εξάρχεια, Αθήνα
Ημερομηνία	7 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή με μαύρο σπρέι βλάσφημων συνθημάτων στην πλαϊνή είσοδο, στην μαρμάρινη πινακίδα ανακοινώσεων, στο κλιμακοστάσιο και στην βόρεια εξωτερική τοιχοποιία του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου)	

A/A	123.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίας Τριάδας, Ευκαρπία Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	13 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε στον προαύλιο χώρο, πιθανόν από μανδρότοιχο, καθότι δεν υπάρχουν ίχνη παραβίασης στην εξωτερική θύρα της Μονής. Κατόπιν εισήλθε στον Ναό από ανασφάλιστο παράθυρο και αφαίρεσε από το Ιερό 1 επιστήθιο επίχρυσο σταυρό με αλυσίδα και από το σκευοφυλάκιο 1 επιτραπέζιο ορειχάλκινο σταυρό Αγιασμού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	124.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Αθανασίου, Σταυρός Φθιώτιδας
Ημερομηνία	13 Απριλίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Κάψιμο και καταστροφή Ιερού Βήματος, ρίψη ελαίου στις εικόνες και το δάπεδο, ώστε να καεί όλος ο Ναός
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Επέμβαση Πυροσβεστικής Υπηρεσίας

A/A	125.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Αικατερίνης, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	14 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Σχεδόν ολοσχερής καταστροφή
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	126.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Πετράκη, Κτίριο Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα
Ημερομηνία	17 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης, αφού υπερπήδησε την μεταλλική περίφραξη των εγκαταστάσεων της Μονής, όπου βρίσκεται το κτίριο της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, εισήλθε εντός του προαύλιου χώρου και τοποθέτησε στην οπίσθια θύρα της Ιεράς Συνόδου έναν Αυτοσχέδιο Εμπρηστικό Εκρηκτικό Μηχανισμό (Α.Ε.Μ.), αποτελούμενο από ταξιδιωτική βαλίτσα, περιέχουσα μία φιάλη υγραερίου, βάρους δεκατριών κιλών, φέρουσα στη στρόφιγγά της σωληνάριο. Εν συνεχεία άνοιξε τη στρόφιγγα της φιάλης, έθεσε φλόγα στην έτερη άκρη του σωληναρίου και διέφυγε προς άγνωστη κατεύθυνση. Ο προαναφερόμενος μηχανισμός δεν εξερράγη, πλην όμως προκλήθηκε ρύπανση, ένεκα της φλόγας στη θύρα του κτιρίου και εντοπίστηκε την 21-04-2020 και ώρα 12 ^η μεσημβρινή από τον κηπουρό των εγκαταστάσεων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
Παρατηρήσεις	Δήλωση της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, κας Νίκης Κεραμέως: «Καταδικάζουμε απερίφραστα την απόπειρα εμπρησμού του Μεγάρου της Ιεράς Συνόδου. Διχαστική και προκλητική ενέργεια που θίγει το θρησκευτικό συναίσθημα του λαού μας. Στεκόμαστε δίπλα στην Εκκλησία, όπως και σε κάθε θρησκευτική κοινότητα που δέχεται τέτοιες επιθέσεις. Παραμένουμε ενωμένοι και συστρατεύμενοι στην κοινή μας προσπάθεια, απομονώνουμε βία και ακρότητες»

A/A	127.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αναστάσεως του Χριστού, Καλαμάτα, Μεσσηνία
Ημερομηνία	18 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα θραύσης της βορεινής θύρας του Ναού με κομμάτια από τσιμέντο προερχόμενα από διπλανή οικοδομή, κατά τη διάρκεια τέλεσης των Ακολουθιών της Παννυχίδος και της Αναστάσεως, από αγνώστους οι οποίοι διαμαρτύρονταν για την απαγόρευση εισόδου στον Ναό
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ι. Μητρόπολη Μεσσηνίας)	

A/A	128.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αναλήψεως Κυρίου, Νέος Κόσμος, Αττική
Ημερομηνία	18/19 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Περί την 23:58 ώρα εκατό (100) περίπου άγνωστοι, οι οποίοι βρισκόταν επί της οδού Λαγουμιτζή στο ύψος της οδού Θυμοχάρους, πλησίον του Ι. Ναού, ενεργοποίησαν και έρριψαν πλήθος Αυτοσχέδιων Εκρηκτικών Εμπρηστικών Μηχανισμών (Α.Ε.Ε.Μ.), κροτίδες και ναυτικές φωτοβολίδες, εναντίον ομάδας Π.Κ.Ε., η οποία είχε πραγματοποιήσει φραγμό. Για την απόκρουση της επίθεσης η ανωτέρω ομάδα έκανε χρήση χειροβομβίδων χημικών και κρότου-λάμψης. Από την επίθεση δεν υπήρξε τραυματισμός. Πρόκληση φθοράς στο οδόστρωμα με μορφή ρύπανσης (μαύρισμα).

Δράστης/ες	Άγνωστοι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	129.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αλεξάνδρου, Καλαμαριά Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	23 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες παραβίασαν την κεντρική είσοδο του Ναού, εισήλθαν στον πρόναο και αφού κατέστρεψαν το ξύλινο παγκάρι, αποξήλωσαν μεταλλικό χρηματοκιβώτιο, το οποίο ήταν βιδωμένο στο ξύλινο παγκάρι και περιείχε 50 - 60€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	130.
Τοποθεσία	Κάθισμα Αγίου Τρύφωνος, Ι. Μονή Αγίου Παύλου, Άγιο Όρος, Χαλκιδική
Ημερομηνία	Μεταξύ 14 Φεβρουαρίου και 23 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση από λειψανοθήκη της Αγίας Τράπεζας ι. λειψάνου του Αγίου Τρύφωνος, ήτοι οστό μήκους 6-7 εκατοστών περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	131.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη, Βουρνικά Λευκάδας
Ημερομηνία	24 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό μέσω θραύσης παραθύρου και προστατευτικού κιγκλιδώματος. Δεν αφαιρέθηκε κάτι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	132.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Προφήτη Ζαχαρία, Προφήτης Ζαχαρίας, Κως, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	25 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες διέρρηξαν πόρτα παρακείμενης στο Εξωκλήσιο αποθήκης και αφαίρεσαν 1 γεννήτρια ρεύματος και 3 προβολείς φωτισμού led
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	133.
Τοποθεσία	«Το Στέκι της Αγάπης», φιλανθρωπική δομή (εστιατόριο) της Ι. Μητρόπολης Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, Αίγιο Αχαΐας
Ημερομηνία	25/26 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στο εστιατόριο μέσω διάρρηξης της κεντρικής θύρας και αφαίρεση από δύο καταψύκτες όλων των κατεψυγμένων κρεάτων και μαγειρεμένων τροφίμων απροσδιόριστης χρηματικής αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	134.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Κυψέλη, Αθήνα

Ημερομηνία	27 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή υβριστικών συνθημάτων στη βόρεια και ανατολική πλευρά, την κλίμακα και νοτιοδυτικά του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	135.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης, Αργυρούπολη Αττικής
Ημερομηνία	27 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση του Σταυρού που υψωνόταν στον περίβολο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία
Παρατηρήσεις	Σύμφωνα με την από 26-4-2020 ανάρτηση του Δημάρχου Ελληνικού - Αργυρούπολης κ. Γιάννη Κωνσταντάτου σε κοινωνικό δίκτυο: «Δεσμεύομαι προσωπικά πως θα τοποθετηθεί ξανά ο Σταυρός στην Αγία Ειρήνη. Όλοι οι Αργυρουπολίτες εδώ και πάρα πολλά χρόνια όταν ανέβαιναν στο βουνό μας στο

εκκλησιάκι της Αγίας Ειρήνης έβλεπαν το μεγάλο Σταυρό που είχε τοποθετήσει ο αγαπημένος μας ιερέας πατέρας Δημήτριος Νάτσης. Πριν από λίγες ημέρες τον έσπασαν βάνδαλοι και δεν σχολιάζω παραπάνω τη πράξη τους γιατί θα ξεφύγω στους χαρακτηρισμούς μου.

Δεσμεύομαι προσωπικά πως θα τοποθετηθεί ξανά ο Σταυρός στην Αγία Ειρήνη. Σε όποιους δεν αρέσει να ξέρουν πως δεν μας αρέσουν και εμάς και οπότε τον σπάνε μέχρι να τους πιάσουμε θα τον φτιάχνουμε ξανά και ξανά και ξανά!»

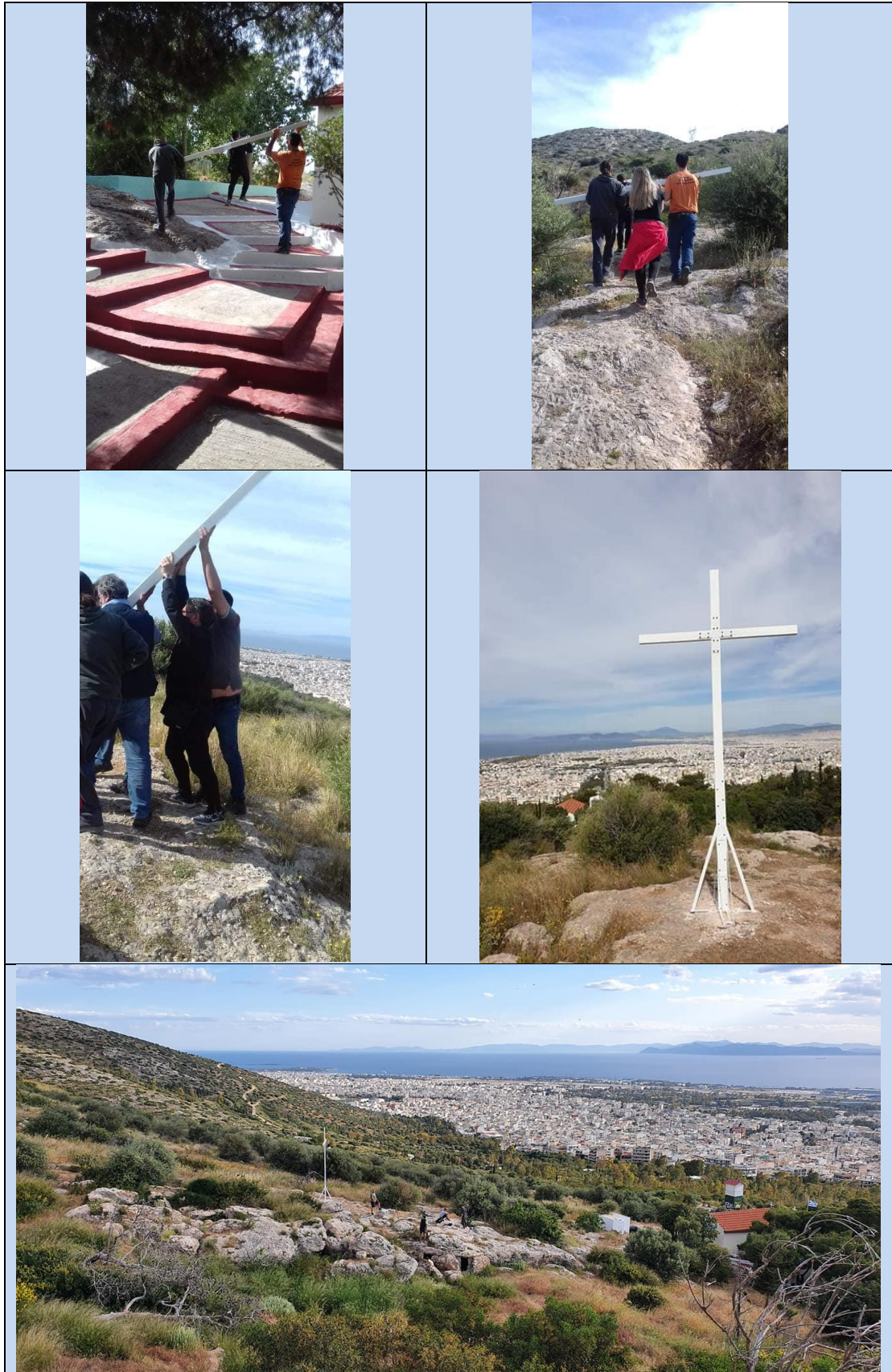
Περαιτέρω, σύμφωνα με την από 3-5-2020 ανάρτηση του ιδίου: «Τοποθετήθηκε ξανά ο Σταυρός στην Αγία Ειρήνη.

«Όπως είχα δεσμευτεί τεχνικό μας συνεργείο τοποθέτησε ξανά τον σταυρό στην Αγία Ειρήνη που πρόσφατα κάποιοι βεβήλωσαν και έσπασαν. Ουδείς έχει το δικαίωμα να βεβηλώνει τα ιερά και τα όσια του τόπου μας.

Ευχαριστώ θερμά τους εργαζόμενους στο τεχνικό συνεργείο αλλά και τους συνεργάτες μου Αντιδήμαρχο Thodoris Chafitis, Τσομώκος Γιώργος και Αναστασία Στολίγκα για την πολύτιμη βοήθειά τους».

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: αναρτήσεις Δημάρχου Ελληνικού – Αργυρούπολης, κ. Γιάννη Κωνσταντάτου σε κοινωνικό δίκτυο)

A/A	136.
Τοποθεσία	Ι. Ναό Γενεσίου Θεοτόκου, Λαγούδι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Απρίλιος 2020

Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	137.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Ζωοδόχου Πηγής Λινοποτίου, Κως Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Απρίλιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	138.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Αντιμάχεια Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Απρίλιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	139.
Τοποθεσία	Ι. Ναός, Αλεποχώρι Βιλλίων, Αττική
Ημερομηνία	Μεταξύ 12 Απριλίου και 2 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης και αφαίρεσης παγκαριού πιθανόν με εργαλείο κοπής
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	140.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Παναγίας Κεραμιδούς, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	6/7 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες αφαίρεσαν 50€ από το παγκάρι και προκάλεσαν φθορές σε 15 εικόνες Αγίων και σε 2 αγιογραφίες, συνολικής αξίας 5.000€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

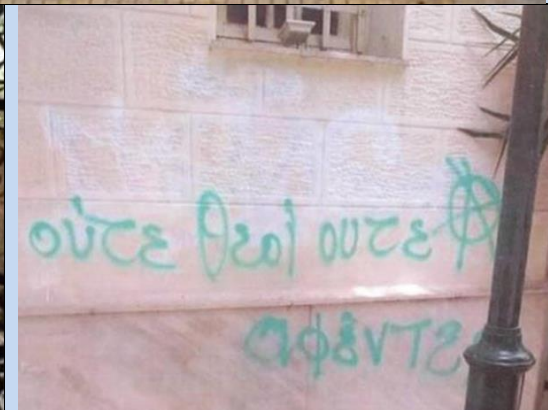
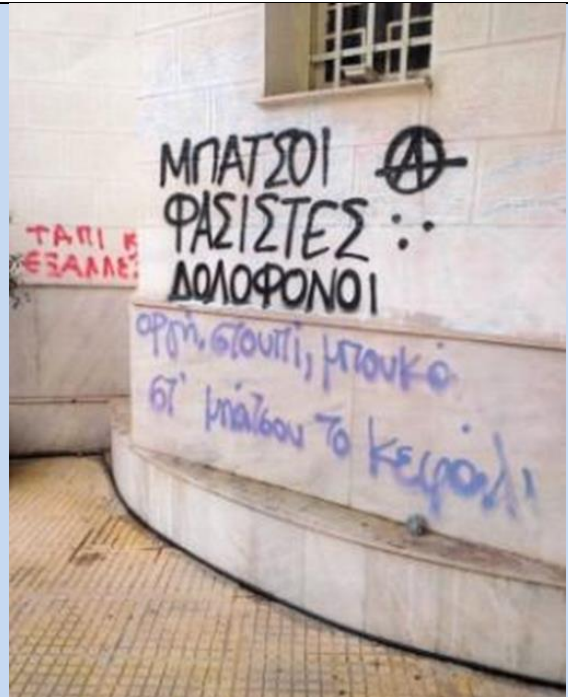

A/A	141.
Τοποθεσία	Ιδιωτικός Ι. Ναός, Βίγλα Παμφύλων Λέσβου
Ημερομηνία	Μεταξύ 10 Απριλίου και 9 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε σε εξοχική κατοικία και αφαίρεσε διάφορα αντικείμενα από το εσωτερικό της. Στη συνέχεια εισήλθε στον Ναό που βρίσκεται εντός του περίφρακτου χώρου της ανωτέρω οικίας, παραβιάζοντας το πλαϊνό παράθυρο και την κεντρική είσοδο αυτού, προκάλεσε φθορές στην Αγία Τράπεζα, καθώς και σε όλο τον Ναό και αφαίρεσε 4 ξυλόγλυπτες εικόνες, συνολικής αξίας 1.200€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	142.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Δημητρίου, Κυψέλη, Αθήνα
Ημερομηνία	9 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση πολύχρωμων υαλοπινάκων σιδερένιας κεντρικής εισόδου, αναγραφή υβριστικών συνθημάτων στην τοιχοποιία
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	143.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Προδρόμου, Νεάπολη Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	11 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Ο δράστης αφαίρεσε από εικόνα που βρίσκεται στο Παρεκκλήσιο στο αριστερό τμήμα εντός του Ναού, την μεσαία ασημένια κανδήλα, αξίας περίπου 3.000€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	144.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Λάγγουρα Πατρών, Αχαΐα
Ημερομηνία	12 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης προσποιούμενος τον πιστό εισήλθε στον Ναό και κρύφτηκε στο εσωτερικό του. Την 20:10 ώρα, ο εφημέριος, αφού ασφάλισε τις θύρες εισόδου και πριν αποχωρήσει, κατευθύνθηκε στο πίσω μέρος και άνοιξε τη θύρα του υπογείου, όπου αντίκρισε τον δράστη, ο οποίος είχε ρίξει στο πάτωμα το παγκάρι του υπογείου, το είχε αναποδογυρίσει και αφαιρούσε τα χρήματα από το εσωτερικό του
Δράστης/ες	1 ημεδαπός

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία
-----------------------------------	---

A/A	145.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Ιωάννη, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	12 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	146.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	12 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	147.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Αικατερίνης, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	12 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Σχεδόν ολοσχερής καταστροφή
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	148.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακό Παρεκκλήσιο Αγίου Γεωργίου, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	12 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός του Παρεκκλησίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	149.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	12 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες άνοιξαν οικογενειακούς τάφους και πέταξαν έξω τα οστά των νεκρών, σπάζοντας τους σταυρούς και καταστρέφοντας τα καντήλια
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	150.
Τοποθεσία	Ιδιωτικός Ι. Ναός Αγίας Ελεούσας, Μεσόκαμπος Σάμου
Ημερομηνία	15 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	151.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Σερνικάκι Φωκίδας
Ημερομηνία	15 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες διέρρηξαν την πόρτα βοηθητικού χώρου παραπλεύρως του Ναού, εισήλθαν σε αυτόν και αφαίρεσαν 1 κολυμβήθρα, 2 πλαστικά βαρέλια με λάδι και 3 χαλιά, συνολικής αξίας 1.500€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	152.
Τοποθεσία	Ι. Μετοχικός Ναός του Οικουμενικού Πατριαρχείου Παναγίας Λαοδηγήτριας, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	17 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Περίπου 40 άτομα, χωρίς εμφανή διακριτικά, εντοπίστηκαν στην οδό Ολυμπιάδος, όπου με την εμφάνιση των

	αστυνομικών δυνάμεων τράπηκαν σε φυγή και κάποιοι εξ αυτών έριξαν πέτρες στην πρόσοψη του Ναού, προκαλώντας τη θραύση 3 υαλοπινάκων πρόσοψης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	153.
Τοποθεσία	Μνημείο Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού, πλησίον του Ι. Ναού Αγίας Αναστασίας της Ρωμαίας, Άρνισσα Πέλλας
Ημερομηνία	Μεταξύ 17 και 19 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων με κόκκινο σπρέι στο πλακόστρωτο έμπροσθεν του μνημείου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	154.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Απολλωνία Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	19 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου Ναού, θραύση προστατευτικού υαλοπίνακα εικόνας του Αγίου Γεωργίου και αφαίρεση ταμάτων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	155.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίας Τριάδας, Γερακλί Φθιώτιδας
Ημερομηνία	19 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες εισήλθαν από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεσαν σιδερένιο παγκάρι με 80€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	156.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Οσίας Ξένης και Αγίου Νεκταρίου, Χαριλάου - Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	20 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε στον Ναό που ήταν ανοιχτός για τους πιστούς και χωρίς να γίνει αντιληπτός αφαίρεσε από σκευοφυλάκιο εντός του Ιερού Βήματος 1 ασημένιο Άγιο Ποτήριο και 1 ασημένιο Άγιο Δισκάριο. Συνολική αξία αντικειμένων ανέρχεται σε 4.000€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	157.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας, Παλιά Πόλη Ρεθύμνου
Ημερομηνία	20 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες παραβίασαν με αιχμηρό αντικείμενο ξύλινο παγκάρι με 500€ περίπου
Δράστης/ες	2 υπήκοοι Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	158.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Αγίων Ιωακείμ και Άννης Ι. ενοριακού Ναού Αγίου Νεκταρίου, Αλεξανδρούπολη, Έβρος

Ημερομηνία	20 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες διέρρηξαν το παγκάρι χωρίς να καταφέρουν να αφαιρέσουν χρήματα, προκάλεσαν αναστάτωση και πέταξαν κεριά στο πάτωμα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	159.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Κοσμά Αιτωλού, Αναβρυτό, Κιλκίς
Ημερομηνία	21 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση χρηματικού ποσού από το παγκάρι
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	160.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Νεκταρίου, Επτάλοφος, Κιλκίς
Ημερομηνία	21 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση χρηματικού ποσού από το παγκάρι
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	161.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Θεοδώρων, Συκιές Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	23 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό χωρίς ίχνη διάρρηξης και αφαίρεση 8 ασημένιων κανδήλων τέμπλου και 6 ασημένιων κανδήλων προσκυνηταρίων. Αφαίρεση 200€ από κυτίο εντός του Ιερού Βήματος. Συνολική αξία ανωτέρω κλοπιμαίων υπολογίζεται σε 30.000€ περίπου. Πρόκληση φθορών σε ασημένια λειψανοθήκη επί της Αγίας Τράπεζας
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	162.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Πάτρα Αχαΐας
Ημερομηνία	Μεταξύ 23 και 25 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης κλειδαριάς πλαϊνής θύρας και αφαίρεση από το Ιερό του σεντονιού με το οποίο ήταν τυλιγμένος ο Εσταυρωμένος, αξίας 10€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	163.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Αθανασίου, Ελληνικό Φαρσάλων, Λάρισα
Ημερομηνία	28 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 3 εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	164.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου, Μεγάλη Παναγία Χαλκιδικής
Ημερομηνία	29 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση αντικειμένων θρησκευτικής λατρείας
Δράστης/ες	1 ημεδαπός

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	165.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Χριστοφόρου, Βαθύ Αυλίδας, Εύβοια
Ημερομηνία	29/30 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση εξωτερικής μονάδας κλιματιστικού, βάρους 400 κιλών και αξίας 2.000€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	166.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Μηνά, Λευκάδα
Ημερομηνία	30 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έκαψαν μέρος από την ελληνική σημαία και προξένησαν φθορά στη βυζαντινή σημαία που ήταν τοποθετημένες σε στύλο έξωθεν του Ναού
Δράστης/ες	5 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	167.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Σπυρίδωνα και Αγίας Μαρίνας, Δασκαλειό Κερατέας, Αττική
Ημερομηνία	Μεταξύ 29 και 31 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση εικόνας του Αγίου Σπυρίδωνα αξίας 400€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	168.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Σίλα, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	31 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	169.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Σταυρού Εσταυρωμένου, Ηράκλειο Κρήτης
Ημερομηνία	Μάιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων στα παγκάκια στο προαύλιο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	170.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Σταυρός Καρδίτσας
Ημερομηνία	Μάιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας και παγκαριού, κλοπή 400€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	171.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο, Νυμφόπετρα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	Μάιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά μαρμάρων, κλοπή καντηλιών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	172.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Γεωργίου Αρμά, Αντιμάχεια Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Μάιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου και παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	173.
Τοποθεσία	Μέγαρο Ι. Μητρόπολης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής, Σπάτα Αττικής
Ημερομηνία	1 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης με περούκα και μάσκα χειρουργικού τύπου, προσέγγισε πεζός την είσοδο, τοποθέτησε και ενεργοποίησε αυτοσχέδιο εκρηκτικό μηχανισμό με αποτέλεσμα να προκληθεί εστία πυρκαγιάς μικρής έκτασης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	174.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	3 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	175.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Ειρήνης, Αύρα Φαρσάλων, Λάρισα
Ημερομηνία	3/4 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 2 μεταλλικών μανουαλίων και 1 μεταλλικού κηροπηγίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	176.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παντάνασσας, Πάτρα, Αχαΐα
Ημερομηνία	4 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε στον ανοιχτό για προσευχή Ναό και αφαίρεσε 1 επίχρυση εικόνα στο κάτω μέρος της οποίας υπήρχε προσαρμοσμένο ξύλινο ερμάριο περιέχον το ποσό των 5€. Ακολούθως, έξωθεν πολυκατοικίας ανευρέθη από

	περιοίκους εγκαταλειμμένη η ανωτέρω εικόνα, με παραβιασμένο το ερμάριο, άνευ του μικρού χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	177.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Λειμώνος, Καλλονή Λέσβου
Ημερομηνία	7 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση 500€ περίπου
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Ένας εκ των δραστών ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	178.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Παναγίας Βαρνάκοβας, Φωκίδα
Ημερομηνία	14 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πυρκαγιά και καταστροφή του καθολικού της Μονής καθώς και της εφέστιας ι. εικόνας της Παναγίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Σχηματίσθηκε δικογραφία από το Ανακριτικό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Ναυπάκτου. Από την πυρκαγιά έγινε ολοσχερής καταστροφή του νέου ι. Ναού Ζωοδόχου Πηγής και κατέρρευσε η σκεπή του. Κάηκε και καταστράφηκε από την πυρκαγιά ό,τι υπήρχε εντός: ι. σκεύη, άμφια, ι. εικόνες, βιβλία, τοιχογραφίες, τιμαλφή αφιερώματα πιστών, χρήματα, έπιπλα. Από τις πληροφορίες των Μοναζουσών κατεστράφη και η εφέστια ι. εικόνα της Παναγίας Βαρνάκοβας, ανεκτίμητης θρησκευτικής αξίας, υπολείμματα της οποίας ευρέθησαν καμένα. Επίσης κάηκε-κατάστραφηκε ο εκθεσιακός χώρος με τα εκθέματα της Μονής που υπήρχε στον προθαλαμο του ναού. Μερική ζημιά υπέστη και ο ανελκυστηρας της Μονής. Την πυρκαγιά έσβησε η Π.Υ. Ναυπάκτου με τη συνδρομή ενισχύσεων από όμορες Πυροσβεστικές Υπηρεσίες, με 9 οχήματα και 18 πυροσβεστικούς υπαλλήλους του Δήμου Δωρίδας καθώς και ιδιωτικής υδροφόρας. Ο φάκελος υπεβλήθη στην αρμόδια Εισαγγελία
Παρατηρήσεις	<p>Ανακοίνωση του Μητροπολίτου Φωκίδος κ. Θεοκτίστου</p> <p><i>«Η Ιερά Μητρόπολη Φωκίδος σήμερα θρηνεί! Στέκει συγκλονισμένη και δακρυρροούσα μπροστά στην ανείπωτη τραγωδία, κατώδυνη στην ψυχή και στην καρδιά, ενεή στο τραγικό ολοκαύτωμα του εν χρήσει καθολικού της Ιεράς Μονής της Θεοτόκου, της επωνομαζομένης Βαρνάκοβας και ιδιαιτέρως μπροστά στην ολοσχερή καταστροφή της θαυματουργού και εφέστιας εικόνας Της.</i></p> <p><i>Σε συνέχεια του πύρινου εφιάλτη που ενέσκηψε προ τριετίας, νέα πυρκαγιά έπληξε το βράδυ της 14ης Ιουνίου 2020 την Ιερά Μονή.</i></p> <p><i>Το Μοναστήρι της Παναγίας της Βαρνάκοβας -ένα από τα πέντε αρχαιότερα της Ελλάδας, η Αγία Λαύρα της Ρούμελης, έχει μακραίωνη ιστορία από το 1071, με ιδρυτή τον άγιο Αρσένιο το Βαρνακοβίτη και πρώτους κτίτορες δύο Κομνηνούς!</i></p>

	<p><i>Κόσμημα, σέμνωμα και καύχημα της Ι. Μονής υπήρξε ανά τους αιώνες όχι η αυτοκρατορική καταγωγή των πρώτων κτιτόρων της, όχι τα υπέροχα ψηφιδωτά δάπεδα του καθολικού, όχι το σπάνιο αρχείο της βιβλιοθήκης με τα περίφημα χρυσόβουλα, αλλά η θαυματοργός και εφέστιος εικόνα της Παναγίας, της Μεγαλομάτας Παναγίας, της Γιάτρισσας, που το στοργικό Της βλέμμα έστρεφε και παρακολουθούσε τα παιδιά Της όπου και αν αυτά βάδιζαν, θεραπεύοντας συγχρόνως στην ψυχή και στο σώμα τους "πάθη πολλά και χαλεπά".</i></p> <p><i>Το εμφανές ράγισμα κατά μήκος του προσώπου Της έγινε ταυτόχρονα με τον τορπιλισμό του ευδρόμου "Ελλη" στην Τήνο στις 15 Αυγούστου του 1940 και φανερώνει τη φοβερή προστασία Της στο δοκιμαζόμενο γένος.</i></p> <p><i>Με αφορμή τις θλιβερές στιγμές που ζει η τοπική μας Εκκλησία, γονυπετείς στις προσευχές και στις δεήσεις μας, κηρύσσουμε την Ιερά μας Μητρόπολη σε γενικό πένθος έως τις 14.8.2020, συμπάσχοντας στη σκληρή δοκιμασία της δεινώς εμπερίστατης ιεράς Αδελφότητας των μοναζουσών.</i></p> <p><i>Προσκαλούμε δε τους πιστούς να γίνουν συναγωνιστές της πίστεως και της αγάπης με εντατική προσευχή, ειλικρινή μετάνοια και συντριβή καρδιάς, ώστε ο Θεός της παρακλήσεως, των οικτιρμών και της φιλανθρωπίας να αποτρέψει οποιαδήποτε περαιτέρω θλίψη, κίνδυνο, ανάγκη και πένθος από ολόκληρο το έθνος μας.</i></p> <p><i>Ο Μητροπολίτης</i> <i>† Ο Φωκίδος Θεόκτιστος»</i></p> <p><u>Για το περιστατικό απέστειλε επιστολή συμπαράστασης ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος</u> (βλ. Επίμετρο)</p>
<p>Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ι. Μητρόπολη Φωκίδος)</p>	

A/A	179.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου και Αγίων Αναργύρων, Διαβατά Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	18 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη κεντρική θύρα και αφαίρεση ιερών σκευών, συνολικής αξίας 3.000€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	180.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Μαρίας, Σάπες Ροδόπης
Ημερομηνία	19 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε εντός του ανασφάλιστου Παρεκκλησίου και αποπειράθηκε να αφαιρέσει το εντοιχισμένο παγκάρι, γκρεμίζοντας τον τοίχο που το περιέβαλε με αιχμηρά αντικείμενα. Η πράξη έγινε αντιληπτή από αυτόπτη μάρτυρα και ο δράστης τράπηκε σε φυγή
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	181.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Πολίχνη Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	19 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης, πιθανόν με αναρρίχηση, εισήλθε στον αύλιο χώρο του Μετοχίου και εν συνεχεία, πιθανόν από ανασφάλιστη θύρα, εντός του Ναού, από όπου αφαίρεσε 2 ασημένια ιερά σκεύη και 10 ασημένια κανδήλια. Χρηματική αξία των κλαπέντων ανέρχεται στις 7.000€. Επιπλέον, ο δράστης διέρρηξε και αφαίρεσε από το παγκάρι μικρό χρηματικό ποσό
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	182.
Τοποθεσία	I. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Σαράντα Εκκλησιές Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	19 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε εντός του Ιερού Βήματος και αφαίρεσε 1 ασημένιο Ποτήριο, Δισκάριο και Αστερίσκο, αξίας 6.000€ περίπου, 1 ασημένιο Αρτοφόριο, αξίας 1.500€ περίπου, και 2 ασημένια Ποτήρια του 18ου και 19ου αι. αντίστοιχα, απροσδιόριστης αξίας
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	183.
Τοποθεσία	I. Ησυχαστήριο Αγίων Αποστόλων Κυρίλλου και Μεθοδίου, Τρίλοφος Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	19 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες παραβίασαν παράθυρο του κτιρίου, εισήλθαν σε αυτό και ερεύνησαν όλους τους χώρους χωρίς να αφαιρέσουν κάτι. Προκάλεσαν φθορές σε είσοδο δωματίου, θραύση παραθύρου και καταστροφή εξωτερικής μονάδας συναγερμού την οποία τοποθέτησαν μέσα σε κάδο με νερό
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	184.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίων Πάντων, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	20 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε εντός του Ιερού, σκαρφαλώνοντας από την δεξιά πλευρά του τέμπλου καθώς η πόρτα του Ιερού ήταν κλειδωμένη. Αφού αναστάτωσε το χώρο, αφαίρεσε 5 ιερά σκεύη και έθραυσε 1 Άγιο Ποτήριο, συνολικής αξίας 4.000€ περίπου. Κατόπιν, ο νεωκόρος αντιλαμβανόμενος την είσοδο κάποιου στο Ιερό, ξεκλείδωσε την αριστερή πόρτα, από όπου ο δράστης τράπηκε σε φυγή
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	185.
Τοποθεσία	I. Μητροπολιτικός Ναός Αγίας Παρασκευής, Λαγκαδάς Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	20 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής ιερών σκευών
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	186.
Τοποθεσία	I. Ναός Παναγούδας, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	20 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής χρημάτων από το παγκάρι. Ο δράστης έγινε αντιληπτός από τον προϊστάμενο του Ναού μέσω κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Έγινε σύσταση

A/A	187.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου και Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Βασιλούδι Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	21 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραμονή δράστη στον Ναό μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας. Μετά από την ασφάλιση του Ναού, αφαίρεση 8 ασημένιων κανδηλίων συνολικής αξίας 8.000€ και 1 ασημένιου ιερατικού σταυρού αξίας 470€. Απόπειρα παραβίασης παγκαριού χωρίς αποτέλεσμα. Διαφυγή από παράθυρο
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	188.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αποστόλου Παύλου, Μεσολόγγι, Αιτωλοακαρνανία
Ημερομηνία	23 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση με αιχμηρό αντικείμενο σιδερένιου κιγκλιδώματος παραθύρου γραφείου Ναού, θραύση υαλοπίνακα παραθύρου και είσοδος εντός γραφείου. Διερεύνηση χώρων, θραύση ξύλινου συρταριού γραφείου και αφαίρεση 300€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	189.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Διονυσίου, Αχαρνές Αττικής
Ημερομηνία	25 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα αφαίρεσης Άγιου Δισκοπότηρου από το Ιερό. Ακινητοποίηση δράστη έξω από τον Ναό. Διαφυγή δράστη
Δράστης/ες	Άγνωστος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	190.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου, Συκιές Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	25 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό χωρίς εμφανή ίχνη διάρρηξης και αφαίρεση από το Ιερό 5 ιερών σκευών, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 2.000€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	191.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Κάτω Γούβες Χερσονήσου, Ηράκλειο
Ημερομηνία	26 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση εξωτερικού λουκέτου παγκαριού, αφαίρεση από αυτό 50€ σε κέρματα και φθορές στο παγκάρι αξίας 25€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	192.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Προφήτη Ηλία, Ανατολή Ιεράπετρας, Λασιθί
Ημερομηνία	27 Ιουνίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας και αφαίρεση ποσού 9€ από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	193.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Κυψέλη Αθηνών, Αττική
Ημερομηνία	27 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες δεν επέτρεψαν στον ιερέα να τελέσει τη Θεία Λειτουργία, διακόπτοντας τον με φωνές, καθώς δεν τον αποδέχονται ως ιερέα του Ναού
Δράστης/ες	14
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	194.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου, Μεσολούρι Γρεβενών
Ημερομηνία	29 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση παγκαριού και αφαίρεση 24€ σε κέρματα
Δράστης/ες	3 υπήκοοι Αλβανίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

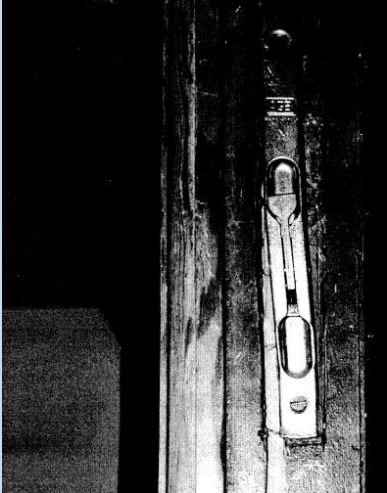
A/A	195.
Τοποθεσία	Ιδιωτικός Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων, Χαλκειός Χίου
Ημερομηνία	29 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού, κλοπή άρτων, ελαίου και διάφορων ειδών οικιακής χρήσης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	196.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	Ιούνιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη κεντρικής θύρας Ι. Παρεκκλησίου Αγίου Νικοδήμου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	197.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Παναγίας Πελεκητής, Καρύτσα Δολοπών, Καρδίτσα
Ημερομηνία	1 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απενεργοποίηση συναγερμού, κοπή καλωδίων κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης καμερών και παραβίαση εισόδου. Ακολούθως, παραβίαση 2 παγκαριών και αφαίρεση από αυτά περίπου 1.500€ σε κέρματα και χαρτονομίσματα. Επίσης, παραβίαση εισόδου κελιών εξωτερικά της Μονής και αφαίρεση από δωμάτιο υπογείου 8 κλειδίων παγκαριών. Συνολικό κόστος ζημιών 4.600€
Δράστης/ες	1 Αλβανός υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	198.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Τούμπα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	4 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Άγνωστη γυναίκα εισήλθε στον Ναό για να προσκυνήσει και μετά από πέντε περίπου λεπτά αποχώρησε. Στη συνέχεια

	διαπιστώθηκε ότι έλειπε εικόνα. Μέσω κλειστού κυκλώματος καταγραφής εικόνας διαπιστώθηκε ότι ανωτέρω γυναίκα αφαίρεσε εικόνα της «Παναγίας Γλυκοφιλούσας» έτους κατασκευής 1971
Δράστης/ες	Άγνωστη
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	199.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Υψώσεως Τιμίου Σταυρού, Λοφίσκος Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	6 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη κεντρικής θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	200.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου, Βουνοπλαγιά Ιωαννίνων
Ημερομηνία	6 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και αφαίρεση χρηματικού ποσού 30€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	201.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Αγίου Γεωργίου Φθιώτιδας
Ημερομηνία	9 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες εισήλθαν στο Κοιμητήριο και αφαίρεσαν 58 μεταλλικά καντήλια από μνήματα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	202.
Τοποθεσία	Εξωκλήσιο Ι. Ναού Αγίου Πολυκάρπου, Χαλκειός Χίου
Ημερομηνία	10 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη κεντρικής εισόδου, κλοπή ελαίου, ιερών καλυμμάτων, τραπεζοκαθισμάτων κ.λπ. ειδών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	203.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκτάρου, Πλατανίτης Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	16 Ιουλίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παραθύρου και αφαίρεση ι. λειψάνου (τεμάχιο οστού) του Αγίου Νεκταρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	204.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Αγία Παρασκευή Ρεθύμνου
Ημερομηνία	19 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση 50€ από παγκάρι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	205.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας, Αγία Παρασκευή Ρεθύμνου
Ημερομηνία	19 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση 50€ από παγκάρι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	206.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Κριτσιλαριώτισσας, Μύρα Λάρισας
Ημερομηνία	20 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 2 σταυρών με αλυσίδες
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	207.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Ι. Ναού Ιωάννη Θεολόγου, Πολίχνη Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	20 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης αφαίρεσε 1 εικόνα της Παναγίας και αποχώρησε με το ΙΧΕ ιδιοκτησίας του. Έγινε αντιληπτός από διερχόμενο πολίτη που ενημέρωσε διερχόμενους σταθμούς Δι.Α.Σ., οι οποίοι τον εντόπισαν και τον ακινητοποίησαν. Σε γενόμενο έλεγχο στο εν λόγω όχημα ανευρέθη η ανωτέρω εικόνα και επιπροσθέτως άλλες 12 εικόνες, των οποίων η προέλευση δεν έχει εξακριβωθεί ακόμα
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	208.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Υψώσεως Τιμίου Σταυρού, Ξηροκάμπι Λακωνίας
Ημερομηνία	22 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση παραθύρου, κλοπή 7 μανουαλίων, 2 βάσεων κανδηλίων, 2 κηροπηγίων, βάσεως θυμιατού, λαμπάδων, ανθοδοχείων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	209.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Ξηροχώρι Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	22/23 Ιουλίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης παραθύρου και αφαίρεση από το Ιερό 2 σετ επαργυρωμένων δισκοπότηρων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	210.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίου Παντελεήμονος, Μαράθι Μυκόνου, Κυκλάδες
Ημερομηνία	Μεταξύ Αυγούστου 2019 και 24 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος χωρίς ίχνη παραβίασης και αφαίρεση προθήκης με τάματα, ορισμένα εξ αυτών του 17ου και 18ου αιώνα, από την ανέγερση και λειτουργία της Μονής
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	211.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Εισοδίων Θεοτόκου, Γλυφάδα Αττικής
Ημερομηνία	24 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης αφαίρεσε διάφορα εκκλησιαστικά είδη αξίας 5.500€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	212.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος, Μεγαλόβруσο Αγίας, Λάρισα
Ημερομηνία	Μεταξύ 23 και 25 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες αφαίρεσαν 2 ξύλινες θύρες του άμβωνα του Ναού, 3 μπρούτζινα κηροπήγια, 1 ξύλινη προθήκη κεριών και 1 ξύλινο αναλόγιο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	213.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Χρυσσοτόμου, Γλυφάδα Αττικής
Ημερομηνία	25 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης αφαίρεσε έναν φορητό Η/Υ και διάφορα έγγραφα
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	214.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Προφήτη Ηλία, Καστράκι Φαρσάλων, Λάρισα
Ημερομηνία	26 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 2 εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	215.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Γενεσίου της Θεοτόκου, Καλογερίκο Άρτας
Ημερομηνία	26 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης της νότιας θύρας του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

<p>Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)</p>	
--	--

A/A	216.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Σελινούντας Αχαΐας
Ημερομηνία	Μεταξύ 25 και 27 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έθραυσαν με τη χρήση μεταλλικού αντικειμένου την κεντρική θύρα, εισήλθαν στον Ναό και αφαίρεσαν από το παγκάρι 30€. Έθραυσαν επίσης υαλοπίνακες του Ναού και την κλειδωνιά από έτερη είσοδο προκαλώντας φθορές, η χρηματική αξία των οποίων ανέρχεται σε 400€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	217.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Λιγκιάδες Ιωαννίνων
Ημερομηνία	27 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες διέρρηξαν την κλειδαριά της κεντρικής θύρας, εισήλθαν στον Ναό και αφαίρεσαν το παγκάρι. Στη συνέχεια έθραυσαν τις 2 κλειδαριές του παγκαριού και αφαίρεσαν 300€ περίπου. Τέλος, πέταξαν το παγκάρι στον προαύλιο χώρο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	218.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Κάτω Χάλικας Λέσβου
Ημερομηνία	27 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας και είσοδος στον Ναό. Παραβίαση και αφαίρεση από παγκάρι 60€. Κατά τη διαφυγή, πρόκληση φθορών σε 2 παράθυρα
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	219.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας, Δάφνη Αττικής
Ημερομηνία	29 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης Προσκυνηταρίου Παναγίας, κλοπή τριών ασημένιων κανδηλίων εκ του Ι. Παρεκκλησίου της Ευρέσεως
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	220.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Ιτέα Καρδίτσας

Ημερομηνία	29/30 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή 2 συρταριών του παγκαριού και κλοπή 2 επιστήθιων σταυρών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	221.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Γεωργίου, Μαυροκάμπια Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Ιούλιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	222.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ασωμάτων Ασφενδιού, Κως, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Ιούλιος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας, ολική καταστροφή πλαϊνής θύρας, καταστροφή παγκαριού και κλοπή ταμάτων από εικόνα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	223.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Υψώσεως Τιμίου Σταυρού, Κυψέλη, Αττική
Ημερομηνία	2 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή Σταυρού Αγιασμού και Σταυρού Ευλογίας από την Αγία Τράπεζα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	224.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Μηνά, Ηράκλειο Κρήτης
Ημερομηνία	2 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση υαλοπινάκων πρόναου
Δράστης/ες	1 Αλγερινός υπήκοος)
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	225.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Πλατάνου Αρχαίας Ολυμπίας, Ηλεία
Ημερομηνία	4/5 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες αφαίρεσαν ορειχάλκινα σκεύη (καντήλια, θυμιατά και βάζα) από περίπου 50 μνήματα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	226.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Ζωοδόχος Ιωαννίνων
Ημερομηνία	5/6 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες εισήλθαν στον προθάλαμο του Ναού από ανασφάλιστη θύρα. Εν συνεχεία παραβίασαν την κεντρική θύρα και εισήλθαν σε αυτόν. Έθραυσαν τρία λουκέτα του παγκαριού, αφαίρεσαν το χρηματικό ποσό 200€ ευρώ περίπου και αποχώρησαν

Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	227.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Νεομάρτυρος Μιχαήλ, Γρανίτσα Ευρυτανίας
Ημερομηνία	6 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και αφαίρεση 300€ από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	228.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος, Νέα Μαγνησία Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	8 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό μέσω θραύσης υαλοπίνακα. Θραύση υαλοπίνακα εικόνας και αφαίρεση 6 χρυσών ταμάτων, αξίας 1.000€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	229.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Ανάβρα Αλμυρού, Μαγνησία
Ημερομηνία	8 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω θραύσης ομφαλού θύρας του Ναού και αφαίρεση 2 εικονογραφημένων τμημάτων του τέμπλου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	230.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, Αλεπόσπιτα Φθιώτιδας
Ημερομηνία	8 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε στη Μονή και αφαίρεσε από το παγκάρι 70€ περίπου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	231.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Καλόβατος Άρτας
Ημερομηνία	8/9 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος με διάρρηξη κεντρικής θύρας, διάρρηξη προθηκών και ερμαρίων και αφαίρεση ιερών σκευών και 1 σάκου συλλογής χρησιμοποιημένων κεριών. Ανωτέρω κλαπέντα αξίας 100-150€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	232.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης, Ξυλάδες Φαρσάλων, Λάρισα
Ημερομηνία	9 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και κλοπή 1 εικόνας και άγνωστου χρηματικού ποσού από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	233.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Αθανασίου, Νέα Μάκριση Φθιώτιδας
Ημερομηνία	9 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση 13 ι. εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	234.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Μάννα Ξυλοκάστρου, Κορινθία
Ημερομηνία	10 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος με παραβίαση κεντρικής θύρας και αφαίρεση 2 μανουαλίων και 1 καμπάνας, μη προσδιορισθείσας αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	235.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Χριστοφόρου, Διπόταμος Τρικάλων
Ημερομηνία	10/11 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και αφαίρεση 150€ από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	236.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Άριος Καλαμάτας, Μεσσηνία
Ημερομηνία	12 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	237.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγούδας, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	12 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής χρημάτων από το παγκάρι. Ο δράστης έγινε αντιληπτός από τον προϊστάμενο του Ναού μέσω κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Έγινε σύσταση

A/A	238.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Σγράφας, Ελαιόφυτο Μεσσηνίας
Ημερομηνία	13 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση παγκαριού με απροσδιόριστο χρηματικό ποσό από προαύλιο χώρο Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	239.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου, Ρουφ, Αθήνα
Ημερομηνία	13 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά κλιματιστικής μονάδας λόγω απόπειρας κλοπής
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	240.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Ρόδος, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	15 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση υαλοπίνακα κεντρικής θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	241.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο – Οστεοφυλάκιο Ι. Ναού Αγίου Νικολάου, Δήμητρα Γρεβενών
Ημερομηνία	17 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση 20 ορειχάλκινων λυχνιών ελαίου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	242.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Γενηθίου της Θεοτόκου (Πελαγίας), Ακραιφνιο Βοιωτίας
Ημερομηνία	19 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης παραβίασε συρμάτινη περίφραξη της Μονής, εισήλθε εντός του χώρου και αφαίρεσε 3 σώματα καλοριφέρ, μη λειτουργικά και προς απόσυρση
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	243.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Φανουρίου, Βούζι Φθιώτιδας
Ημερομηνία	19 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση 1 Ι. Ευαγγελίου, 1 αρτοφορίου και 2 εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	244. (βλ. και περιστατικό 344)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου, Βαθύλακκος Κοζάνης

Ημερομηνία	20 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού. Η κλοπή έγινε αντιληπτή από τον εφημέριο, μετά την παρακολούθηση των αρχείων καταγραφής εικόνας του συστήματος εικονοληψίας, οπότε και αναγνώρισε τον δράστη
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	245.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίας Τριάδος και Αγίου Νεκταρίου, Γλυφάδα Αττικής
Ημερομηνία	24 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης αφαίρεσε από τον Ναό διάφορα είδη αξίας 4.000€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	246.
Τοποθεσία	Καθεδρικός Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Φανερωμένης, Χολαργός Αττικής
Ημερομηνία	25 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Γκράφιτι στον προαύλιο χώρο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	247.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, Παγκράτι Λαμίας, Φθιώτιδα
Ημερομηνία	25 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες εισήλθαν στον Ναό και με τη μέθοδο της απασχόλησης, αφαίρεσαν από το τέμπλο 1 εικόνα της Παναγίας, η οποία περιείχε 1 χρυσή αλυσίδα με σταυρό
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	248.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Πουρναρίου Αρχαίας Ολυμπίας, Ηλεία
Ημερομηνία	26 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση ορειχάλκινων σκευών (καντηλιών, θυμιατών και βάζων) από περίπου 50 μνήματα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	249.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Ηράκλειας Αρχαίας Ολυμπίας, Ηλεία
Ημερομηνία	26 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση ορειχάλκινων σκευών (καντηλιών, θυμιατών και βάζων) από περίπου 150 μνήματα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	250.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Προδρόμου, Μακροχώρι Ημαθίας
Ημερομηνία	28/29 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου, θραύση κλειδαριών παγκαριού, και αφαίρεση του σιδερένιου κυτίου με τα χρήματα

Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	251.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγ. Τιμοθέου και Μαύρας, Ηλιούπολη Αττικής
Ημερομηνία	30 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή ασημένιου Αγίου Ποτηρίου αξίας περίπου 500€ από το Παρεκκλήσιο της Αγίας Ευφημίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	252.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Δαφνών, Ηράκλειο Κρήτης
Ημερομηνία	31 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης κατελήφθη να αφαιρεί χάλκινες θήκες καντηλιών από μνήματα
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	253.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, Χώρα Νάξου, Κυκλάδες
Ημερομηνία	31 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα, διάρρηξη παγκαριού και αφαίρεση μικρού χρηματικού ποσού. Κατά την αυτοψία παρατηρήθηκαν ίχνη φωτιάς στις ξύλινες επιφάνειες του παγκαριού και στο μανουάλι. Στον Ναό είχε επικαθήσει υλικό (σκόνη) από τη χρήση πυροσβεστήρα. Φθορές ανέρχονται στα 350€ περίπου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίσθηκε δικογραφία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	254.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Σταυρού Εσταυρωμένου, Ηράκλειο Κρήτης
Ημερομηνία	Αύγουστος 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης τοποθέτησε στην είσοδο σημείωμα σε χαρτόνι, με τη φράση «Ο Αλλάχ είναι μεγάλος»
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία στην Αστυνομία - Σύσταση προς τον δράστη

A/A	255.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης, Γαρίπα Ηρακλείου, Κρήτη
Ημερομηνία	Αύγουστος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	256.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Πάντων, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	Αύγουστος 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή ιερών σκευών
Δράστης/ες	3 αλλοδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	257.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου, Άγιος Στέφανος Μυκόνου, Κυκλάδες
Ημερομηνία	Μεταξύ 29 Αυγούστου και 5 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε στον Ναό από ανασφάλιστη θύρα, έκοψε το λουκέτο της πόρτας του υπογείου και άνοιξε τις 5 οστεοθήκες με οστά προγόνων του παθόντα, χωρίς να αφαιρέσει κάτι. Επίσης, παραβίασε, πιθανόν με αιχμηρό αντικείμενο, την πόρτα βοηθητικού χώρου πλησίον του Ναού, χωρίς να αφαιρέσει κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	258.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα, Κάτω Πτέρη Αχαΐας
Ημερομηνία	5 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος με παραβίαση κεντρικής σιδερένιας θύρας. Αφαίρεση περίπου 100€ από το παγκάρι και ενός τάματος από την εικόνα του Αγίου Ανδρέα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	259.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Μενδενίτσα Φθιώτιδας
Ημερομηνία	5 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου Ναού και αφαίρεση συρταριού παγκαριού, το οποίο περιείχε 350€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	260.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Κυριακής, Νέα Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	8 Σεπτεμβρίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Δράστες εισήλθαν σε Προσκυνητάρι που βρίσκεται πλησίον του Ναού και ήταν ανοιχτό για τους πιστούς και αφαίρεσαν 3 εικόνες συνολικής αξίας 2.000€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	261.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου, Διάσελλα Ηλείας
Ημερομηνία	8 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας, κλοπή κυτίου με μικρό χρηματικό ποσό
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	262.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγούδας, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	10 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής χρημάτων από το παγκάρι. Ο δράστης έγινε αντιληπτός από τον προϊστάμενο του Ναού μέσω κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Έγινε σύσταση

A/A	263.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Σταυρού Εσταυρωμένου, Ηράκλειο Κρήτης
Ημερομηνία	Μεταξύ 12 και 15 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή κινητού τηλεφώνου εκκλησιαστικού συμβούλου από το παγκάρι
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία – Ο δράστης παραδόθηκε στην Αστυνομία

A/A	264.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Παλλήνη Αττικής
Ημερομηνία	16 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό με παραβίαση θύρας, πιθανόν με λοστό, και ανεπιτυχή απόπειρα παραβίασης παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	265.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Νέα Πέτρα Ροδόπης
Ημερομηνία	17/18 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης προστατευτικού κυκλιώματος παραθύρου, χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	266.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Άνω Σύρος, Σύρος
Ημερομηνία	20 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης αποπειράθηκε να αφαιρέσει χρήματα από το παγκάρι, προξενώντας του φθορές
Δράστης/ες	1 Αλβανός υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	267.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Αντωνίου, Άνω Σύρος, Σύρος
Ημερομηνία	20 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης αφαίρεσε από το παγκάρι 20€, προξενώντας του φθορές
Δράστης/ες	1 Αλβανός υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	268.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κωνσταντίνου και Ελένης, Βρύνανα Μαγνησίας
Ημερομηνία	21 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης αφαίρεσε εξωτερικό κιγκλίδωμα, παραβίασε παράθυρο και εισήλθε στον Ναό. Αφαίρεσε συνολικά 60 αντικείμενα, τα οποία προορίζονταν ή ήταν αφιερωμένα στη θρησκευτική λατρεία (Ι. Ευαγγέλιο, Ι. σκεύη, αφιερώματα και τάματα). Στη συνέχεια, μετέφερε τα αφαιρεθέντα αντικείμενα και τα παρέδωσε σε έτερους 2 δράστες, οι οποίοι διατηρούν αμφότεροι κοσμηματοπωλεία στην πόλη του Αλμυρού
Δράστης/ες	3 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	269.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίου Αντωνίου, Κοκκινόγη Ελασσόνας, Λάρισα
Ημερομηνία	23 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση λουκέτου κεντρικής εισόδου του Ναού, κλοπή 2 Ι. Ευαγγελίων και 2 λειψανοθηκών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	270.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Μπατσιί Άνδρου, Κυκλάδες
Ημερομηνία	23 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Άγνωστος ενημέρωσε τηλεφωνικά την οικεία αστυνομική Υπηρεσία για την ύπαρξη ατόμου με φακό εντός του Ναού. Αστυνομικοί μετέβηκαν στο σημείο. Ελέγχθηκε περιμετρικά ο Ναός και διαπιστώθηκε σε ένα εκ των παραθύρων του δύο θραυσμένα τζάμια. Εν συνεχεία, ανευρέθη ο δράστης σε μικρή απόσταση και στην κατοχή του και εντός σακιδίου του ανευρέθηκαν: χρηματικό ποσό 56,57€, 1 κόφτης μετάλλων, 2 κατσαβίδια, 1 φακός χρώματος, 1 γάντι από καουτσούκ μίας χρήσης
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	271.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας, Μαντζαβινάτα Ληξουρίου, Κεφαλονιά
Ημερομηνία	25 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας Ναού και Παρεκκλησίου και αφαίρεση ποσού 400€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	272. (Βλ. και περιστατικό 288)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Θησείο, Αθήνα

Ημερομηνία	Μεταξύ 20 και 26 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή χαλκοσωλήνων, εξαρτημάτων και φθορά κλιματιστικών μονάδων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	
	

A/A	273.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Αγίου Νεκταρίου Ι. Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Κορωνάτο Κεφαλονιάς
Ημερομηνία	26 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης βόρειας θύρας του Ναού, καταστροφή και κλοπή παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	274.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Σπαρτύλας Κέρκυρας
Ημερομηνία	26/27 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και αφαίρεση περίπου 300€, 2 χρυσών δαχτυλιδιών και 1 ζεύγους χρυσών σκουλαρικιών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	275.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Βλασίου, Σπαρτύλας Κέρκυρας
Ημερομηνία	26/27 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και αφαίρεση 45€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	276.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Κατερίνη, Πιερία
Ημερομηνία	27 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή άγνωστου χρηματικού ποσού από παγκάρι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	277.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, Κόττες Πηλίου, Μαγνησία
Ημερομηνία	28 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 3 φορητών ξύλινων εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	278.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Ι. Ναού Αγίας Βαρβάρας, Τούμπα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	29 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης κατελήφθη από αστυνομικούς να έχει αφαιρέσει χρήματα από το παγκάρι με τη χρήση μεταλλικής βέργας, κατάλληλα διαμορφωμένης για την αφαίρεση κερμάτων και χαρτονομισμάτων. Κατά τον αστυνομικό έλεγχο βρέθηκε στην κατοχή του το ποσό των 408,62€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	279.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίας Ζώνης, Πεζούλα Ξάνθης
Ημερομηνία	29 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης, κοπή καλωδίων συναγερμού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	280.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Ραφαήλ, Καρδισσομαγούλα Καρδίτσας
Ημερομηνία	Σεπτέμβριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	281.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Κωνσταντίνου, Χώρα Σάμου
Ημερομηνία	Σεπτέμβριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών στην τοιχοποιία, απορρίμματα στον προαύλιο χώρο και πέριξ του Εξωκλησίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	282.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Κως, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Σεπτέμβριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση και καταστροφή προσκυνηταρίου που βρίσκεται έμπροσθεν του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	283.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ασωμάτου Ασφενδιού, Κως, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Σεπτέμβριος 2020

Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας, ολική καταστροφή πλαϊνής θύρας, καταστροφή παγκαριού και κλοπή ταμάτων από εικόνα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	284.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Καλλονή Λέσβου
Ημερομηνία	1 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Σύλληψη και καταδίκη δράστη

A/A	285.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Τρίκερι Μαγνησίας
Ημερομηνία	2 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό, καθ' ον χρόνο ήταν ανοιχτός και ανεπιτυχής απόπειρα παραβίασης παγκαριού με κατσαβίδι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	286.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Αγίων Ιωακείμ και Άννης Ι. Ναού Αγίου Νεκταρίου, Αλεξανδρούπολη, Έβρος
Ημερομηνία	2 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη της κεντρικής εισόδου και του παγκαριού του Παρεκκλησίου, αφαίρεση χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	287.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Ερμούπολη, Σύρος
Ημερομηνία	3 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση μικρού χρηματικού ποσού από παγκάρι
Δράστης/ες	1 Αλβανός υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	288. (Βλ. και περιστατικό 272)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Θησείο, Αθήνα
Ημερομηνία	4/5 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή χαλκοσωλήνων, εξαρτημάτων και φθορά κλιματιστικών μονάδων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	289.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Παντελεήμονα, Αχαρνές Αττικής
Ημερομηνία	8 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στο Παρεκκλήσιο με άγνωστο τρόπο, παραβίαση παγκαριού με θραύση και αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	290.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Αφέτες Μαγνησίας
Ημερομηνία	8 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό μέσω θραύσης εξωτερικής ξύλινης θύρας και αφαίρεση 11 εικόνων από το ξύλινο τέμπλο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	291.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Προφήτη Ηλία, Οίτη Φθιώτιδας
Ημερομηνία	9 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση των 2 ξυλόγλυπτων βημόθυρων της Ωραίας Πύλης, 1 παλαιού ξύλινου σταυρού και 13 εικόνων από το τέμπλο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	292.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Πήδημα Μεσσηνίας
Ημερομηνία	12 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Ο δράστης εισήλθε από την κεραμοσκεπή προκαλώντας της φθορές και αφαίρεσε άγνωστο χρηματικό ποσό από το παγκάρι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	293.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Αλεξανδρούπολη, Έβρος
Ημερομηνία	13 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες βεβήλωσαν τις μαρμάρινες σκάλες της κεντρικής εισόδου του Ναού και αναποδογύρισαν κάδους απορριμμάτων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία
A/A	294.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Αγίων Ιωακείμ και Άννης Ι. Ναού Αγίου Νεκταρίου, Αλεξανδρούπολη, Έβρος
Ημερομηνία	13 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση μέρους του υαλοπίνακα της θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	
--	--

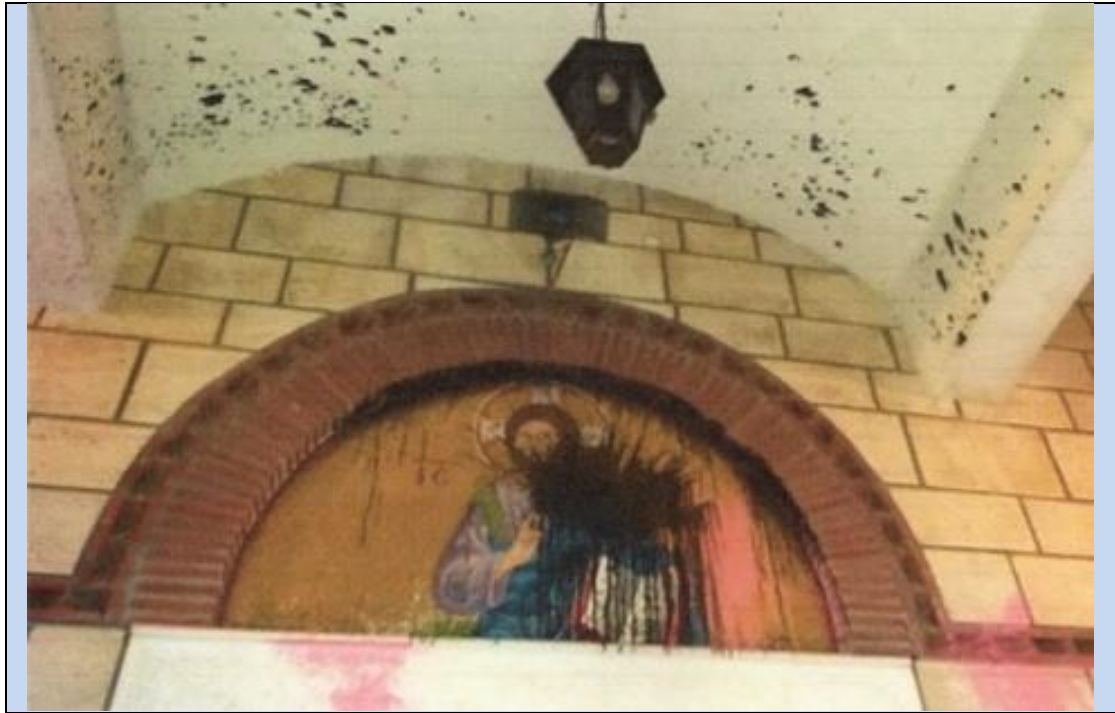
A/A	295.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου, Αλιάκμονας Βοΐου, Κοζάνη
Ημερομηνία	17 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες εισήλθαν στον Ναό ξεκλειδώνοντας την κεντρική θύρα με το κλειδί εισόδου και αφαίρεσαν από το τέμπλο 3 ξύλινες ι. εικόνες οι οποίες υπάγονται στον "Νόμο περί Αρχαιοτήτων"
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	296.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Πέτρου και Παύλου, Λεύκη Ξάνθης
Ημερομηνία	17 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κλειδαριών και καταστροφή παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	297.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ελευθερίου, Χαλάνδρι Αττικής
Ημερομηνία	17/18 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά πρόσοψης από ρίψη χρωμάτων στην είσοδο, στο πλατύσκαλο, στο χαλί και σε ψηφιδωτό που βρίσκεται έξωθεν του Ναού και αναγραφή συνθημάτων με σπρέι στην τοιχοποιία αυτού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	298.
Τοποθεσία	1. Ναός Αγίου Ελευθερίου Αχαρνών, Αθήνα
Ημερομηνία	18 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά από τη ρίψη χρώματος στην είσοδο, τα ψηφιδωτά και τα σκαλοπάτια του Ναού. Αναγραφή συνθημάτων όπισθεν του Ιερού Βήματος και παραπλεύρως του Ναού
Δράστης/ες	2 Άγνωστοι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Romfea.gr - Αναδημοσίευση κατόπιν αδείας)	

A/A	299.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Μυρτιδιώτισσας, Άλιμος Αττικής
Ημερομηνία	20 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες προκάλεσαν φθορές και ανέγραψαν συνθήματα στο δάπεδο της πρόσοψης του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	300.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου, Γιαννισαίο Κορθίου, Άνδρος, Κυκλάδες

Ημερομηνία	23/24 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες παραβίασαν τρεις θύρες του Ναού και αφαίρεσαν περίπου 30€ από το παγκάρι. Οι φθορές στις θύρες και στο παγκάρι ανέρχονται στα 500€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	301.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας, Προκοπάτα Αργοστολίου, Κεφαλονιά
Ημερομηνία	24 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και κλοπή της αφιερωματικής εικόνας της Αγίας Βαρβάρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	302.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Κοιμητηρίου Ι. Ναού Αγίου Νικολάου, Καλλιρόη Τρικάλων
Ημερομηνία	Μεταξύ 22 και 25 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και αφαίρεση 8 εικόνων από το τέμπλο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	303.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Αγίου Πέτρου, Καράτουλα Ηλείας
Ημερομηνία	25 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες αφαίρεσαν από 100 περίπου μνήματα μεταλλικά δοχεία από τα καντήλια, τα θυμιατά αυτών, ενώ σε ορισμένα εξ αυτών αφαίρεσαν το μεταλλικό πλαίσιο που περιείχε φωτογραφίες των κεκοιμημένων. Κόστος των αφαιρεθέντων αντικειμένων ανέρχεται, κατά δήλωση του εφημέριου, στο ποσό των 2.500€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	304.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Δημητρίου, Σπάτα Αττικής
Ημερομηνία	26 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση επίχρυσου κυτίου με τεμάχιο Ιερού Λειψάνου του Αγίου Δημητρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	305.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Ρήγαιο Φαρσάλων, Λάρισα
Ημερομηνία	26/27 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μικροφωνικής εγκατάστασης, φθορές στην παράπλευρη είσοδο του Ιερού Βήματος
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	306.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία, Βερδικούσσα Λάρισας

Ημερομηνία	29/30 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση λουκέτου κεντρικής εισόδου, αφαίρεση χρηματικού ποσού 1.000€ από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	307.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Δάφνη, Αττική
Ημερομηνία	31 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά τοιχοποιίας από αναγραφή συνθημάτων με σπρέι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	308.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Κως, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Οκτώβριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση και καταστροφή προσκυνηταρίου που βρίσκεται έμπροσθεν του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	309.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικόλαου, Σελήνια Σαλαμίνας
Ημερομηνία	3 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη θύρας και κλοπή 5 εγκολπίων επίχρυσων σταυρών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	310.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Αθανασίου, Σκαμνός Φθιώτιδας
Ημερομηνία	3 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας και αφαίρεση 2 εικόνων από το τέμπλο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	311.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας, Πόρτο Ράφτη, Αττική
Ημερομηνία	4 Νοεμβρίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση ποσού 20€ από το φιλόπτωχο ταμείο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	312.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ιωάννου Προδρόμου Γ.Ν. Λακωνίας, Σπάρτη, Λακωνία
Ημερομηνία	4 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης βοηθητικής θύρας και παραθύρου, παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	313.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Νίκη Λάρισας
Ημερομηνία	4 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες αφαίρεσαν 1 ασημένια λειψανοθήκη με λείψανα και υφάσματα του Αγίου Νεκταρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	314.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ελευθερίου, Χαλάνδρι Αττικής
Ημερομηνία	9/10 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών με σπρέι στην τοιχοποιία και σε μάρμαρα του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	315.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Μάρκος Καρδίτσας
Ημερομηνία	10/11 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση δυτικής θύρας και κλοπή 1 χάλκινης κολυμπήθρας χρηματικής αξίας 1.800€

Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	316.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Μαρίνας, Πόρτο Ράφτη, Αττική
Ημερομηνία	14 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση κιγκλιδώματος από παράθυρο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	317.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Θείας Αναλήψεως, Κατερίνη Πιερίας
Ημερομηνία	15 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού από παγκάρι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	318.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Προφήτη Ηλία, Λόφος Σαλαμίνας (Κούλουρη), Σαλαμίνα
Ημερομηνία	17 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού, βανδαλισμός και αναγραφή απρεπών εκφράσεων στους εξωτερικούς τοίχους
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	319.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Γεωργίου, Αγρίνιο, Αιτωλοακαρνανία
Ημερομηνία	19 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης και θραύσης υαλοπίνακα παραθύρου του Ι. Βήματος, διάρρηξη όλων των κλειδωμένων ερμαρίων, πλήρης καταστροφή παγκαριού και αφαίρεση περίπου 200€ από αυτό. Συνολικές φθορές ανέρχονται σε 2.500€ περίπου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε και συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	320.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Ι. Ναού Παναγούδας, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	20 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε στο Παρεκκλήσιο και αποξήλωσε το κηροστάτη προσπαθώντας να τον αφαιρέσει. Εν λόγω πράξη έγινε αντιληπτή από τον ιερέα ο οποίος άκουσε τον θόρυβο από την απόπειρα αφαίρεσης του κηροστάτη, μετέβη άμεσα στο σημείο και απέτρεψε τον δράστη να ολοκληρώσει την πράξη του. Δράστης καθώς δεν ολοκλήρωσε ανωτέρω κλοπή ένεκα του ιερέα, εξύβρισε και έφτυσε αυτόν προσβάλλοντας την τιμή και υπόληψή του. Επιπλέον δράστης με τη χρήση μιας σακούλας που είχε στην κατοχή του και στο εσωτερικό της υπήρχε μέταλλο χτύπησε στο πρόσωπο τον ιερέα, προκαλώντας του αιμορραγία στα χείλη
Δράστης/ες	1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	321.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Σταυροδρόμι Πέλλας
Ημερομηνία	21 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση χρηματικού ποσού 500 € από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	322.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος, Παλαιό Όλβιο Ξάνθης
Ημερομηνία	21 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου και αφαίρεση χρηματικού ποσού 300€ από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	323.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Μαρίνας, Πόρτο Ράφτη, Αττική
Ημερομηνία	23 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση χρηματικού ποσού 200 € από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	324.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Ι. Ναού Αγίου Νεκταρίου, Τρίκαλα
Ημερομηνία	25 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης αφαίρεσε τάματα και κομποσχοίνια από ανοιχτό για τους πιστούς Παρεκκλήσιο
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	325.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικός Ναός Αγίων Μηνά, Βίκτωρος και Βικεντίου, Χίος
Ημερομηνία	25 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Φωτιά στη βόρεια θύρα του Ιερού Βήματος
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	326.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Ακαδημία Πλάτωνος, Αθήνα
Ημερομηνία	27/28 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων με σπρέι στην κεντρική πρόσοψη του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	327.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος, Εργατικές κατοικίες Άρτας
Ημερομηνία	28 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης προστατευτικού κιγκλιδώματος παραθύρου και θραύσης υαλοπίνακα, παραβίαση παγκαριού και κτιρίου φιλόπτωχου ταμείου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	328.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Πηγή Λέσβου
Ημερομηνία	28/29 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω παραβίασης της κεντρικής θύρας και αφαίρεση χρηματικού μικροποσού
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	329.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίας Παρασκευής, Φραντζής Φθιώτιδας
Ημερομηνία	30 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος με διάρρηξη κεντρικής θύρας. Αφαίρεση 1 μανουαλίου άγνωστης χρηματικής αξίας και 1 γεννήτριας αξίας 300€ περίπου. Διάρρηξη παγκαριού και θραύση ποτηριών καντηλιών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	330.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Σταυρού, Λαγούτα Ηρακλείου Κρήτης
Ημερομηνία	Νοέμβριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	331.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Ζωοδόχου Πηγής, Καρδάμαινα Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Νοέμβριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	332.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίας Παρασκευής, Καρδάμαινα Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Νοέμβριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	333.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Προφήτη Ηλία, Κιόνι Ιθάκης
Ημερομηνία	Μεταξύ 10 Νοεμβρίου και 2 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας, αναστάτωση χώρου, πρόκληση φθορών στη θύρα και στα παράθυρα. Δεν αφαιρέθηκε κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	334.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Νικολάου, Βόλος, Μαγνησία
Ημερομηνία	2 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Περί την 06.00 ώρα εκδηλώθηκε πυρκαγιά σε φάτνη που είχε τοποθετηθεί από τον Δήμο Βόλου στον περιβάλλοντα χώρο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
Παρατηρήσεις	Δήλωση Δημάρχου Βόλου κ. Αχιλλέα Μπέου: «Σε μια εξόχως προκλητική και αντικοινωνική εκδήλωση βίας οι γνωστοί – άγνωστοι που χρόνια τώρα ταλανίζουν την κοινωνία μας βανδαλίζουν και καταστρέφοντας την περιουσία του Δήμου και των πολιτών και προσβάλλοντας

βάναυσα σύμβολα και αξίες δείχνοντας το πραγματικά φασιστικό τους πρόσωπο, προχώρησαν σήμερα τα ξημερώματα στο κάψιμο της φάτνης, στον προαύλιο χώρο του Αγ. Νικολάου.

Κρυμμένοι πίσω από δήθεν προοδευτικές απόψεις και έχοντας την κάλυψη κομματικών σχηματισμών συγκεκριμένου πολιτικού χώρου καταργούν στην πράξη κάθε έννοια νομιμότητας και δρουν με κίνητρο το μίσος τους προς την κοινωνία και τους θεσμούς της.

Η φάτνη βεβαίως τάχιστα θα κατασκευαστεί εκ νέου και θα δοθεί για τη χαρά των μικρών συμπολιτών μας, αλλά η βέβηλη και αισχρή πράξη των γνωστών αυτών μπαχαλάκηδων παραμένει και απαιτεί από τις αρμόδιες Αρχές τον εντοπισμό και την παραδειγματική τιμωρία τους, βάζοντας ένα τέλος στο "προοδευτικό" νταηλίκι, μια απεχθή μορφή φασισμού.»

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Δήμος Βόλου)

A/A	335.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Μυρτιδιώτισσας, Αμαλιάδα Ηλείας
Ημερομηνία	4 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εντός του Ναού αφαίρεσε με τη μέθοδο της απασχόλησης από τον ιερέα το χρηματικό ποσό των 500€ και ένα μπλοκ αποδείξεων
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	336.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Προφήτη Ηλεία, Αμπελιά Φαρσάλων, Λάρισα
Ημερομηνία	4 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας, αφαίρεση 2 ι. εικόνων από το τέμπλο, αγιογραφίας του Παντοκράτορα σε μουσαμά από την οροφή του Ναού, του Εσταυρωμένου από τον Σταυρό και ενός Ι. Ευαγγελίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	337.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Γεωργίου, Μελιταία Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 3 και 6 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 4 ι. εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	338.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Παλαιό Καρλόβασι Σάμου
Ημερομηνία	6 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	339.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Ι. Μονής Αγίας Ελεούσης, Κλεισούρα Μεσολογγίου, Αιτωλοακαρνανία

Ημερομηνία	6 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	340.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Αθανασίου, Μελιταία Φθιώτιδας
Ημερομηνία	7 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και κλοπή 4 ι. εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	341.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Καρλόβασι Σάμου
Ημερομηνία	9 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	342.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίων Αποστόλων, Αιτωλικό Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	9 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης παγκαριού με τη χρήση μεταλλικού εργαλείου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε και συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	343.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Γρηγορίου Ε΄, Πολιτεία Κηφισιάς, Αττική
Ημερομηνία	Μεταξύ 2 Οκτωβρίου και 11 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Σχηματίσθηκε δικογραφία για παράβαση του άρθρου 378 Π.Κ «Φθορά Ξένης Ιδιοκτησίας»

A/A	344. (Βλ. και περιστατικό 244)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου, Βαθύλακκος Κοζάνης
Ημερομηνία	12 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού. Η κλοπή έγινε αντιληπτή κατόπιν παρακολούθησης των αρχείων καταγραφής εικόνας του συστήματος εικονοληψίας από τον εφημέριο, ο οποίος αναγνώρισε τον δράστη
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	345.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αναλήψεως Κυρίου, Βριλήσσια, Αττική
Ημερομηνία	13 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά στην υδρορροή και αναγραφή συνθημάτων με σπρέι στην ορθομαρμάρωση
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

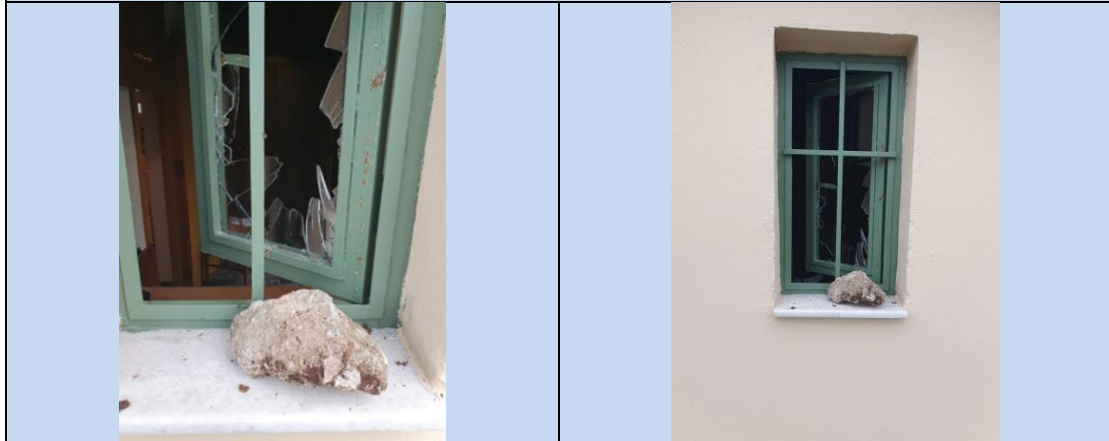
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	346.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίας Παρασκευής, Μακρολίβαδο Φθιώτιδας
Ημερομηνία	14 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση 2 εικόνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	347.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Άλιμος Αττικής
Ημερομηνία	14 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση υαλοπίνακα παραθύρου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	348.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Γαζίου, Ηράκλειο Κρήτης
Ημερομηνία	Μεταξύ 12 και 15 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση μαρμάρινων μερών (πλακών) σε 2 μνήματα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	349.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τριών Ιεραρχών, Πετράλωνα, Αττική
Ημερομηνία	17 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος μέσω θραύσης κλειδαριάς κεντρικής θύρας. Δεν αφαιρέθηκε κάτι από το εσωτερικό
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	350.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίων Θεοδώρων, Κορωπί Αττικής
Ημερομηνία	19/20 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες παραβίασαν κεντρική θύρα του Ναού, έκοψαν το πλαϊνό τμήμα του παγκαριού, το οποίο ήταν άδειο, και αποχώρησαν χωρίς να αφαιρέσουν κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	351.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Σκουληκάδο Ζακύνθου
Ημερομηνία	20 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες παραβίασαν με λαστό κεντρική θύρα του Ναού και αφαίρεσαν τάματα αξίας 5.000€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	352.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγούδας, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	20 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής χρημάτων από το παγκάρι. Ο δράστης έγινε αντιληπτός από τον προϊστάμενο και τον επίτροπο του Ναού μέσω κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Έγινε σύσταση

A/A	353. (βλ. και περιστατικό 355)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Άνω Πόλη Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	23 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Γκράφιτι με σπρέι στο εξωτερικό Παρεκκλήσιο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	354.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Φανουρίου, Νεάπολη Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	25 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης προσπάθησε να διαρρήξει το παγκάρι με διαρρηκτικά εργαλεία, πλην όμως δεν ολοκλήρωσε την πράξη του, καθώς συνελήφθη

Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	355. (Βλ. και περιστατικό 353)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Άνω Πόλη Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	30 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Μετά την επιδιόρθωση-βαφή, φθορά εκ νέου (γκράφιτι με σπρέι) στο Παρεκκλήσιο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	356.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Ασωμάτου, Παραδείσι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	Δεκέμβριος 2020
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή περιβόλου και περιφράξης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	357.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία, Άνω Πόλη Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων με σπρέι μαύρου χρώματος σε εξωτερικές τοιχοποιίες
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	358.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Ι. Ναού Παναγίας Δεξιάς, Καμάρα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Επανεπιχρισμένη πρόκληση φθορών (θραύση καντηλιού, κάψιμο-βεβήλωση της εικόνας της Παναγίας, θραύση μαρμάρινης επιφάνειας πάνω από το κυτίο και αφαίρεση χρημάτων)
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	359.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγούδας, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά της βόρειας εξωτερικής τοιχοποιίας με γκράφιτι. Καθαρισμός της τοιχοποιίας, κατόπιν αιτήματος στην αρμόδια Αρχαιολογική Υπηρεσία
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	360.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Γεωργίου, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	361.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Μάρκου, Βροντάδος Χίου
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κυτίου στο Προσκυνητάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμία

A/A	362.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Αικατερίνης, Κως, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση και καταστροφή της κεντρικής εισόδου, κλοπές και φθορές στον αύλειο χώρο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	363.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Πάντων, Παραδείσι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Φθορά θυρών εξαιτίας απόπειρας παραβίασης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	364.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίων Αναργύρων, Παραδείσι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμοί, φθορά θυρών του Ναού και παρακείμενου βοηθητικού χώρου εξαιτίας απόπειρας παραβίασή τους
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	365.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Γεωργίου Καρυδιάς, Κως, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μοτέρ αντλίας νερού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	366.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Θείας Αναλήψεως του Κυρίου, Ζηπάρι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Κατ' επανάληψη παραβίαση κεντρικής εισόδου και παγκαριού του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	367.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίας Κλαυδίας, Πύλι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμοί στην ψηφιδωτή εικόνα του μνημείου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	368. – 370. (τρία περιστατικά)
Τοποθεσία	Ι. Μονή Παναγίας Καστριανών, Παλαιό Πύλι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή. Καταστροφή και φθορά των μαρμάρων, καταστροφή των θυρών του Ι. Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	371.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου, Παλαιό Πύλι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Συχνή καταστροφή της θύρας του μνημείου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	372. - 374. (τρία περιστατικά)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ασωμάτου, Παλαιό Πύλι Κω, Δωδεκάνησα
Ημερομηνία	2020
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση των θυρών του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

Επιπλέον των ανωτέρω, σε γνώση της Υπηρεσίας περιήλθαν και τα ακόλουθα περιστατικά που έλαβαν χώρα εντός του 2020:

Ι. Μητρόπολη Μαντινείας και Κυνουρίας:

Θραύσεις υαλοπινάκων και αναγραφή διαφόρων συνθημάτων (graffiti) σε Ι. Ναούς της Ι. Μητροπόλεως.

Ι. Μητρόπολη Μυτιλήνης, Ερεσσού και Πλωμαρίου

Ο ιερέας του Ι. Ναού Αγίου Νικολάου Μόριας υπέβαλε έγκληση κατά άγνωστων δραστών, οι οποίοι κατά το χρονικό διάστημα από τον Νοέμβριο του 2019 έως τον Μάιο του 2020 με πρόδηλο ρατσιστικό κίνητρο προκάλεσαν φθορές σε Παρεκκλήσια που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή της Μόριας και υπό την διοικητική εποπτεία του ανωτέρω Ναού. Στις 18-06-2020 ασκήθηκε ποινική δίωξη από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Μυτιλήνης και στις 24-09-2020 τέθηκε στο αρχείο αγνώστων δραστών.

Ι. Μητρόπολη Κώου και Νισύρου:

Βεβηλώσεις αρχαιολογικών χώρων παλαιοχριστιανικών Βασιλικών στην πόλη και στα χωριά της Κω.

Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης:

Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου «Παναγίτσα» Ηρακλείου: καθ' όλο το έτος 2020 την περίοδο εκτός καραντίνας (με εξαίρεση τις βραδιές που βρέχει ή κάνει πολύ κρύο), άγνωστα νεαρά άτομα, Έλληνες και αλλοδαποί, τουλάχιστον 5 σε κάθε περίπτωση:

- 1) Ρυπαίνουν εσκεμμένα και σε υπερβολικό βαθμό αυλές, εισόδους, βεράντες και τοίχους.

2) Προξενούν θραύσεις τζαμιών, σημαντικές φθορές στα μάρμαρα των σκαλοπατιών, στις εξωτερικές κουπαστές, σχεδιάζουν γκράφιτι με ανεξίτηλα σπρέι σε πόρτες και τοίχους.

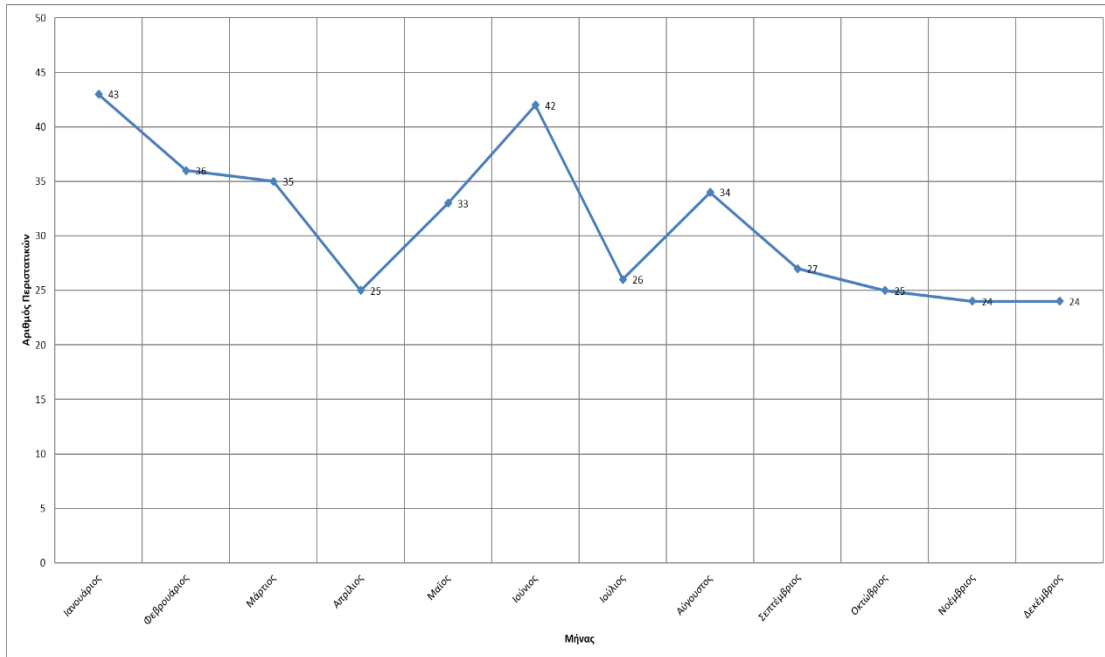
Από την Ι. Αρχιεπισκοπή πραγματοποιήθηκαν οι εξής ενέργειες:

- 1) Τηλεφωνική επικοινωνία με τις Αστυνομικές Αρχές, ώστε να γίνονται έλεγχοι και συστάσεις.
- 2) Κατά τα προηγούμενα έτη είχε ενημερωθεί η 4η Δημοτική Κοινότητα Ηρακλείου, το Δημοτικό Συμβούλιο Ηρακλείου και ο Αστυνομικός Διευθυντής, ο οποίος υποσχέθηκε τακτικότερη αστυνόμευση του χώρου, κυρίως κατά τις νυκτερινές ώρες, δεδομένου ότι στις βεράντες του Ναού προξενούνται οι προαναφερθείσες φθορές και γίνονται ηθικά επιλήψιμες πράξεις.
- 3) Παρουσίαση του θέματος σε τοπικό τηλεοπτικό σταθμό, με λήψεις από τον χώρο.

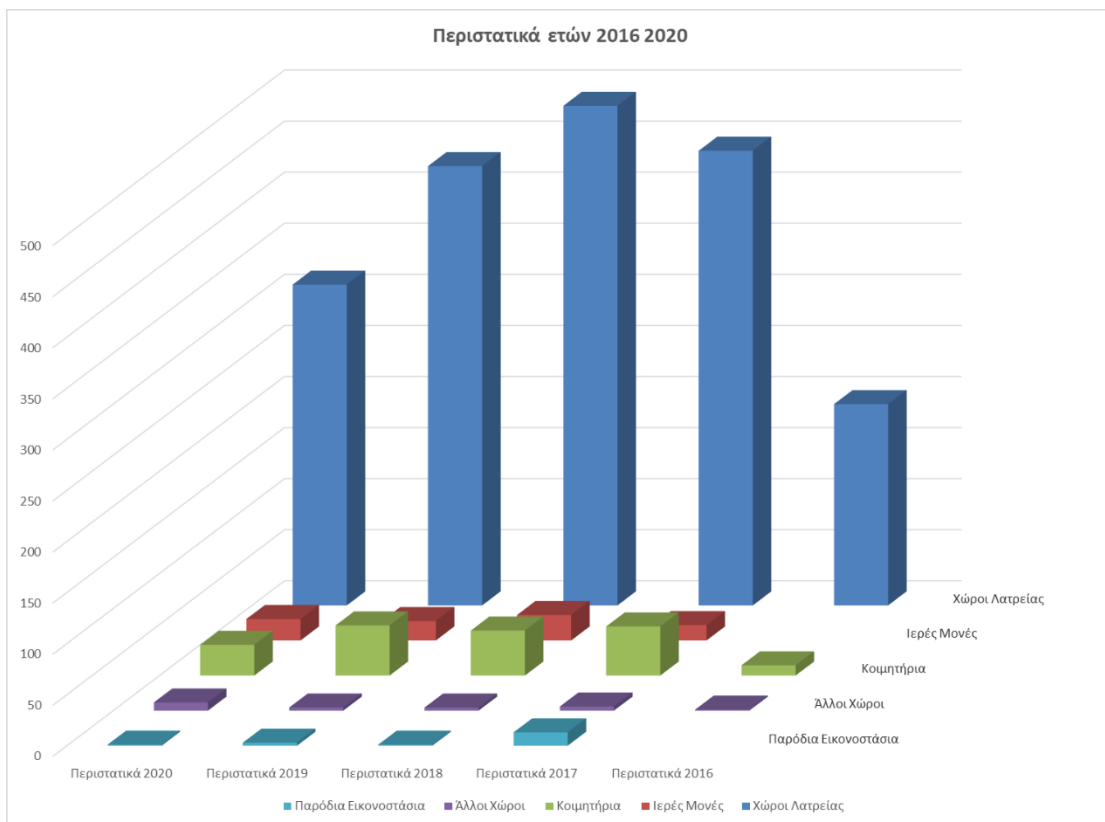
Καλλονή Τροιζηνίας (Περιφερειακή Ενότητα Νήσων)

Καθ'όλο το 2020 σημειώθηκαν κλοπές μικρών χρηματικών ποσών από αγνώστους σε Εξωκλήσια του Ι. εννοριακού Ναού Ζωοδόχου Πηγής.

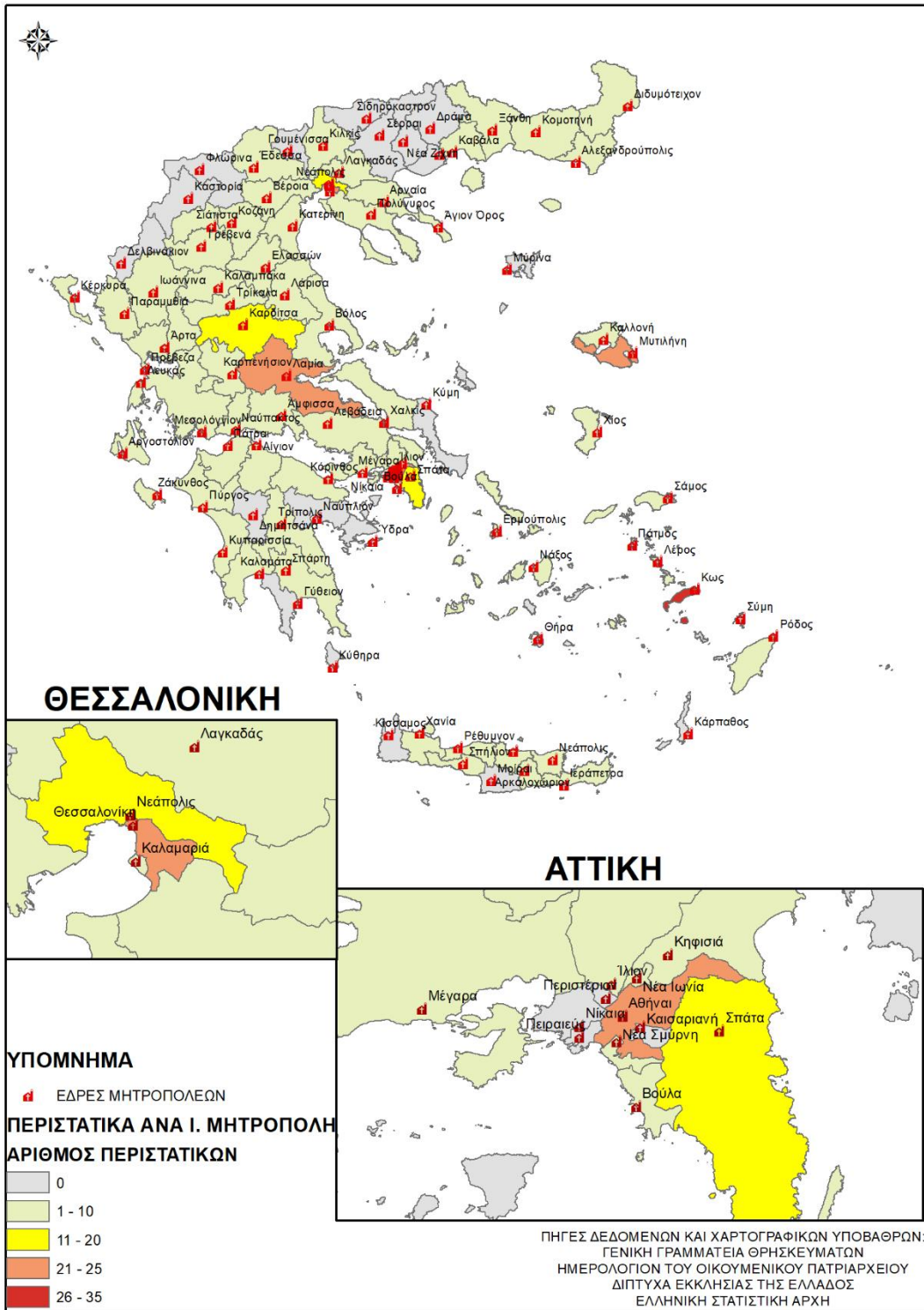
δ. Επίμετρο

Σχήμα 1: Περιστατικά έτους 2020 ανά μήνα

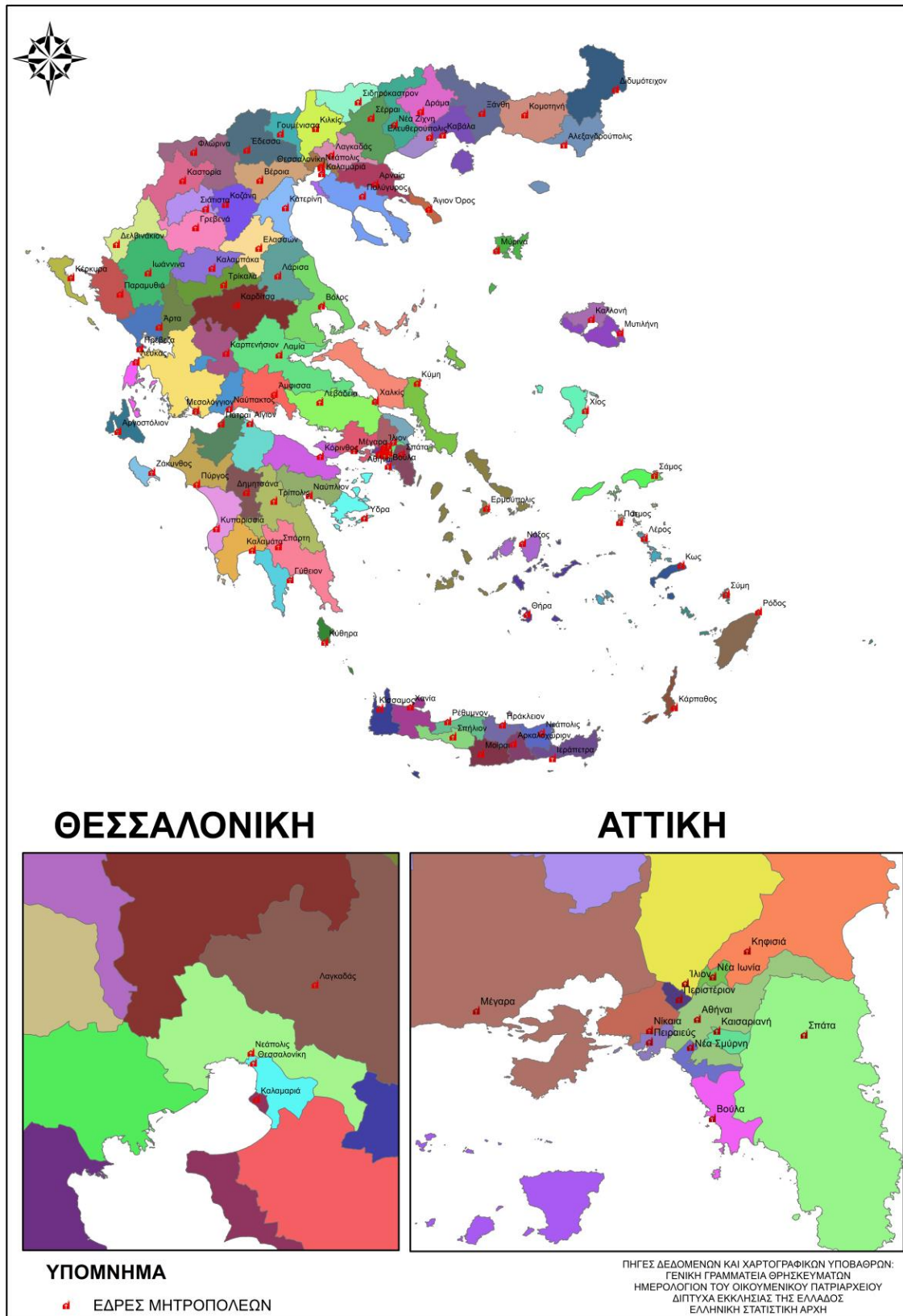

Σχήμα 2: Συγκριτική απεικόνιση περιστατικών ετών 2016-2020, ανά είδος χώρου

Σχήμα 3: Περιστατικά έτους 2020 ανά Ιερά Μητρόπολη

ii. Χάρτης των Ιερών Μητροπόλεων της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ελλάδα

iii. Αριθμητικά στοιχεία Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ελλάδα

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ [Ογδόντα δύο (82) Ι. Μητροπόλεις]		ΕΔΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΟΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ Ι.ΜΟΝΩΝ
1	Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών	Αθήναι	145	7
2	Αιτωλίας και Ακαρνανίας	Μεσολόγγιον	215	19
3	Αλεξανδρουπόλεως	Αλεξανδρούπολις	61	3
4	Αργολίδος	Ναύπλιον	78	7
5	Άρτης	Άρτα	97	4
6	Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας	Βέροια	110	8
7	Γλυφάδας, Ελληνικού, Βούλας, Βουλιαγμένης και Βάρης	Βούλα	20	1
8	Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως	Δημητσάνα	148	15
9	Γουμένισσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου	Γουμένισσα	48	2
10	Γρεβενών	Γρεβενά	97	1
11	Δημητριάδος και Αλμυρού	Βόλος	142	14
12	Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου	Διδυμότειχον	106	3
13	Δράμας	Δράμα	107	3
14	Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης	Δελβινάκιον	96	3
15	Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας	Έδεσσα	140	8
16	Ελασσώνος	Ελασσών	61	9
17	Ελευθερουπόλεως	Ελευθερούπολις	39	4
18	Ζακύνθου και Στροφάδων	Ζάκυνθος	61	4
19	Ζιχνών και Νευροκοπίου	Νέα Ζίχνη	69	5
20	Ηλείας και Ωλένης	Πύργος	220	4
21	Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων	Καρδίτσα	234	14
22	Θεσσαλονίκης	Θεσσαλονίκη	43	2
23	Θηβών και Λεβαδείας	Λεβάδεια	112	23
24	Θήρας, Αμοργού και Νήσων	Θήρα	33	3
25	Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου	Αρναία	52	3
26	Ίλίου, Αχαρνών και Πετρούπολεως	Ίλιον (προσωρ.)	47	3
27	Ιωαννίνων	Ιωάννινα	249	11
28	Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού	Καισαριανή	9	3
29	Καλαβρύτων και Αιγιαλείας	Αίγιον	162	14
30	Καρπενησίου	Καρπενήσιον	97	4
31	Καρυστίας και Σκύρου	Κύμη	95	5
32	Κασσανδρείας	Πολύγυρος	79	6
33	Καστορίας	Καστοριά	123	8
34	Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων	Κέρκυρα	183	17
35	Κεφαλληνίας	Αργοστόλιον	153	7

36	Κηφισίας, Αμαρουσίου, Ωρωπού και Μαραθώνος	Κηφισία	63	11
37	Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος	Κατερίνη	84	6
38	Κορίνθου, Σικιώνος, Ζεμενού, Ταρσού και Πολυφέγγους	Κόρινθος	164	17
39	Κυθήρων και Αντικυθήρων	Χώρα Κυθήρων	31	1
40	Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνης	Λαγκαδάς	61	6
41	Λαρίσης και Τυρνάβου	Λάρισα	119	6
42	Λευκάδος και Ιθάκης	Λευκάς	66	4
43	Λήμνου και Αγίου Ευστρατίου	Μύρινα Λήμνου	37	0
44	Μάνης	Γύθειο	114	5
45	Μαντινείας και Κυνουρίας	Τρίπολις	157	13
46	Μαρωνείας και Κομοτηνής	Κομοτηνή	71	4
47	Μεγάρων και Σαλαμίνας	Μέγαρα	32	15
48	Μεσογαίας και Λαυρεωτικής	Σπάτα	64	8
49	Μεσσηνίας	Καλαμάτα	224	9
50	Μηθύμνης	Καλλονή Λέσβου	37	3
51	Μονεμβασίας και Σπάρτης	Σπάρτη	142	7
52	Μυτιλήνης, Ερεσσοῦ και Πλωμαρίου	Μυτιλήνη	72	4
53	Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου	Ναύπακτος	94	2
54	Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως	Νεάπολις	54	3
55	Νέας Ιωνίας, Φιλαδελφείας, Ηρακλείου και Χαλκηδόνος	Ν. Ιωνία	22	2
56	Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς	Καλαμαριά	18	0
57	Νέας Σμύρνης	Ν. Σμύρνη	19	0
58	Νικαίας	Νίκαια	40	1
59	Νικοπόλεως και Πρεβέζης	Πρέβεζα	131	4
60	Ξάνθης και Περιθεωρίου	Ξάνθη	86	4
61	Παραμυθίας, Φιλιατών, Γηρομερίου και Πάργας	Παραμυθιά	150	3
62	Παροναξίας	Νάξος	44	4
63	Πατρών	Πάτραι	189	9
64	Πειραιώς	Πειραιεύς	30	1
65	Περιστερίου	Περιστέριο	18	1
66	Πολυανής και Κιλκισίου	Κιλκίς	120	3
67	Σάμου, Ικαρίας και Κορσέων	Σάμος	117	18
68	Σερβίων και Κοζάνης	Κοζάνη	96	5
69	Σερρών και Νιγρίτης	Σέρραι	118	5
70	Σιδηροκάστρου	Σιδηρόκαστρο	69	7
71	Σισανίου και Σιατίστης	Σιάτιστα	87	11
72	Σταγών και Μετεώρων	Καλαμπάκα	71	14
73	Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας και Μήλου	Ερμούπολις	129	13
74	Τρίκκης, Γαρδικίου και Πύλης	Τρίκαλα	128	5
75	Τριφυλίας και Ολυμπίας	Κυπαρισσία	159	6

76	Ύδρας, Σπετσών, Αιγίνης, Ερμιονίδος και Τροιζηνίας	Ύδρα	52	12
77	Φθιώτιδος	Λαμία	245	18
78	Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου	Καβάλα	95	4
79	Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας	Φλώρινα	119	7
80	Φωκίδος	Άμφισσα	110	6
81	Χαλκίδος	Χαλκίς	145	12
82	Χίου, Ψαρών και Οινουσσών	Χίος	109	16
ΣΥΝΟΛΟ			8.133	562
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ <i>[Εννέα (9) Ι. Μητροπόλεις]</i>			ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΟΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ Ι. ΜΟΝΩΝ
1	Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης	Ηράκλειον	127	9
2	Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου	Αρκαλοχώριον	91	4
3	Γορτύνης και Αρκαδίας	Μοίραι	108	6
4	Ιεραπύτνης και Σητείας	Ιεράπετρα	86	5
5	Κισάμου και Σελίνου	Κίσαμος	80	3
6	Κυδωνίας και Αποκορώνου	Χανιά	108	6
7	Λάμπης, Συβρίτου και Σφακίων	Σπήλιον Ρεθύμνης	78	6
8	Πέτρας και Χερρονήσου	Νεάπολις	80	11
9	Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου	Ρέθυμνον	101	10
ΣΥΝΟΛΟ			859	60
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ <i>[Πέντε (5) Ι. Μητροπόλεις & μία (1) Πατριαρχική Εξαρχία]</i>			ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΟΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ Ι. ΜΟΝΩΝ
1	Καρπάθου και Κάσου	Απέρειον Καρπάθου	20	4
2	Κώου και Νισύρου	Κως	24	7
3	Λέρου, Καλύμνου και Αστυπалаίας	Λέρος	36	7
4	Ρόδου	Ρόδος	64	9
5	Σύμης, Τήλου, Χάλκης και Καστελλορίζου	Σύμη	18	5
6	Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου	Πάτμος	10	4
ΣΥΝΟΛΟ			172	36
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ <i>[Ενενήντα έξι (96) Ι. Μητροπόλεις & μία (1) Πατριαρχική Εξαρχία]</i>			9.164	658
			Γενικό Σύνολο Ενοριακών και Μοναστηριακών Ι. Ναών: 9.822	

iv. Ιστορικοί θρησκευτικοί χώροι της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Στην Ελλάδα διασώζεται πλήθος χριστιανικών ναών της βυζαντινής περιόδου (330-1453), οι οποίοι χρονολογούνται από την παλαιοχριστιανική εποχή (4ος-7ος αι.), όπως η Αχειροποίητος και η Μονή Λατόμου στην πόλη της Θεσσαλονίκης, την προ-βυζαντινή (μέσα 7ου αι. έως μέσα 9ου αι.), τη μέση βυζαντινή (μέσα 9ου αι. έως την Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους σταυροφόρους το 1204) και την ύστερο-βυζαντινή (1204 έως την Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς το 1453). Η περίοδος που ακολούθησε, η μετά-βυζαντινή από το 1453 έως το 1830 έχει επίσης να επιδείξει ορισμένα αξιόλογα μνημεία πολιτισμού και κατ' επέκταση χριστιανικών ναών στην Κρήτη (πριν την Οθωμανική κατάκτηση) και στα νησιά του Ιονίου (τα οποία δεν κατακτήθηκαν ποτέ από τους Οθωμανούς).

Αξιόλογο μέρος των ναών αυτών, καταγράφηκε και παρουσιάζεται από το αρμόδιο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού στον διαδικτυακό κόμβο "[Οδυσσέας](#)" όπου εμπεριέχονται στοιχεία για τριακόσιους πενήντα (350) [χριστιανικούς χώρους λατρείας](#), οι οποίοι αποτελούν πολιτιστικά μνημεία. Επίσης, έχουν ανακηρυχθεί ως Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς, και ως τέτοια προστατεύονται, σύμφωνα με τη συνθήκη που υπογράφηκε μεταξύ της Ελλάδος και της UNESCO το 1981, το Άγιο Όρος, τα Μετέωρα, τα Παλαιοχριστιανικά και Βυζαντινά Μνημεία της Θεσσαλονίκης, η Ιερά Μονή Δαφνίου, η Ιερά Μονή του Αγίου Λουκά, η Ιερά Νέα Μονή Χίου, καθώς και η Ιερά Μονή του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στην Πάτμο.

Δυστυχώς, σημαντικό μέρος των βυζαντινών χριστιανικών ναών και μοναστηριών της Αθήνας καταστράφηκε και λεηλατήθηκε, ιδιαίτερα, κατά την περίοδο της Αντιβασιλείας (1833-1835) και εν συνεχεία της βασιλείας του Όθωνα. Έτσι, μετά τη δημοσίευση της «Διακηρύξεως περί της ανεξαρτησίας της Ελληνικής Εκκλησίας» (β.δ. της 23-7/1-8 1833) με σειρά διαταγμάτων διαλύθηκαν όσα μοναστήρια (σχεδόν 400) δεν είχαν περισσότερους από έξι μοναχούς²² και δημεύθηκε η περιουσία τους. Με το β.δ. της 27-5/9-6-1836 (Α' 22) ορίζεται ότι η κινητή και ακίνητη περιουσία των διαλυμένων Ιερών Μονών, θα εκποιηθεί προς ανέγερση πανεπιστημίου, ενώ οι ερειπωμένοι ενοριακοί ναοί (και οι ιδιωτικοί) συμπεριλαμβανομένου του οικοπέδου στο οποίο βρίσκονταν, αποδίδονται στους Δήμους, προκειμένου να εκποιηθούν μέσω πλειστηριασμού και τα χρήματα να χρησιμεύσουν για έργα ευποιίας. Η πολιτική αυτή, η οποία έως ένα βαθμό συνδυάστηκε με τη μεταφορά της πρωτεύουσας του Κράτους από το Ναύπλιο στην Αθήνα (β.δ. της 18-30/9/1834, Α' 36) και την προσπάθεια ανοικοδόμησής της, είχε καταστρεπτικές συνέπειες για τη διατήρηση των βυζαντινών ναών των Αθηνών, η πλειονότητα των οποίων κατεδαφίστηκε, προκειμένου αφενός να εκποιηθούν τα αντίστοιχα οικοπέδα και αφετέρου να εξυπηρετηθεί ο πολεοδομικός σχεδιασμός της πόλης.

Η Εκκλησία της Ελλάδος ουδέποτε αποζημιώθηκε για την καταστροφή και τη δήμευση των Ιερών Ναών, των Ιερών Μονών και των περιουσιών τους.

v. [Διαδικτυακό σεμινάριο διαθρησκειακού διαλόγου Ορθοδοξίας – Ισλάμ με θέμα: «Θρησκεία και Υγεία» \(με εξειδίκευση τα ζητήματα που προέκυψαν από την πανδημία του κορωνοϊού\) 7 Σεπτεμβρίου 2020](#)

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου:

«*Διαδικτυακό σεμινάριο πραγματοποιήθηκε, στις 7 Σεπτεμβρίου 2020, στο πλαίσιο του διαθρησκειακού διαλόγου ανάμεσα στον Ορθόδοξο Χριστιανισμό και το Ισλάμ, με*

---

²²Βλ. Σπ. Τρωιάνου έ.α., §2.1.4.

πρωτοβουλία του Μορφωτικού Τμήματος της Πρεσβείας της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, και την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου. Το σεμινάριο, που είχε τον χαρακτήρα προ-συνεδριακής συνάντησης ενός προγραμματισμένου διαθρησκευτικού συνεδρίου στην Τεχεράνη, το οποίο και αδυνατεί να λάβει χώρα, λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού, προλόγισε ο Μορφωτικός Σύμβουλος της Ιρανικής Πρεσβείας στην Αθήνα, Δρ. Μαχτί Κομί.

Στη συνέχεια, απηύθυνε χαιρετισμό ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ιγνάτιος, τονίζοντας την ουσιαστική ανάγκη ενός βαθύτερου οικουμενικού διάλογου, μεταξύ των διαφόρων θρησκευτικών κοινοτήτων για την υπέρβαση του φανατισμού και της μισαλλοδοξίας, ιδιαίτερα στις δυσχερείς συνθήκες μιας πανδημίας.

Ο Πρόεδρος του Κέντρου Διαθρησκευτικού Διαλόγου και Πολιτισμού της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν, Αγιατολάχ Τασχιρί, έχοντας και τον ρόλο του συντονιστή της συζήτησης, παρουσίασε τις θέσεις του για τις οργανωμένες προσπάθειες της Ιρανικής Πολιτείας στην αντιμετώπιση της πανδημίας.

Ακολούθησε εισήγηση του Αναπληρωτή Διευθυντή της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου και Διδάσκοντα του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, κ. Νικολάου Ασπρούλη, με τίτλο, «Η Ορθόδοξη Εκκλησία και η πρόκληση του νέου κορωνοϊού COVID-19», στην οποία τονίστηκε η ανάγκη της Ορθόδοξης Εκκλησίας και θεολογίας να αναζητήσουν τα αναγκαία κριτήρια ερμηνευτικής προσπέλασης της πλούσιας παράδοσης για την ανάδειξη συγκεκριμένων προτάσεων στην προσπάθεια αντιμετώπισης του COVID-19.

Ο Συντονιστής του Δικτύου του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την Ποιμαντική Διακονία στον Χώρο της Υγείας, π. Σταύρος Κοφινάς, στην εισήγησή του, που έφερε τίτλο «Συμπεριλαμβάνοντας μια "ξεχασμένη διάσταση" της Υγείας στην θεραπεία: η Ορθόδοξη αντίληψη περί πνευματικότητας που αναζωογονεί», υπογράμμισε τη διάσταση της πνευματικότητας στην ανθρώπινη θρησκευτική συνείδηση, στοιχείο που ολοκληρώνει τον άνθρωπο ως υπαρξιακή οντότητα, προπάντων σε καιρούς χαλεπούς.

Ο καθηγητής Φιλοσοφίας της Θρησκείας και Ηθικής του πανεπιστημίου του Κομ (Ιράν), Σεγιέντ Χασάν Εσλαμί Αρντακανί, με την εισήγησή του, «Υγεία και Ενσωμάτωση, μια ισλαμική προσέγγιση», παρουσίασε τις θεμελιώδεις αρχές του Ισλάμ, όσον αφορά τη διατροφή και έκανε λόγο για τη βαθιά σχέση θρησκείας και υγείας.

Τέλος, ο καθηγητής Ιατρικής του πανεπιστημίου της Τεχεράνης, Δρ. Νίκναμ εξέθεσε αναλυτικά τις θέσεις του για την αμοιβαία σχέση θρησκείας και επιστήμης, στην εισήγησή του, «Θρησκεία και Επιστήμη συμπορεύονται χέρι με χέρι στην αντιμετώπιση του COVID-19».

Διαθρησκευτικές συναντήσεις, όπως αυτή, προωθούν τη συνεργασία των θρησκευτικών κοινοτήτων, μέσα από ένα πνεύμα συνεργασίας, αμοιβαίου σεβασμού και κατανόησης, ενάντια σε κάθε λογής θρησκευτική μισαλλοδοξία. Η πανδημία του COVID-19, άλλωστε, ανέδειξε την παγκόσμια κλίμακα του φαινομένου και επέβαλε την ανάγκη μιας καθολικής αλληλεγγύης. Το σεμινάριο του διαθρησκευτικού διαλόγου έθιξε θέματα επίκαιρα και έθεσε ερωτήματα και προβληματισμούς, αναδεικνύοντας την πνευματική διάσταση της θρησκευτικής συνείδησης του ανθρώπου».

Επίσης, τον Ιούλιο του 2020 η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου εξέδωσε έναν συλλογικό τόμο με τίτλο: «[Καιρός του ποιήσαι: Η Ορθοδοξία ενώπιον της πανδημίας του κορωνοϊού](#)».

Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση: «Τα 24 κείμενα του συλλογικού αυτού έργου πραγματεύονται τόσο τις θεολογικές παραμέτρους του όλου ζητήματος όσο και τα ποιμαντικά ζητήματα που προέκυψαν και στο μεγαλύτερο μέρος τους προέρχονται από το

ιστολόγιο *Public Orthodoxy* (Δημόσια Ορθοδοξία) που επιμελείται το Κέντρο Ορθόδοξων Χριστιανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Fordham στη Νέα Υόρκη.

Παρά την κάθε είδους εθνική περιχαράκωση και ύψωση τειχών, η πανδημία του κορωνοϊού έδειξε ότι τα σύνορα δεν είναι παρά ανθρώπινες επινοήσεις, που τελικά δεν μπορούν να μας προστατέψουν από έναν πραγματικό εχθρό που απειλεί την ίδια την ανθρώπινη ζωή. Η θρησκευτική πίστη, οι χριστιανικές Εκκλησίες, η Ορθόδοξη Εκκλησία ειδικότερα, τι ρόλο έπαιζαν ή μπορούν άραγε να παίξουν απέναντι σε αυτή την δυσοίωνα πραγματικότητα; Το βιβλίο παραδίδει όχι μόνο μια σειρά από νηφάλιες προσεγγίσεις της έκρυθμης κατάστασης που δημιουργήθηκε, και που εκφράστηκαν ακριβώς στην κορύφωση της πανδημικής κρίσης, αλλά και ένα είδος πρώτου απολογισμού σχετικά με τα γεγονότα και τις στάσεις που υιοθετήθηκαν. Η κρίση του κορωνοϊού, με τις προκλήσεις που έθεσε σε όλα τα επίπεδα, ανέδειξε τελικά θεολογικά και ποιμαντικά προβλήματα πολλών κατά τύπους Ορθόδοξων Εκκλησιών, αλλά πρωτίστως έκανε φανερή την ανάγκη αναζήτησης ερμηνευτικών κριτηρίων, με βάση τα οποία η θεολογία θα μπορέσει να αξιολογήσει, να αποτιμήσει και να ερμηνεύσει την παρούσα συνθήκη».

vi. Ο Εθνοϊερομάρτυρας Άγιος Χρυσόστομος, Μητροπολίτης Σμύρνης (βλ. περιστατικό 38)

Στις 30 Ιανουαρίου 2020 βανδαλίσθηκε η προτομή του Εθνοϊερομάρτυρα Αγίου Χρυσόστομου Σμύρνης, η οποία βρίσκεται στον προαύλειο χώρο του Ι. Ναού Αγίου Θεράποντα Μυτιλήνης στη Λέσβο. Συγκεκριμένα, άγνωστοι ανέγραψαν με κόκκινο χρώμα τη φράση: «ΟΥΤΕ ΤΖΙΧΑΝΤ, ΟΥΤΕ ΤΑΛΙΜΠΑΝ, ΣΤΟ ΔΙΑΟΛΟ ΝΑ ΠΑΝΕ ΚΑΙ ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΤΑΛΙΜΠΑΝ», καθώς και το σύμβολο της αναρχίας. Δυστυχώς δεν πρόκειται για μεμονωμένο περιστατικό καθότι, σύμφωνα με την Ι. Μητρόπολη Μυτιλήνης, συχνά βεβηλώνονται οι προτομές ή σχίζονται οι σημαίες στον αύλειο χώρο του Ναού, συνήθως μετά από διαμαρτυρίες ομάδων αναρχικών.

Προκειμένου ωστόσο να γίνει κατανοητό το μέγεθος της βεβήλωσης και της προσβολής προς τον μικρασιατικό και τον ποντιακό ελληνισμό, ο οποίος υπέστη γενοκτονία κατά την περίοδο 1914—1923, παραθέτονται στη συνέχεια ορισμένα βιογραφικά στοιχεία καθώς και η περιγραφή του μαρτυρικού τέλους του Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομου.

Ο Χρυσόστομος (Καλαφάτης) γεννήθηκε στην Τριγλία Προποντίδας το 1867 και σπούδασε στη Θεολογική Σχολή Χάλκης. Από το 1902 έως το 1910 διετέλεσε Μητροπολίτης Δράμας. Αγωνίστηκε για την ενδυνάμωση του εθνικού φρονήματος των Ελλήνων και την αντιμετώπιση των επιθέσεων εναντίον του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην περιοχή, γεγονός που ενόχλησε την Υψηλή Πύλη, η οποία πέτυχε την ανάκλησή του δύο φορές από την εν λόγω Μητρόπολη, μέχρι τη μετάθεσή του στη Μητρόπολη Σμύρνης (11-3-1910).

Ως Μητροπολίτης Σμύρνης συνέχισε την προσπάθειά του για τη διαφύλαξη του Γένους, γεγονός που θορύβησε τις τουρκικές αρχές, οι οποίες κατάφεραν να τον απομακρύνουν και από αυτή τη Μητρόπολη από το 1914 μέχρι το 1918.

Κατά την περίοδο της ελληνικής διοίκησης της Σμύρνης (1919-1922) λειτουργούσε ως ο αναμφισβήτητος εθνάρχης του μικρασιατικού ελληνισμού και ως ο εμπνευσμένος ηγέτης της «Μικρασιατικής Άμυνας» για τη δημιουργία αυτόνομου κράτους σε περίπτωση αποχώρησης του ελληνικού στρατού. Μετά την κατάρρευση του μικρασιατικού μετώπου (Αύγουστος 1922) και την εισβολή των Τούρκων στη Σμύρνη, αρνήθηκε να εγκαταλείψει το ποιμνιό του, παρά την πίεση των προξένων της Αγγλίας και της Γαλλίας. Στις επίμονες εκκλήσεις για αποχώρηση προκειμένου να σωθεί απαντούσε: «*Παράδοσις του ελληνικού κλήρου, αλλά και καθήκον του καλού ποιμένος, είναι να παραμείνει με το ποιμνιόν του*».

Το Σάββατο 27 Αυγούστου 1922 ο Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος τέλεσε την τελευταία του Θεία Λειτουργία στον κατάμεστο Μητροπολιτικό Ι. Ναό της Αγίας Φωτεινής, ενώ το απόγευμα της ίδιας ημέρας συνελήφθη και οδηγήθηκε στον Τούρκο Φρούραρχο της πόλης Νουρεντίν πασά. Ο τελευταίος αφού τον ράπισε τον παρέδωσε στον εξαγριωμένο τουρκικό όχλο έξω από το Διοικητήριο, ο οποίος τον έσυρε στους δρόμους της Σμύρνης τη νύκτα του Σαββάτου προς Κυριακή κατακρεουργώντας τον.

Παραθέτουμε, σχετικά, τη συγκλονιστική περιγραφή του μαρτυρίου και της θανατώσεως του Χρυσόστομου, μέσα από τη μαρτυρία του ακαδημαϊκού Γεωργίου Μυλωνά σε ομιλία του στην Ακαδημία Αθηνών, στις 14-12-1982, για τα 60 χρόνια από τη Μικρασιατική καταστροφή:

«Θα μου επιτρέψετε να τελειώσω την ομιλία μου με μία προσωπική μαρτυρία, που για πρώτη φορά εξομολογούμαι. Κατά τις τελευταίες ημέρες του Σεπτεμβρίου 1922 μια ομάδα φοιτητών του International College της Σμύρνης και εγώ βρεθήκαμε φυλακισμένοι σε απαίσιο υπόγειο, σ' ένα από τα μπουντρούμια του Διοικητηρίου της Σμύρνης. Σ' αυτό ήταν ασφυκτικά στριμωγμένοι Έλληνες Χριστιανοί αιχμάλωτοι, μάλλον άνθρωποι προωρισμένοι για θάνατο. Τις βραδυνές ώρες φύλακες μ' επικεφαλής Τουρκοκρήτα παρελάμβανον θύματα που ετυφεκίζοντο. Στις 5 το απόγευμα της τελευταίας ημέρας του θλιβερού Σεπτεμβρίου, ο Τουρκοκρής εκείνος με διέταξε να τον ακολουθήσω στην αυλή. Είσαι δάσκαλος, με ρωτά. "Αυτήν την τιμή είχα" του απαντώ. "Και οι άλλοι που ήσαν μαζί σου είναι φοιτητές;" - "Ναί", του λέγω. "Γρήγορα μάζεψέ τους και φέρε τους εδώ". - "Ελάτε μαζί μου έξω", λέγω στους συντρόφους μου. "Φαίνεται ότι ήρθε η ώρα μας. Εμπρός με θάρρος". Ποια ήταν η έκπληξή μας όταν ακούσαμε τον Τουρκο-Κρητικό να λέει: "Δεν θα σας σκοτώσω, θα σας σώσω. Απόψε θα θανατωθούν όλοι όσοι είναι στο μπουντρούμι, γιατί έφεραν και άλλους που δεν έχουμε χώρο να τους στοιβάξουμε. Θα σας σώσω σήμερα, γιατί ελπίζω αυτό να με βοηθήσει νά λησμονήσω μια τρομερή σκηνή που αντίκρυσαν τα μάτια μου, σκηνή στην οποία έλαβα μέρος". Και συνέχισε "Παρακολούθησα το χάλασμα του Δεσπότη σας. Ήμουν μ' εκείνους που τον τύφλωσαν, που του 'βγάζαν τα μάτια και αιμόφυρτο, τον έσυραν από τα γένηια και τα μαλλιά στα σοκάκια του Τουρκομαχαλά, τον ξυλοκοπούσαν, τον έβριζαν και τον πετσόκοβαν. Βαθειά εντύπωση μου έκανε και αξέχαστος παραμένει η στάση του. Στα μαρτύρια που τον υπέβαλαν δεν απήντα με φωνές, με παρακλήσεις, με κατάρες.

Το πρόσωπό του το κατάχλωμο, το σκεπασμένο με το αίμα των ματιών του, το πρόσωπό του είχε εστραμμένο προς τον Ουρανό και διαρκώς κάτι ψιθύριζε που δεν ηκούετο πέρα από την περιοχή του. Ξέρεις εσύ, δάσκαλε, τι έλεγε;" - "Ναι ξέρω" του απήντησα. "Έλεγε: Πάτερ Άγιε, άφες αυτοίς, ου γάρ οίδασι τί ποιούσι". - "Δεν σε καταλαβαίνω, δάσκαλε, μα δεν πειράζει. Από καιρού σε καιρό, όταν μπορούσε, ύψωνε κάπως το δεξί του χέρι και ευλογούσε τους διώκτες του. Κάποιος πατριώτης μου αναγνωρίζει την χειρονομία της ευλογίας, μανιάζει, μανιάζει και με το τρομερό μαχαίρι του κόβει και τα δυο χέρια του Δεσπότη. Εκείνος σωριάστηκε στη ματωμένη γη με στεναγμό που φαινόταν ότι ήταν μάλλον στεναγμός ανακουφίσεως παρά πόνου. Τόσο τον λυπήθηκα τότε που με δύο σφαίρες στο κεφάλι τον αποτελείωσα. Αυτή είναι η ιστορία μου. Τώρα που σας την είπα ελπίζω πως θα ησυχάσω. Γι' αυτό σας χάρισα τη ζωή". "Και πού τον έθαψαν;" Ρώτησα με αγωνία. "Κανείς δεν ξέρει πού έβριζαν το κομματιασμένο του κορμί"».

Τον μαρτυρικό θάνατο του Ιεράρχη σχολίασε τόσο ο ελληνικός όσο και ο διεθνής τύπος της εποχής.

Ο εθνοϊερομάρτυρας Χρυσόστομος Σμύρνης κατετάγη στο αγιολόγιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας και η μνήμη του εορτάζεται την Κυριακή προ της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού (14 Σεπτεμβρίου), μαζί με τους εθνομάρτυρες Μητροπολίτες Αμβρόσιο Μοσχονησίων,

Γρηγόριο Κυδωνιών, Προκόπιο Ικονίου, Ευθύμιο Ζήλων και τους λοιπούς Κληρικούς και Λαϊκούς που θανατώθηκαν μαρτυρικά κατά τη Μικρασιατική Καταστροφή²³.

Μετά το τραγικό τέλος του εθνοϊερομάρτυρα Χρυσοστόμου η Μητρόπολη Σμύρνης παρέμεινε σε καθεστώς χηρείας επί 94 έτη, μέχρι την ενθρόνιση του νυν Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βαρθολομαίου (Σαμαρά), το 2016.

Το 2000 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης» η τρίτομη έκδοση «Το Αρχαίον του Εθνομάρτυρος Σμύρνης Χρυσοστόμου».

---

²³ Σύμφωνα με την αρ. 2556/5-7-1993 εγκύκλιο της Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

2. Καθολική Εκκλησία

α. Εισαγωγικά

Με το Γ' Πρωτόκολλο των «Προστατιδών Δυνάμεων» του Λονδίνου (3/2/1830) η Γαλλία παραιτήθηκε του δικαιώματος «προστασίας» των Καθολικών Χριστιανών που διατηρούσε έναντι του Σουλτάνου και ανέθεσε τη σχετική ευθύνη στον «μέλλοντα Ηγεμόνα της Ελλάδας». Το Πρωτόκολλο προέβλεπε ότι το νέο κράτος όφειλε να εγγυηθεί τη θρησκευτική ελευθερία των Καθολικών Χριστιανών και να αναγνωρίσει τις ιδιοκτησίες της Καθολικής Εκκλησίας στην Ελλάδα: «...νά έκτελῆται ἐλευθέρως καὶ δημοσίως εἰς τὴν νέαν πολιτείαν ἡ λατρεία τῆς δυτικῆς θρησκείας· αἱ κτήσεις τῆς νῆς ἵναι ἠσφαλισμέναι· νὰ διατηρηθῶσιν ἀνέπαφα τὰ καθήκοντα, δίκαια καὶ προνόμια τῶν ἀρχιερέων, τὰ ὁποῖα οὗτοι ἀπελάμβανον ἐπὶ τῆς προστασίας τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας...».

Η Ελληνική Γερουσία στο απαντητικό της **Υπόμνημα της 10/4/1830** αποδεχόταν τις σχετικές αναφορές του Γ' Πρωτοκόλλου, διότι ήταν σύμφωνες με τους ήδη υπάρχοντες νόμους του νέου Κράτους, αλλά έθετε ως προϋπόθεση να αποδεχθούν οι «Προστατίδες Δυνάμεις» ότι «...τοῦ Ανατολικοῦ Δόγματος ἡ θρησκεία θέλει εἶσθαι ἡ ἐπικρατοῦσα τῆς ἀνεξαρτήτου Ἑλλάδος». Οι ελληνικές θέσεις έγιναν πλήρως αποδεκτές όπως προκύπτει από την ερμηνευτική διάταξη του **άρθρου 2 του 33^{ου} Πρωτοκόλλου της Συνδιασκέψεως του Λονδίνου (1/7/1830)**: «Τὰ ὑπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου 1830 χορηγούμενα εἰς τοὺς Καθολικοὺς προνόμια οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὑποχρέωσιν ἐνδεχομένην νὰ στραφῆ πρὸς βλάβην τῆς ἐπικρατοῦσης Ἐκκλησίας».

Στα Επτάνησα, σύμφωνα με το «**Σύνταγμα τοῦ Ἠνωμένου Κράτους τῶν Ἰονίων Νήσων**» (1817), η Ορθόδοξη Ελληνική Εκκλησία αναγνωριζόταν ως «επικρατούσα», αλλά παρεχόταν «εξαιρετική προστασία» στην Καθολική Εκκλησία. Συγκεκριμένα το άρθρο 3 του Κεφαλαίου Πρώτου «Γενικός Οργανισμός» ανέφερε τα εξής: «Επικρατούσα Θρησκεία του Ιονίου Κράτους εστίν η της Ορθοδόξου Ελληνικής Εκκλησίας. Παν δε ἕτερον Χριστιανικόν Θρήσκευμα προστατεύεται, κατὰ τα εφ' ἐξῆς ρηθησόμενα» ("The established religion of these states is the orthodox Greek religion; but all other forms of the Christian religion shall be protected, as hereinafter stated"). Το άρθρο 3 του Κεφαλαίου Πέμπτου «Περί του Εκκλησιαστικού Συστήματος» ανέφερε τα εξής: «Η Καθολική Ρωμάνα Θρησκεία προστατεύεται εξαιρέτως, και παν ἄλλο εἶδος θρησκευύματος εστίν ανεκτόν» ("The roman catholic religion shall be specially protected, and all other forms of religion shall be tolerated").

Το **άρθρο 4 του νόμου Ν' του 1864** «Περί ἰσχύος τῆς μεταξύ Ἑλλάδος, Γαλλίας, Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ρωσσίας Συνθήκης περὶ ἐνώσεως τῶν Ἰονίων Νήσων μετὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος», (Α' 25) ὀρισε τα εξής σχετικά με τη θέση της Καθολικής Εκκλησίας στα Επτάνησα: «Ἡ μετὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐνωσις τῆς Ἠνωμένης Πολιτείας τῶν Ἰονίων Νήσων οὐδαμῶς ἀκυρώσει τὰς ὑπὸ τῆς ὑπαρχούσης νομοθεσίας τῶν Νήσων καθιερωμένας ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τῆς λατρείας καὶ τῆς ἀνεξιθρησκείας· ἐπομένως, τὰ καθιερωθέντα θρησκευτικά δικαιώματα καὶ προνόμια ὑπὸ τοῦ Α' καὶ τοῦ Ε' κεφαλαίου τοῦ Συνταγματικοῦ Χάρτου τῆς Ἠνωμένης Πολιτείας τῶν Ἰονίων Νήσων, καὶ ἰδίως ἡ ἀναγνώρισις τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὡς Ἐκκλησίας ἐπικρατοῦσης ἐν ταῖς Νήσοις, ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία τῆς λατρείας ἢ χορηγούμενη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κράτους τῆς Προστατίδος Δυνάμεως καὶ ἡ πλήρης ἀνεξιθρησκεία ἢ πρὸς τὰς ἄλλας χριστιανικὰς κοινότητας ὑποσχεθεῖσα, διατηρηθήσονται, καὶ μετὰ τὴν ἐνωσιν, ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ ἰσχύι. Ἡ εἰδικὴ προστασία, ἢ ἐγγυηθεῖσα πρὸς τὴν Καθολικὴν Ρωμαϊκὴν ἐκκλησίαν, ὡς καὶ τὰ πλεονεκτήματα ὧν αὕτη ἤδη ἀπολαύει, διατηρηθήσονται ἐπίσης· καὶ οἱ εἰς τὸ δόγμα τοῦτο ἀνήκοντες ὑπήκοοι θ' ἀπολαύωσιν ἐν ταῖς Ἰονίοις Νήσοις τῆς αὐτῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τῆς ἀναγνωρισθείσης, ὡς πρὸς αὐτούς, ἐν Ἑλλάδι, διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 22 Ἰανουαρίου (3

Φεβρουαρίου) 1830. 'Η άρχη τῆς ἀπολύτου ἀστυκῆς [sic] καὶ πολιτικῆς ἰσότητος μεταξύ τῶν ὑπηκόων τῶν διαφόρων δογμάτων, καθιερωμένη ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πρωτοκόλλου, θέλει ἐπίσης ἰσχύει ἐν ταῖς Ἰονίσις Νήσοις».

Μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα το 1946 ανέκυψε το ζήτημα της νομικής προσωπικότητας της Καθολικής Εκκλησίας και των καθιδρυμάτων της στην Ελλάδα, το οποίο λύθηκε με το **άρθρο 13 του νόμου 4301/2014**. Σύμφωνα με αυτό, η Καθολική Εκκλησία στην Ελλάδα αναγνωρίστηκε ως Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο (ΕΝΠ) Ιδιωτικού Δικαίου, ενώ οι θρησκευτικές κοινότητες (Επισκοπές, Ενορίες, Μονές) που είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες μαζί της αναγνωρίζονται ως Θρησκευτικά Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, και ανέρχονται σε διακόσια είκοσι επτά (227) συνολικά. Από αυτά ογδόντα δύο (82) είναι Ενορίες και σαράντα επτά (47) Ιερές Μονές (βλ. [Επίμετρο, πίνακας ii](#)).

Η Καθολική Εκκλησία στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα τρέχοντα στοιχεία, διαθέτει **διακόσιους τριάντα έναν (231) χώρους λατρείας**.

β. Περιστατικά

Για το έτος **2020** έχουν αναφερθεί **επτά (7) περιστατικά**, ως ακολούθως:

A/A	1. - 2. (δύο περιστατικά)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταστάσεως της Θεοτόκου, Μάννα Σύρου, Κυκλάδες
Ημερομηνία	Μεταξύ Ιουλίου και Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών στις κλειδαριές και στις κάσες των θυρών, θραύση υαλοπινάκων και θραύση των κυτίων του παγκαριού για εύρεση χρημάτων
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 αλλοδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	3. - 4. (δύο περιστατικά)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας του Καρμήλου στο Καθολικό Κοιμητήριο Ερμούπολεως, Σύρος, Κυκλάδες
Ημερομηνία	Μεταξύ Ιουλίου και Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών στις κλειδαριές και στις κάσες των θυρών, θραύση υαλοπινάκων και θραύση των κυτίων του παγκαριού για εύρεση χρημάτων
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 αλλοδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	5.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Άνω Σύρος, Κυκλάδες
Ημερομηνία	20 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία

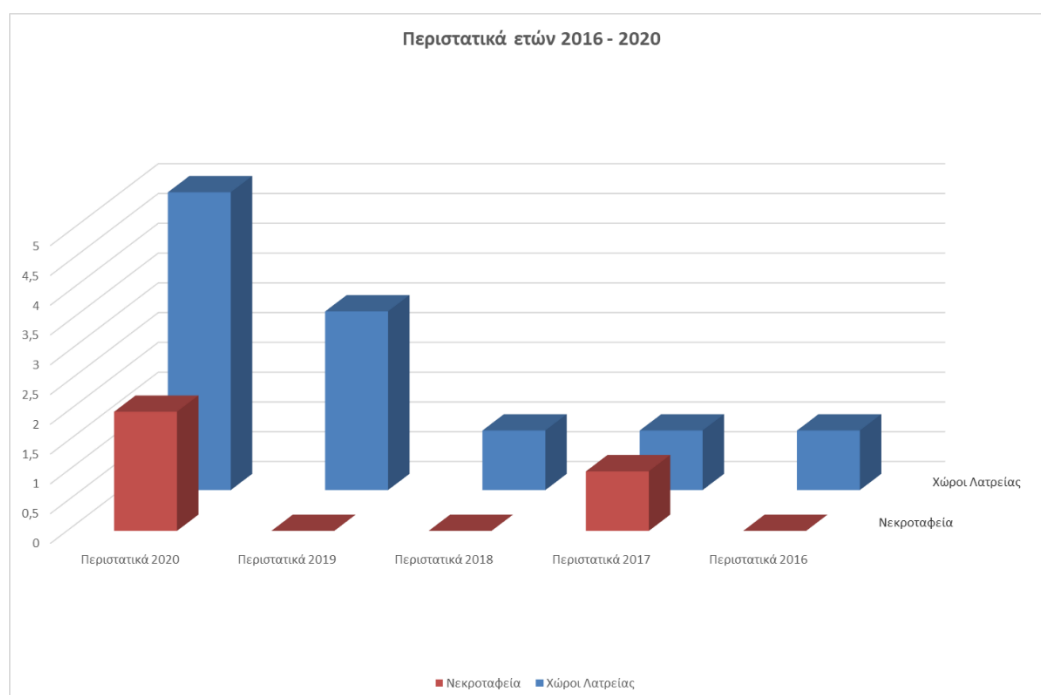
A/A	6.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου, Άνω Σύρος, Κυκλάδες
Ημερομηνία	20 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση παγκαριού και αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	7.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Σεβαστιανού, Άνω Σύρος, Κυκλάδες
Ημερομηνία	20 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Ύποπτος εθεάθη να βγαίνει από τον Ναό αλλά δεν προκάλεσε φθορές καθώς το παγκάρι ήταν ξεκλείδωτο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία

γ. Επίμετρο

ι. Στατιστική απεικόνιση

Σχήμα 4: Συγκριτική απεικόνιση περιστατικών 2016-2020, ανά είδος χώρου

ii. Αριθμός Ενοριών και Ιερών Μονών Καθολικής Εκκλησίας στην Ελλάδα

Αρχιεπισκοπή/Επισκοπή	Αριθμός Ενοριών σύμφωνα με Ν. 4301/2014	Αριθμός Ι. Μονών σύμφωνα με Ν. 4301/2014
Καθολική Αρχιεπισκοπή Νάξου, Τήνου, Άνδρου και Μυκόνου	28	4
Καθολική Αρχιεπισκοπή Κερκύρας, Ζακύνθου, Κεφαλληνίας	7	5
Αρχιεπισκοπή Καθολικών Αθηνών	17	18
Καθολική Αρχιεπισκοπή Ρόδου	3	3
Καθολική Επισκοπή Σύρου	15	4
Καθολική Επισκοπή Θήρας	1	1
Καθολική Επισκοπή Κρήτης	3	2
Καθολική Επισκοπή Χίου	1	0
Αποστολικό Βικαριάτο Θεσσαλονίκης	4	8
Ελληνική Καθολική Εξαρχία	2	2
Εξαρχία των εν Ελλάδι Αρμενίων Καθολικών	1	0
Σύνολο	82	47

iii. Εκκλησιαστικές Επαρχίες Καθολικής Εκκλησίας στην Ελλάδα

Πηγή: [ιστοσελίδα](#) της Καθολικής Εκκλησίας στην Ελλάδα και Γραφείο Τύπου Ιεράς Συνόδου Καθολικής Ιεραρχίας Ελλάδος.

Η Καθολική Αρχιεπισκοπή - Νάξου - Τήνου - Άνδρου – Μυκόνου Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο.

Είναι και Μητρόπολη παντός Αιγαίου

Με έδρα την Τήνο

Περιλαμβάνει τη Νάξο, Πάρο, Αντίπαρο, Αμοργό, Τήνο, Άνδρο, Μύκονο, Δήλο

Η Καθολική Αρχιεπισκοπή - Κερκύρας, Ζακύνθου – Κεφαλληνίας Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο.

Είναι και Μητρόπολη Ιονίων Νήσων

Με έδρα την Κέρκυρα

Περιλαμβάνει την Κέρκυρα, Παξούς, Αντίπαξους, Λευκάδα, Ιθάκη, Κεφαλονιά, Ζάκυνθο και την Ήπειρο.

Η Ιερά Αρχιεπισκοπή Καθολικών Αθηνών Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο

Με έδρα την Αθήνα

Περιλαμβάνει τις περιοχές της κεντρικής Ελλάδας, την Πελοπόννησο, τα νησιά του Αργοσαρωνικού, τα Κήθουρα και τα Αντικήθουρα.

Η Καθολική Αρχιεπισκοπή Ρόδου (Δωδεκανήσου) Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο

Με έδρα την Ρόδο

Περιλαμβάνει τα Δωδεκάνησα

Η Καθολική Επισκοπή Σύρου Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο

Με έδρα την Σύρο

Περιλαμβάνει τα νησιά των Κυκλάδων: Σύρο, Γυάρο, Μήλο, Κέα, Κύθνο, Κίμωλο, Σέριφο, Σίφνο.

Η Καθολική Επισκοπή Θήρας Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο

Με έδρα την Θήρα

Περιλαμβάνει τα νησιά: Θήρα, Θηρασιά, Ιο, Ανάφη, Φολέγανδρο και Σίκινο.

Η Καθολική Επισκοπή Κρήτης Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο

Με έδρα τα Χανιά Κρήτης

Περιλαμβάνει όλο το νησί της Κρήτης

Η Καθολική Επισκοπή Χίου (Λέσβου-Σάμου) Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο

Με έδρα την Χίο

Περιλαμβάνει την Σάμο, Μυτιλήνη, και τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου εκτός των Δωδεκανήσων

Αποστολικό Βικαριάτο Θεσσαλονίκης Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο

Με έδρα την Θεσσαλονίκη

Περιλαμβάνει: Μακεδονία, Θράκη, Θεσσαλία, τα νησιά των Β. Σποράδων, Θάσο, Λήμνο, Σαμοθράκη και τη Βοζδόβα.

Ελληνική Καθολική Εξαρχία Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο

Με έδρα την Αθήνα

Εξαρχία των εν Ελλάδι Αρμενίων Καθολικών Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο

Με έδρα την Αθήνα

3. Άλλες Χριστιανικές Θρησκευτικές Κοινότητες

Με την **παρ. 5 του άρθρου 13 του ν.4301/2014** αναγνωρίστηκαν τα ακόλουθα Εκκλησιαστικά ή Θρησκευτικά Νομικά Πρόσωπα (Ε.Ν.Π./Θ.Ν.Π.) Ιδιωτικού Δικαίου:

1. Η Αγγλικανική Εκκλησία, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στην Αθήνα.
2. Η Αιθιοπική Ορθόδοξη Εκκλησία, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στην Αθήνα.
3. Η Κοπτορθόδοξη Εκκλησία, ως εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στις Αχαρνές Αττικής, με δύο (2) θρησκευτικά νομικά πρόσωπα.
4. Η Εκκλησία των Ορθοδόξων Αρμενίων, ως εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στην Αθήνα, με εννέα (9) θρησκευτικά νομικά πρόσωπα.
5. Η Ευαγγελική Εκκλησία των Γερμανόγλωσσων, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στην Αθήνα.
6. Η Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία, ως εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο το οποίο εδρεύει στην Αθήνα, με οκτώ (8) θρησκευτικά νομικά πρόσωπα.
7. Η Ορθόδοξη Εκκλησία των Ασυριών, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο που εδρεύει στο Αιγάλεω Αττικής.
8. Η Αρμενική Ευαγγελική Εκκλησία της Ελλάδος, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στον Πειραιά.

Πέραν των ανωτέρω χριστιανικών κοινοτήτων στις οποίες αναγνωρίζεται *ex lege* νομική προσωπικότητα, κατόπιν της δημοσίευσης του ν.4301/2014 έχουν λάβει καθεστώς θρησκευτικού νομικού προσώπου (Θ.Ν.Π.), με την έκδοση σχετικής δικαστικής απόφασης, οι κάτωθι:

A/A	Επωνυμία	Αρ. Απόφασης
1	Ι. Μητρόπολις Αττικής & Βοιωτίας της Εκκλησίας Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών Ελλάδος, Θ.Ν.Π.	165/2015 Μονομελούς Πρωτοδικείου Θήβας
2	Ι. Μητρόπολις Πειραιώς & Σαλαμίνας της Εκκλησίας Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών Ελλάδος, Θ.Ν.Π.	2457/2015 Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς
3	Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία Πεντηκοστής Κηφισίας, Θ.Ν.Π.	2749/2015 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
4	Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία Πεντηκοστής Αθηνών, Θ.Ν.Π.	2842/2015 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
5	Μητρόπολη Ελλάδος της Αγίας Αρμενικής Ορθόδοξης Αποστολικής Εκκλησίας, Θ.Ν.Π.	1279/2016 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
6	Κοινωνία Ευαγγελικών Εκκλησιών, Θ.Ν.Π.	2908/2017 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
7	Ι. Μητρόπολις Θεσσαλονίκης της Εκκλησίας Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών Ελλάδος, Θ.Ν.Π.	8711/2017 Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσ/νίκης
8	Ι. Μητρόπολις Ωρωπού και Φυλής της Εκκλησίας Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών Ελλάδος, Θ.Ν.Π.	2569/2018 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
9	Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία Πεντηκοστής Νίκαιας, Θ.Ν.Π.	2699/2019 Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς
10	Ευαγγελική Εκκλησία Θεσσαλονίκης, Θ.Ν.Π.	3353/2019 Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσ/νίκης

11	Χριστιανική Χαρισματική Εκκλησία, Θ.Ν.Π.	738/2020 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
12	Ι. Μητρόπολις Πατρών Ημερολογίου Ταλαντίου και Λοκρίδος, Εξαρχία Στεράς Ελλάδας, Θ.Ν.Π.	113/2021 Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαμίας

Επίσης, υφίστανται και λειτουργούν θρησκευτικοί χώροι (ευκτήριοι οίκοι) διαφόρων άλλων χριστιανικών κοινοτήτων, οι οποίες λειτουργούν είτε με την προ του ν.4301/2014 διαθέσιμη νομική προσωπικότητα της αστικής εταιρίας ή του σωματείου, είτε και άνευ νομικής προσωπικότητας, καθόσον αυτή δεν απαιτείται για τη χορήγηση άδειας ευκτηρίου οίκου.

Σύμφωνα με τα τρέχοντα στοιχεία (**Οκτώβριος 2021**), οι υφιστάμενοι χώροι λατρείας των κοινοτήτων της παρούσας ενότητας ανέρχονται σε **εξακόσιους τριάντα τέσσερις (634)** και περιλαμβάνουν χώρους της **Αγγλικανικής Εκκλησίας (4)**, της **Αιγυπτιακής Κοπτορθόδοξης Εκκλησίας (4)**, της **Εκκλησίας των Ορθοδόξων Αρμενίων (9)**, της **Ευαγγελικής Εκκλησίας των εν Ελλάδι Γερμανόγλωσσων (3)**, της **Ευαγγελικής Εκκλησίας Ελλάδος (38)**, της **Κοινωνίας Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών Ελλάδος (48)**, της **Ευαγγελικής Εκκλησίας Θεσσαλονίκης (2)**, της **Κοινωνίας Ευαγγελικών Εκκλησιών (8)**, της **Χριστιανικής Ασσυριακής Εκκλησίας (1)**, της **Αρμενικής Ευαγγελικής Εκκλησίας (1)**, της **Ελευθέρας Αποστολικής Εκκλησίας Πεντηκοστής (91)**, της **Αποστολικής Εκκλησίας Πεντηκοστής (17)**, της **Εκκλησίας του Ιησού Χριστού των Αγίων των Τελευταίων Ημερών (Μορμόνων) (3)**, των **Αντβεντιστών (10)**, των **Χριστιανών Μαρτύρων του Ιεχωβά (103)**, των **Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών (Γ.Ο.Χ. – «Παλαιοημερολογιτών») (196)** και άλλων θρησκευτικών ομάδων με μικρότερο αριθμό πιστών.

Κατά το έτος **2020** υποβλήθηκαν δώδεκα (**12**) αιτήσεις άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ευκτηρίου οίκου ή ναού, **επτά (7)** έγιναν αποδεκτές και **πέντε (5)** εκκρεμούσαν στις 31.12.2020 λόγω ελλιπών δικαιολογητικών.

Σημειώνεται, επίσης, ότι το έτος 2020 ανακλήθηκε μία (1) άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ευκτηρίου οίκου (κατόπιν αίτησης του θρησκευτικού λειτουργού).

Τέλος, κατά το έτος 2020 εκδόθηκε μία (1) δικαστική απόφαση (αρ. 738/2020 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών περί αναγνώρισης της «Χριστιανικής Χαρισματικής Εκκλησίας» ως Θρησκευτικού Νομικού Προσώπου, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 3 του Ν.4301/2014.

Για το έτος **2020** αναφέρθηκαν τα εξής περιστατικά:

Γνήσιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί (Γ.Ο.Χ. – «Παλαιοημερολογίτες»)

A/A	1.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Θρακομακεδόνες Αττικής
Ημερομηνία	10/11 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες εισήλθαν στον Ναό και αφαίρεσαν 1 εικόνα 100 ετών του Αγίου Μηνά και το Ι. Ευαγγέλιο από την Αγία Τράπεζα. Επιπλέον, παραβίασαν ερμάριο και αφαίρεσαν το Άγιο Αντιμήνσιο και έναν Σταυρό
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	2.
Τοποθεσία	Ι. Ησυχαστήριο Αγίων Αποστόλων, Φίλυρο Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	13 Ιουλίου 2020

Σύντομη περιγραφή	Δράστες έθραυσαν υαλοπίνακα παραθύρου, εισήλθαν εντός του Ησυχαστηρίου και αφαίρεσαν από την αποθήκη 2 χορτοκοπτικά, 10 μπρούτζινα κρεμαστά εργαλεία εναπόθεσης καντηλιών, χρηματικό ποσό 30€ και διάφορα κλειδιά, ενώ προκάλεσαν φθορές στην κεντρική θύρα και στο παράθυρο της αποθήκης. Επίσης, έσπασαν την κλειδαριά μανδρότοιχου του Ι. Ναού Αγίων Αποστόλων, εισήλθαν εντός αυτού από παράθυρο και αφαίρεσαν 130€. Τέλος, έθραυσαν ένα παράθυρο του Ι. Ναού Μεταμορφώσεως του Σωτήρος και αφαίρεσαν διάφορα κλειδιά και ηλεκτρικά εργαλεία, ενώ προκάλεσαν φθορές στην κεντρική θύρα. Η συνολική αξία των ζημιών ανέρχεται σε 5.000€ περίπου.
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	3.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ευαγγελισμού Θεοτόκου, Χαλκίδα Ευβοίας
Ημερομηνία	10/11 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από παράθυρο πάνω από την κεντρική είσοδο, διερεύνηση όλων των χώρων και αφαίρεση από το Ιερό 2 χρυσών σταυρών, 1 χρυσού μυροδοχείου και 1 ασημένιας πλάκας - βάσης με ενσωματωμένα δώδεκα λείψανα Αγίων. Ανεπιτυχής απόπειρα παραβίασης του παγκαριού, αφαίρεση κυτίου φιλοπτώχου ταμείου με άγνωστο χρηματικό ποσό
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	4.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Ζωοδόχου Πηγής, Άνω Συχαινά Πατρών, Αχαΐα
Ημερομηνία	15 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες αναρριχήθηκαν την περίφραξη της Μονής, εισήλθαν στον προαύλιο χώρο, χρησιμοποίησαν γεωργικό εργαλείο που υπήρχε στον χώρο από εργασίες που πραγματοποιούνταν, έσπασαν με αυτό την μεταλλική πόρτα που οδηγεί στο Ιερό του Ναού, έβγαλαν από το τέμπλο την εικόνα της Παναγίας και αφαίρεσαν από αυτήν τάματα, συνολικής αξίας 5.000€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

Β. Ιουδαϊσμός

1. Εισαγωγικά

Μια σύντομη και περιεκτική αναφορά στην ιστορική διαδρομή των Ελλήνων Εβραίων βρίσκεται στο άρθρο «[The Jewish Community in Greece, the oldest community in Europe](#)» («Η εβραϊκή κοινότητα στην Ελλάδα, η αρχαιότερη κοινότητα στην Ευρώπη») του Β. Ελιέζερ²⁴:

«Ο πρώτος Έλληνας Εβραίος είναι γνωστός με το όνομα «Μόσχος, γιός του Μοσχίωνα του Εβραίου», ένας σκλάβος που απεικονίζεται σε μια επιγραφή που χρονολογείται από το 300 – 250 π.Χ. και η οποία βρέθηκε στον Ωρωπό, μια μικρή παραθαλάσσια πόλη σε απόσταση 40 χιλιομέτρων από την Αθήνα.

Εκτιμάται ότι ως αποτέλεσμα της συχνής μετακίνησης Εβραίων μέσω της Ελλάδας, δημιουργήθηκε μια Εβραϊκή Κοινότητα. Η Κοινότητα αυτή, θεωρείται ότι μεγάλωσε περισσότερο μετά την εξέγερση των Χεσμοναίων (142 π.Χ.), όταν πολλοί Εβραίοι πουλήθηκαν ως σκλάβοι στην Ελλάδα. Κατά τα πρώτα χρόνια της Χριστιανικής περιόδου, το γεγονός ότι ο Απόστολος Παύλος επισκέφθηκε τις ιερές συναγωγές στην Αθήνα, στην Κόρινθο, στη Βέροια και στην Καβάλα αποτελεί απόδειξη της ύπαρξης Εβραϊκών Κοινοτήτων στη χώρα. Αυτοί οι Έλληνες Εβραίοι ήταν γνωστοί ως «Ρωμανιώτες». Ανέπτυξαν τα δικά τους έθιμα και τη δική τους γλώσσα (Εβραιο-Ελληνικά). Αυτή η μοναδική παράδοση διασώζεται μέχρι τις μέρες μας.

Από το τέλος του 14^{ου} αιώνα, Εβραίοι πρόσφυγες μετανάστευσαν από την Ισπανία και την Πορτογαλία προς την Ελληνική ενδοχώρα και σε κάποια νησιά. Κυρίως στη Θεσσαλονίκη, οι Εβραίοι γνωστοί ως «Σεφαραντίμ» εισήγαγαν τη δική τους γλώσσα «Λαντίνο» (Εβραιο-Ισπανικά), και τα δικά τους έθιμα. Από τον 16^ο έως τον 18^ο αιώνα στη Θεσσαλονίκη υπήρχε μία από τις μεγαλύτερες Εβραϊκές Κοινότητες στον κόσμο με μια μοναδική Ραββινική παράδοση».

Πρωταγωνιστικό ρόλο στην διάσωση και ανάδειξη «2.300 χρόνων εβραϊκής ζωής στην Ελλάδα» κρατά το [Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος](#) (ΕΜΕ).

Το 2018 εκδόθηκε το μνημειώδες έργο «Corpus Inscriptionum Judaicarum Graeciae» («Σύνταγμα Ιουδαϊκών και Εβραϊκών Επιγραφών από την Ηπειρωτική και Νησιωτική Ελλάδα τέλη 4^{ου} αι. π.Χ. έως 15^ο αι. μ.Χ.») του ΕΜΕ στην Ελληνική και την αγγλική γλώσσα. Το έργο αυτό είναι καρπός μιας μακρόχρονης ερευνητικής προσπάθειας και στενής συνεργασίας μεταξύ του ΕΜΕ και του Υπουργείου Πολιτισμού που ξεκίνησε το 2010 επί υπουργίας Π. Γερουλάνου.

Ο Πρόεδρος του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, κ. Μ. Μάτσας, σημειώνει σχετικά με τον γενικότερο χαρακτήρα και τις δράσεις του ΕΜΕ:

---

²⁴Ελιέζερ, Βίκτωρ. *The Jewish community in Greece, the oldest community in Europe. Published in European Jewish Press, 4/5/2017.*

«Σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, το ΕΜΕ έχει, επίσης, εξελιχθεί σ' ένα μοναδικό εκπαιδευτικό κέντρο στη χώρα μας²⁵ καθώς:

- πραγματοποιεί εξειδικευμένα σεμινάρια σε όλη την Ελλάδα που απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς με στόχο την απόκτηση των γνωστικών δεξιοτήτων και των βέλτιστων παιδαγωγικών μεθόδων για την διδασκαλία του Ολοκαυτώματος
- συνδιοργανώνει σχολικούς διαγωνισμούς για το Ολοκαύτωμα με επιβράβευση των διακριθέντων μαθητών και μαθητριών, την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής επίσκεψης στο Μουσείο του Άουσβιτς
- συμμετέχει στο πρόγραμμα του Υπουργείου Εξωτερικών και, πρόσφατα, της Βουλής των Ελλήνων για την δημιουργία στο Μουσείο του Άουσβιτς της Ελληνικής Εθνικής Έκθεσης του Ολοκαυτώματος στην Ελλάδα
- υλοποιεί μεγάλονοα προγράμματα όπως ή έκδοση του *Corpus* όλων των επιγραφών που καταγράφουν και τεκμηριώνουν την ιστορία του Ελληνικού Εβραϊσμού».

Ως αποτέλεσμα της μακράς [ιστορικής διαδρομής](#) του Ελληνικού Εβραϊσμού, πριν τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο λειτουργούσαν Εβραϊκές Κοινότητες σε είκοσι οκτώ (28) πόλεις ανά την Ελλάδα, (Διδυμότειχο, Νέα Ορεστιάδα - Σουφλί, Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή, Ξάνθη, Καβάλα, Δράμα, Σέρρες, Θεσσαλονίκη, Βέροια, Καστοριά, Φλώρινα, Τρίκαλα, Λάρισα, Βόλο, Χαλκίδα, Αθήνα, Πάτρα, Αγρίνιο, Ιωάννινα, Πρέβεζα, Άρτα, Κέρκυρα, Ζάκυνθο, Χανιά, Ρόδο και Κω), με συνολικό αριθμό πληθυσμού 77.377, ενώ η μεγαλύτερη συγκέντρωση εβραϊκού πληθυσμού ήταν στη Θεσσαλονίκη.

Μετά το Ολοκαύτωμα και τη μαζική δολοφονία 65.000 Ελλήνων Εβραίων στα στρατόπεδα θανάτου (κυρίως στο Άουσβιτς), αλλά και τη μετανάστευση αρκετών επιζώντων στο Ισραήλ, ο αριθμός των Ελλήνων πολιτών ιουδαϊκού θρησκευματος έχει μειωθεί σημαντικά, ενώ η πλειονότητα αυτών διαμένει στην Αθήνα.

Σήμερα στην Ελλάδα υφίστανται οκτώ (8) εν ενεργεία Ισραηλιτικές Κοινότητες (Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Βόλου, Ιωαννίνων, Τρικάλων, Χαλκίδας, Κέρκυρας), ενώ οι Κοινότητες Ρόδου, Βέροιας, Καβάλας και Καρδίτσας τελούν, από το 1970²⁶, σε καθεστώς αδρανείας, υπό διαχειριστική Επιτροπή ορισμένη από τον Υπουργό Παιδείας, διότι αριθμούν λιγότερες από είκοσι (20) οικογένειες, σύμφωνα με τον Α.Ν. 367/1945 (Α' 143), όπως τροποποιήθηκε με το Ν.Δ. 301/1969 (Α' 195).

Στις εν ενεργεία, σήμερα, Κοινότητες λειτουργούν συνολικά έντεκα (11) Συναγωγές για τις λατρευτικές ανάγκες των μελών τους και συγκεκριμένα: στην Αθήνα δύο (2) Συναγωγές, στη Θεσσαλονίκη τρεις (3), στη Λάρισα μία (1), στο Βόλο μία (1), στα Ιωάννινα μία (1), στα Τρίκαλα μία (1), στη Χαλκίδα μία (1) και στην Κέρκυρα μία (1). Στις εν αδρανεία Κοινότητες λειτουργούν τρεις (3) Συναγωγές και συγκεκριμένα: μία (1) στην Ρόδο, μία (1) στην Καβάλα και μία (1) στη Βέροια. Στην Κρήτη, η μόνη σωζόμενη Συναγωγή είναι η Συναγωγή Ετζ Χαγίμ στα Χανιά.

---

²⁵Η Ελληνική Βουλή επιβράβευσε το σημαντικό ερευνητικό, εκδοτικό, εκθεσιακό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό έργο του ΕΜΕ αναγνωρίζοντάς το ως ερευνητικό κέντρο ισότιμο των δημόσιων ερευνητικών κέντρων και εντάσσοντας «την επιστημονική έρευνα που διεξάγει στη συνολική ερευνητική προσπάθεια της χώρας» (άρθρο 3 Ν.4310/2014, Α' 258).

²⁶Βλ. Μωυσή Κωνσταντίνη, «[Οι Ισραηλιτικές Κοινότητες της Ελλάδος μετά το Ολοκαύτωμα](#)», σελ. 32.

2. Θεσμικό πλαίσιο

Με το **β.δ. της 30-4-1890** (Α'101) «Περί εγκρίσεως του καταστατικού της εν Αθήναις «Ισραηλιτικής Αδελφότητας» εγκρίθηκε και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το Καταστατικό της εν λόγω Αδελφότητας (βλ. Επίμετρο).

Με τον **ν.2456/1920** (Α'173), επί πρωθυπουργίας Ελευθερίου Βενιζέλου, ορίστηκε ότι οι Ισραηλιτικές Κοινότητες είναι «νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου»²⁷.

Επί δικτατορίας Ι. Μεταξά ψηφίστηκε ο **αναγκαστικός νόμος 2544/1940** (Α'287), ο οποίος διατήρησε τις Ισραηλιτικές Κοινότητες ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με ορισμένες αλλαγές ως προς τον διορισμό των διοικήσεών τους.

Με τον **ν.2/1944** (Α'6 και αναδημοσιεύθηκε στο Α'14) η Ελληνική Πολιτεία – πρώτη σε ολόκληρη την Ευρώπη – αποφάσισε να επιστρέψει στους νόμιμους κατόχους της την περιουσία των Εβραίων που είχαν δημεύσει οι Ναζί. Η μεγαλειώδης αυτή πράξη δικαιοσύνης αναδεικνύει τόσο τη βαθιά δημοκρατική ταυτότητα της κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας όσο και την αποφασιστικότητα της Ελλάδας να εγγυηθεί την ύπαρξη και την επιβίωση των Ελλήνων Εβραίων που επέζησαν από το Ολοκαύτωμα.

Με τον **α.ν.367/1945** (Α'143) η Ελληνική Πολιτεία ανασυγκρότησε τις Ισραηλιτικές Κοινότητες για να διασφαλίσει την ύπαρξή τους, καθώς οι απώλειές τους από τους Ναζί καθιστούσαν προβληματική τη λειτουργία του νόμου 2456/1920. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ασκεί εποπτεία επί των φορέων αυτών δυνάμει του **π.δ. 353/1997** (Α'239).

Με τον **α.ν.846/1946** (Α'17) η Ελληνική Πολιτεία – επίσης, πρώτη σε όλη την Ευρώπη – παραιτήθηκε από το κληρονομικό δικαίωμα του Κράτους επί περιουσιών των Ελλήνων Εβραίων για τις οποίες δεν υπήρχαν κληρονόμοι (στα στρατόπεδα εξόντωσης των Ναζί δολοφονήθηκαν ολόκληρες οικογένειες) και παραχώρησε όλες αυτές τις περιουσίες σε νομικό πρόσωπο το οποίο «*θα ἔχη ὡς σκοπὸν τὴν περίθαλψιν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν Ἰσραηλιτῶν τῆς Ἑλλάδος*».

Με το **διάταγμα** «Περί ιδρύσεως Οργανισμού Περιθάλψεως και Αποκαταστάσεως Ισραηλιτῶν Ἑλλάδος (Ο.Π.Α.Ι.Ε.)» της **29/3/1949** (Α'79) ιδρύθηκε το νομικό πρόσωπο που προέβλεπε ο αναγκαστικός νόμος 846/1946.

Με τον **ν.1657/1951** (Α'20) το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο που είχε συσταθεί προσωρινά με τον αναγκαστικό νόμο 367/1945 «καθίσταται μόνιμον» και για την κάλυψη των δαπανών της λειτουργίας του αποκτά το δικαίωμα με απόφαση που λαμβάνουν τα 2/3 των μελών του να εισπράττει εισφορά από τα εισοδήματα των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων. Η συγκεκριμένη εισφορά επί των εισοδημάτων των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων αποτελεί επιπλέον επιβάρυνσή τους, όπως αποτελεί π.χ. και η επιβάρυνση των Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ελλάδος για τη λειτουργία της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Με το **ν.δ.301/1969** (Α'195), επί δικτατορίας Γ. Παπαδόπουλου, το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο που είχε συσταθεί με τον α.ν. 367/1945 και λειτουργούσε έκτοτε ανελλιπώς, θεωρείται «νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου» από την ίδρυσή του, δηλαδή από το 1945.

Με το **π.δ.234/1989** (Α'110) «Τροποποίηση και συμπλήρωση του Κανονισμού της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών» καταργήθηκε το π.δ.182/1978 (Α'40) «περί του Κανονισμού της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών». Με τις διατάξεις των εν λόγω π.δ.

---

²⁷Για το νομικό καθεστώς των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων και των Ισραηλιτικών Σχολείων βλ. την από 12-1-2015 Ανακοίνωση του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων, Γ. Καλαντζή, με θέμα: [«Η νομική προσωπικότητα των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων και του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος \(Κ.Ι.Σ.Ε\), τα ισραηλιτικά σχολεία και η φορολογία τους»](#).

καθορίστηκαν, μεταξύ άλλων, οι πόροι της κοινότητας, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι γνωστές εισφορές («πέτσια») που κατονομάζονται στο ν.2456/1920 και σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστούν ή απαλλάσσουν τα μέλη των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων από την υποχρεωτική καταβολή φόρων στο Ελληνικό Κράτος, όπως ακριβώς προβλέπεται για όλους τους Έλληνες πολίτες.

Με τον **ν.3218/2004** (Α'12) καθιερώθηκε προς τιμήν των Ελλήνων Εβραίων που δολοφονήθηκαν από τους Γερμανούς Ναζί (στην περίπτωση της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης οι Βουλγαρικές αρχές κατοχής, ως σύμμαχοι της ναζιστικής Γερμανίας, ευθύνονται για την ολοκληρωτική εξόντωση των Ελλήνων Εβραίων που ζούσαν εκεί) η 27^η Ιανουαρίου²⁸ ως «Ημέρα Μνήμης των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος». Σε εκτέλεση του συγκεκριμένου νόμου εκδόθηκε το **π.δ.31/2005** (Α'51) «Εκδηλώσεις για την 27^η Ιανουαρίου, ημέρα μνήμης των Ελλήνων Εβραίων μαρτύρων και ηρώων του Ολοκαυτώματος».

Το άρθρο 13 «Αποκατάσταση θυμάτων Ολοκαυτώματος που κατείχαν στο παρελθόν την Ελληνική ιθαγένεια» του **ν.4018/2011** (Α'215) προέβλεψε ότι «σε πολίτες Ισραήλ που έχουν γεννηθεί έως και την 9η Μαΐου 1945 και εξακολουθούν να βρίσκονται εν ζωή χορηγείται εκ νέου η Ελληνική ιθαγένεια, εφόσον είχαν στο παρελθόν την Ελληνική ιθαγένεια από τη γέννησή τους και την απώλεσαν καθ' οιονδήποτε τρόπο», καθώς και ότι «οι σε ευθεία γραμμή κατιόντες όσων αποκτήσουν την Ελληνική ιθαγένεια [...] μπορούν να αιτηθούν την πολιτογράφησή τους ως καταγόμενοι από Έλληνα πολίτη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας». Το άρθρο 109 του **ν.4461/2017** (Α'38) επεξέτεινε το δικαίωμα κτήσης της Ελληνικής ιθαγένειας και στους «σε ευθεία γραμμή κατιόντες πολιτών Ισραήλ ή άλλων χωρών που γεννήθηκαν στην Ελλάδα ως την 9η Μαΐου 1945 και απεβίωσαν προτού ανακτήσουν την Ελληνική ιθαγένεια».

Με τον **ν.3943/2011** (Α'66) το Ελληνικό Κράτος προχώρησε στην αναγκαία διευθέτηση, ώστε να επιλυθεί οριστικά η δικαστική διαφορά που εκκρεμούσε μεταξύ της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης (Ι.Κ.Θ.), του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) και του Ελληνικού Δημοσίου από το 1961. Με την παράγραφο 10 του άρθρου 45 του προαναφερθέντος νόμου το Ελληνικό Κράτος ανέλαβε «την υποχρέωση καταβολής στην Ι.Κ.Θ. συνολικά ποσού εννέα εκατομμυρίων εννιακοσίων σαράντα τριών χιλιάδων εξακοσίων ενενήντα επτά (9.943.697) ευρώ σε δύο έντοκες δόσεις, που λήγουν το πέμπτο και το δέκατο έτος από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού».

Με τον **ν.4178/2013** (Α'174) προβλέφθηκαν ειδικές διαδικασίες για την τακτοποίηση πολεοδομικών παραβάσεων των Ιερών Ναών της Ορθόδοξης Εκκλησίας, των Συναγωγών και των Τεμενών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

Το **2014** υπεγράφη **Μνημόνιο Συνεργασίας** μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων και του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, ενώ το **2017** υπεγράφη **Μνημόνιο Τριμερούς Συνεργασίας** μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος και του ιδρύματος Yad Vashem.

Στο πλαίσιο του από 22-1-2014 Μνημονίου Συνεργασίας με το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος (ΕΜΕ), δημοσιεύθηκε αρχικώς η **Υ.Α. 42856/02/14-3-2018 «Μαθητικός διαγωνισμός-εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τη διδασκαλία της Μνήμης του Ολοκαυτώματος στην Ελλάδα»** (Β'950), η οποία αντικατεστάθη προσφάτως από την **Κ.Υ.Α 149452/02/3-11-2020**

---

²⁸ Η 27^η Ιανουαρίου 1945 είναι η ημερομηνία απελευθέρωσης του ναζιστικού στρατοπέδου εξόντωσης Άουσβιτς – Μπίρκεναου από τον σοβιετικό στρατό. Με το [Ψήφισμα Α/RES/60/7](#) της 1^{ης} Νοεμβρίου του 2005 ο ΟΗΕ, επί τη ευκαιρία της συμπλήρωσης 60 ετών από τη νίκη εναντίον του ναζιστικού καθεστώτος και τιμώντας το θάρρος και την αφοσίωση των στρατιωτών που απελευθέρωσαν τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, καθιέρωσε την 27^η Ιανουαρίου ως διεθνή ημέρα μνήμης των θυμάτων του Ολοκαυτώματος.

(Β'5066) με το ίδιο θέμα, σύμφωνα με το άρθρο 1 της οποίας: «*Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων (ΓΓΘ) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΑΙΘ) [...] δύναται να διοργανώνει, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), ετήσιο μαθητικό διαγωνισμό δημιουργίας ψηφιακών οπτικοακουστικών έργων (ταινιών), με θεματολογία η οποία θα αφορά σε ιστορικές πτυχές του Ολοκαυτώματος, για συμμετοχή σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει επίσκεψη στο «Κρατικό Μουσείο Άουσβιτς-Μπίρκεναου» στην Πολωνία.*

Επίσης, στις 2 Ιουλίου 2018 υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος και του διεθνούς οργανισμού OSCE/ODIHR, με αντικείμενο την ασφάλεια των εβραϊκών κοινοτήτων και οργανισμών, την αναγνώριση, καταγραφή και καταπολέμηση του ρατσιστικού και αντισημιτικού εγκλήματος και τη διενέργεια πιλοτικού σεμιναρίου επιμόρφωσης μελών των Σωματίων Ασφαλείας.

3. Περιστατικά

Για τους σκοπούς της παρούσας Έκθεσης, στους χώρους θρησκευτικού ενδιαφέροντος των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων στην Ελλάδα συγκαταλέγονται οι Συναγωγές στις οποίες έγινε αναφορά ανωτέρω, τα εβραϊκά νεκροταφεία, τα ισραηλιτικά σχολεία και τα μνημεία προς τιμήν των Ελλήνων Εβραίων που δολοφονήθηκαν στο Ολοκαύτωμα.

Συνολικά κατά το **2020** καταγράφηκαν **δέκα (10) περιστατικά τα οποία φέρουν προδήλως αντισημιτικό χαρακτήρα**, τουτέστιν παραπέμπουν σε συγκεκριμένα κίνητρα και ιδεολογίες, οι οποίες οδήγησαν στο Ολοκαύτωμα και τη δολοφονία 6 εκατομμυρίων συνανθρώπων μας:

A/A	1.
Τοποθεσία	Μνημείο Ολοκαυτώματος, Τρίκαλα
Ημερομηνία	2 Ιανουαρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός του Μνημείου. Καταστροφή τμήματος της περίφραξης και αποκόλληση του Άστρου του Δαβίδ
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
Παρατηρήσεις	Ανακοίνωση Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος)	
	

A/A	2.
Τοποθεσία	Εβραϊκό Νεκροταφείο, Λάρισα
Ημερομηνία	2 Απριλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Γκράφιτι στον εξωτερικό τοίχο της κεντρικής εισόδου με θρησκευτικό σύμβολο και τα αρχικά του Γερμανικού κόμματος SPD
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος)	
	

A/A	3.
Τοποθεσία	Μνημείο Ολοκαυτώματος, Καστοριά
Ημερομηνία	4 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης κατελήφθη να προβαίνει σε πρόκληση φθορών στην Μαρμάρινη Στήλη του Μνημείου, χρωματίζοντας με χρήση αεροβαφής (σπρέι), χρώματος μαύρου, την πρόσοψή του
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	4.
Τοποθεσία	Εβραϊκό Νεκροταφείο Αθηνών
Ημερομηνία	5 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός των εξωτερικών τοίχων με τα συνθήματα «JUDEEN RAUS» και «SS»
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
Παρατηρήσεις	Ανακοίνωση Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος)	

A/A	5.
Τοποθεσία	Εβραϊκό Νεκροταφείο Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	10 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός με το σύνθημα «Death to Israel» (Θάνατος στο Ισραήλ) στον εξωτερικό τοίχο του Μνημείου το οποίο είναι αφιερωμένο στους Εβραίους πεσόντες του Πολέμου 1940 - 1941 και βρίσκεται μέσα στο Εβραϊκό Νεκροταφείο της Θεσσαλονίκης.
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μηνυτήρια αναφορά υπεβλήθη στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος)	

A/A	6.
Τοποθεσία	Εβραϊκό Νεκροταφείο Ρόδου
Ημερομηνία	11 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βεβήλωση (θραύση) τεσσάρων επιτύμβιων πλακών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος)	
	

A/A	7.
Τοποθεσία	Μνημείο Ολοκαυτώματος, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	16 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός με το σύνθημα “With Jews you lose” στην πρόσοψη του Μνημείου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μηνυτήρια αναφορά υπεβλήθη στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης
Παρατηρήσεις	Ανακοίνωση Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος Ανακοίνωση Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης Ανακοίνωση Υπουργείου Εξωτερικών

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό
(Πηγή: Κεντρικό Ισραηλιτικό
Συμβούλιο Ελλάδος)

A/A	8. (Βλ. και περιστατικό 9)
Τοποθεσία	Συναγωγή Λάρισας
Ημερομηνία	3 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός με γκράφιτι με θρησκευτικά σύμβολα στην εξωτερική πρόσοψη της Συναγωγής
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Συνελήφθη ο δράστης
Παρατηρήσεις	<p>Ανακοίνωση Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος «Θρησκευτικό φανατισμό και μισαλλοδοξία αποπνέει ο νέος βανδαλισμός ιερών εβραϊκών χώρων στη Λάρισα, που έγινε στις 3.12.2020. Χρησιμοποιώντας θρησκευτικά σύμβολα, οι ιερόσυλοι αποτύπωσαν το αντιεβραϊκό τους μίσος στην εξωτερική πρόσοψη της Συναγωγής Λάρισας, καθώς και στο μνημείο του Ολοκαυτώματος, εκφράζοντας την απαξίωση τους για την ιερότητα των χώρων και καταπατώντας τη μνήμη των θυμάτων του Ολοκαυτώματος. Ο Ελληνικός Εβραϊσμός καταδικάζει τις αποτρόπαιες αυτές πράξεις. Ζητούμε από τις αρμόδιες Αρχές τον εντοπισμό και τη σύλληψη των δραστών, καθώς και την παραπομπή τους στη δικαιοσύνη. Υπενθυμίζουμε τη δήλωση του αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Μαργαρίτη Σχοινά, μόλις προ δύο ημερών: «Η Ευρώπη στέκεται σταθερά ενάντια σε κάθε μορφή αντισημιτισμού. Η εβραϊκή ζωή είναι και πάντα θα είναι τμήμα των Ευρωπαϊκών κοινωνιών, καθώς και του τρόπου ζωής μας». Καμιά ανοχή στο φανατισμό, στη μισαλλοδοξία και στον αντισημιτισμό. Αθήνα, 4 Δεκεμβρίου 2020 ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ»</p>

Δήλωση Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων

«Η βεβήλωση του Μνημείου του Ολοκαυτώματος και της Συναγωγής στη Λάρισα είναι ασφαλώς μια καταδικαστέα πράξη. Είναι εξαιρετικά θετικό γεγονός ότι η Ελληνική Αστυνομία φαίνεται ότι βρήκε τον αυτουργό. Είναι, όμως, ιδιαίτερα λυπηρό ότι ο δράστης χρησιμοποίησε το ιερό σύμβολο του Σταυρού για να βεβηλώσει το Μνημείο του Ολοκαυτώματος και την Συναγωγή. Πρόκειται ουσιαστικά για διπλή βεβήλωση, εξ ου και είναι άκρως ενθαρρυντικό ότι η Ιερά Μητρόπολη Λαρίσης και Τυρνάβου καταδίκασε με τον πιο σαφή τρόπο αυτή την ειδεχθή πράξη. Το θρησκευτικό μίσος δεν έχει καμία θέση σε καμία σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία»

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος)

Α/Α	9. (βλ. και περιστατικό 8)
Τοποθεσία	Μνημείο Ολοκαυτώματος Λαρίσας
Ημερομηνία	3 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός με γκράφιτι με θρησκευτικά σύμβολα στην εξωτερική πρόσοψη της Συναγωγής
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Συνελήφθη ο δράστης

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό
(Πηγή: Κεντρικό Ισραηλιτικό
Συμβούλιο Ελλάδος)

A/A	10.
Τοποθεσία	Μνημείο Ολοκαυτώματος Δράμας
Ημερομηνία	28/29 Δεκεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Βεβήλωση του Μνημείου με θρησκευτικά σύμβολα (γκράφιτι με μαύρο σπρέι) στο επάνω μέρος του. Θραύση του μαρμάρου στη βάση του Μνημείου. Ανάλογα γκράφιτι έγιναν και στην καπναποθήκη, δίπλα στην αναθηματική πλάκα που αναφέρει ότι εκεί κρατούνταν οι Εβραίοι πριν από την εκτόπισή τους στα στρατόπεδα του θανάτου.
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε - Σχηματίσθηκε δικογραφία
Παρατηρήσεις	Ανακοίνωση Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος «Το Μνημείο Ολοκαυτώματος της Δράμας βεβηλώθηκε το βράδυ της 28ης προς την 29η Δεκεμβρίου 2020 με γκράφιτι που έκαναν βάνδαλοι φανατικοί, με μαύρο σπρέι, απεικονίζοντας θρησκευτικά σύμβολα στο επάνω μέρος του, ενώ έσπασαν μάρμαρο στη βάση του Μνημείου. Ανάλογα γκράφιτι έγιναν και στην καπναποθήκη όπου, στις 3.3.1943, οι Βουλγαρικές δυνάμεις κατοχής συνέλαβαν και φυλάκισαν τους Εβραίους της πόλης πριν από την εκτόπισή τους στα ναζιστικά στρατόπεδα εξόντωσης. Το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος, με επιστολή του προς την Αστυνομική Διεύθυνση Δράμας, ζήτησε τη σύλληψη των δραστών, ενώ απευθυνόμενο προς τον Δήμο Δράμας ζήτησε την αποκατάσταση των ζημιών που υπέστη το Μνημείο, καθώς και την καταδίκη του βανδαλισμού που προσβάλλει την ιστορία και τον πολιτισμό της πόλης. Ο Ελληνικός Εβραϊσμός με αποτροπιασμό και θλίψη καταδικάζει τη συνέχιση των αντισημιτικών κρουσμάτων που πηγάζουν από κάθε είδους φανατισμό και ενθαρρύνουν τη μισαλλοδοξία.

Ευχόμαστε η νέα χρονιά να είναι μια χρονιά ειρήνης και ευημερίας, που τέτοιου είδους φαινόμενα θα εκλείψουν οριστικά και αμετάκλητα.

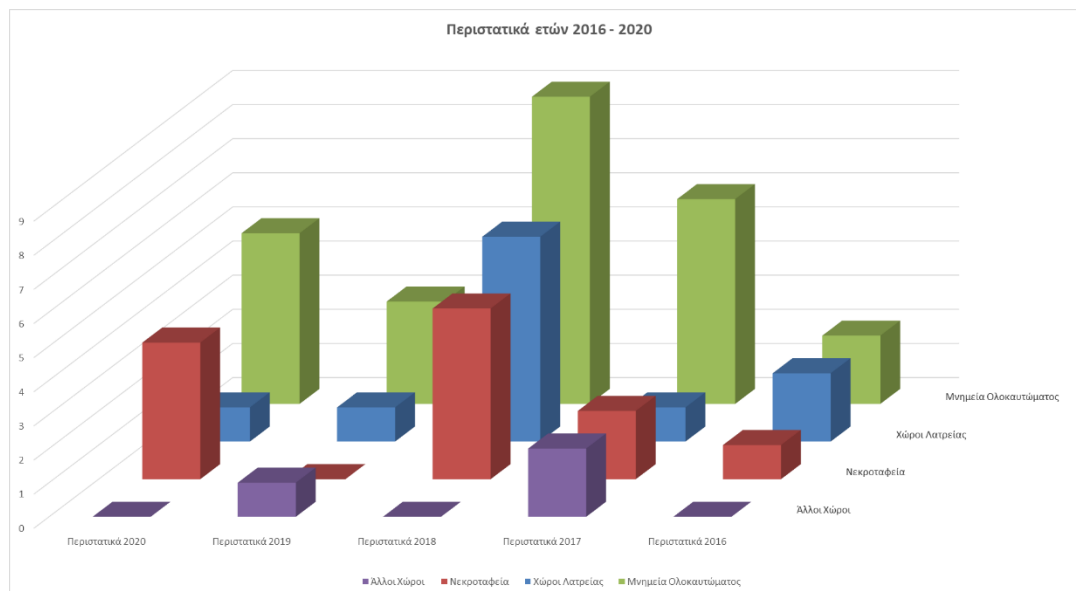
Αθήνα, 30 Δεκεμβρίου 2020
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος)

4. Επίμετρο

α. Στατιστική απεικόνιση

Σχήμα 5: Συγκριτική απεικόνιση περιστατικών 2016-2020, ανά είδος χώρου

[β. Δελτίο Τύπου Ι. Μητροπόλεως Λαρίσης και Τυρνάβου για τη βεβήλωση του Μνημείου Θυμάτων Ολοκαυτώματος και του κτιρίου της Ισραηλιτικής Κοινότητας Λάρισας \(περιστατικά αρ. 8-9\)](#)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ – 4 Δεκεμβρίου 2020

«Μετά την γνωστοποίηση της βεβήλωσης του Μνημείου Θυμάτων Όλοκαυτώματος και του κτιρίου της Ισραηλιτικής Κοινότητας Λάρισας από άγνωστο άκτιβιστή ντυμένο στά μαϋρα, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαρίσης και Τυρνάβου κ. Ίερώνυμος εκφράζει την λύπη του για τό άπαράδεκτο συμβάν και καταδικάζει τόσο αυτήν όσο και κάθε μορφής ενέργειες πού προσβάλλουν τό θρησκευτικό συναίσθημα και έπιδιώκουν τήν αντίπαρθεση μεταξύ Θρησκείων. Είδικά στή Λάρισα, ή μακραίωνη συμπόρευση και άλληλεγγύη Όρθοδόξων και Ισραηλιτών σέ καιρούς εΐρήνης και στίς κοινές ιστορικές περιπέτειες, μάλιστα δέ κατά τήν γερμανική κατοχή όποτε μέ διάφορους τρόπους ό πληθυσμός τής περιοχής μας έσπευσε νά προστατεύσει και νά βοηθήσει τούς συμπολίτες μας Ισραηλίτες, έχουν χαλκεύσει άκατάλυτους δεσμούς, τούς όποιους δέν μπορεΐ νά διασαλεύσει ή μεμονωμένη ενέργεια ενός άγνωστου στήν πόλη μας και όπωσδήποτε άσχετου μέ τήν τοπική μας Έκκλησία. Προσευχόμαστε νά κατανοήσουν οι άνθρωποι ότι μέ τέτοια περιστατικά βεβήλωσης και ιεροσυλίας, άναιρεΐται τό μήνυμα του Εύαγγελίου τής αγάπης και ή εΐρήνη του Θεού στή γή.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ»

[γ. Δήλωση του Γ.Γ. Θρησκευμάτων κ. Γιώργου Καλαντζή σχετικά με το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας "Μακελειό" \(10-11-2020\)](#)

«Ας αναρωτηθεί καθένας από μας που ανήκουμε στην πλειοψηφία, πώς θα ένιωθε αν ζούσε σε μια χώρα όπου οι Χριστιανοί Ορθόδοξοι ήταν το 0,05% του συνολικού πληθυσμού και διάβαζε στα περίπτερα πρωτοσέλιδα όπως αυτά:

- «Χριστιανός Ορθόδοξος κτηνίατρος θα μας μπήξει τη βελόνα! Εφιαλτικές προσαγωγές σε «θαλάμους – στρατόπεδα» σαν τα κοπάδια»
- «Σκληρός Χριστιανός Ορθόδοξος επικεφαλής εταιρείας «κορακιών» που έχουν αναλάβει την εκκαθάριση των κόκκινων δανείων των φτωχών. Πρόεδρος της Ορθόδοξης Κοινότητας μας κάνει τον φίλο και μας τα βουτάει από την πίσω πόρτα»

Σήμερα, οι Έλληνες συμπολίτες μας εβραϊκού θρησκευόμενου διάβασαν το πρωτοσέλιδο για τον «Εβραίο κτηνίατρο» που «θα μας μπήξει τη βελόνα» συνοδευόμενο από φωτογραφία του Μέγκελε. Πριν 3 χρόνια είχαν διαβάσει το πρωτοσέλιδο για τον «Σκληρό Εβραίο επικεφαλής εταιρείας κορακιών» (για το οποίο καταδικάστηκε τον Οκτώβριο του 2020 η εφημερίδα «Μακελειό» για «εξύβριση και ηθελημένη συμβολή στην αναπαραγωγή ρητορικής μίσους κατά των Εβραίων» από το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών).

Αυτοί -αλλά και πολλοί άλλοι παρόμοιοι τίτλοι της ίδιας εφημερίδας- καλλιεργούν συνειδητά τον πιο χυδαίο αντισημιτισμό που φέρνει στο νου τον Μεσαίωνα όταν οι Εβραίοι θεωρούνταν υπεύθυνοι για κάθε καταστροφή, ασθένεια ή ήττα. Τότε ξεκίνησε ο δρόμος που κατέληξε στο Άουσβιτς.

Σε μια στιγμή που η υγεία δισεκατομμυρίων ανθρώπων και η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη εξαρτάται από την ύπαρξη εμβολίου κατά του COVID-19, είναι τιμή και πηγή υπερηφάνειας για τη χώρα μας ότι ένας Έλληνας -σε όποιον Θεό και να πιστεύει ή να μην πιστεύει- βρίσκεται σε μια τόσο υπεύθυνη θέση και έχει σημαντική συνεισφορά στην επίλυση της πρωτοφανούς υγειονομικής κρίσης.

Δεν είναι τυχαίο, ότι οι εγχώριοι αρνητές της κοινής λογικής και της επιστήμης έχουν επίσης στοχοποιήσει και τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη και τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών, όπως προκύπτει από αλληπάλληλα συκοφαντικά και εξωφρενικώς ψευδή δημοσιεύματα».

[δ. Επιστολή του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων, κ. Γιώργου Καλαντζή, στην εφημερίδα "Χανιώτικα Νέα", σχετικά με τη Συναγωγή Ετζ Χαγίμ \(Τρίτη 29 Δεκεμβρίου 2020, σελ. 25\)](#)

«Κύριε διευθυντά,

στην ιστοσελίδα της εφημερίδας σας δημοσιεύθηκε στις 20/12/2020 ένα άρθρο με τίτλο "Ο αγώνας συνεχίζεται για τον Λόφο Καστέλι" όπου δημοσιεύονται αποσπάσματα από ανακοίνωση της "Πρωτοβουλίας ενάντια στη ξενοδοχοποίηση των μνημείων στο Λόφο Καστέλι". Ένα από αυτά είναι το εξής: «Θα ενημερώσουμε, επίσης, τις αρμόδιες ισραηλινές αρχές στην Ελλάδα και τους φορείς ελληνο-ισραηλινής συνεργασίας για την επιχειρούμενη κατάληψη των Μνημείων της πόλης από ισραηλινών συμφερόντων εταιρεία υπενθυμίζοντας σε αυτές πως η χανιώτικη κοινωνία όχι μόνο σεβάστηκε την "Συναγωγή" αλλά συνέβαλε αποφασιστικά στην αναστήλωση και λειτουργία της».

Τα περί σεβασμού της Συναγωγής Ετζ Χαγίμ (οι συναγωγές έχουν όνομα, δεν είναι ανώνυμες), εάν με αυτό εννοούν ότι δεν καταπατήθηκε για να μετατραπεί σε κάτι άλλο ή δεν γκρεμίστηκε, ασφαλώς είναι αληθή. Αλλά περισσότερο αληθές είναι ότι ο πραγματικός σεβασμός εκδηλώθηκε με την αναστήλωση και την επαναλειτουργία της, η οποία οφείλεται κυρίως σε έναν άνθρωπο, τον αείμνηστο Νίκο Σταυρουλάκη.

Η Συναγωγή Ετζ Χαγίμ είναι μια ελληνική Συναγωγή και, συγχρόνως, ένα ελληνικό μνημείο. Δεν ανήκει ούτε συνδέεται είτε με «ισραηλινούς επενδυτές» είτε με «ισραηλινές αρχές». Όταν, λοιπόν, οι συγγραφείς της ανακοίνωσης της “Πρωτοβουλίας” γράφουν περί ενημέρωσης των «ισραηλινών αρχών» ή των «ισραηλινών επενδυτών» στην πραγματικότητα -και ανεξάρτητα από τις προθέσεις τους- καλλιεργούν έναν υπόρρητο αντισημιτισμό και, ταυτοχρόνως, στοχοποιούν τη Συναγωγή Ετζ Χαγίμ.

Ας θέσουμε ορισμένα απλά ερωτήματα για να γίνει κατανοητό πού οδηγούν αυτά που αναφέρει η “Πρωτοβουλία”. Εάν οι «ισραηλινοί επενδυτές» επιμένουν στα σχέδια τους, τότε η χανιώτικη κοινωνία θα σταματήσει να σέβεται την Συναγωγή; Και τι σημαίνει αυτό; Δεν είναι μια έμμεση αλλά σαφής απειλή; Γιατί θα ενημερωθούν οι «ισραηλινές αρχές» αφού η Συναγωγή δεν ανήκει στο Ισραήλ; Εάν στο μέλλον οι ελληνο-ισραηλινές σχέσεις μεταβληθούν προς το δυσμενέστερο, τότε η Συναγωγή θα πρέπει να σταματήσει να υπάρχει;

Η Συναγωγή Ετζ Χαγίμ, όπως και το Μνημείο για τα θύματα του Τάναϊς, δεν είναι ούτε μέσα διαπραγμάτευσης -και πολύ περισσότερο μέσα εκβιασμού- ούτε μέσα πίεσης ούτε ένας τρόπος για να ενισχυθεί θετικά η διεθνής εικόνα της χώρας ή οι σχέσεις της με το Ισραήλ. Εάν έτσι τα αντιμετωπίζει κάποιος, τότε ασεβεί στους νεκρούς μας, ασεβεί στην ιστορία μας, ασεβεί στη πατρίδα μας.

Η Συναγωγή Ετζ Χαγίμ ανήκει στο Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος, όχι στο Ισραήλ. Είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους οι Χανιώτες είναι περήφανοι για την πανέμορφη πόλη τους. Είναι δική τους όπως είναι και ο Ορθόδοξος Ιερός Καθεδρικός Ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου αλλά και ο Ρωμαιοκαθολικός Καθεδρικός Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Και αυτά που είναι δικά μας τα προστατεύουμε, τα αναδεικνύουμε και τα αγαπάμε. Δεν τα χαρίζουμε σε κανέναν και δεν τα διαπραγματευόμαστε με κανέναν.

Αξιότιμε κύριε διευθυντά,

με την ευκαιρία της επικοινωνίας μας, παρακαλώ δεχθείτε τις θερμότερες ευχές μου για το Άγιο Δωδεκαήμερο που ήδη διανύουμε.

Ο γενικός γραμματέας Θρησκευμάτων

Γιώργος Καλαντζής»

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΙΘ. 101

1890 Έν Αθήναις τῆ 4 Μαΐου

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ
ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΝ

Περί εγκρίσεως τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἐν Αῤῥῆναις Ἰσραηλιτικῆς Ἀδελφότητος..... 1

Περί χορηγίας ἀναπληρωμ. πιστώσεως δραχ. 3063,87 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1890 τοῦ ἐν Αῤῥῆναις γυμνασίου.....

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Ἀγγλίας ἀφορῶσαι τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ
ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΝ

(1)

Περί εγκρίσεως τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἐν Αῤῥῆναις Ἰσραηλιτικῆς Ἀδελφότητος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργῶν, ἐγκρίνομεν τὸ ἀπὸ 2 Φεβρουαρίου ε. ἔ. καταστατικὸν ἐξ ἄρθρων 22 τῆς ἐν Αῤῥῆναις «Ἰσραηλιτικῆς Ἀδελφότητος», διατάσσομεν δ' ἵνα ἐντὸς τῆς α' τριμηναίας ἐκάστου ἔτους ὑποβάλληται τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐσωτερικῶν ἢ διὰ τὸ προηγούμενον ἔτος λογοδοσία τῆς ἀδελφότητος, ἐπιφυλασσόμενοι ν' ἀνακαλέσωμεν τὴν ἐγκρίσιν Ἡμῶν ἐν περιπτώσει παραβάσεως ἢ μὴ ἐκτελέσεως ὁροῦ τινὸς τοῦ ἐγκρινόμενου καταστατικοῦ ἢ μὴ ἐγκαίρου ὑποβολῆς λογοδοσίας τινός.

Ὁ αὐτὸς Ὑπουργὸς ἐκτελέσει τὸ παρὸν διάταγμα, δημοσιευθὸς διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοῦ ἐγκρινόμενου καταστατικοῦ.

Ἐν Αῤῥῆναις τῆ 30 Ἀπριλίου 1890.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
Σ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ.

Ἐν Αῤῥῆναις σήμερον τὴν 2αν Φεβρουαρίου 1890, οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι Ἰσραηλιταί, κάτοικοι Αῤῥηνῶν, συνιστῶμεν κοινότητα πρὸς νόμιμον ὑπόστασιν καὶ ἐκπροσώπησιν καὶ ἵνα ἐν πνεύματι ἀδελφότητος καὶ ἀμοιβαίας συνεννοήσεως καὶ συναγωγῆς ἐπιδιωχθῆ ἡ ἐκτέλεσις ἔργων κοινωφελῶν, ἀναφερομένων εἰς τὰς ἀνάγκας τὰς τε κοινωνικὰς ἐν γένει καὶ θρησκευτικὰς, οἷον οἰκοδομῆς Συναγωγῆς, Σχολείου κλπ., καὶ ἡ κατὰ τὸ ἐνὸν τῶν δυσπραγούντων ὑποστήριξις καὶ περίθαλψις.

Ἄρθρ. 1. Ἡ ἀδελφότης γνωρίζεται ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἰσραηλιτικῆς Ἀδελφότητος Αῤῥηνῶν» ἔχει δὲ σφραγίδα, ἔχουσαν ἐν τῷ κέντρῳ πένταλφον.

Ἄρθρ. 2. Τὰ τῆς ἀδελφότητος διαίπει τριμελὴς ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἀπὸ πρέδρον, ταμίαν καὶ γραμματέα, κατὰ τριετίαν ὑπὸ τῆς συνειδήσεως τῶν μελῶν ἐλεγόμενῃ δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρευρισκομένων μελῶν καὶ διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἵνα ἡ συνέλευσις θεωρηθῆ ἐν ἀπαρτίᾳ καὶ ἀποφασίῳ, δεόν νὰ παρίστανται τὰ ἡμίση τοῦλάχιστον τῶν μελῶν πλέον ἑνός.

Ἄρθρ. 3. Αἱ ἐκλογαὶ ἐνεργοῦνται τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Φεβρουαρίου. Μὴ καταρτισθίσης ἀπαρτίας, καλοῦνται τὰ μέλη διὰ τὴν ἐπομένην Κυριακὴν. Ἄν καὶ κατὰ ταύτην μὴ κατορθωθῆ ἀπαρτία, τότε καλοῦνται

πάλιν διὰ τὴν ἀμέσως ἐπομένην Κυριακὴν καὶ τότε ἡ συνέλευσις θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ καὶ ἐν τῷ 1/3 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν παρίσταται.

Ἄρθρ. 4. Π τριμελὴς αὕτη ἐπιτροπὴ μερμῆ περὶ τῶν τῆς ἀδελφότητος, ἀντιπροσωπεύουσα ταύτην καθ' ὅλας τὰς νομικὰς καὶ κοινωνικὰς αὐτῆς σφίσεις ἐνώπιον παντὸς καὶ πάσης ἀρχῆς δικαστικῆς τε καὶ διοικητικῆς.

Ἄρθρ. 5. Ἴνα ἀπορασίῃ ἡ ἐπιτροπὴ, δεῖον νὰ παρίστανται καὶ τὰ τρία μέλη. Αἱ ἀποράσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν.

Ἄρθρ. 6. Κωλύμενον τὸν πρόεδρον ἢ ἀπουσιάζοντα ἀντικαθιστῆ τὸ πρεσβύτερον τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος. Τὸν γραμματεῖα δὲ ἡ ταμίαι ὁ ἐκάστου ραββίνου καὶ τοῦτο μόνον διὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς ἐπιτροπῆς, ἵνα θεωρηθῆται αὕτη ἐν ἀπαρτίᾳ. Ἐν περιπτώσει δὲ θανάτου ἢ παραιτήσεως μέλους τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ἀδελφότης συνέχεται καὶ προβαίνει εἰς νέαν ἐκλογὴν.

Ἄρθρ. 7. Πᾶν ἔγγραφον πρὸς ἀρχὴν ὑπογράφεται ὑφ' ὅλης τῆς ἐπιτροπῆς ἢ ἀλληλογραφία δὲ ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματεῖως.

Ἄρθρ. 8. Ἡ ἐπιτροπὴ συνέχεται τὴν πρώτην Δευτέραν ἐκάστου μηνὸς καὶ ὁσάνκις ὁ πρόεδρος ἤθελε κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον.

Ἄρθρ. 9. Ὁ ραββίνος τῆς ἀδελφότητος καλεῖται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς παροχὴν πληροφοριῶν. Εἰς τὰς συνεδριάσεις δὲ λαμβάνει μέρος μόνον ὡς ἀναπληρωτῆς τοῦ ταμίαι ἢ γραμματεῖως.

Ἄρθρ. 10. Ἐκ τῶν χρημάτων τῆς ἀδελφότητος ὁ ταμίαι κρατεῖ εἰς χεῖρας του μόνον δραχμὰς ἑκατὸν (ἀριθ. 100). Ὅταν αἱ εἰσπράξεις ὑπερβῶσι τὸ ποσὸν τοῦτο, οὐρεῖται ἐπὶ τόκῳ νὰ καταθέσῃ εἰς τράπεζαν ἢ ἀγοράσῃ ἀσφαλῆ τοκοφόρον ὁμολογίαν, κατατεθησομένην ἐπίσης ἐν μιᾷ τῶν τραπεζῶν, ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν.

Ἄρθρ. 11. Ὁ ταμίαι κατὰ ἐξάμηνον λογοδοτεῖ ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς. Πάντοτε δὲ ὁ πρόεδρος μετὰ τοῦ γραμματεῖως ἔχει δικαίωμα ἐξελέγχεως τοῦ ταμίαι.

Ἄρθρ. 12. Αἱ δαπάναι ἐν γένει διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἀδελφότητος καὶ αἱ ἀγαθοεργίαι καὶ εἰσφοραὶ εἰς φιλανθρωπικὰ καταστήματα ἀποφασίζονται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐν κατεπιγούσῃ περιστάσει ὁ πρόεδρος ἔχει τὸ δικαίωμα ἄνευ ἀποράσεως νὰ δαπανήσῃ εἰς ἀγαθοεργίαν μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν δραχμῶν 25. Ὅφειλε ὁμῶς νὰ δικαιολογήσῃ εἰς πρώτην τῆς ἐπιτροπῆς συνεδρίαν τὴν δαπάνην, καὶ, ἐν αὐτῇ μὴ ἐγκριθῆ, καταλογίζεται εἰς βάρος του.

Ἄρθρ. 13. Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους ὁ πρόεδρος οὐρεῖται νὰ καλέσῃ εἰς συνέλευσιν τὴν ἀδελφότητα καὶ ἐνώπιον ταύτης ἡ ἐπιτροπὴ λογοδοτεῖ περὶ τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος πεπραγμένων καὶ δαπανηθέντων. Ἄν μὴ κληθῆ ἡ ἀδελφότης, συνέχεται αὐτοδικαίως τὴν τελευταίαν τοῦ Ἰανουαρίου ἐβδομάδα καὶ καλεῖ εἰς λογοδοσίαν τὴν ἐπιτροπὴν.

Ἄρθρ. 14. Καλεῖται εἰς συνέλευσιν ἡ ἀδελφότης καὶ ὁσάνκις ὁ πρόεδρος ἤθελε κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον ἢ ἤθελον ζητήσῃ τοῦτο ἰγγράφως δέκα μέλη τῆς ἀδελφότητος.

Ἄρθρ. 15. Μέλη τῆς ἀδελφότητος δύνανται νὰ ἴναι οἱ ἀπὸ δεκαετίας τοῦλάχιστον ἐν Ἀθήναις μόνιμως κατοικοῦντες Ἰσραηλίται. Τὴν παραδοχὴν τούτων εἰς τὴν ἀδελφότητα ἀποφασίζει ἡ τριμελὴς ἐπιτροπὴ μετὰ τοῦ ραββίνου, ἔχοντος μόνον συμβουλευτικὴν ψήφον.

Ἄρθρ. 16. Ἐκάστον τῶν μελῶν καταβάλλει κατὰ ὑῆνα εἰς τὸ ταμείον τῆς ἀδελφότητος δραχμὴν μίαν. Δύ-

ναται ἡ ἐπιτροπὴ ν' ἀπαλλάξῃ μέλος τῆς εἰσφορῆς ταύτης ἔνεκεν ἐνδείας.

Ἄρθρ. 17. Ἄν τι τῶν μελῶν καθυστερήσῃ ἐπὶ ἔτος τὴν μηνιαίαν αὐτοῦ εἰσφορὰν, διαγράφεται ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν μελῶν.

Ἄρθρ. 18. Ἐπίσης ἀποφασίζει τῆς ἐπιτροπῆς διαγράφεται καὶ τὸ μέλος ἐκεῖνο, ὅπερ ἤθελε καταδικασθῆ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν ἐπὶ παραβάσει τῶν κεκλιμένων νόμων καὶ τῶν υποχρεώσεων τοῦ πολίτου.

Ἄρθρ. 19. Ἡ ἀδελφότης ἐκ τοῦ ταμείου αὐτῆς παρέχει ἐτησίαν εἰσφορὰν εἰς τὸ πτωχοκομεῖον καὶ τὰ νοκομεία «Ἐλπίς» καὶ «Ἐυαγγελισμὸς». Ἐφάπαξ δὲ καὶ ἐν δεδιμέναις περιστάσει δυσπραγίας τῆ ἰγκρίσει τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρ. 20. Τὸ παρὸν καταστατικὸν ἡ ἀδελφότης δύναται μετὰ διετίαν νὰ τροποποιήσῃ. Ἄλλ' ἐν τῇ συνέλευσει δεῖον νὰ παρίστανται τοῦλάχιστον τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος.

Ἄρθρ. 21. Ἡ ἀδελφότης διὰ μίαν πενταετίαν ἐξαιρετικῶς καὶ λόγῳ τυχῆς ἐκλέγει πρόεδρον τὸν Κύριον Κάρολον Ρότσιλδ, ταμίαν τὸν Κον Μ. Α. Λέβην καὶ γραμματεῖα τὸν Κον Α. Κωνσταντίνου. Πᾶσα νέα ἐπιτροπὴ θὰ ἐκλέγεται κατὰ τριετίαν.

Ἄρθρ. 22. Ἡ ἀδελφότης ἐντέλλεται τῇ ἐπιτροπῇ, ὅπως τὸ παρὸν καταστατικὸν ὑποβάλλῃ πρὸς θεώρησιν καὶ ἐγκρίσει εἰς τὴν Σειβαστὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.

Ἰπογρ. Βεχὸρ Ἰσαὰκ Ἰεσουρού, Ἰσαὰκ Ἀλβαχλῆς, Δαβὶδ Σκινιζῆς, Ἡλίας Δ. Σκινιζῆς, Μωῦσης Δ. Σκινιζῆς, Ἰούδα, Ραβίτζ, Λέων Βαρούχ, Μωῦσης Σ. Φόρτες, Χαΐμ Τολέδος, Ἀαρὼν Μ. Μισραχῆς, Ἐμμανουὴλ Ταβάνης, Χαΐμ, Ταβάνης, Χαΐμ Νασσί, Ἰωσήφ Ἰεσουρού, Νισσίμ Χ. Κοὲν, Ἀαρὼν Σ. Μισραχῆς, Κάρολος Ρότσιλδ, Μ. Σ. Λέβης, Α. Κωνσταντίνου.

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1890.

Ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς

ΚΑΡΟΛΟΣ ΡΟΤΣΙΛΔ.

Ὁ ταμίαις

Μ. Σ. Λέβης.

Ὁ γραμματεῖς

Α. Κωνσταντίνου.

Ἄρθ. 5971,

(2)

Περὶ χορηγίας ἀναπληρωμ. πίστώσεως δραχ. 3063,87 ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1890 τοῦ ἐν Ἀιδινίῳ γεωργ. σχολείου.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Δαβόντες ὑπ' ὄψει τὴν ὑπ' ἀριθ. 325 ἀναφορὰν τῆς Δευτέρου τοῦ ἐν Ἀιδινίῳ Κασσαβ. καὶ Τριανταρ. γεωργικῶν σχολείου, καὶ τὸ δι' αὐτῆς ὑποβληθὲν ὑπ' ἀριθ. 79 πρακτικὸν τοῦ συμβουλίου τοῦ αὐτοῦ σχολείου, δι' οὗ χορηγεῖται πίστωσις ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τρίτοντος ἔτους ὑπὸ τὸ κεφ. Δ' ἄρθρ. 1 καὶ 2 ἐκ δραχμῶν 3063, 87 πρὸς ἀνανέωσιν τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ πρακτικῷ σημειομένων ἐνταλμάτων, ἐγκρίνομεν αὐτὸ καὶ παραγγέλλομεν τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ τε καὶ τῆς παρούσης.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Μαΐου 1890.

Ὁ Υπουργὸς
Σ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.

Γ. Μουσουλμανισμός

1. Μουσουλμανική Μειονότητα Θράκης

α. Εισαγωγικά

Τα **άρθρα 37 έως και 45** (Τμήμα Ε΄ «Προστασία των Μειονοτήτων») της **Συνθήκης της Λωζάννης**, η οποία κυρώθηκε με το Ν.Δ. «Περί κυρώσεως της εν Λωζάννη συνομολογηθείσης Συνθήκης περί Ειρήνης» (Α΄238/1923), ορίζουν το νομικό πλαίσιο για την προστασία των πληθυσμών που δεν συμπεριελήφθησαν στη Σύμβαση για την Ανταλλαγή των Πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, δηλαδή των Ελλήνων Ορθοδόξων Χριστιανών στην Κωνσταντινούπολη και των Μουσουλμάνων στη Θράκη.

Συγκεκριμένα, το **άρθρο 2 της Σύμβασης Περί Ανταλλαγής Πληθυσμών** αναφέρει τα εξής: *«Δέν θά περιληφθῶσιν εἰς τήν ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ προβλεπομένην ἀνταλλαγὴν: α) οἱ Ἕλληνες κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, β) οἱ Μουσουλμᾶνοι κάτοικοι τῆς Δυτικῆς Θράκης. Θέλουσι θεωρηθῆ ὡς Ἕλληνες κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πάντες οἱ Ἕλληνες οἱ ἐγκατεστημένοι ἤδη πρὸ τῆς 30ῆς Ὀκτωβρίου 1918, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Νομαρχίας Κωνσταντινουπόλεως, ὡς αὕτη καθορίζεται διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1912. Θέλουσι θεωρηθῆ ὡς μουσουλμᾶνοι κάτοικοι τῆς Δυτικῆς Θράκης, πάντες οἱ Μουσουλμᾶνοι οἱ ἐγκατεστημένοι ἐν τῇ περιοχῇ ἀνατολικῶς τῆς μεθορίου γραμμῆς τῆς καθορισθείσης τῷ 1913 διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου».*

Ὡς ἐκ τούτου, ἡ μειονότητα τῆς Θράκης ἔχει θρησκευτικό χαρακτήρα. Αποτελεῖται ἀπὸ Ἕλληνες πολίτες Μουσουλμάνους στο θρήσκευμα καὶ διέπεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ, ἐπιπλέον, ἀπὸ ἓνα εἰδικό ἐσωτερικό καὶ διεθνές νομικό καθεστῶς, προσδιορισμένο ἀπὸ μὴ συγκεκριμένη μακρὰ ιστορικοπολιτική καὶ ιστοριογεωγραφική εξέλιξη, ἡ ὁποία ἔχει στὸν πυρήνα τῆς τὸν πλήρη σεβασμὸ στὴν θρησκευτική καὶ πολιτισμική ἰδιοπροσωπεία τῶν Μουσουλμάνων Ἑλλήνων πολιτῶν τῆς Θράκης, οἱ ὁποῖοι, ὡς Ἕλληνες πολίτες, προστατεύονται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τὴν Ἑλληνική νομοθεσία ἀλλὰ καὶ ὑπόκεινται στὶς ἐννομες υποχρεώσεις καὶ ἀπαιτήσεις ποὺ ἰσχύουν γιὰ ὅλους τοὺς κοινωνοῦς τοῦ ἡμεδαποῦ δικαίου.

β. Μουφτεῖες Θράκης

Ἡ Μουφτεῖα Διδυμοτείχου, ἡ Μουφτεῖα Ξάνθης καὶ ἡ Μουφτεῖα Κομοτηνῆς ἀποτελοῦν αὐτοτελεῖς δημόσιες υπηρεσίες ἐπιπέδου Γενικῆς Διεύθυνσης υπαγόμενες ἀπ' εὐθείας στὸν Ὑπουργὸ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Οἱ δαπάνες λειτουργίας τοὺς βαραίνουν τὸν προϋπολογισμό τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Ὁ οικονομικός καὶ διαχειριστικός ἐλεγχος τῶν Μουφτειῶν διενεργεῖται ἀπὸ τὴ Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικῶν Ἐλέγχων τοῦ Ὑπουργείου Οικονομικῶν, σύμφωνα με τὶς κείμενες διατάξεις, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οικονομικῶν, με τὴν ὁποία ἀποφασίζεται ἡ ἐνταξὴ τοὺς στὸς φορεῖς τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ν. 3492/2006, καθὼς καὶ κάθε ἄλλο σχετικό θέμα ποὺ χρήζει ἰδιαίτερης ἀντιμετώπισης (**β.δ. τῆς 9-12-1952, ἀρθρο 7 ν.1920/1991** (Α΄11), ὅπως τροποποιήθηκε με τὰ ἀρθρα 68 ν.4235/2014 (Α΄32) καὶ 48 τοῦ ν.4559/2018 (Α΄142), **ἀρθρο 40 ν.3536/2007** (Α΄42)). Ἀπὸ

πλευράς διοίκησης λειτουργούν σήμερα τρεις Μουφτείες (Διδυμοτείχου, Ξάνθης και Κομοτηνής).

Στις Μουφτείες προΐσταται ο Μουφτής, ο οποίος είναι ανώτατος δημόσιος λειτουργός, κατέχει θέση Γενικού Διευθυντή και αμείβεται αντιστοίχως, διορίζεται με Προεδρικό Διάταγμα για δεκαετή θητεία και έχει θρησκευτικές, διοικητικές και δικαιοδοτικές αρμοδιότητες κατά τον Ισλαμικό Νόμο, αποκλειστικά και μόνο σε θέματα προσωπικού δικαίου (v.1920/1991 (Α'11) που κύρωσε την Π.Ν.Π της 24-12-1990, όπως τροποποιήθηκε με τους v.4485/2017 (Α'114), [v.4511/2018 \(Α'2\)](#) και v.4559/2018 (Α'142).

Ένα εξαιρετικά σημαντικό βήμα στην κατεύθυνση της ισονομίας και των δημοκρατικών δικαιωμάτων, με πλήρη σεβασμό στην ταυτότητα, τη θρησκευτική πίστη και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης, πραγματοποιήθηκε με ευρεία συναίνεση όλων των κομμάτων (εκτός της «Χρυσής Αυγής»), με την ψήφιση από την Ολομέλεια της Βουλής της τροποποίησης του άρθρου 5 του v.1920/1991 (Α'11), για την προαιρετικότητα της προσφυγής στον Μουφτή για θέματα προσωπικού δικαίου των μελών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

Μετά από πολύμηνη επεξεργασία από τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, εκδόθηκε το [π.δ. 52/2019 \(Α'90\)](#) «*Δικονομικοί κανόνες επί υποθέσεων δικαιοδοσίας Μουφτήδων Θράκης - Σύσταση, οργάνωση και λειτουργία Διεύθυνσης Υποθέσεων Δικαιοδοσίας Μουφτή στις Μουφτείες της Θράκης*». Σκοπός του εν λόγω προεδρικού διατάγματος είναι: α) ο καθορισμός των αναγκαίων δικονομικών κανόνων για τη συζήτηση των υποθέσεων δικαιοδοσίας του Μουφτή και την έκδοση των αποφάσεών του και β) η ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας της Διεύθυνσης Υποθέσεων Δικαιοδοσίας Μουφτή, καθώς και σύστασης και διαδικασίας πλήρωσης θέσεων (μονίμων, ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και μετακλητών υπαλλήλων) στις Μουφτείες.

γ. Τεμένη Θράκης

Οι μουσουλμάνοι της Θράκης ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα στα πολυάριθμα Τεμένη της περιοχής, τα οποία είναι περισσότερα από **διακόσια εξήντα (260)**, ενώ **το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων έχει ικανοποιήσει το σύνολο των αιτημάτων για εργασίες επισκευής και επέκτασης παλαιών Τεμενών, καθώς και ανέγερσης νέων**. Σημειώνεται ότι χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού η αποκατάσταση/συντήρηση ιστορικών Τεμενών.

Με το **άρθρο 27 του Ν.4067/2012** (Α'79) θεσπίστηκαν ειδικές διατάξεις για την απλούστευση των πολεοδομικών διαδικασιών που προβλέπονται για την επισκευή ή την κατασκευή τεμένους σε Βακουφικό ακίνητο της Θράκης.

Η Ελληνική Πολιτεία επέδειξε ιδιαίτερη μέριμνα και για την επίλυση των χρόνιων προβλημάτων που αφορούν κυρίως στα μουσουλμανικά τεμένη στις ορεινές περιοχές της Θράκης, λόγω απουσίας τίτλων ιδιοκτησίας και ρυμοτομικού σχεδίου σχεδόν στο σύνολό τους. Με το **άρθρο 48 του Ν.4178/2013** (Α'174), επιλύθηκαν πολεοδομικά ζητήματα που ανακύπτουν για τα τεμένη, τα οποία βρίσκονται σε περιοχές εντός νομίμως υφιστάμενων οικισμών, αλλά χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο, είτε τα προβλήματα αυτά αφορούν στην έκδοση αδειών ανέγερσης ή επισκευής τεμενών (που σήμερα επιτρέπεται μόνο σε περιοχές με εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο), είτε στην εν γένει νομιμοποίηση των υφιστάμενων κτιρίων και αρχιτεκτονικών στοιχείων τους, όπως οι μιναρέδες, που έχουν ανεγερθεί κατά το παρελθόν χωρίς ωστόσο να υφίστανται οι σχετικές άδειες.

Επιπροσθέτως, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη, τον μεγάλο αριθμό των υφιστάμενων

μουσουλμανικών χώρων προσευχής (Τεμένη, Τεκέδες, Μεστζίτ, Τζεμ/Τζεμεβί), ορισμένες δυσλειτουργίες σχετικά με την πραγματοποίηση επισκευών ή επεκτάσεων/προσθηκών στους ήδη υπάρχοντες χώρους προσευχής, καθώς και το πυκνό πολιτιστικό απόθεμα των νεώτερων χρόνων στην ευρύτερη περιοχή, συγκρότησε στις 12/4/2016 την «Επιτροπή για την επίλυση πολεοδομικών ζητημάτων για τα τεμένη της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης» (ΑΔΑ: ΩΕΣ64653ΠΣ-ΝΤΓ). Στην Επιτροπή συμμετείχαν: ο Γενικός Γραμματέας Θρησκευμάτων, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Θρησκευτικής Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων, ένας εκπρόσωπος από κάθε Μουφτεία της Μουσουλμανικής Μειονότητας της Θράκης, ένας εκπρόσωπος από κάθε Διαχειριστική Επιτροπή των Βακουφίων της Μουσουλμανικής Μειονότητας της Θράκης, ένας εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Στο πλαίσιο των εργασιών της προαναφερθείσας Επιτροπής κρίθηκε σκόπιμη η έκδοση μιας κοινής εγκυκλίου των συναρμοδίων Υπουργείων (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού) με στόχο τη συγκέντρωση, την κωδικοποίηση και την ομαδοποίηση της κείμενης νομοθεσίας, την αποσαφήνιση των διαδικασιών αδειοδότησης με την αναλυτική παράθεση των απαιτούμενων δικαιολογητικών και μελετών ανά περίπτωση (π.χ. για την κατεδάφιση υφισταμένου και την ανέγερση νέου, για την προσθήκη κτίσματος, για επισκευές μικρής κλίμακας και για τις παρεκκλίσεις καθ' ύψος κλπ.) προς όφελος των ενδιαφερομένων.

Κατόπιν συνεργασίας των τριών συναρμοδίων Υπουργείων, των Υ.ΔΟΜ. της Θράκης και του Τμήματος Παραδοσιακών Οικισμών και Διατηρητέων Κτιρίων της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Πολιτισμού του Υφυπουργείου Μακεδονίας – Θράκης, η οποία διήρκεσε ένα έτος, εκδόθηκε αρχικώς η εγκύκλιος «Διαδικασία αδειοδότησης για τη χορήγηση άδειας δόμησης σε μουσουλμανικούς χώρους προσευχής/λατρείας της Θράκης (τεμένη-τεκέδες-μεστζίτ-τζεμ/τζεμεβί)» (ΑΔΑ: 78ΘΓ4653ΠΣ-Ζ3Χ), **οι ρυθμίσεις της οποίας επικαιροποιήθηκαν και ενσωματώθηκαν στην κοινή εγκύκλιο «Περί Μουσουλμανικών χώρων λατρείας στη Θράκη (Τεμένη-Τεκέδες-Μεστζίτ-Τζεμ/Τζεμεβί) (Αρ. Πρωτ: 105510/Θ1/31.08.2021 ΑΔΑ: 60Χ646ΜΤΛΗ-0Υ6)».**

Στην εν λόγω εγκύκλιο γίνεται ρητή αναφορά στην υποχρέωση προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς που απορρέει από διεθνείς συμβάσεις²⁹ αλλά και από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο³⁰. Ειδικότερα, προκειμένου τα νεώτερα μνημεία να ενταχθούν σε καθεστώς προστασίας, αρμόδιοι φορείς προβαίνουν στον χαρακτηρισμό τους, ο οποίος αποτελεί διαδικασία μέσω της οποίας ενεργοποιείται το καθεστώς αυτό. Δεδομένου ότι στην περιοχή της Θράκης, η πλειονότητα των χώρων προσευχής/χώρων λατρείας των Μουσουλμάνων πλησιάζει σε παλαιότητα τα εκατό έτη είναι απαραίτητο να διευκρινίζεται, ανά περίπτωση, εάν ο χώρος προσευχής/λατρείας εμπίπτει στις διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

δ. Αλεβίτες Θράκης

Η Επιτροπή Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης υπέβαλε αρχικώς προς το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων την από 27-3-2018 «Ομολογία Πίστης και Αίτηση άδειας για την τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων των Αλεβιτών Μουσουλμάνων

²⁹ Σύμβαση UNESCO του 1972, Σύμβαση Γρανάδας του 1985

³⁰ Άρθρο 24 §1 και 6 του Συντάγματος, Ν. 3028/2002

Θράκης» για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας του Τεκέ Ρούσσας στο Ν. Έβρου ως χώρου προσευχής των Αλεβιτών.

Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην εν λόγω αίτηση, ο Αλεβισμός ή Αλεβιτισμός είναι ένας ανεξάρτητος κλάδος του Ισλάμ. Τα βασικά χαρακτηριστικά του Αλεβισμού, τα οποία πηγάζουν και από την εν γένει ερμηνεία του Κορανίου είναι:

- η αγάπη και ο σεβασμός για όλους τους ανθρώπους,
- η ανεκτικότητα απέναντι σε άλλες θρησκείες και εθνικές ομάδες,
- ο σεβασμός στην εργασία και στους εργαζόμενους,
- η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών,
- η μονογαμία.

Η λατρεία πραγματοποιείται σε χώρους συναθροίσεων που αποκαλούνται Τζεμ ή Τζεμεβί (cemevi) και στον Τεκέ (Μεϊντάν Εβί), αλλά όχι σε τζαμιά. Στις θρησκευτικές τελετές προΐσταται ο Αλεβιτικός Ιερέας, ο Ντεντές.

Σύμφωνα με την Επιτροπή Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης, σήμερα στην ευρύτερη περιοχή του Ν. Έβρου κυρίως, αλλά και του Ν. Ροδόπης, οι Αλεβίτες αριθμούν περί τους 3.500 πιστούς.

Οι γιορτές που διοργανώνουν κάθε χρόνο είναι οι πατροπαράδοτες «εορτές θυσίας» προς τιμήν και σε ανάμνηση της τραγωδίας του Χουσεΐν, η οποία είναι συμβολική για τους διωγμούς που έχουν υποστεί διαχρονικά οι Αλεβίτες. Ειδικότερα διοργανώνονται:

- το μεγάλο ετήσιο Κουρμπάνι εντός του Τεκέ στην περιοχή της Ρούσσας, η Μουρσάλα στις 8 Νοεμβρίου,
- Κουρμπάνια στα χωριά: Ρούσσα, Γονικό, οικισμό Ουρανίων, οικισμό Μεσημερίου, Μικρού Δερείου, Σιδηρούς, Χαμηλού, Άνω Μικρακίου,
- Κ(ι)ρκ Κουρμπάν στη Χλόη Ν. Ροδόπης,
- Αλή Μπαμπά Κουρμπάν στην Άνω Κάμψη Ν. Ροδόπης,
- Σινάν-Μπαμπά και Χασάν Μπαμπά στο Μεγάλο Δέρειο,
- Ατμεζάρ Κουρμπάν στον Κέχρο Ν. Ροδόπης,
- Καζιλέρ Κουρμπάν στη Χλόη Ν. Ροδόπης,
- Κιοσέ Κιοί – Κουρμπάν στο Σπανό Ν. Έβρου και
- Το πανηγύρι «Χίλια» που πραγματοποιείται κάθε καλοκαίρι στην ομώνυμη τοποθεσία (το πρώτο Σαββατοκύριακο του Αυγούστου συνήθως) και περιλαμβάνει αγώνες πάλης στους οποίους συμμετέχουν κάτοικοι από τα γύρω χωριά.

Ο Τεκές της Ρούσσας ή αλλιώς ο Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, είναι ο σημαντικότερος σε ολόκληρο το χώρο των Βαλκανίων. Η ύπαρξή του χρονολογείται εδώ και περίπου 7 αιώνες, αποτελώντας ανέκαθεν σημείο συνάθροισης των Δερβίσηδων (και ιδίως του Τάγματος των Μπεκτασήδων) και αποτελεί μνημείο μεγάλης θρησκευτικής αλλά και πολιτιστικής αξίας.

Ακολούθως, σύμφωνα με το αρ. πρωτ. 108011/Θ1/3-7-2019 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων:

«Σε απάντηση στο από 2/7/2019 αίτημα της Επιτροπής Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων λαμβάνοντας υπόψη:

α) την από 27/3/2018 Ομολογία Πίστης και Αίτηση της Επιτροπής Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης καθώς και την από 8/5/2018 αίτηση της ίδιας Επιτροπής με τις οποίες αιτούνται άδεια για την τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων τους στο Τεκέ της Ρούσσας ή αλλιώς Τεκέ του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, κατά τη διάρκεια εορτών που πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες κατά τη διάρκεια του έτους,

β) τη δήλωση της Επιτροπής Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης στην Ομολογία Πίστης τους ότι «η εκδήλωση της λατρείας μας πραγματοποιείται σε χώρους συναθροίσεων που αποκαλούνται τζεμ ή τζεμέβι (cemevî) και στον Τεκέ (Μεϊντάν Εβί), αλλά όχι σε τζαμιά»,

γ) το γεγονός ότι ο Τεκές της Ρούσσας ή αλλιώς Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν υφίσταται ως θρησκευτικός χώρος συνάθροισης Αλεβιτών Μουσουλμάνων από τον 15ο αιώνα και συνεχίζει να λειτουργεί περιστασιακά ως τέτοιος,

δ) το γεγονός ότι ο Τεκές της Ρούσσας αποτελεί μνημείο κατά τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ Α' 153) «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» και

ε) την από 02.07.2019 αίτηση της Επιτροπής Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης (ΥΠΠΕΘ εισ. 107584/Θ1/3-7-2019) με την οποία αιτούνται άδεια για την τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων τους στο Τεκέ της Ρούσσας ή αλλιώς Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, κατά τη διάρκεια εορτών που πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες κατά τη διάρκεια του έτους, την ανάθεση στην ως άνω Επιτροπή της διοργάνωσης της εορτής *Secек Yaylasi* (Σετσεκ Γιαλασ-ι) στην τοποθεσία «ΧΙΛΙΑ» στη Ρούσσα Μικρού Δερείου, Δήμου Σουφλίου του Νομού Έβρου στις 2, 3 και 4 Αυγούστου 2019 καθώς και τη μετάβασή τους στην περιοχή «ΧΙΛΙΑ» από τις 17.07.2019 για την προετοιμασία του χώρου μέχρι και τις 17.08.2019 για τον καθαρισμό του χώρου,

εγκρίνει :

1) την τέλεση πέντε (5) συγκεκριμένων θρησκευτικών τελετών/προσευχών στο χώρο λατρείας/προσευχής των Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης που βρίσκεται στη Ρούσσα Δήμου Σουφλίου Νομού Έβρου και με την ονομασία Τεκές Ρούσσας ή Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, με θρησκευτικό λειτουργό (Ντεντέ) τον κ. Ισμαήλ Ογλου Μεμέτ, στις ακόλουθες ημερομηνίες:

- 14 Μαρτίου, *Mart Kurbanî* (Μαρτ Κουρμπαν), (διάρκεια μία ημέρα)
- 9 Αυγούστου, *Yala Bayramî* (Γιαλα Μπαϊραμ), (διάρκεια μία ημέρα)
- 8 Οκτωβρίου, *Sultan Kurbanî* (Σουλταν Κουρμπαν), (διάρκεια μία ημέρα)
- 17 Δεκεμβρίου, *On İkiler Kurbanî* (Ον ικι Κουρμπαν), (διάρκεια μία ημέρα)
- 10 Σεπτεμβρίου, *Asure Kurbanî* (Ασουρε Κουρμπαν), (κινητή εορτή) και

2) την ανάθεση στην Επιτροπή Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης, της διοργάνωσης της εορτής *Secек Yaylasi* (Σετσεκ Γιαλασ-ι) στην τοποθεσία «ΧΙΛΙΑ» στη Ρούσσα Μικρού Δερείου, Δήμου Σουφλίου του Νομού Έβρου η οποία θα λάβει χώρα στις 2, 3 και 4 Αυγούστου και θα λήξει στις 9 Αυγούστου τ.ε. στον Τεκέ της Ρούσσας, χώρο λατρείας/προσευχής των Αλεβιτών Μουσουλμάνων καθώς και τη μετάβασή τους στην περιοχή «ΧΙΛΙΑ» από τις 17.07.2019 για την προετοιμασία του χώρου μέχρι και τις 17.08.2019 για τον καθαρισμό του χώρου.

Η Επιτροπή Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης φέρει ακέραια και αποκλειστικά την ευθύνη για τη διασφάλιση και τήρηση των συνθηκών ασφαλούς συνάθροισης των πιστών, τήρησης των κανόνων υγιεινής, ενεργητικής πυροπροστασίας καθώς και τήρησης των κανόνων και προϋποθέσεων ασφαλούς εκκένωσης του Τεκέ σε περίπτωση κινδύνου. Η διασφάλιση των ανωτέρω μπορεί να επιτευχθεί με κάθε πρόσφορο μέσο αλλά απαιτείται να πληροί τις προϋποθέσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία κατά περίπτωση. Οι όποιες φορολογικές απαλλαγές ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία για τους χώρους λατρείας/προσευχής θρησκευτικών κοινοτήτων δεν ισχύουν, για την εν λόγω περίπτωση, αφού πρόκειται για όλως εξαιρετική χρήση.

Επισημαίνουμε ότι η παρούσα προσωρινή άδεια δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χώρου λατρείας και επιτρέπει μόνον την προσωρινή τέλεση θρησκευτικών τελετών/προσευχής στον Τεκέ της Ρούσσας ή Τεκέ του Σεγίτ Αλή Σουλτάν για την εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών των Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης κατά την ημερομηνία τέλεσης των ως άνω εορτών.

Η παρούσα δεν υποκαθιστά τυχόν αναγκαίες άδειες από συναρμόδιες αρχές (πχ.Υπουργείο Πολιτισμού) και οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν να μεριμνήσουν για την άμεση εξασφάλιση αυτών.

Η παρούσα ισχύει για ένα (1) έτος».

2. Μουσουλμάνοι εκτός Θράκης

α. Τεμένη Ρόδου - Κω

Χώροι θρησκευτικού ενδιαφέροντος της μουσουλμανικής θρησκείας λειτουργούν εκτός της Θράκης, όπου ισχύει η Συνθήκη της Λωζάννης, και στα Δωδεκάνησα και συγκεκριμένα στην νήσο Ρόδο και στη νήσο Κω.

Στη Ρόδο σώζονται [επτά \(7\) ιστορικά Τεμένη](#) εκ των οποίων ένα λειτουργεί σε καθημερινή βάση ως Τέμενος και ένα λειτουργεί ως Τέμενος κατά την περίοδο του Ραμαζανίου και της Θυσίας του Αβραάμ. Στην Κω υπάρχουν έξι (6) Τεμένη που έχουν ανακηρυχθεί [αρχαιολογικοί χώροι](#), ενώ σε καθημερινή λειτουργία βρίσκεται ένα Τέμενος.

Τα Τεμένη και τα μουσουλμανικά νεκροταφεία τελούν υπό τις Διαχειριστικές Επιτροπές των Οργανισμών Διαχείρισης Βακούφ Ρόδου και Βακούφ Κω αντίστοιχα, οι οποίες είχαν αρχικώς συγκροτηθεί ως «Ειδικά Συμβούλια» σύμφωνα με το **αριθ.12/2-5-1929 Διάταγμα** του τότε Ιταλού Κυβερνήτη των Νήσων του Αιγαίου³¹. Σήμερα, τα Διοικητικά Συμβούλια των Οργανισμών Διαχείρισεως Κτημάτων Βακούφ Ρόδου και Βακούφ Κω είναι πενταμελή και συγκροτούνται ανά διετία με απόφαση της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου.

Τα μέλη τους είναι Έλληνες μουσουλμάνοι, μόνιμοι κάτοικοι της Ρόδου ή της Κω, αντιστοίχως.

Αξίζει ιδιαίτερης μνείας η χρηματοδότηση από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού της αποκατάστασης ιστορικών Τεμενών της περιοχής, όπως των Τεμενών Ρετζέπ Πασά, Σιντριβάν, Μεχμέτ Αγά, Σουλεϊμάν και Ρεϊς Μουράτ στη νήσο Ρόδο.

Με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων παραχωρείται κάθε χρόνο το Τέμενος του Σουλεϊμάν στη Ρόδο, το οποίο λειτουργεί ως Μουσείο, στον Οργανισμό Διαχείρισης Βακούφ Ρόδου για την τέλεση της προσευχής για τη Λύση της Νηστείας του Ραμαζανίου (Eidal-Fitr) και για την τέλεση της προσευχής για τη Θυσία του Αβραάμ (Eidal-Adha). Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, η λειτουργία του χώρου συνεχίσθηκε με αυστηρή τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων για την αντιμετώπιση των επιδημιολογικών κινδύνων.

Με τις αρ. πρωτ. 182953/Θ1/22-11-2019 (Α.Δ.Α. Ω5ΜΥ46ΜΤΛΗ-ΖΦ7), 182982/Θ1/22-11-2019 (Α.Δ.Α. 6Χ1Η46ΜΤΛΗ-ΒΤ2) και 182990/Θ1/22-11-2019 (Α.Δ.Α. Ω27Λ46ΜΤΛΗ-ΟΧΝ) Πράξεις της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων διαπιστώθηκε η νόμιμη λειτουργία των μουσουλμανικών χώρων λατρείας «ΤΕΜΕΝΟΣ ΙΜΠΡΑΗΜ ΠΑΣΑ» του Οργανισμού

---

³¹ Βλ. σχετικά και Προκήρυξη 19/29-4-1947 του Στρατιωτικού Διοικητή Δωδεκανήσου όπως κυρώθηκε με το ψήφισμα ΛΔ΄ της Δ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (Α΄262/27-11-1947)

Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Ρόδου και «ΝΤΕΦΤΕΡΝΤΑΡ ΤΖΑΜΙ» και «ΧΑΣΑΝ ΠΑΣΑ ΤΖΑΜΙ» του Οργανισμού Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Κω, αντιστοίχως.

Η διαπίστωση νόμιμης λειτουργίας των ανωτέρω χώρων πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη με αρ. πρωτ. 176169/Θ1/19-10-2018 εγκύκλιο του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων με θέμα «*Διαδικασία αναγνώρισης χώρου λατρείας, προ του 1955 υφιστάμενου, τυπικής ή άτυπης μορφής οργάνωσης, θρησκείας και δόγματος θρησκευτικών κοινοτήτων (πλην αυτών, των κατ'άρθρο 3Σ κλιμάτων της Ανατολικής του Χριστού Ορθοδόξου Εκκλησίας)*» (ΑΔΑ: ΩΑ3Υ4653ΠΣ-8Β3). Με τον τρόπο αυτό διευθετήθηκε οριστικά μία μακροχρόνια εκκρεμότητα σχετικά με τους εν λόγω χώρους λατρείας, που λειτουργούν συνεχώς και αδιαλείπτως επί μακρό χρονικό διάστημα μέχρι και σήμερα, επιδεικνύοντας την έμπρακτη μέριμνα της Πολιτείας για την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απόλαυσης των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των θρησκευομένων και των θρησκευτικών κοινοτήτων.

β. Λοιπά Τεμένη ανά την Επικράτεια

Εκτός των ανωτέρω Τεμενών στη Θράκη, τη Ρόδο και την Κω υπάρχουν στον Ελλαδικό χώρο τουλάχιστον εξήντα (60) μουσουλμανικά μνημεία. Πολλά από αυτά έχουν ήδη ανακαινισθεί, όπως το Τέμενος Φετιχιέ στη Ρωμαϊκή Αγορά της Αθήνας, το οποίο από τον Αύγουστο του 2017 είναι ανοικτό στο κοινό ως χώρος πολιτιστικών εκθέσεων, το [Τέμενος Γενί](#) στην Μυτιλήνη και το Τέμενος Ζινζιρλί στις Σέρρες. Άλλα τελούν υπό καθεστώς αποκατάστασης των ζημιών που έχουν επέλθει εξαιτίας της φθοράς του χρόνου. Ενδεικτικώς, αναφέρουμε την αναστήλωση του Βαλιδέ Τζαμί, του παλαιότερου μουσουλμανικού τεμένους στη Μυτιλήνη με χρηματοδότηση 1,2 εκατομμυρίων ευρώ από το ειδικό αναπτυξιακό πρόγραμμα για τα νησιά του Αιγαίου και φορέα εκτέλεσης του έργου την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου, την αποκατάσταση του τεμένους Βαγιαζήτ στο Διδυμότειχο μετά την πυρκαγιά της 22ας Μαρτίου 2017, τις εργασίες στο Χουνκιάρ Τζαμί στην Έδεσσα.

Ορισμένα Τεμένη, μετά την αποκατάστασή τους, λειτουργούν ως πολιτιστικοί εκθεσιακοί χώροι, όπως το Τέμενος του Εμίρ-Ζαδέ στη Χαλκίδα, το Τζαμί του Κάτω Συντριβανιού ή Τζαμί Τζισδαράκη στην Αθήνα και το Κιουτσούκ Χασάν στην πόλη των Χανίων.

Ενδεικτικός [Κατάλογος](#) παρατίθεται στο [Επίμετρο](#) της παρούσας ενότητας.

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού καταβάλλει επίπονες προσπάθειες (έχοντας πραγματοποιήσει και ειδικές εκδόσεις κατά το παρελθόν³²) για τη διατήρηση του πολιτιστικού πλούτου της χώρας, στον οποίο περιλαμβάνονται και τα μουσουλμανικά μνημεία.

γ. Μουσουλμανικοί Ευκτήριοι Οίκοι

Αιτήσεις για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χώρων λατρείας της μουσουλμανικής θρησκείας, υποβλήθηκαν για πρώτη φορά το έτος 2013 και ικανοποιήθηκαν όλες, πλην των περιπτώσεων με ελλιπή δικαιολογητικά. Κατά το έτος 2020 αδειοδοτήθηκε ένας (1) μουσουλμανικός ευκτήριος οίκος («Tahafuz E Khatm E Nubuwwat – Διαφυλάττουμε τη Διδασκαλία του Τελευταίου Προφήτη»). **Σύμφωνα με τα τρέχοντα στοιχεία (Οκτώβριος 2021), ο συνολικός αριθμός Ευκτηρίων Οίκων Μουσουλμάνων σε όλη τη χώρα, πλην Θράκης και Δωδεκανήσου, ανέρχεται σε δεκατέσσερις (14).**

Σημειώνεται ότι για την απρόσκοπτη τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων των μουσουλμάνων κατά τη Μεγάλη Εορτή της Ισλαμικής Θρησκείας της Λύσης του Ραμαζανίου

³²Η ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ – ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ, Δεκέμβριος 2009

και της Θυσίας του Αβραάμ (Eid Al Adha), η Ελληνική Πολιτεία παραχωρεί δωρεάν, από το 2011³³, χώρους στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και στο Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών. Από το 2020, ωστόσο, η συγκεκριμένη διαδικασία έχει ανασταλεί στο πλαίσιο των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19.

Επίσης, κάθε χρόνο πραγματοποιείται στην Αθήνα πορεία προς τιμήν της επετείου των Γενεθλίων του Προφήτη Μωάμεθ από μουσουλμάνους με την άδεια των ελληνικών αρχών και υπό την προστασία της Ελληνικής Αστυνομίας.

3. Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών

Με τις διατάξεις του **v.3512/2006 (Α΄264)** θεσπίστηκε, για πρώτη φορά στην Ελληνική έννομη τάξη, το αναγκαίο κανονιστικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας ενός Μουσουλμανικού Τεμένους στην Αττική, υπό δημόσια εποπτεία, ώστε να καταστεί δυνατή η εκτέλεση των λατρευτικών πράξεων των Μουσουλμάνων που διαβιούν στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας (ημεδαπών και αλλοδαπών), κατά τον κατάλληλο για τη συγκεκριμένη θρησκεία τρόπο.

Με την ψήφιση των **v.4014/2011 (Α΄209)**, **v.4327/2015 (Α΄50)**, **v.4414/2016 (Α΄149)** και **v.4473/2017 (Α΄78)**, διευθετήθηκαν διάφορα επιμέρους ζητήματα διοικητικής αλλά και πολεοδομικής φύσεως, με αποτέλεσμα να ολοκληρωθεί η κατασκευή του κτιρίου του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών και του περιβάλλοντος χώρου, έκτασης 16 στρεμμάτων, τον Ιούνιο του 2016. Το κτίριο και ο περιβάλλον χώρος παρουσιάστηκαν στους μουσουλμάνους της Αθήνας την 7/6/2019.

Με την με αρ. πρωτ. **135952/Θ1/11-8-2017** (Υ.Ο.Δ.Δ. 401-ΑΔΑ:7ΦΑΒ4653ΠΣ-1ΣΘ) Υπουργική Απόφαση διορίστηκε το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών».

Στην με αρ. πρωτ. **151436/Θ1/13-9-2018** Κ.Υ.Α. των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών «Κανονισμός λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Ι.Δ. «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών»(Β΄4405) προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- η δυνατότητα συγκρότησης, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, άμισθων Θρησκευτικών Επιτροπών συμβουλευτικού χαρακτήρα αποτελούμενων από μέλη και μη μέλη του, για την καλύτερη λειτουργία του Τεμένους. Συγκεκριμένα, μέλη των εν λόγω επιτροπών μπορεί να είναι δημόσιοι υπάλληλοι, μουσουλμάνοι που νόμιμα διαβιούν στην Αττική, μέλη του διδακτικού προσωπικού των Πανεπιστημίων ή απόφοιτοι της Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Μουσουλμανικών Σπουδών του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και θρησκευτικοί λειτουργοί αδειοδοτημένων από το Υ.ΠΑΙ.Θ. μουσουλμανικών λατρευτικών χώρων της Αττικής (άρθρο 17),
- η δυνατότητα συγκρότησης, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ομάδων εθελοντών με τη συμμετοχή μουσουλμάνων νομίμως διαβιούντων στην Αττική και προερχομένων από τις μουσουλμανικές κοινότητες της Αττικής, που επιθυμούν να προσφέρουν προσωρινά και άνευ ανταλλάγματος τις υπηρεσίες τους και να συνδράμουν στην ομαλή λειτουργία του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών, ιδίως κατά τις

---

³³Βλ. σχετικά τα από [17-5-2018](#) και από [8-5-2019](#) Δελτία Τύπου της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων με θέμα: «Τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων των μουσουλμάνων, κατά την εορτή της Λύσης της Νηστείας του Ραμαζανίου (Id al Fitr)» και τα από [16-8-2018](#) και από [25-7-2019](#) Δελτία Τύπου με θέμα: «Τέλεση της προσευχής, κατά την μουσουλμανική εορτή της Θυσίας του Αβραάμ (Eid al Adha)».

περιόδους μεγάλων θρησκευτικών εορτών και για τις αυξημένες ανάγκες των προσερχόμενων πιστών (άρθρο 18),

- η λειτουργία του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών όλες τις ημέρες της εβδομάδας. Ώρες λειτουργίας του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών καθορίζονται οι παρακάτω: α) μισή ώρα πριν την ώρα τέλεσης από τον Ιμάμη της πρώτης προσευχής, β) μισή ώρα μετά την ώρα τέλεσης από τον Ιμάμη της τελευταίας προσευχής. Κατά τη διάρκεια του Ιερού Μουσουλμανικού Μήνα (Ραμαζάνι) και της Εορτής της θυσίας του Αβραάμ το Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών θα λειτουργεί επί εικοσιτετραώρου βάσεως. Προκειμένου να ασκήσουν τα λατρευτικά καθήκοντά τους όλοι οι πιστοί μπορούν να προσέρχονται ελεύθερα στο Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών, κατά τις ώρες λειτουργίας του και σύμφωνα με το πρόγραμμα των προσευχών του έτους (άρθρο 19) και
- η διαδικασία και προϋποθέσεις περιορισμένης κατ' ιδίαν παραχώρησης του Τεμένους σε μουσουλμανικές κοινότητες που διαβιούν στην Αττική (άρθρο 20).

Στις 20/5/2019 δημοσιεύθηκε το [π.δ. 42/2019 \(Α'74\)](#) «Οργανισμός του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών». Στον Οργανισμό του νομικού προσώπου ορίζονται ιδίως, ακόμα και κατά παρέκκλιση των ισχυουσών για το δημόσιο τομέα διατάξεων, η διάρθρωση και λειτουργία του, ο αριθμός, οι θέσεις, οι κατηγορίες, τα προσόντα, η κατάσταση και τα καθήκοντα του απασχολούμενου προσωπικού, καθώς και το πειθαρχικό δίκαιό τους, τα θέματα εκπόνησης μελετών, εκτέλεσης έργου, εκμισθώσεως ή μισθώσεως ακινήτων και παροχής υπηρεσιών που αφορούν στη λειτουργία και συντήρηση του Τεμένους και της διενέργειας προμηθειών, η οικονομική διαχείρισή του και η υπαγωγή του στο κατάλληλο σύστημα λογιστικής διαχείρισης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την ομαλή λειτουργία του και την επίτευξη του σκοπού του.

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 72 του **ν. 4589/2019 (Α'13)** ρυθμίζονται αναλυτικότερα θέματα που αφορούν στα έσοδα του Ν.Π.Ι.Δ. από δωρεές, ενώ με το άρθρο 217 του **ν. 4610/2019 (Α'70)** ρυθμίζεται το θέμα των αποδοχών του μουσουλμάνου θρησκευτικού λειτουργού. Με την με αρ. πρωτ. 149184/Θ1/3-11-2020 Υπουργική Απόφαση τοποθετήθηκε θρησκευτικός λειτουργός (Ιμάμης) στο Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών.

Μετά τη λήξη της θητείας του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών», με την με αρ. πρωτ. 109537/Θ1/25-8-2020 (ΥΟΔΔ 697-ΑΔΑ: 6ΨΞ446ΜΤΛΗ-ΒΝΕ) Υπουργική Απόφαση διορίστηκε η νέα σύνθεσή του.

Το Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών ξεκίνησε τη λειτουργία του τη Δευτέρα 2 Νοεμβρίου 2020, σύμφωνα και με τη σχετική Ανακοίνωση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του οικείου Ν.Π.Ι.Δ.:

«Το Τέμενος λειτουργεί από σήμερα, 2/11/2020, σύμφωνα με τα ισχύοντα, για όλους τους χώρους λατρείας, μέτρα όπως αναφέρονται στην ΚΥΑ Δ1α/Γ.Π.οικ./67924 «Κανόνες τήρησης αποστάσεων και άλλα μέτρα προστασίας στο σύνολο της Επικράτειας, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19» (ΦΕΚ Β' 4709/23-10-2020).

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών θα ενημερώσει για την ημερομηνία της τέλεσης των εγκαινίων όταν αυτή καταστεί δυνατή σύμφωνα με τις εξελίξεις για την καταπολέμηση της πανδημίας».

Με το άρθρο 49 του **ν.4777/2021 (Α'25)** και το άρθρο 97 του **ν. 4812/2021 (Α'110)** επήλθαν αλλαγές στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών», μεταξύ των οποίων, αύξηση των μουσουλμάνων εκπροσώπων από δύο (2) σε τέσσερις (4). Το εννεαμελές

Δ.Σ. διορίστηκε με την με αρ. πρωτ. 98380/Θ1/9-8-2021 (ΥΟΔΔ 668, ΑΔΑ: 64ΟΨ46ΜΤΛΗ-ΔΤΗ) Απόφαση της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων.

4. Περιστατικά

Για το έτος **2020** καταγράφηκαν **εννέα (9)** περιστατικά, ως ακολούθως:

A/A	1.
Τοποθεσία	Μουσουλμανικά Νεκροταφεία Μάστανλη, Κομοτηνή, Ροδόπη
Ημερομηνία	21 Μαΐου 2020
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών με τσεκούρι σε 3 επιτύμβιες στήλες - ταφόπλακες
Δράστης/ες	1 ημεδαπή (μουσουλμάνο)
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράσιδα συνελήφθη και αφέθηκε ελεύθερη κατόπιν εντολής αρμοδίου Εισαγγελέως. Σε βάρος της εκκρεμούσε παραγγελία της αρμόδιας Εισαγγελίας για ψυχιατρική εξέταση, η οποία εκτελέστηκε την ίδια ημέρα

A/A	2.
Τοποθεσία	Ι. Τέμενος Εσκή Τζαμί, Κομοτηνή, Ροδόπη
Ημερομηνία	17 Ιουνίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έγραψαν με σπρέι στους εξωτερικούς τοίχους του κτιρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δεν υπεβλήθη καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας Πόλης Κομοτηνής)	

A/A	3.
Τοποθεσία	Τέμενος Οσμάν Σαχ (Κουρσούμ Τζαμί), Τρίκαλα
Ημερομηνία	13 Ιουλίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Θραύση με ρίψη πέτρας δύο υαλοπινάκων κεντρικής εισόδου του κτιρίου το οποίο χρησιμοποιείται ως μουσείο
Δράστης/ες	2 Άγνωστοι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	4.
Τοποθεσία	Ι. Τέμενος Καγιαλί Τζαμί, Κομοτηνή, Ροδόπη
Ημερομηνία	10 Αυγούστου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έγραψαν με σπρέι στους εξωτερικούς τοίχους του κτιρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δεν υπεβλήθη καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας Πόλης Κομοτηνής)	

A/A	5.
Τοποθεσία	Άτυπος χώρος προσευχής (Α.Χ.Π.) Μουσουλμάνων, Τυμπάκι Ηρακλείου Κρήτης
Ημερομηνία	9 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Κατά τη διάρκεια συλλαλητηρίου από άτομα του εθνικοπατριωτικού χώρου, ομάδα ατόμων εκτόξευσε αντικείμενα στον παρακείμενο ευρισκόμενο Α.Χ.Π. προκαλώντας φθορές στην πρόσοψή του
Δράστης/ες	5 ημεδαποί
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	6.
Τοποθεσία	Ι. Τέμενος Μέστανλη Τζαμί, Κομοτηνή, Ροδόπη
Ημερομηνία	15 Σεπτεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες ξήλωσαν το δάπεδο του προαύλιου χώρου του κτιρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δεν υπεβλήθη καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας Πόλης Κομοτηνής)	

A/A	7.
Τοποθεσία	Ι. Τέμενος Σερντάρ Τζαμί, Κομοτηνή, Ροδόπη
Ημερομηνία	6 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες έγραψαν με σπρέι στους εξωτερικούς τοίχους του κτιρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δεν υπεβλήθη καταγγελία
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (Πηγή: Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας Πόλης Κομοτηνής)	

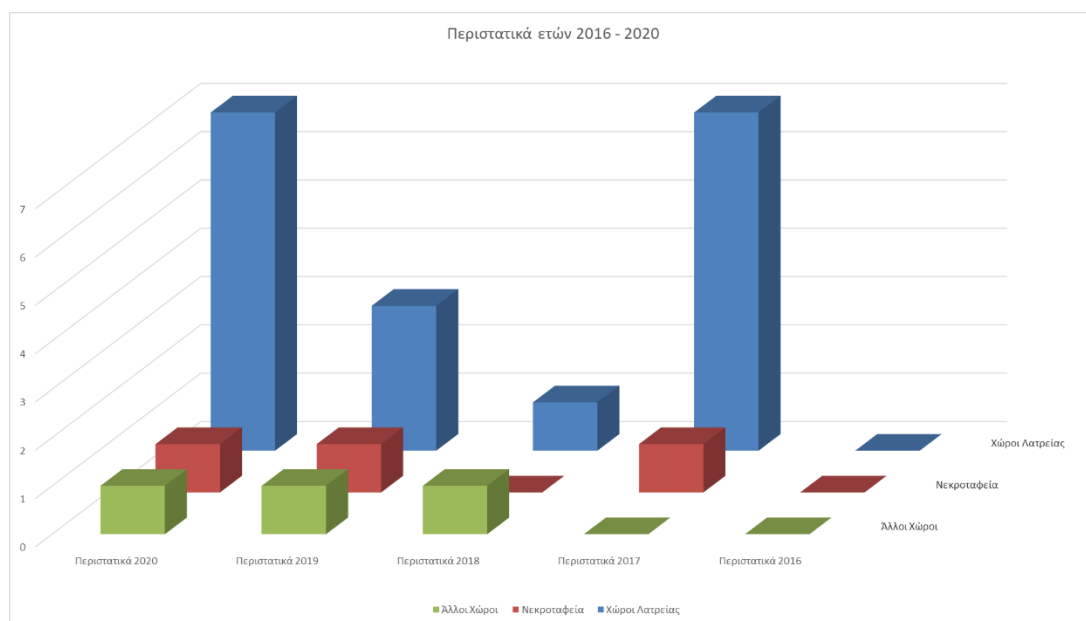

A/A	8.
Τοποθεσία	Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών
Ημερομηνία	24 Οκτωβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστης σχημάτισε με μαύρο σπρέι σταυρό και έγραψε την φράση ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΝΙΚΑ στην εξωτερική πόρτα του οικοπέδου όπου βρίσκεται το Ισλαμικό Τέμενος
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη - Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	9.
Τοποθεσία	Άτυπος χώρος προσευχής (Α.Χ.Π.) Μουσουλμάνων, Ηράκλειο Κρήτης
Ημερομηνία	4 Νοεμβρίου 2020
Σύντομη περιγραφή	Δράστες, χωρίς να γίνουν αντιληπτοί, εναπόθεσαν στην κεντρική θύρα περιτυλιγμένες, τρεις (3) σελίδες τύπου Α4 με σκίτσα που απεικονίζουν τον προφήτη Μωάμεθ σε προσβλητικές σκηνές
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

5. Επίμετρο

α. Στατιστική απεικόνιση

Σχήμα 6: Συγκριτική απεικόνιση περιστατικών 2016-2020, ανά είδος χώρου

β. Εγκύκλιος περί των ημερών αργίας των Μειονοτικών Σχολείων κατά τις μουσουλμανικές εορτές

Το Γραφείο Μειονοτικής Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Δ/σης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης εξέδωσε την με αρ. πρωτ. Φ.8.2/23.7/8532/16-9-2020 Εγκύκλιο με θέμα: «Ημέρες αργίας των Μειονοτικών Σχολείων κατά τις μουσουλμανικές εορτές». Σύμφωνα με την εν λόγω Εγκύκλιο, για το ημερολογιακό έτος 2021 τα Μειονοτικά Σχολεία, πέραν των άλλων επίσημων αργιών, αργούν και κατά τις εξής μουσουλμανικές θρησκευτικές εορτές:

1. 18/19 Φεβρουαρίου 2021 Ρεγκαήπ Καντηλί (Πέμπτη)
2. 10/11 Μαρτίου 2021 Μιράτς Καντηλί (Πέμπτη)
3. 27/28 Μαρτίου 2021 Μπεράτ Καντηλί (Κυριακή)
4. 12 έως και 16 Μαΐου 2021 Ραμαζάν Σεκέρ Μπαϊράμι (Τετάρτη έως και Κυριακή)
5. 19 έως και 23 Ιουλίου 2021 Κουρμπάν Μπαϊράμι (Δευτέρα έως και Παρασκευή)
6. 17/18 Οκτωβρίου 2021 Μεβλίτ Καντηλί (Δευτέρα).

Ως αργία, για τον εορτασμό των Καντηλιών, ορίζεται **η επομένη** της ιερής νύχτας του εορτασμού, πλην του **Ρεγκαήπ Καντηλί**, που καθορίζεται η **προηγούμενη**.

γ. Ενδεικτικός κατάλογος μουσουλμανικών μνημείων της Ελληνικής επικράτειας³⁴

Το Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ) υλοποιεί ένα πολυδιάστατο έργο για την αποκατάσταση και ανάδειξη των μουσουλμανικών μνημείων με εθνικούς και κοινοτικούς πόρους. Πολλά από αυτά τα μνημεία σήμερα έχουν ανοίξει στο ευρύ κοινό, φιλοξενώντας μάλιστα αξιόλογες εκθέσεις. Επί του παρόντος είναι σε εξέλιξη πολλά έργα σε σημαντικά μνημεία αυτής της περιόδου, σε αρκετές περιπτώσεις σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ο κάτωθι επικαιροποιημένος (μέχρι και τον Οκτώβριο του 2021) κατάλογος περιλαμβάνει τα σημαντικότερα μουσουλμανικά μνημεία της Ελληνικής επικράτειας, τα οποία είτε είναι σήμερα επισκέψιμα από το κοινό είτε σε αυτά πραγματοποιούνται ή προγραμματίζονται εργασίες, προκειμένου το ταχύτερο δυνατόν να καταστούν επισκέψιμα από το κοινό. Επισημαίνεται ότι δεν παρατίθενται στοιχεία για την κοσμική οθωμανική τέχνη και αρχιτεκτονική και ότι προφανώς με το παρόν δεν γίνεται εξαντλητική αποδελτίωση των μουσουλμανικών μνημείων της Ελλάδας.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	
Αθήνα, Φετιχιέ Τζαμί (ή Τζαμί του Σταροπάζαρου)	Έχει ολοκληρωθεί το έργο συνολικής αποκατάστασής του μνημείου. Είναι επισκέψιμο, και λειτουργεί ως χώρος περιοδικών εκθέσεων και πολιτιστικών δράσεων
Αθήνα, Τζαμί του Τζισδαράκη (ή Τζαμί του Κάτω Σιντριβανιού)	Λειτουργεί ως παράρτημα του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης. Είναι προσωρινά κλειστό. Πρόκειται να αποτελέσει μέρος της νέας μόνιμης έκθεσης του πρώην Μουσείου Λαϊκής Τέχνης. Το καλοκαίρι του 2021 εξετάστηκε από το ΚΑΣ και εγκρίθηκε η απαλλοτρίωση των ισογείων καταστημάτων
Αθήνα, Μενδρεσές (ιεροδιδασκαλείο) επί των οδών Αιόλου και Πελοπίδα	Διατηρείται σε ημιρειπωμένη κατάσταση, με την εξαίρεση της πύλης της κεντρικής εισόδου και τμήματος στη νότια πλευρά του συγκροτήματος. Ο χώρος χρησιμοποιείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών ως υπαίθριος χώρος φύλαξης αρχαιολογικού υλικού
Αθήνα, Πλάκα, Πλατεία Μουσαίου, Κιουτσούκ Τζαμί	Αποκαλύφθηκε ανασκαφικά από την πρώην Α' ΕΠΚΑ, κατά τη διάρκεια έργων Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθηνών. Χρονολογείται σε προ του έτους 1667 χρόνους. Μετά από εργασίες στερέωσης και κατάλληλης διαμόρφωσης και σήμανσης, τα ερείπια του μνημείου και του μιναρέ του διατηρούνται ορατά και εντάσσονται ελεύθερα στον κοινόχρηστο χώρο της Πλατείας Μουσαίου
Λιβαδειά, Τζαμί Γαζή Ομέρ	Εκπονήθηκε μελέτη αποκατάστασης το 2021 με χρηματοδότηση του Δήμου Λεβαδέων με σκοπό να χρησιμοποιηθεί μελλοντικά το κτίριο ως πολιτιστικό κέντρο του Δήμου Λεβαδέων. Η μελέτη βρίσκεται στο στάδιο της έγκρισής της
Χαλκίδα, Συγκρότημα Εμίρ-Ζαδέ (τέμενος και κρήνη)	Έχει ολοκληρωθεί η αποκατάσταση του μνημείου. Το τέμενος λειτουργεί ως εκθεσιακός χώρος, φιλοξενεί έκθεση χαρακτηριστικών ευρωπαϊών περιηγητών, έργων του 16ου-19ου αιώνα με θέμα την Χαλκίδα και γενικότερα την Εύβοια, τα οποία ανήκουν στη συλλογή Ιωάννη Καράκωστα. Το 2020 πραγματοποιήθηκαν, από την ΕΦΑ Ευβοίας, εργασίες συντήρησης της παρακείμενης κρήνης, ενώ παράλληλα εκπονήθηκε από την ίδια Υπηρεσία και έχει υποβληθεί προς έγκριση μελέτη ανακεράμωσης του τεμένους

³⁴Πηγή: Δ/ση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

Παλαιοχώρα Καρύστου, Μιναρές στον ναό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος,	Σε επαφή με τον ναό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στην Παλαιοχώρα, ο οποίος επί Τουρκοκρατίας είχε μετατραπεί σε τζαμί, διατηρείται μιναρές, σε χαμηλό ύψος πλέον, ο οποίος έχει μετατραπεί σε παρεκκλήσι. Αποτελεί το μοναδικό διατηρούμενο μουσουλμανικό τέμενος στην Κάρυστο
Ναύπακτος, Φετιχέ τζαμί (ή Τζαμί Λιμανιού)	Αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο του Β΄ ΚΠΣ κατά τα έτη 1999-2001 και είναι επισκέψιμο μνημείο. Στο μνημείο πραγματοποιούνται περιστασιακά, κατά την χρονική περίοδο από τον Μάιο έως τον Οκτώβριο, πολιτιστικές δραστηριότητες, εικαστικές εκθέσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, που συνδιοργανώνονται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδος και τοπικούς φορείς
Ναύπακτος, Βεζίρ Τζαμί και οθωμανικές κρήνες	Σώζεται ο μιναρές και τμήμα του κυρίως χώρου. Υλοποιείται το έργο «Στερέωση του Βεζίρ Τζαμιού και Αποκατάσταση των οθωμανικών κρημών της Ναυπάκτου». Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 από την ΕΦΑ Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδας. Το έργο περιλαμβάνει την ανάδειξη και στερέωση των καταλοίπων του μνημείου, καθώς και δώδεκα κρημών του κάστρου Ναυπάκτου
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	
Ναύπλιο, «Τριανόν» ή Παλαιό τζαμί της πλατείας Συντάγματος	Στο πλαίσιο του έργου ΕΣΠΑ 2014-2020 με τίτλο «Παρεμβάσεις αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του Τριανόν» από τον Δήμο Ναυπλιέων, με σκοπό την ανάδειξη του τεμένους ως επισκέψιμου μνημείου και τη χρήση του ως χώρου πολιτιστικών δράσεων, το οποίο είναι σε εξέλιξη, έχει εκπονηθεί επικαιροποιημένη αρχιτεκτονική μελέτη αποκατάστασης και ανάδειξης. Μελλοντικά πρόκειται να φιλοξενούνται εκθέσεις σχετικές με την πόλη του Ναυπλίου, εικαστικές εκθέσεις, συνέδρια, εκπαιδευτικές δράσεις και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις συμβατές με τον χαρακτήρα του μνημείου
Ναύπλιο, «Βουλευτικό» - μουσουλμανικό τέμενος	Το κτήριο λειτουργεί σήμερα ως χώρος διαλέξεων, συνεδρίων, συναυλιών, κ.λπ. Στο ισόγειο του Βουλευτικού στεγάζεται η Δημοτική Πινακοθήκη Ναυπλίου
Ναύπλιο, Μεντρεσές (ή «Φυλακές Λεονάρδου»)	Στο μνημείο στεγάζονται εργαστήρια συντήρησης και αποθήκες της Εφορείας Αρχαιοτήτων
Ναύπλιο, Καθολική Εκκλησία (ή «Φραγκοκλησιά»), μουσουλμανικό τέμενος	Λειτουργεί ως καθολικός ναός
Άργος, Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης- μουσουλμανικό τέμενος	Λειτουργεί ως ναός, υπαγόμενος στην ενορία του Αγίου Πέτρου του Άργους. Έχει εκπονηθεί με πρωτοβουλία του Δήμου μελέτη αποκατάστασης του μνημείου, η οποία έχει εγκριθεί
Κόρινθος, Ακροκόρινθος, Τέμενος	Έχει εκπονηθεί μελέτη αποκατάστασης του μνημείου. Το 2018 υλοποιήθηκαν στερεωτικές εργασίες μικρής κλίμακας από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κορίνθου. Οι εργασίες αφορούσαν σε τοπικά αρμολογήματα στην εξωτερική και εσωτερική όψη της τοιχοποιίας, όπως και σε συμπλήρωση και επισκευή των υποστηλώσεων και των ξύλινων διαφραγμάτων των κουφωμάτων. Προγραμματίζεται, μετά τη συνολική αποκατάστασή του, το μνημείο να αποκτήσει μουσειακή χρήση, με θεματολογία από την ιστορία του αρχαιολογικού χώρου και με έμφαση στις οθωμανικές αρχαιότητες. Επί του παρόντος είναι επισκέψιμο κατά την περιήγηση του επισκέπτη στον αρχαιολογικό χώρο του Ακροκορίνθου

Κόρινθος, Αρχαία Κόρινθος, Μουσουλείο - γνωστό ως «Τεκές»	Είναι ιδιωτικό, απαιτείται η αποκατάσταση του μνημείου
Μονεμβασιά, Κάστρο Μονεμβασίας, Τέμενος	Στο μνημείο στεγάζεται η Αρχαιολογική Συλλογή Μονεμβασίας. Η Αρχαιολογική Συλλογή περιλαμβάνει αρχιτεκτονικά γλυπτά (μεταξύ των οποίων και δυτικά οικόσημα), έργα τέχνης και κεραμική. Όλα αυτά αποτελούν ιστορικές μαρτυρίες της ανθρώπινης δραστηριότητας και της καλλιτεχνικής ζωής που αναπτύχθηκαν στην πόλη, από τα παλαιοχριστιανικά χρόνια έως τους αιώνες της οθωμανικής κυριαρχίας, αλλά και υλικές μαρτυρίες για τις εμπορικές και πολυπολιτισμικές επαφές της Μονεμβασίας με την ανατολική και τη δυτική Μεσόγειο
Πύλος, Νιόκαστρο, Τέμενος (ή Ναός Μεταμόρφωσης του Σωτήρος)	Ολοκληρώθηκε η αποκατάσταση του μνημείου που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ. Σε αυτό θα φιλοξενούνται περιστασιακά/επετειακά χριστιανικές λειτουργίες, ενώ λειτουργεί και ως επισκέψιμο μνημείο
Κυπαρισσία, Τέμενος Κυπαρισσίας	Βρίσκεται απέναντι από την ανατολική πλευρά του κάστρου. Το 2018 διενεργήθηκαν από τον Δήμο Τριφυλίας υπό την επίβλεψη της Εφορείας, προκαταρκτικές εργασίες αποκατάστασης βάσει εγκεκριμένης μελέτης. Περιελάμβαναν καθαρισμούς, αποψιλώσεις, διενέργεια δοκιμαστικών τομών στο εσωτερικό του για τον εντοπισμό της στάθμης του δαπέδου, καθώς και εργασίες στερέωσης της πλευρικής οικίας Αντωνοπούλου, ως αυλή της οποίας χρησιμοποιήθηκε το εσωτερικό του τεμένους, μετά την εγκατάλειψή του. Είναι το μοναδικό τέμενος που διασώζεται στην Κυπαρισσία
ΗΠΕΙΡΟΣ	
Ιωάννινα, Κάστρο, ΒΑ Ακρόπολη, Τζαμί Ασλάν Πασά	Στεγάζει το Δημοτικό Μουσείο της πόλης. Έχει εγκριθεί μελέτη αποκατάστασης των ζημιών στο μινιρέ του Ασλάν. Επί του παρόντος εκπονείται μελέτη αποκατάστασής του μνημείου στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΥΠΠΟΑ- Δήμο Ιωαννίνων και Περιφέρειας Ηπείρου, λόγω παρόδου αρκετών ετών από τις παλαιότερες επισκευαστικές επεμβάσεις σε αυτό
Ιωάννινα, Κάστρο, ΝΑ Ακρόπολη-Ιτς Καλέ, Φετιχιέ τζαμί	Το μνημείο χρησιμοποιείται ως εκθεσιακός χώρος: Στο πλαίσιο υλοποίησης του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Γ' ΚΠΣ), το Φετιχιέ Τζαμί αναστηλώθηκε, συντηρήθηκαν οι τοιχογραφίες του και σήμερα φιλοξενεί μόνιμη έκθεση εποπτικού υλικού που αφορά στο ίδιο το μνημείο, στο μνημειακό σύνολο του Κάστρου των Ιωαννίνων αλλά και στο ευρύτερο ιστορικό και καλλιτεχνικό γίγνεσθαι της εποχής καθώς και στην ιστορική προσωπικότητα με την οποία συνδέεται η σημερινή μορφή του τζαμιού, τον Αλή Πασά αποτελώντας τμήμα ευρύτερου πολιτιστικού κέντρου της ακρόπολης και του Βυζαντινού Μουσείου Ιωαννίνων. Σχεδιάζεται η λήψη μέτρων αποκατάστασης της απόληξης και τοιχοποιίας του μινιρέ στο Φετιχιέ Τζαμί της Ακρόπολης Ιτς Καλέ
Ιωάννινα, Κάστρο, ΒΑ Ακρόπολη, Μεντρεσές Ασλάν Πασά, στα ΝΔ του τεμένους του Ασλάν Πασά	Δεν είναι επισκέψιμο μνημείο. Εκπονείται μελέτη αποκατάστασής του στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του ΥΠΠΟΑ-Δήμου Ιωαννίνων και Περιφέρειας Ηπείρου
Ιωάννινα, Κάστρο, ΒΑ Ακρόπολη, «Μαγειρεία» Ασλάν Πασά	Αποτελεί τμήμα του συγκροτήματος του τεμένους του Ασλάν Πασά. Αν και διατηρείται χωρίς στέγαση, είναι σε αρκετά καλή κατάσταση και είναι επισκέψιμο μνημείο

<p>Ιωάννινα, Κάστρο, έξω από την πύλη της ΒΑ Ακρόπολης, Βιβλιοθήκη κάστρου</p>	<p>Κτήριο εξαρτημένο από το ιεροδιδασκαλείο και οθωμανικό λουτρό. Η βιβλιοθήκη είχε αποκατασταθεί στο παρελθόν και κατά καιρούς στέγαζε γραφεία (π.χ. το γραφείο της Προγραμματικής Σύμβασης ΥΠΠΟ- Δήμου Ιωαννιτών, γραφείο του Συλλόγου Υπαλλήλων ΒΔ Ελλάδος). Στο περιβάλλον του μνημείου πραγματοποιήθηκε κατάχωση οικιστικών καταλοίπων και ήπια διαμόρφωση του χώρου. Εκπονείται μελέτη αποκατάστασής του μνημείου στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΥΠΠΟΑ - Δήμο Ιωαννίνων και Περιφέρειας Ηπείρου ενώ θα ξεκινήσει άμεσα η υλοποίηση εγκεκριμένης από το ΥΠΠΟΑ μελέτης διαμόρφωσης του ευρύτερου περιβάλλοντος της περιοχής</p>
<p>Ιωάννινα, Καλούτσιανη, Τζαμί Καλού Τσεσμέ</p>	<p>Βρίσκεται στη συνοικία της Καλούτσιανης στην πόλη των Ιωαννίνων και αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία της οθωμανικής περιόδου της πόλης.</p> <p>Τα έτη 2009-2012 εκτελέστηκαν εργασίες αποκατάστασης της στέγης και του τρούλου, αρμολόγηση των εξωτερικών όψεων του μνημείου, αποξήλωση νεωτερικών κατασκευών, υποστηλώσεις κ.α. Το 2014 εγκρίθηκε η προμελέτη στερέωσης και συντήρησης του Τζαμιού με σκοπό την προστασία του μνημείου, την αισθητική του αποκατάσταση από τις κακότεχνες κατασκευές που είχαν συσσωρευτεί στο κτίσμα από την μακρόχρονη- μη συμβατή με το τέμενος- χρήση του.</p> <p>Το 2016 διενεργήθηκαν διερευνητικές τομές για τον έλεγχο της θεμελίωσης του κτηρίου.</p> <p>Τα έτη 2017-2018 στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΥΠΠΟΑ και Περιφέρειας Ηπείρου πραγματοποιήθηκαν διερευνητικές μελέτες δειγματοληψίας- ανάλυσης για τα υλικά δόμησης και τις τοιχογραφίες, ενώ τοποθετήθηκαν και ικριώματα στο εσωτερικό. Στο πλαίσιο της ως άνω Προγραμματικής Σύμβασης καθαρίστηκε επίσης ο μιναρές του τζαμιού τον Οκτώβριο του 2018.</p> <p>Το 2019 ολοκληρώθηκε και το 2020 εγκρίθηκε η οριστική αρχιτεκτονική και στατική μελέτη για την προστασία, συντήρηση και αποκατάσταση του Μουσουλμανικού τεμένους Καλούτσιανης, η οποία χρηματοδοτήθηκε από την Περιφέρεια Ηπείρου μέσω Προγραμματικής Σύμβασης, με σκοπό την ανάδειξη του μνημείου σε μουσειακό χώρο. Επίσης το 2020 εγκρίθηκε η «Μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης των τοιχογραφιών, των ξύλινων-ξυλόγλυπτων στοιχείων και των γύψινων στοιχείων του Τζαμιού Καλού Τσεσμέ (Καλούτσιανης)». Έχει προταθεί η υλοποίηση του έργου αποκατάστασης με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης</p>
<p>Ιωάννινα, ΝΔ από τα Λιθαρίτσια, Συγκρότημα Βελή Πασά, τέμενος-ιεροδιδασκαλείο-μαγειρεία</p>	<p>α. Τέμενος: το μνημείο δεν είναι επισκέψιμο, χρησιμεύει ως αποθήκη β. Μεντρεσές: στεγάζει στις αίθουσές του Μουσείο Εθνικής Αντίστασης γ. Μαγειρεία: στεγάζει Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιού του Δήμου Ιωαννιτών. Είναι επισκέψιμο μνημείο εξωτερικά μόνο</p>
<p>Άρτα, περιοχή Μαρατί, Τέμενος Φαΐκ Πασά (γνωστό ως Ιμαρέτ)</p>	<p>Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί η αρχιτεκτονική καθώς και οι στατικές μελέτες αναστήλωσης του τζαμιού μαζί με την ηλεκτρομηχανολογική μελέτη και τη μελέτη διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου. Πρόκειται να ξεκινήσουν άμεσα οι εργασίες αποκατάστασης του τζαμιού μέσω Προγραμματικής Σύμβασης με την Περιφέρεια Ηπείρου, η αναστήλωση του κατεδαφισμένου προστώου (revak), καθώς και η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου. Παράλληλα έχουν γίνει από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας αρκετές εργασίες, όπως ανασκαφικές τομές, καθαρισμοί και διευθέτηση περιβάλλοντος χώρου, τακτοποίηση οικοδομικού υλικού, καταγραφή των αρχιτεκτονικών γλυπτών, ενώ έχουν έρθει στο φως διάσπαρτα νέα αρχιτεκτονικά στοιχεία, που αφορούν στη διάταξη του μεγάλου αυτού συγκροτήματος. Σε όμορη ιδιοκτησία του περιβάλλοντα χώρου του τζαμιού, μόλις 150μ. απόσταση από εκείνο,</p>

	βρίσκεται τμήμα λουτρών-χαμάμ, το οποίο σώζεται μέχρι τη γέννηση των θόλων της στέγης. Μέχρι στιγμής η Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας έχει πραγματοποιήσει ανασκαφές, εργασίες αποψίλωσης και τακτοποίησης υλικού, ενώ έχει προβεί σε όλες τις σχετικές κινήσεις προκειμένου να απαλλοτριωθεί το μνημείο, καθώς βρίσκεται σε ιδιωτικό χώρο
Άρτα, Ταφικό κτίσμα (τουρμπές) Φαΐκ Πασά	Το 2020 η Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας εκπόνησε μελέτη αποκατάστασης του κτίσματος, την οποία πρόσφατα εφήρμοσε και σήμερα το μοναδικό αυτό μνημείο έχει αποκατασταθεί
Άρτα, Φεϋζούλ τζαμί:	Χρησιμοποιείται ως αποθηκευτικός χώρος αρχαιοτήτων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας. Έχει εκπονηθεί μελέτη για την αποκατάσταση του μνημείου στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της ΕΦΑ Άρτας και της Περιφέρειας
Κόνιτσα, Κάτω Κόνιτσα, Τρεις Τουρμπέδες	Για την αποκατάσταση και ανάδειξη των μνημείων έχει εκπονηθεί αρχιτεκτονική μελέτη τον Σεπτέμβριο του 2020 στο πλαίσιο του έργου «Εκπόνηση Μελετών Στερέωσης Χριστιανικών και Οθωμανικών Μνημείων Δήμου Κόνιτσας» μέσω Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ ΥΠΠΟΑ και Περιφέρειας Ηπείρου
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	
Λάρισα, οδός 31ης Αυγούστου, Γενί (Νέο) τζαμί	Το κτήριο που λειτούργησε επί δεκαετίες ως Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης της Λάρισας, μετά την δημιουργία του νέου Διαχρονικού Μουσείου της πόλης έμεινε κενό, είναι δε σε καλή κατάσταση. Προγραμματίζεται η φιλοξενία σε αυτό ενός «Σημείου Πολιτιστικής Διασύνδεσης» της πόλης, η μετατροπή δηλαδή του μνημείου σε έναν χώρο προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε αυτή και στην ευρύτερη περιοχή της. Η χρήση αυτή θα καταστεί δυνατή μετά την υλοποίηση εργασιών σε αυτό, σύμφωνα και με ήδη εγκεκριμένη από το ΥΠΠΟΑ μελέτη. Για τη δημιουργία σημείου πολιτιστικής διασύνδεσης είναι σε ισχύ προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του ΥΠΠΟΑ και της Περιφέρειας Θεσσαλίας και του Δήμου Λαρισαίων
Λάρισα, Μπαϊρακλί Τζαμί	Το μνημείο ανήκει σε ιδιώτες και δεν έχει αποκατασταθεί. Είναι επισκέψιμο μόνο εξωτερικά
Ελασσόνα, συνοικία Βαρόσι, μουσουλμανικό τέμενος	Το μνημείο έχει αποκατασταθεί. Παλαιότερα χρησιμοποιείτο ως χώρος φύλαξης αντικειμένων της Αρχαιολογικής Συλλογής Ελασσόνας. Σήμερα το μνημείο είναι επισκέψιμο κατόπιν ειδοποίησης της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λάρισας
Τέμπη, Τεκές Χασάν Μπαμπά	Από τον τεκέ σώζεται ο τουρμπές (μαυσωλείο), που περιλάμβανε τον τάφο του ιδρυτή του. Το μνημείο είναι υποστυλωμένο, και δεν είναι επί του παρόντος επισκέψιμο. Το έργο αποκατάστασής του βάσει εγκεκριμένης μελέτης, έχει ενταχθεί από την Εφορεία στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και πρόκειται να ξεκινήσει άμεσα
Ασπρόγεια Φαρσάλων, ΠΕ Λάρισας, Τεκές Ντουρπαλί Σουλτάν-Μονή Δερβίσηδων	Το συγκρότημα αναπτύσσεται σε δύο περιβόλους: στον βόρειο περίβολο σώζονται γύρω από πλακόστρωτη αυλή αναπτύσσονται τα κτήρια: ξενώνες, κελιά, τράπεζα, στάβλοι, ηγουμενείο, φούρνοι, μαγειρεία και το μείντάν (ο χώρος που προοριζόταν για τις τελετές). Στον νότιο περίβολο υπάρχει κοιμητήριο τριάντα τριών τάφων με δύο μαυσωλεία (τουρμπέδες). Το μνημείο είναι ανοικτό για το κοινό, χωρίς φύλαξη από την Υπηρεσία. Υπάρχει μελέτη αποκατάστασης που εκπονήθηκε από την Κτηματική Υπηρεσία Λάρισας, χρήζει όμως συμπλήρωσης
Τρικάλα, περιοχή Αγίου Κωνσταντίνου, στα ανατολικά της οδού Τρικάλων – Καρδίτσας: Οσμάν	Στο συγκρότημα, κληροδότημα του Οσμάν Σαχ, σώζονται το τέμενος και το μαυσωλείο (τουρμπές): Τα δύο κτήρια είναι επισκέψιμα μνημεία, ενώ το τέμενος παραχωρείται περιστασιακά για τη φιλοξενία πολιτιστικών εκδηλώσεων (εκθέσεων). Έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο Μουσείων η μουσειογραφική και μουσειολογική μελέτη για την έκθεση «Πτυχές της

Σαχ (ή Κουρσούμ) τζαμί	ιστορίας της περιοχής των Τρικάλων από τον 5ο έως τον 19 αιώνα» που θα στεγασθεί στο τέμενος, ενώ εκκρεμεί η έγκριση της μελέτης φωτισμού ανάδειξης του μνημείου
Τρίκαλα, τμήμα μενδρεσέ στην οδό Στρατηγού Σαράφη	Έχουν υλοποιηθεί εργασίες αποκατάστασης όψεων και ενίσχυσης φορέων του μνημείου με δαπάνες του ιδιοκτήτη
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	
Θεσσαλονίκη, συμβολή οδών Βενιζέλου και Εγνατίας, Τζαμί Χαμζά Μπέη (ή «Αλκαζάρ»)	Στο πλαίσιο διαρκούς μέριμνας για την προστασία του τεμένους πραγματοποιούνται διαχρονικά άμεσες εργασίες συντήρησης και εργασίες ευπρεπισμού του μνημείου. Παράλληλα, επικαιροποιούνται και ψηφιοποιούνται τα αρχιτεκτονικά σχέδια του μνημείου και εκπονείται μελέτη για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης του με σκοπό την εκπόνηση συνολικής μελέτης στερέωσης και αποκατάστασης του. Ειδικότερα, την τελευταία τριετία το μνημείο περιλήφθηκε στο φυσικό αντικείμενο δύο έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που υλοποιεί η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης: α) «Εκπόνηση μελετών αποκατάστασης σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη» και β) «Εργασίες συντήρησης και επισκευής σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη», στα οποία περιλαμβάνονται η συντήρηση των επεμβάσεων του Γ΄ Κ.Π.Σ., η ολοκλήρωση των εργασιών στο αίθριο του μνημείου και η σύνταξη μελετών αποκατάστασης του τεμένους. Το μνημείο πρόκειται να λειτουργήσει μελλοντικά ως εκθεσιακός χώρος ή ως επισκέψιμο μνημείο
Θεσσαλονίκη, Ροτόντα, Μιναρές της Ροτόντας	Στη Ροτόντα, μνημείο ενταγμένο στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, πραγματοποιούνται διαχρονικά εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης και ευπρεπισμού. Το τρέχον έτος ξεκίνησε το έργο «Μελέτες ωρίμανσης για την ανάδειξη οκτώ (8) μνημείων UNESCO στην πόλη της Θεσσαλονίκης», στο πλαίσιο του οποίου θα πραγματοποιηθούν τοπογραφήσεις και αποτυπώσεις στη Ροτόντα και θα εκπονηθούν στατική μελέτη φέροντος οργανισμού και μελέτη επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής και προτάσεων για τη λήψη μέτρων προστασίας. Ο μιναρές αποτελεί προσθήκη στο ρωμαϊκό μνημείο όταν αυτό μετετράπη σε μεστζίτ (τέμενος δηλαδή μικρού μεγέθους) ή ευκτήριος οίκος των Μπεκτασήδων. Η Ροτόντα είναι επισκέψιμο μνημείο
Θεσσαλονίκη, οδός Αρχαιολογικού Μουσείου, Γενί τζαμί (ή Παλαιό Αρχαιολογικό Μουσείο): μουσουλμανικό τέμενος.	Αρχαιολογικό Μουσείο από το 1925 έως το 1962. Το μνημείο χρησιμοποιείται για τη διοργάνωση εκθέσεων από τον Δήμο Θεσσαλονίκης. Επιπλέον η ΕΦΑ πόλης Θεσσαλονίκης διατηρεί αρχαιολογικό υλικό στο εσωτερικό του μνημείου, σε αποθήκες του αύλειου χώρου και στον περιβάλλοντα χώρο του μνημείου. Το ΥΠΠΟΑ μεριμνά για τη συντήρηση και την αποκατάσταση του μνημείου. Το 2016 πραγματοποιήθηκαν εργασίες συντήρησης και επισκευής των στεγών των παράπλευρων διαμερισμάτων σε συνεργασία με τον Δήμο. Την τελευταία τριετία το μνημείο περιλήφθηκε στο φυσικό αντικείμενο δύο έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που υλοποιεί η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης: α) «Εκπόνηση μελετών αποκατάστασης σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη» και β) «Εργασίες συντήρησης και επισκευής σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη», στα οποία περιλαμβάνονται η εκπόνηση μελέτης πυρασφάλειας και η εκτέλεση επείγουσών εργασιών συντήρησης περιοχών του κελύφους και συντήρησης και επισκευής του περιβόλου του μνημείου, καθώς και εργασιών στον άμεσα περιβάλλοντα χώρο με εξυγίανση - για λόγους άρσης επικινδυνότητας και για αισθητικούς λόγους - της υφιστάμενης βλάστησης.

Θεσσαλονίκη, πάνω από την οδό Κασσάνδρου, ΒΑ της Βασιλικής του Αγίου Δημητρίου, Αλατζά ιμαρέτ (ή Ισχάκ Πασά τζαμί)	Ευαγές ίδρυμα – μουσουλμανικό τέμενος. Το μνημείο χρησιμοποιείται για τη διοργάνωση εκθέσεων από τον Δήμο Θεσσαλονίκης. Προγραμματίζεται από το ΥΠΠΟΑ η εκπόνηση συνολικής μελέτης αποκατάστασης του μνημείου και η υλοποίηση εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του. Ήδη την τελευταία τριετία το μνημείο περιλήφθηκε στο φυσικό αντικείμενο δύο έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που υλοποιεί η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης: α) «Εκπόνηση μελετών αποκατάστασης σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη» και β) «Εργασίες συντήρησης και επισκευής σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη», στα οποία περιλαμβάνονται η εκπόνηση μελέτης συντήρησης του ζωγραφικού διακόσμου και μελέτης πυρασφάλειας, καθώς και η προμήθεια και η τοποθέτηση μεταλλικών κατασκευών για τη βελτίωση της ασφάλειας του μνημείου
Θεσσαλονίκη, Πλατεία Τερψιθέας, Μουσουλείο Μουσά Μπαμπά	Το μαουσουλείο (τουρμπές) είναι στην πραγματικότητα το μοναδικό σωζόμενο κτίσμα από συγκρότημα τεκέ, «μοναστηριακού» καθιδρύματος μπεκτασήδων δερβίσηδων. Το μνημείο έχει αποκατασταθεί και λειτουργεί ως επισκέψιμο μνημείο κατόπιν συνεννόησης με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης
Καβάλα, Τζαμί Ιμπραήμ Πασά	Το τέμενος μετατράπηκε σε χριστιανικό ναό του Αγίου Νικολάου, και ως εκκλησία λειτουργεί έως σήμερα. Πρόσφατα (Ιούλιος 2021) εγκρίθηκε, κατόπιν γνωμοδότησης του ΚΑΣ, η μελέτη συντήρησης και επισκευής των όψεων του μνημείου
Καβάλα, Χερσόνησος Παναγίας, Τζαμί και μεντρεσές Χαλίλ Μπέη	Στο τέμενος, στο εσωτερικό του οποίου και στην αυλή του αποκαλύφθηκε βυζαντινός ναός, είναι επισκέψιμο μνημείο, στο οποίο κατά καιρούς φιλοξενούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στους χώρους του ιεροδιδασκαλείου στεγάζουν τα γραφεία τους πολιτιστικοί σύλλογοι της πόλης. Στην αυλή του συγκροτήματος κατά καιρούς φιλοξενούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Φιλίππων
Καβάλα, Χερσόνησος Παναγίας, Ιμαρέτ	Το θρησκευτικό και εκπαιδευτικό συγκρότημα αποκαταστάθηκε και μετατράπηκε σε ξενοδοχείο
Σέρρες, οδός Αγίας Σοφίας, Τζαμί Μεχμέτ Μπέη (ή «Αγία Σοφιά»)	Στις λειτουργίες του περιελάμβανε πτωχοκομείο (ιμαρέτ), ιεροδιδασκαλείο και σχολείο. Σήμερα, από το σύνολο των οικοδομημάτων συνοδείας έχουν σωθεί το τζαμί και η κρήνη στο βορειοδυτικό τμήμα του περιβόλου. Αποτελεί το αρχαιότερο και ένα από τα μεγαλύτερα σωζόμενα τεμένη στη Βαλκανική. Επί του παρόντος είναι κλειστό. Σχεδιάζεται η υλοποίηση εργασιών σωστικού χαρακτήρα
Σέρρες, Κάτω Καμενίκια, οδός Καπετάν Μητρούση 1, Τζαμί Μουσταφά Μπέη	Σχεδιάζεται η λήψη άμεσων σωστικών μέτρων
Σέρρες, στη συμβολή των οδών Αν. Θράκης, Αδριανουπόλεως και Βουρλών, Ζιντζιρλί τζαμί	Το μνημείο έχει αποκατασταθεί στο μεγαλύτερο μέρος του. Περιστασιακά φιλοξενούνται σε αυτό περιοδικές εκθέσεις. Στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση προγραμματίζεται περιοδική έκθεση με εποπτικό υλικό και κείμενα για την προβολή της δράσης του Εμμανουήλ Παππά ως αρχιστράτηγου των δυνάμεων της Ελληνικής Επανάστασης
Δράμα, Τέμενος Πλατείας Δικαστηρίων (Αράπ Τζαμί)	Έχει εγκριθεί μελέτη αποκατάστασης του μνημείου. Το έργο αποκατάστασης του μνημείου και συντήρησης του ζωγραφικού, γλυπτικού διακόσμου και των μεταλλικών και κεραμικών του στοιχείων έχει ενταχθεί στο ΠΕΠ ΑΜΘ-2014-2020 και υλοποιείται από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και τη Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων
Δράμα, Τέμενος στη συμβολή των οδών	Είναι ιδιωτικό. Το μνημείο έχει αποκατασταθεί από τον ιδιοκτήτη του και είναι επισκέψιμο κατόπιν συνεννόησης. Έχει πραγματοποιηθεί η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου του μνημείου

Αγαμέμνονος και Άρμεν	
Κάτω Νευροκόπι Δράμας, ΤΚ Εξοχής, Μουσουλμανικό τέμενος	Είναι ιδιωτικό. Υλοποιήθηκαν άμεσες στερεωτικές εργασίες και έχουν εκπονηθεί μελέτη αποτύπωσης και αρχιτεκτονική μελέτη αποκατάστασης, ενώ πρόκειται να εκπονηθεί μελέτη για την υλοποίηση στερεωτικών εργασιών των τοιχογραφιών. Απώτερος στόχος είναι η ωρίμανση για την ένταξη μελλοντικά του έργου συνολικής αποκατάστασης του μνημείου σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα
Δράμα	Ετοιμάζεται η υποβολή πρότασης χαρακτηρισμού ως νεώτερων μνημείων του τεμένους στον Ξηροπόταμο Δράμας και του Ι.Ν. Αγίας Τριάδας Δράμας (πρώην μουσουλμανικού τεμένους), κτηρίων του 19ου αι.
Δράμα, πρώην μουσουλμανικό τέμενος - νυν ναός του Αγίου Νικολάου	Χαρακτηρισμένο ως ιστορικό - διατηρητέο μνημείο (ΦΕΚ 143/Β'/21-2-1989 και 189/Β'/14-3-1989)
Γιαννιτσά, στη συμβολή των οδών Στράντσης, Δημ.Καραολή και Φραγκοπούλου, Μουσουλμανικό Γαζή Εβρενός	Το κτήριο είναι επισκέψιμο μνημείο
Γιαννιτσά, σε πάροδο της οδού Στράντσης, "Mescit" ή «Τουρμπές» Αχμέτ Μπέη	Το μνημείο αποκαταστάθηκε και σήμερα είναι επισκέψιμο κατόπιν συνεννόησης με την ΕΦΑ Πέλλας
Γιαννιτσά, Τέμενος Αχμέτ Μπέη ή Σεΐχη Ιλαχή και το Λουτρό Σεΐχη Ιλαχή, (εντός του πρώην Στρατοπέδου Καψάλη)	Οι εκπονηθείσες μελέτες (στατική και αρχιτεκτονική) και για τα δύο μνημεία χρήζουν συμπλήρωσης και επικαιροποίησης
Γιαννιτσά, Τέμενος Ισκεντέρ Μπέη (ιστορικό – διατηρητέο μνημείο (ΥΑ ΥΠΠΟ/ ΑΡΧ/ Β1/ Φ31/ 3330/ 311/ 20-4-74, ΦΕΚ 481/Β/8-5-74))	Συγκαταλέγεται στα επιβλητικότερα οθωμανικά κτήρια των Γιαννιτσών. Έχουν εκπονηθεί μελέτη αποκατάστασης και στατική μελέτη, οι οποίες χρήζουν συμπλήρωσης και επικαιροποίησης. Πρόσφατα (Ιούνιος 2021) το ΚΑΣ γνωμοδότησε υπέρ της αποδοχής από το ΥΠΠΟΑ δωρεάς του 92% του ακινήτου ιδιοκτησίας της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος
Βέροια, επί των οδών Λεωνίδου και Θεμιστοκλέους, Ορτά τζαμί	Το 2015 τοποθετήθηκαν ικριώματα στον μιναρέ του Τεμένους. Έχει ολοκληρωθεί η δικαστική διαδικασία για την απαλλοτρίωση του τεμένους και αναμένεται η καταβολή του αντίτιμου στους ιδιοκτήτες. Εν τω μεταξύ, έχει εκπονηθεί μελέτη αρχιτεκτονική και μελέτη στατική για την αποκατάσταση του μνημείου από την ΕΦΑ Ημαθίας (εκκρεμεί η έγκρισή τους) ενώ πραγματοποιήθηκαν εργασίες προσωρινής αντιστήριξης. Το έργο αποκατάστασης προτάθηκε και εντάχθηκε στο Ταμείο Ανάκαμψης
Βέροια, Τέμενος Μαχμούτ Τσελεμπί	Βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία απαλλοτρίωσης του τεμένους
Βέροια, συμβολή των οδών Μ. Μπότσαρη και Απ. Παύλου, Τέμενος Μεντρεσέ (Μουσά Τσελεμπί)	Το μνημείο έχει αποκατασταθεί στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ και λειτουργεί ως χώρος διαλέξεων (auditorium)

Βέροια, Παλαιά Μητρόπολη Βέροιας – Eski Metropol, Χιουνκιάρ τζαμί	Οι εργασίες αποκατάστασης του παλίμψηστου μνημείου με ευδιάκριτες και υπομνηματισμένες και τις οθωμανικές φάσεις, έχουν ολοκληρωθεί
Βέροια, Βορειοδυτικό πρόσκτισμα και μιναρές του μουσουλμανικού τεμένους της Παλαιάς Μητρόπολης	Η αποκατάσταση του μιναρέ και του διατηρητέου βορειοδυτικού προσκτίσματος Παλαιάς Μητρόπολης Βέροιας είναι ενταγμένη στο Υποέργο 1 του έργου «Αποκατάσταση μιναρέ και διατηρητέου βορειοδυτικού προσκτίσματος Παλαιάς Μητρόπολης Βέροιας» και χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία» 2014-2020. Οι εργασίες αποκατάστασης βρίσκονται σε εξέλιξη. Όταν αποκατασταθούν, τα κτήρια θα στεγάσουν το κατάστημα πωλητέων του ΟΔΕΠ και κέντρο πληροφόρησης-εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το μνημείο
Έδεσσα, στη συμβολή των οδών Στρατού, Κ. Παλαιολόγου, Π. Φερραίου, Ιωαννίνων και Λυκούργου, Γενί τζαμί	Σήμερα στεγάζει αποθήκη αρχαιοτήτων. Έχει γίνει προσωρινή υποσύλωση του μιναρέ. Υλοποιούνται με αυτεπιστασία από την ΕΦΑ Πέλλας οι ακόλουθες μελέτες: Α) «Σύνταξη οριστικής αρχιτεκτονικής μελέτης εφαρμογής», Β) «Σύνταξη στατικής μελέτης του μιναρέ και συνολική επικαιροποίηση της στατικής μελέτης», Γ) «Σύνταξη Ηλεκτρομηχανολογικής μελέτης εγκαταστάσεων». Μετά την αποκατάσταση του μνημείου προγραμματίζεται η μετατροπή του σε μουσειακό χώρο, για τη στέγαση αρχαιοτήτων της περιόδου της οθωμανικής κυριαρχίας από την ευρύτερη περιοχή
Έδεσσα, Χουνκιάρ Τζαμί	Βρίσκεται ενσωματωμένο μέσα στο μεταγενέστερο κτήριο πολιτιστικών δράσεων «Αλέξανδρος». Κάτω από τις σύγχρονες μετασκευές διατηρούνται, σε μεγάλη έκταση και σε σχετικά καλή κατάσταση, τμήματα του τεμένους. Είναι σε ισχύ Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και του Δήμου Έδεσσας και υλοποιείται η Β' φάση του έργου στερέωσης, συντήρησης και αποκατάστασης του μνημείου. Αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2022
Καστοριά, οδός Διοικητηρίου 5, Μεντρεσές και βιβλιοθήκη Αχμέτ Πασά	Στο πλαίσιο προετοιμασίας και ωρίμανσης έργων για υλοποίηση κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027, έχει προταθεί από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Καστοριάς προς την Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας/Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος, η εκπόνηση μελέτης αποκατάστασης του μνημείου και διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου του, όπου και τείχος Ιουστινιάνειας περιόδου
Καστοριά, πλατεία ΙΚΑ, μουσουλμανικό τέμενος (Κουρσούμ Τζαμί)	Έχει εγκριθεί από το ΚΑΣ η μελέτη αποκατάστασης του μνημείου και έχει προταθεί η υλοποίηση του έργου με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης
Κατερίνη, περιοχή Νοσοκομείου, Τεκές του Αμπντουλλάχ Πασά	Από τον τεκέ του τάγματος των μπεκτασήδων διασώζονται σήμερα μόνον το μαυσωλείο και η κρήνη. Το μνημείο είναι ιδιωτικό και κλειστό, επισκέψιμο μόνο εξωτερικά
Κιλκίς, Δήμος Παιονίας, Μεσιά, Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης	Το οθωμανικό μαυσωλείο (τουρμπές) ενσωματώθηκε σε μεταγενέστερο χριστιανικό ναό, χρησιμεύοντας ως κυρίως ναός. Υπήρξε μουσουλμανικό προσκύνημα, συσχετιζόμενο με τον εντός του μαυσωλείου θαμμένο γέροντα. Αποτελεί πιθανόν το μοναδικό κατάλοιπο ενός ευρύτερου κτηριακού συνόλου που δεν σώζεται πλέον. Σήμερα λειτουργεί ως ναός
Στάγειρα, Αρχαιολογικός χώρος μεσαιωνικών Σιδηροκαυσίων, Συγκρότημα Μικρού Λουτρού και τεμένους	Συγκρότημα "ευαγών ιδρυμάτων", που πιθανότατα κατασκευάστηκε στο διάστημα 1478-1487. Το έργο αποκατάστασης του λουτρού υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ (2010-2016) και, ακολούθως, αποκαταστάθηκε με κρατικούς πόρους το τέμενος

ΘΡΑΚΗ	
Ξάνθη, Γενισέα, Τζαμί Μουσταφά Πασά	Το τέμενος λειτουργεί ως χώρος προσευχής των μουσουλμάνων της περιοχής
Ξάνθη, τέμενος Μύκης:	Λειτουργεί ως χώρος προσευχής. Το κτίσμα εντάσσεται μορφολογικά στα νεώτερα τζαμιά της Θράκης που οικοδομήθηκαν στα τέλη του 19ου – αρχές του 20ου αι. και διακρίνονται από λιτά στοιχεία με επιρροές από την «βιομηχανική αρχιτεκτονική». Χαρακτηρίστηκε ως νεώτερο μνημείο το 2018 (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΒΜΑΧΜΑΕ/526213/373557/6882/2777/22-11-2018 Απόφαση - ΦΕΚ 294/ΑΑΠ/11.12.2018)
Ξάνθη, Τέμενος Κασαμπά (ή Τσαρσί) Γενισέας	Το τέμενος ενσωματώνει βασικά στοιχεία της τοπικής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής του β' μισού του 19ου αι. Το 2015 πραγματοποιήθηκαν μικρής έκτασης εργασίες υποστήριξης των δοκών στήριξης της στέγης και το 2016 μικρής κλίμακας εργασίες καθαρισμού. Είναι κλειστό, ανήκει στο Βακούφ. Χαρακτηρίστηκε ως μνημείο με την ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/619197/439078 /7509/2940/09-12-2020 Απόφαση (ΑΔΑ ΒΜΙΗ4653Π4-ΣΚΠ) - ΦΕΚ Δ' 838/23.12.2020. Δεν λειτουργεί, χρειάζεται εργασίες συντήρησης / αποκατάστασης
Ξάνθη, Δήμος Βιστωνίδος, Σέλινο, Τεκές Κιουτουκλού Μπαμπά:	Ταφικό παρεκκλήσι μοναστηριακού συγκροτήματος (τεκές). Το κτήριο έχει αποκατασταθεί από την πρώην 12η ΕΒΑ και αποτελεί επισκέψιμο μνημείο. Το 2014-2015 υλοποιήθηκε έργο φωτισμού του μνημείου και του περιβάλλοντος χώρου του από το Δήμο Αβδήρων, υπό την εποπτεία της ΕΦΑ Ξάνθης. Επιπλέον, πρόκειται για ενεργό θρησκευτικό μνημείο, όπου το καλοκαίρι γίνονται εκδηλώσεις σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων
Κομοτηνή, ιστορικό κέντρο, πλατεία Ηφαίστου, Γενί τζαμί (πιθανόν τέλη 16ου αι.)	Στον περίβολο του τεμένους, γύρω από εσωτερική αυλή υπάρχουν τα γραφεία της Μουφτείας Κομοτηνής, το κτήριο της βιβλιοθήκης (πιθανόν αρχικά ήταν το ιεροδιδασκαλείο), χώροι προετοιμασίας και αναμονής των πιστών, το μαυσωλείο της Φατμά Χανούμ, νεκροταφείο προυχόντων. Το μνημείο είναι εν λειτουργία τέμενος. Το 2006 υλοποιήθηκαν εργασίες ανακαίνισης
Κομοτηνή, σε οικοδομική νησίδα που ορίζεται από τις οδούς Ξενοφώντος, Βενιζέλου και Φιλικής Εταιρείας, Ιμαρέτ	Συγκρότημα θρησκευτικού και φιλανθρωπικού χαρακτήρα. Το κτήριο στεγάζει σήμερα το Εκκλησιαστικό Μουσείο Κομοτηνής. Εργασίες αποκατάστασης υλοποιήθηκαν κατά το Β' ΚΠΣ. Στην παρούσα φάση είναι σε εξέλιξη το έργο «Συντήρηση μνημείου και εκκλησιαστικής συλλογής-ανάδειξη περιβάλλοντος χώρου» το οποίο εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανατολική Μακεδονία – Θράκη 2014-2020 και εκτελείται απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την ΕΦΑ Ροδόπης
Κομοτηνή, Εσκή Τζαμί (πιθανόν του 14ου ή 15ου αιώνα)	Πρόκειται για ενεργό λατρευτικό τέμενος που είναι στη διαχείριση της Μουφτείας Κομοτηνής. Το 2002 υλοποιήθηκαν εργασίες ανακαίνισης
Κομοτηνή, Τεκές Ποσ Ποσ (19ος αι.):	Από το αρχικό συγκρότημα διατηρείται μόνο μνημειακός τάφος και νεκροταφείο, καθώς ο παλιός τεκές καταστράφηκε το 1986 από πυρκαγιά και στη συνέχεια κατεδαφίστηκε. Αποτύπωση των ερειπίων έγινε το 1991, στο πλαίσιο κατάθεσης μελέτης ανακατασκευής. Πρόκειται για άτυπο χώρο λατρείας Αλεβιτών, που ανήκει στη Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας. Το νέο κτήριο είναι σήμερα υπό ανακατασκευή, κατόπιν έγκρισης από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων
Κομοτηνή, τεμένη Σερδαρμαχαλέ και Ταμπακχανέ (πιθανόν 16ος-17ος αι.)	Λατρευτική χρήση, ανήκουν στη Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας, με πρωτοβουλία και χρηματοδότηση της οποίας έχουν υλοποιηθεί εργασίες επί αυτών
Κομοτηνή, Καγιαλί τζαμί και Μεντρεσές	Λατρευτική και εκπαιδευτική χρήση, ανήκει στη Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας

(αρχές 18ου αιώνα, πιθ. 1730)	
Κομοτηνή, χωριό Αρίσβη, Τέμενος Σελβιλί	Η θύρα εισόδου αποτοιχίστηκε και ξανακλείστηκε με σιδερένια καγκελόπορτα με τη φροντίδα της Μουφτείας Κομοτηνής. Οι εργασίες έγιναν υπό την επίβλεψη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ροδόπης
Διδυμότειχο, Τέμενος Μεχμέτ Τσελεμπί (ή Μεγάλο τέμενος)	Η υλοποίηση της συνολικής αποκατάστασης του τεμένους Βαγιαζήτ είχε ενταχθεί το έτος 2011 στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), με σκοπό το μνημειακών διαστάσεων οικοδόμημα να αποδοθεί ως επισκέψιμο στους πολίτες και στους επισκέπτες του ακριτικού Διδυμοτείχου αλλά και στις επόμενες γενιές. Μετά το λυπηρό συμβάν της πυρκαγιάς που έλαβε χώρα στο μνημείο την 22.α.3.2017 προωθήθηκαν από το ΥΠΠΟΑ οι απαιτούμενες ενέργειες. Με την αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΑΒΜΜ/ΤΜΒΜΜ/370229/38237/2196/768/26.07.2018 (Ορθή επανάληψη την 01.08.2018) Υπουργική Απόφαση εγκρίθηκε η μελέτη «Σχέδιο – πλαίσιο αποκατάστασης μνημειακού εμβαδού και περιβάλλοντος τεμένους Βαγιαζήτ Διδυμότειχου. Αρχαιολογική τεκμηρίωση αναγκαίων επεμβάσεων και υποστηρικτικών μελετών». Ακολούθησε η ένταξη της Πράξης «Αποκατάσταση τεμένους Βαγιαζήτ Διδυμοτείχου - Φάση Β» στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία και Θράκη 2014-2020», με την αριθ. 3362/7-11-18 Απόφαση, συνολικού προϋπολογισμού 3.428.876 € και με διάρκεια υλοποίησης 63 μήνες. Το Υποέργο 1 «Δομική και μορφολογική αποκατάσταση μνημειακού κελύφους και περιβάλλοντος» υλοποιείται απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την ΕΦΑ Έβρου. Παράλληλα, είναι σε εξέλιξη το ερευνητικό πρόγραμμα του ΕΜΠ «Διερεύνηση μεθόδων ανάλυσης, καταγραφής και τεκμηρίωσης της αρχιτεκτονικής, στατικής, κατασκευαστικής και δυναμικής συμπεριφοράς λίθινων κατασκευών με ξύλινο φορέα στέγασης, διατύπωση προτάσεων και λύσεων ανακατασκευής της ξύλινης στέγης και αποκατάστασης του λιθόκτιστου κελύφους τους, με εφαρμογή στο τέμενος Βαγιαζήτ Διδυμοτείχου»
Διδυμότειχο, Μουσουλείο του Ορούτς πασά (1417 ή 1426)	Πρόκειται για ανοικτό τετράστυλο τρουλλαίο οικοδόμημα στην περιοχή του παλαιού μουσουλμανικού νεκροταφείου της πόλης. Ο θόλος του μνημείου είχε καταρρεύσει ήδη από τα μέσα του 18ου αι. Το 2010 υποστηλώθηκε από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων για να αποφευχθεί περαιτέρω φθορά του. Εντός του 2022 προγραμματίζεται η σύνταξη μελέτης αποκατάστασης και προστασίας του μνημείου και ακολούθως, η υλοποίηση αυτής
Σουφλί, Ρούσσα, Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν ή Τεκές της Ρούσσας	Λειτουργεί ως θρησκευτικός χώρος συνάθροισης μουσουλμάνων (Μπεκτασήδων). Έγινε ήδη η αποτύπωση του ακινήτου στο οποίο αυτό ευρίσκεται και προγραμματίζονται εργασίες τεκμηρίωσης των κτηρίων του συγκροτήματος. Έχει εκδοθεί απόφαση αυτεπιστασίας για την υλοποίηση προκαταρκτικών και σωστικών εργασιών και εκπόνηση μελετών
ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΙΓΑΙΟ	
Λέσβος, Μυτιλήνη, Επάνω Σκάλα, Βαλιδέ Τζαμί	Από το έτος 2018 έως και το 2020 πραγματοποιήθηκαν εργασίες στο πλαίσιο του έργου «Αποκατάσταση του Βαλιδέ Τζαμί στην Επάνω Σκάλα Μυτιλήνης» απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου, (π.χ. αποψίλωση, καθαρισμός μνημείου και περιβάλλοντος χώρου, αποξήλωση του μιναρέ, καταγραφή των λίθων του, τοποθέτηση κριωμάτων, προμήθεια και τοποθέτηση περιφραξης, αεροφωτογράφιση μνημείου, βαθειά αρμολογήματα στο μνημείο και τοποθέτηση σωληνίσκων ενεμάτων πλην της εσωτερικής βόρειας όψης και της εξωτερικής νότιας όψης, σωστικές στερεώσεις κονιαμάτων, κάλυψη

	μιναρέ κ.λπ.). Παράλληλα, εκπονήθηκαν και εγκρίθηκαν: α) Προμελέτη δομικής αποκατάστασης του κυρίως κτηρίου (Στατική Μελέτη), β) Προμελέτη δομικής αποκατάστασης του μιναρέ και γ) Μελέτη αποκατάστασης και επανάχρησης του ισλαμικού τεμένους Βαλιδέ Τζαμί στη Μυτιλήνη. Επίσης έχει εκπονηθεί μελέτη παθολογίας και συντήρησης των λίθινων διακοσμητικών στοιχείων και των σωζόμενων τμημάτων του ζωγραφικού διακόσμου του μνημείου, ενώ το σύνολο των μελετών αποκατάστασης του μιναρέ θα διαβιβαστούν προς έγκριση εντός του τρέχοντος διαστήματος στις κατ' αρμοδιότητα Διευθύνσεις του ΥΠΠΟΑ. Αναμένεται η παραλαβή από την Εφορεία της οριστικής μελέτης στατικής επάρκειας και αποκατάστασης του κτηρίου του τεμένους, ενώ θα εκπονηθούν οι απαραίτητες μελέτες, μουσειολογική, μουσειογραφική, φωτισμού και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου. Βασική επιδίωξη του έργου, το οποίο εντάχθηκε στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ειδικού Σκοπού για το Βόρειο Αιγαίο (2017-2020), είναι η στερέωση και η αποκατάσταση του μνημείου στη μορφή που σώζεται τα τελευταία 200 χρόνια περίπου, και η εγκατάσταση μιας νέας, συμβατής με αυτό χρήσης
Λέσβος, Μυτιλήνη, οδός Ερμού, Γενί τζαμί	Ιδιοκτησία του Δήμου Λέσβου. Το μνημείο είναι επισκέψιμο κατόπιν συνεννόησης με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου. Πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν άμεσες στερεωτικές εργασίες
Λέσβος, Μυτιλήνη, Μεσαίο Κάστρο, Μεντρεσές (ιεροδιδασκαλείο)	Είναι επισκέψιμο μόνο εξωτερικά, περιμετρικά. Πρόσφατα (Οκτώβριος 2021) εξετάστηκε από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο α) η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης και β) η μελέτη φωτισμού ανάδειξης και Η/Μ μελέτη του μνημείου και πρόκειται να εκδοθεί η σχετική Απόφαση
Λέσβος, Μυτιλήνη, Κάστρο Μυτιλήνης, Τεκές	Το μνημείο αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και είναι επισκέψιμο
Χίος, Πλατεία Βουνακίου (Τριανδρίας), οδ. Κανάρη και Φυντέλ ντε Κουλάνς, Μετζιτιέ τζαμί	Αποκαταστάθηκε και στεγάζει τη μόνιμη έκθεση Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης. Ο μιναρές αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ από την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Β. Αιγαίου
Χίος, πλατεία Κάστρου Χίου, Νεκροταφείο Καρά Αλή	Επισκέψιμο μνημείο
Χίος, Οσμανιέ Τζαμί, Φραγκομαχαλάς	Έχει επισκευαστεί στη δεκαετία του 1990. Από το 2012 χρησιμοποιείται ως χώρος εργαστηρίων συντήρησης κεραμικής της ΕΦΑ Χίου. Με αφορμή εορτασμούς, όπως η ημέρα μουσείων ή οι Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς, το μνημείο ανοίγει στο κοινό και παρουσιάζεται το έργο των συντηρητών
Χίος, Μπαϊρακλί Τζαμί στην οδό Αγίου Γεωργίου, Κάστρο Χίου	Έχει εκπονηθεί και έχει εγκριθεί μελέτη αποκατάστασης του μνημείου
Χίος, Χαμηδιέ Τζαμί	Έχει εγκριθεί η μελέτη αποκατάστασης του τεμένους. Το 2018 εντάχθηκε στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ειδικού Σκοπού για το Βόρειο Αιγαίο 2017-2020 (Εθνικοί Πόροι ΠΔΕ) το έργο με τίτλο «Επανάχρηση Τεμένους Χαμηδιέ στο Κάστρο της Χίου». Στο πλαίσιο του ανωτέρω έργου εκπονήθηκε «Μελέτη κατάστασης διατήρησης & προτάσεις συντήρησης μορφολογικού διακόσμου & διερεύνηση της κατάστασης διατήρησης των ξυλοδεσιών στο τέμενος Χαμηδιέ στο Κάστρο της Χίου». Είναι σε εξέλιξη οι εργασίες αποκατάστασης του μνημείου στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Ειδικού Σκοπού για το Βόρειο Αιγαίο 2017-

	2020 (Εθνικοί Πόροι ΠΔΕ).
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, Τέμενος Σουλεϊμάν	Αποκαταστάθηκε από το ΤΔΠΑΕ Ρόδου. Επισκέψιμο μνημείο και κατόπιν αδειας από το ΥΠΠΟΑ, χώρος διεξαγωγής θρησκευτικών τελετών δύο φορές το χρόνο, για τις γιορτές του Ραμαζάν Μπαϊράμ και του Κουρμπάν Μπαϊράμ.
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, οδός Πλάτωνος, Ιμπραήμ Πασά τζαμί	Το μνημείο είναι εν ενεργεία (το κατ' εξοχήν) μουσουλμανικό τέμενος, σε χρήση της μουσουλμανικής κοινότητας της Ρόδου
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, πλατεία Δωριέως, Τέμενος Ρετζέπ Πασά	Το μνημείο αποκαθίσταται
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, πλατεία Αρίωνος, Μουσταφά τζαμί	Το μνημείο χρησιμοποιείται για τελετές (γάμοι, περιτομές, κ.λπ.) από τη μουσουλμανική κοινότητα της Ρόδου
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, οδός Αλεξανδρίδου, Χαμζά Μπέη τζαμί	Το μνημείο αποκαταστάθηκε πλήρως στο πλαίσιο του Γ'ΚΠΣ και είναι επισκέψιμο. Το μνημείο μελλοντικά θα μπορούσε να λειτουργήσει ως επισκέψιμο μνημείο, σε συνδυασμό με τη φιλοξενία στο εσωτερικό του θεματικής εκθέσεως
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, οδός Σωκράτους, Μεχμέτ Αγά τζαμί	Το μνημείο αποκαταστάθηκε πλήρως στο πλαίσιο του Γ'ΚΠΣ και μελλοντικά θα μπορούσε να λειτουργήσει ως επισκέψιμο μνημείο, σε συνδυασμό με τη φιλοξενία στο εσωτερικό του θεματικής εκθέσεως
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, Σιντριβάν τζαμί	Το μνημείο αποκαταστάθηκε πλήρως στο πλαίσιο του Γ'ΚΠΣ και θα μπορούσε μελλοντικά να λειτουργήσει ως επισκέψιμο μνημείο, σε συνδυασμό με τη φιλοξενία στο εσωτερικό του θεματικής εκθέσεως
Ρόδος, οδός Πίνδου 1, Τέμενος Αλή Χιλμί Πασά	Το μνημείο αποκαταστάθηκε και στεγάζει δραστηριότητες του Δήμου Ρόδου (έχει παραχωρηθεί στο Σκακιστικό Όμιλο του Δήμου)
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, Ιμαρέτ (ή Παλιό Συσσίτιο - κοινωφελές ίδρυμα/πτωχοκομείο) και εκκλησία των Αγίων Αποστόλων	Τα κτήρια του συγκροτήματος αποκαταστάθηκαν και εντάχθηκαν σε αυτά νέες χρήσεις. Ειδικότερα, φιλοξενούνται περιοδικές εκθέσεις της Δημοτικής Πινακοθήκης Ρόδου (στους ανατολικούς θόλους του Ιμαρέτ), δημοτικό αναψυκτήριο (στο μαγειρείο), παιδική χαρά (στην αυλή), ενώ η κρύπτη και η εκκλησία είναι επισκέψιμα μνημεία
Ρόδος, Συγκρότημα Μουράτ Ρεϊς: Τάφος (μαυσαλείο), μουσουλμανικό νεκροταφείο με οκτώ μαυσαλεία (τουρμπέδες) και μεμονωμένους τάφους, τέμενος και τεκές	Το τέμενος είναι κλειστό. Όλο το συγκρότημα είναι επισκέψιμο μνημείο και μουσουλμανικό προσκύνημα κατόπιν συνεννόησης. Δύο κτήρια του συγκροτήματος έχουν επισκευασθεί στο παρελθόν και λειτουργούν ως Δημοτικό Ωδείο. Έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες συντήρησης και επισκευής του μαυσαλείου του Μουράτ Ρεϊς και έχουν πραγματοποιηθεί εργασίες συντήρησης του ζωγραφικού του διακόσμου. Έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες συντήρησης ενός δεύτερου μαυσαλείου. Είναι σε εξέλιξη ευρύτερο έργο με στόχο μελλοντικά τη συνολική ανάπλαση του χώρου. Το έργο περιλαμβάνει τη εκπόνηση μελέτης και εργασίες αποκατάστασης- επισκευής του τεμένους, εργασίες αποκατάστασης – επισκευής των μαυσαλείων του συγκροτήματος, εργασίες διαμόρφωσης και ανάδειξης περιβάλλοντος χώρου, καθαρισμός των τάφων με ήπια μέσα, συντήρηση και αποκατάσταση οικίσκων και δημιουργία μικρού εκθεσιακού κέντρου και χώρων εξυπηρέτησης του κοινού, κατασκευή και τοποθέτηση πληροφοριακών πινακίδων σε επιλεγμένα σημεία του

	συγκροτήματος
Κως, πλατεία Λότζιας, Γαζή Χασάν Πασά Τζαμί:	Το τέμενος (στον όροφο) ήταν κλειστό, ενώ στο ισόγειο φιλοξενούνταν εμπορικά καταστήματα. Το μνημείο επλήγη σοβαρά από το σεισμό της 21ης Ιουλίου 2017. Επί του παρόντος δεν είναι προσβάσιμο. Εγκρίθηκαν μέτρα αντιστήριξης σύμφωνα με μελέτη που κατέθεσε το Βακούφ της Κω, τα οποία και εφαρμόστηκαν. Απαιτείται η αποκατάστασή του. Αναμένεται η κατάθεση του συνόλου των επικαιροποιημένων μελετών μετά τον σεισμό (αρχιτεκτονική και στατική) για την αποκατάσταση του τεμένους, συμπεριλαμβανομένης και της κρήνης αυτού
Κως, πλατεία Ελευθερίας, Ντεφτερντάρ τζαμί	Το τέμενος (στον όροφο) λειτουργούσε ως λατρευτικός χώρος, ενώ στο ισόγειο φιλοξενούνταν εμπορικά καταστήματα. Το μνημείο επλήγη σοβαρά από το σεισμό της 21ης Ιουλίου 2017. Επί του παρόντος δεν είναι προσβάσιμο. Έχει εγκριθεί από το ΥΠΠΟΑ η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης του μνημείου και αναστήλωσης της νεώτερης κρήνης αυτού. Το ΥΠΠΟΑ έχει μεριμνήσει για την ένταξη του εν λόγω έργου σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα, με το έργο να εκκινεί εντός του 2022
Κως, Τζαμί Χασάν Πασά στο Πλατάνι	Υπεγράφη το 2021 η Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και του Οργανισμού Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Κω, για την αποκατάσταση του τεμένους Γαζί Χασάν στο Πλατάνι - μετά την έγκριση από το ΥΠΠΟΑ της σχετικής μελέτης - με σκοπό την επαναφορά του σε συνθήκες που απρόσκοπτα θα επιτρέψουν την λειτουργία του. Τη χρηματοδότηση και την υλοποίηση του έργου έχει αναλάβει εξολοκλήρου η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, υπό την εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου, το δε έργο έχει ήδη δημοπρατηθεί
Κως, τέμενος Μορούκ	Έχει εγκριθεί από το ΥΠΠΟΑ η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης του σεισμόπληκτου τεμένους
Κως, τέμενος Αττίκ	Έχει εγκριθεί από το ΥΠΠΟΑ η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης του σεισμόπληκτου μνημείου
Καστελλόριζο, περιοχή Κάβος, Τέμενος	Στο εσωτερικό του μνημείου που έχει αποκατασταθεί στεγάζεται η Ιστορική Συλλογή Καστελλορίζου
ΚΡΗΤΗ	
Ηράκλειο, Παλαιά Πόλη, πλατεία Αγίου Τίτου, οδός Μαρτύρων 25ης Αυγούστου 1898, Βεζίρ τζαμί (Άγιος Τίτος)	Αρχικά χριστιανικός ναός που μετετράπη σε τέμενος, λειτουργεί σήμερα ως χριστιανικός ναός. Το 1995 πραγματοποιήθηκαν αναστηλωτικές-στερεωτικές εργασίες από τη 13η ΕΒΑ, ενώ την τελευταία δεκαετία πραγματοποιούνται τακτικά άμεσα στερεωτικά μέτρα από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων
Ηράκλειο, περιοχή Κομμένο Μπεντένι, σε πλάτωμα της λεωφόρου Νικολάου Πλαστήρα, Τεκές Τριών Ανδρών	Από τον τεκέ σώζεται το μαυσωλείο, μία κρήνη, ένα φρέαρ, θεμέλια δωματίων και υπολείμματα δαπέδων. Απαιτείται αποκατάσταση του μνημείου προκειμένου να καταστεί επισκέψιμο. Σήμερα είναι επισκέψιμο μόνο εξωτερικά. Το 1995 η 13η ΕΒΑ εκτέλεσε στερεωτικές εργασίες στον Τουρμπέ. Το 2009 έγιναν εργασίες καθαρισμού του χώρου και το 2012 η αποκατάσταση της κρήνης και στερέωση του βοτσαλωτού δαπέδου ανάμεσα σε αυτήν και τον Τουρμπέ
Ηράκλειο, Μιχράμπ του Τεμένους του Αβδουρραχμάν Αγά Τζαμισί	Βρίσκεται στο χώρο της ενετικής εκκλησίας της Τριμάρτυρης στην οδό 1866. Βρίσκεται σε χώρο που ανήκει σε ιδιώτη. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων υλοποίησε σωστικές-στερεωτικές εργασίες στο σωζόμενο Μιχράμπ
Ηράκλειο, Νέα Αλάτσατα, Γ. Μαστρακούλη 13,	Το τέμενος του τεκέ είναι επισκέψιμο κατόπιν συνεννόησης με τον Σύλλογο Αλατσατιανών που το διαχειρίζεται. Η κατάσταση διατήρησης των κτηρίων εκτιμάται ως καλή

Τζαμί του τεκέ του Χορασάνι Ζαντέ των Μπεκτασήδων	
Περιφέρεια Ηρακλείου, Οικισμός Φορτέτσας (Inadiye ή Candia Nova ή Νέο Φρούριο)	Στον οικισμό της Φορτέτσας βρίσκονται οθωμανική κρήνη και Τζαμί (Νηπιαγωγείο), τα οποία ανήκουν στο Δήμο Ηρακλείου και είναι σε καλή κατάσταση
Χανιά, Ενετικό Λιμάνι, Τέμενος του Κιουτσούκ Χασάν (ή Γιαλί τζαμί)	Το αποκατεστημένο μνημείο είναι επισκέψιμο, λειτουργεί δε περιστασιακά και ως χώρος περιοδικών εκθέσεων
Χανιά, Παλαιά Πόλη, πλατεία Σπλάντζιας, Μιναρές του «τζαμιού του σουλτάνου Ιμπραήμ» (ή «Χουνκιάρ τζαμί»), παραπλεύρως του ναού του Αγίου Νικολάου	Ο μιναρές αποκαταστάθηκε
Χανιά, οδός Αποκορώνου, Μαλαθήρου, Πολυρρηναίας Τεκές Μεβλεβήδων δερβίσηδων	Τεκές, μαυσωλείο, θύρωμα και συντριβάνι: στο χώρο στεγάζεται το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας (υπαγόμενο στο Κέντρο Αποκατάστασης Παιδιών και Νέων Κρήτης) του Υπουργείου Υγείας. Έχουν γίνει στερεωτικές εργασίες
Ρέθυμνο, Φρούριο Φορτέτζα, Τέμενος του Σουλτάνου Ιμπραήμ	Το κτήριο αποκαταστάθηκε και είναι επισκέψιμο μνημείο και χώρος περιοδικών εκθέσεων και μουσικών εκδηλώσεων κατά την περίοδο του Αναγεννησιακού Φεστιβάλ Ρεθύμνου
Ρέθυμνο, Παλαιά πόλη, στη συμβολή των οδών Εθνικής Αντιστάσεως και Βερνάρδου, Συγκρότημα Γαζή Ντελί Χουσεΐν Πασά	Τέμενος, πτωχοκομείο, βιβλιοθήκη και σχολείο. Σήμερα το τέμενος λειτουργεί ως ωδείο, χώρος μουσικών εκδηλώσεων και αίθουσα διαλέξεων του Συνδέσμου υπέρ Διαδόσεως των Καλών Τεχνών. Το τέμενος αποκαταστάθηκε το έτος 1980. Ο μιναρές του αποκαταστάθηκε το 2015 στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ (2007-2013). Έχει πραγματοποιηθεί ανακαίνιση των όψεων και των στεγών του
Ρέθυμνο, Παλαιά πόλη, στη συμβολή των οδών Βίκτωρος Ουγκώ και Αρκαδίου, Τζαμί του Καρά Μουσά Πασά	Τέμενος και ερειπωμένο μαυσωλείο. Το τέμενος αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο του Γ'ΚΠΣ, κατά τα έτη 2007-2008. Χρησιμοποιείται ως χώρος εκδηλώσεων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ρεθύμνου και εκθέσεων του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης
Ρέθυμνο, Παλαιά πόλη, Τέμενος Βαλιδέ Σουλτάνας	Είναι σε εξέλιξη εργασίες αποκατάστασης του μνημείου. Έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί η αποκατάσταση των τρούλων του μνημείου, η στερέωση και αποκατάσταση των εσωτερικών τοιχοποιιών και μεγαλύτερο μέρος των εξωτερικών, η συντήρηση του μιναρά και του ανεικονικού τοιχογραφικού διακόσμου του, καθώς και δύο επιγραφών, δύο διαφορετικών φάσεων, πάνω από το θύρωμα εισόδου. Επίσης, ολοκληρώνεται η ανασκαφική έρευνα στο εσωτερικό του
Νέα πόλη Ρεθύμνου, Συγκρότημα Βελή Πασά	Το συγκρότημα βρίσκεται στην περιοχή του Μασταμπά στη νέα πόλη Ρεθύμνου. Το συγκρότημα αποκαταστάθηκε την περίοδο 1996-2006 με πιστώσεις του Β' και Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και έχει παραχωρηθεί στο Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας της Αθήνας. Έχει ενταχθεί στο ΠΔΕ του 2021 η εκπόνηση μελέτης αποκατάστασης του

	μιναρέ του μνημείου
Ρεθύμνο, Τουρμπές πλατείας Μικρασιατών	Πρόκειται για μικρό θολοσκεπή τάφο σχείτη, πολεμιστή πεσόντα κατά την οθωμανική κατάκτηση της πόλης του Ρεθύμνου. Η υλοποίηση εργασιών άρσης ετοιμορροπίας του μνημείου είναι επί του παρόντος σε φάση ολοκλήρωσης
Ιεράπετρα, Κάτω Μερά, πλατεία λοχαγού Ιωάννη Μαμουνάκη (πλατεία Τζαμιού), μουσουλμανικό τέμενος Ιεράπετρας και κρήνη	Το τέμενος έχει αποκατασταθεί και είναι επισκέψιμο μνημείο εξωτερικά. Χρησιμοποιείται από τον δήμο ως έδρα της Φιλαρμονικής της πόλης

Δ. Άλλα Θρησκευόμενα

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπηρεσίας, στην Ελλάδα υφίστανται και λειτουργούν νομίμως αδειοδοτημένοι χώροι λατρείας που ανήκουν σε θρησκευτικές κοινότητες των **Βουδιστών (5)**, των **Ινδουϊστών (3)**, των **Μπαχάι (6)**, της **Ελληνικής Εθνικής Θρησκείας (1)** και της **Αρχαίας Ελληνικής Θρησκείας (1)**.

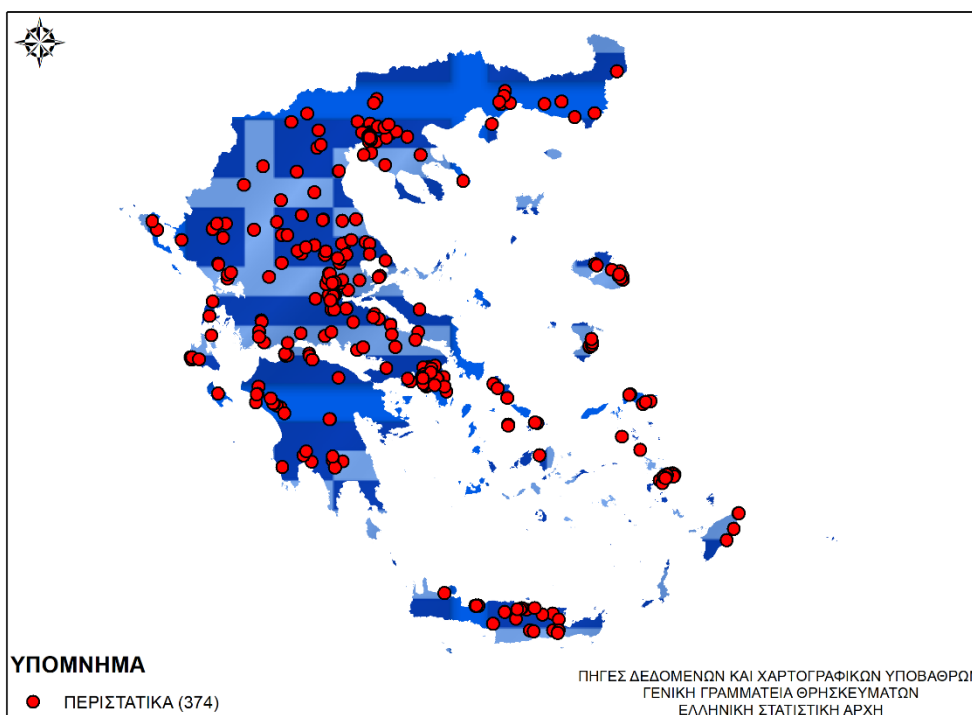
Για το έτος **2020** δεν έχουν αναφερθεί περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας άλλων Θρησκευμάτων.

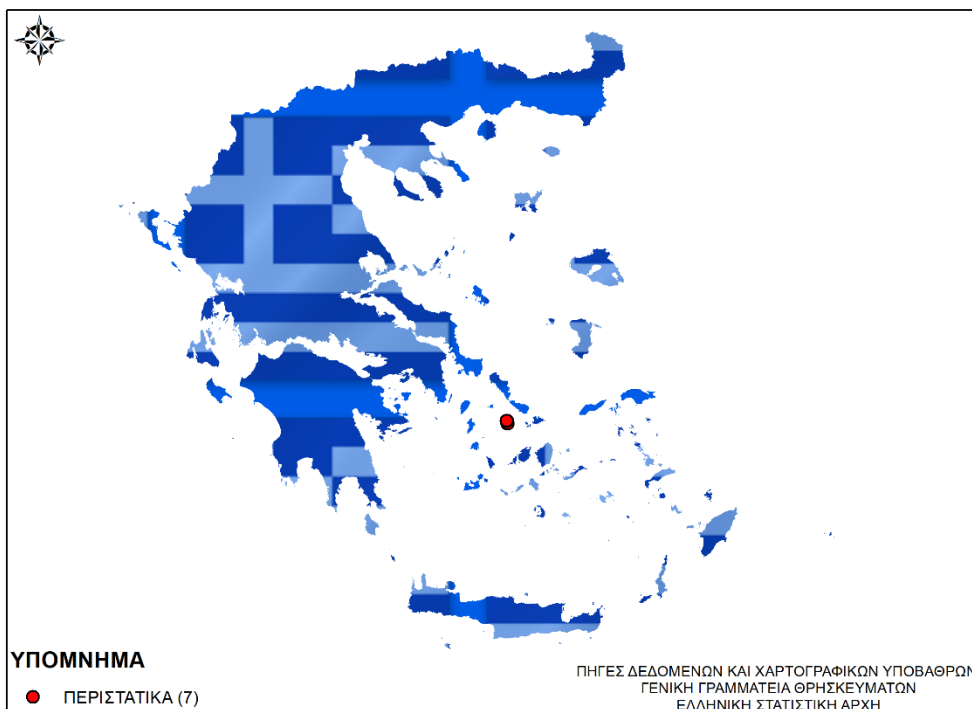
III. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ & ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

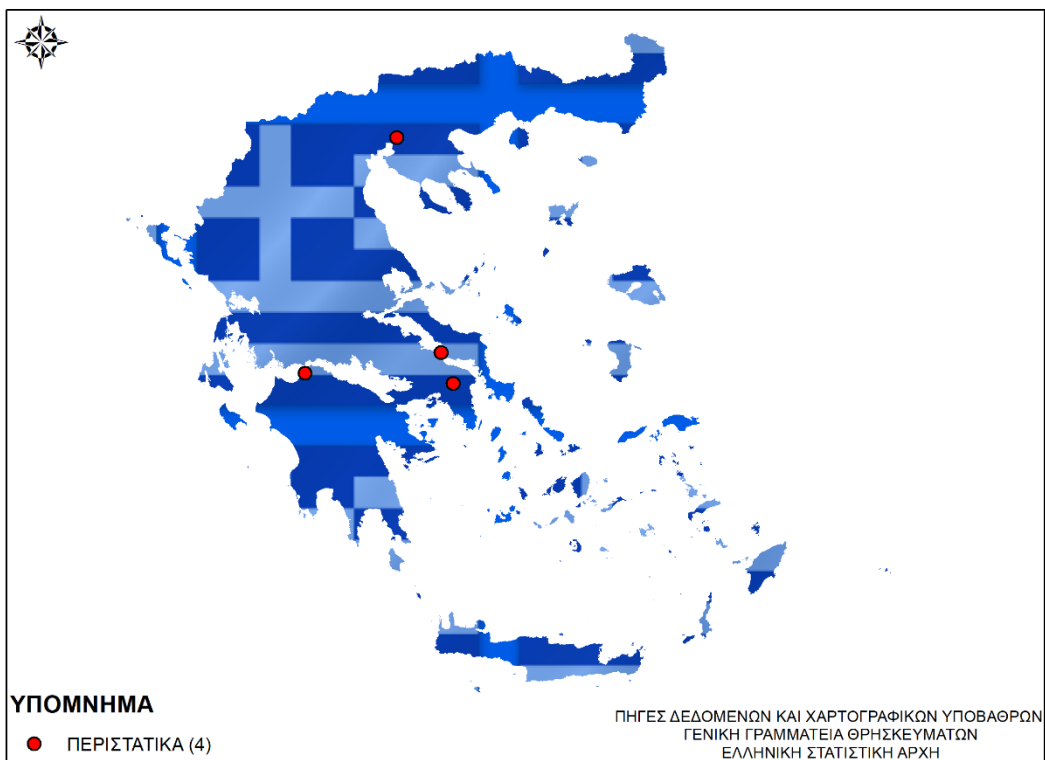
Α. Γεωγραφική απεικόνιση περιστατικών έτους 2020 ανά Θρησκευτική Κοινότητα

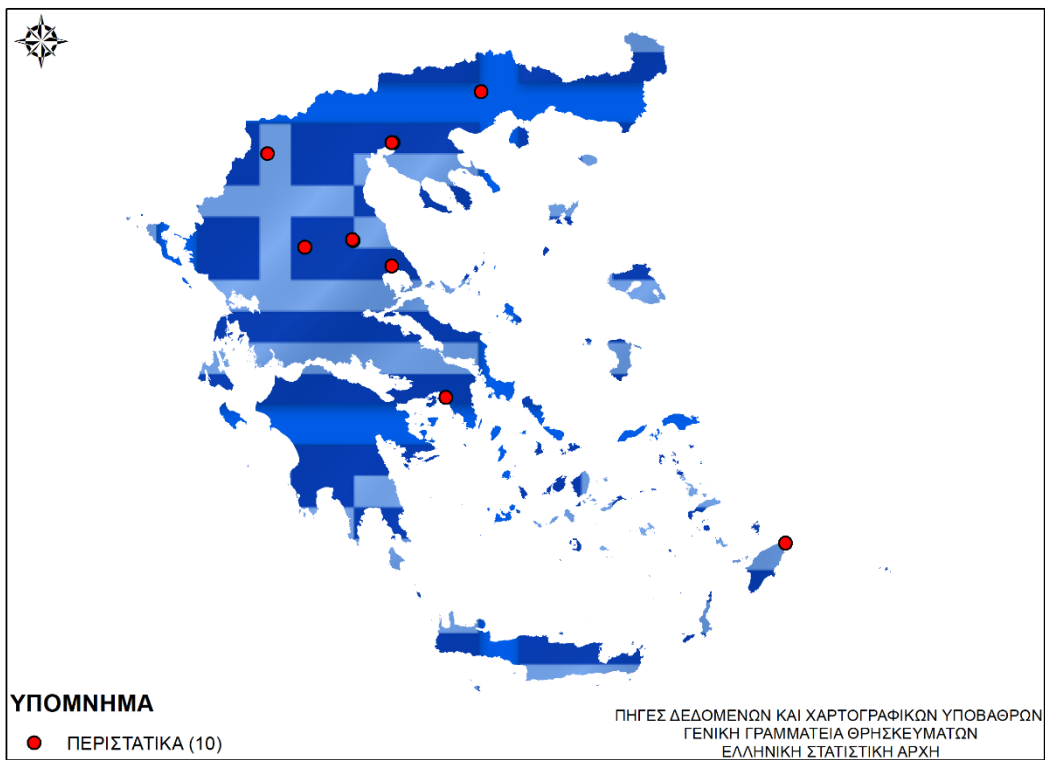
Σχήμα 7: Ορθόδοξη Εκκλησία

Σχήμα 8: Καθολική Εκκλησία

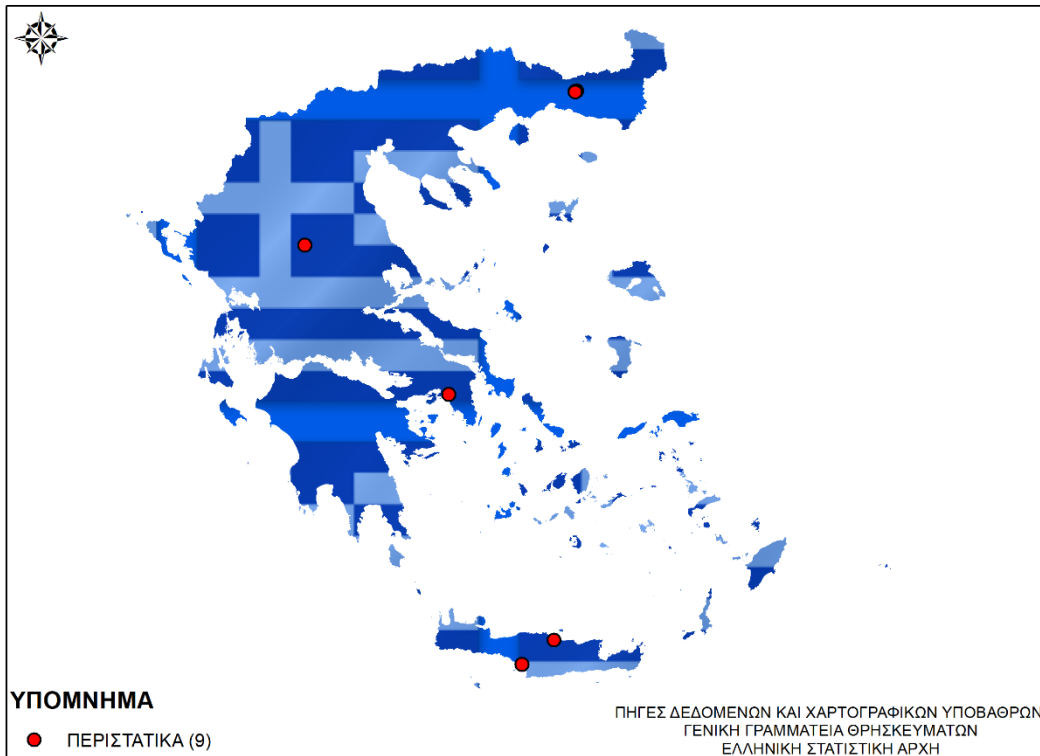

Σχήμα 9: Γνήσιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί (Γ.Ο.Χ. – «Παλαιοημερολογίτες»)

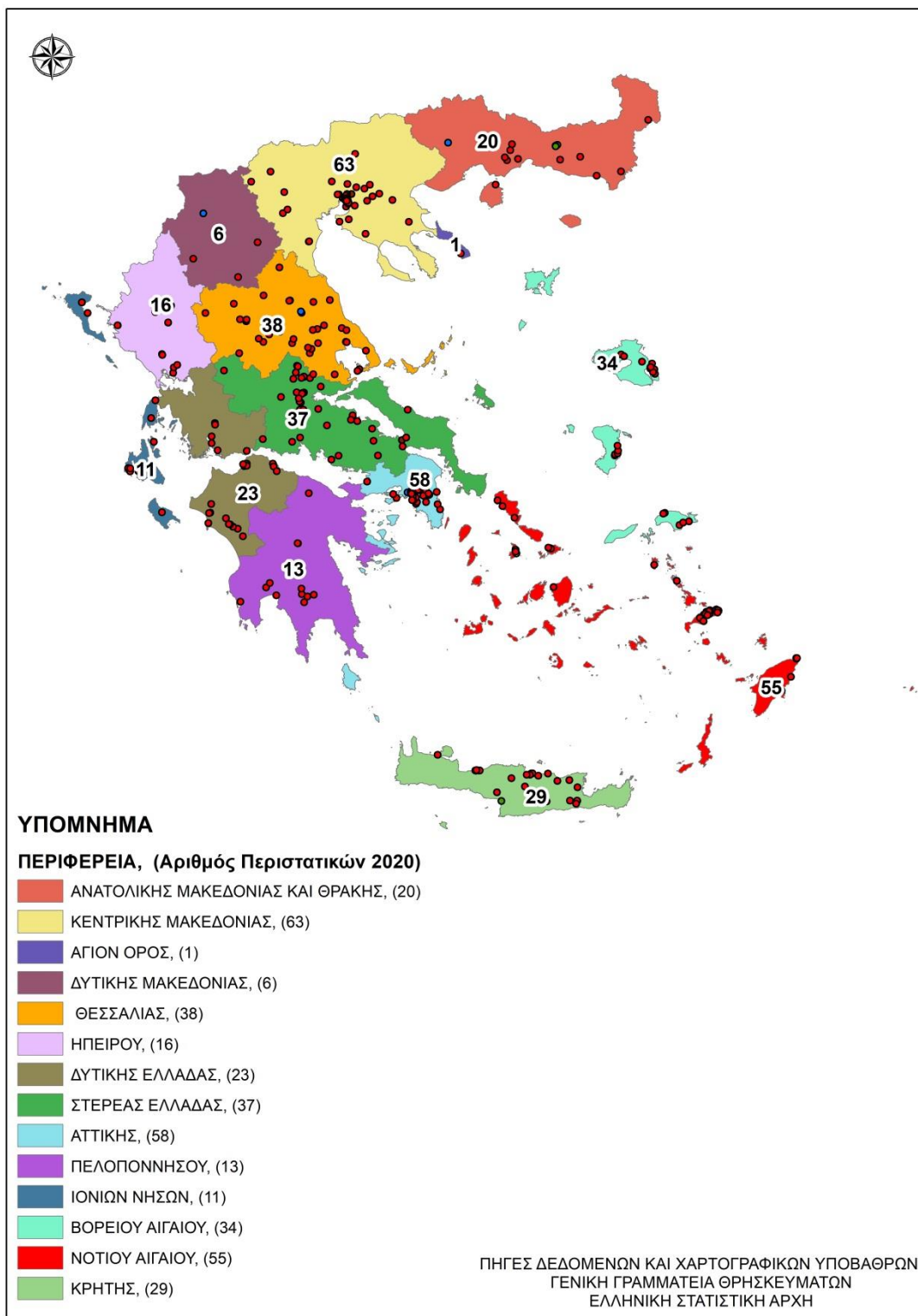

Σχήμα 10: Ιουδαϊσμός

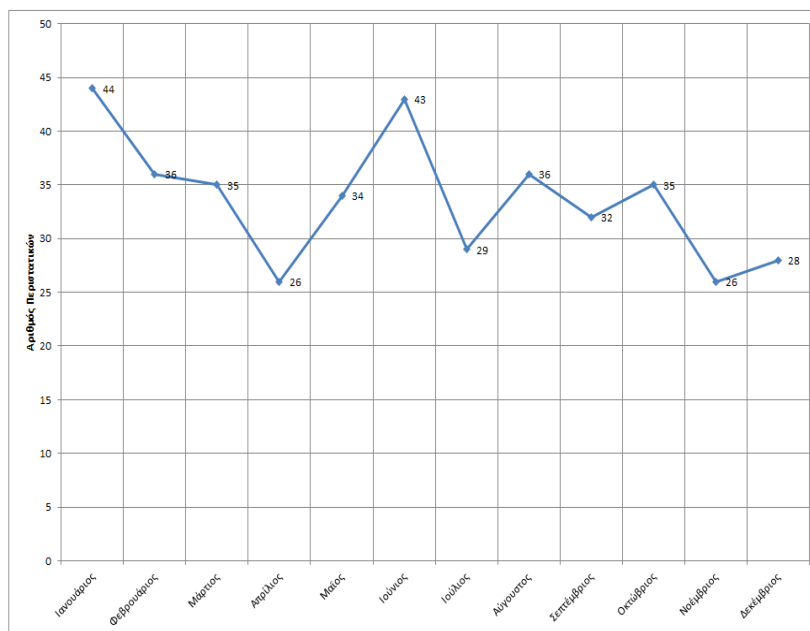

Σχήμα 11: Μουσουλμανισμός

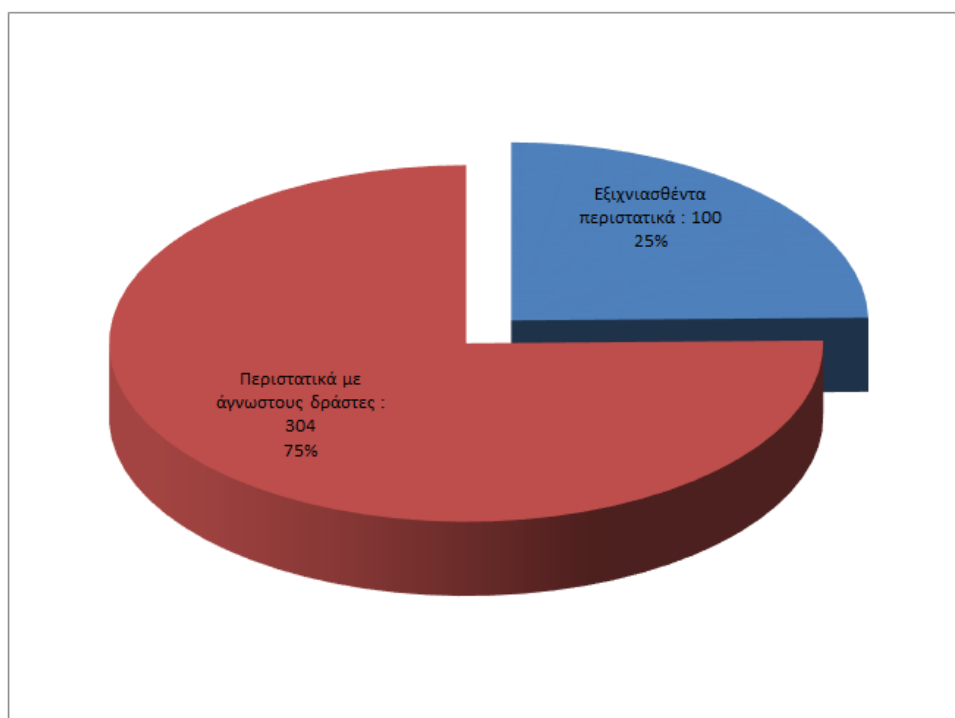

Σχήμα 12: Γεωγραφική απεικόνιση του συνόλου των Περιστατικών όλων των Θρησκευμάτων ανά Περιφέρεια

Β. Στατιστική απεικόνιση στο σύνολο των περιστατικών της Έκθεσης 2020

Σχήμα 13: Χρονολογική απεικόνιση του συνόλου των περιστατικών όλων των Θρησκευμάτων ανά μήνα

Σχήμα 14: Απεικόνιση εξιχιασθέντων και μη περιστατικών όλων των Θρησκευμάτων

IV. Βιβλιογραφία:

- Βενιζέλος Ευάγγελος, «Οι Σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας ως σχέσεις συνταγματικά ρυθμισμένες», Παρατηρητής, εκδ. γ', Θεσσαλονίκη, 2000
- Δαγτόγλου Π.Δ., «Συνταγματικό Δίκαιο – Ατομικά Δικαιώματα», εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2012
- Ελιέζερ, Βίκτωρ. *The Jewish community in Greece, the oldest community in Europe. Published in European Jewish Press, 4/5/2017*
- Κωνσταντίνης Μωυσής, «Οι Ισραηλιτικές Κοινότητες της Ελλάδος μετά το Ολοκαύτωμα»
- Μανιτάκης Αντώνης, γνωμοδότηση με θέμα «Η συνταγματική προστασία των πολιτιστικών αγαθών και η ελευθερία της λατρείας, με αφορμή τις χρήσεις της Ροτόντας», περιοδικό «Νόμος και Φύση», 1995
- π. Μεταλληνός Γεώργιος, «Ιωάννης Καποδίστριας (Ο πολιτικός – μάρτυρας τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ)», περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», έτος ΠΕ', τ. 8, Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2008, Αθήναι, σσ. 604-609.
- Τρωιάνος, Σπ. «Παραδόσεις Εκκλησιαστικού Δικαίου», εκδ. Σάκκουλας Αθήνα-Κομοτηνή 1984, β' έκδοση.
- Φειδάς, Βλάσιος «Χρυσόστομος Σμύρνης», Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Larousse, Britannica, τόμος 52^{ος}, σ. 683.
- Φορόπουλος, Νικόλαος «Χρυσόστομος. Ο Καλαφάτης», Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια, τόμος 12^{ος}, στ.411-417.
- Χρυσόγονος, Κ. Χ. «Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2006
- http://www.myriobiblos.gr/texts/greek/kargakos_chrysostom/12thchapter.htm (ημ. αν. 26-11-2021)

